

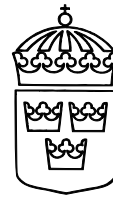

Genomförande av direktiv om förnybar energi

Prop. 2009/10:128

Regeringens proposition

2009/10:128

Genomförande av direktiv om förnybar energi

Prop.
2009/10:128

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 mars 2010

Fredrik Reinfeldt

Åsa Torstensson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet). Genom direktivet upprättas en gemensam ram för främjande av energi från förnybara energikällor.

I propositionen konstateras att huvuddelen av direktivets bestämmelser redan är genomförda i svensk lagstiftning. De delar av direktivet som rör hållbarhetskriterier behandlas inte i föreliggande proposition utan i propositionen Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (prop. 2009/10:164).

Propositionen innehåller lagförslag som syftar till att genomföra artikel 15 om ursprungsgarantier för el och artikel 16 om åtkomst till och drift av el- och gasnäten.

För att genomföra artikel 15 föreslås en ny lag om ursprungsgarantier för el och en ändring i ellagen (1997:857). Lagförslaget om ursprungsgarantier innebär att elproducenter på begäran kan få sådana garantier utfärdade för att visa den producerade elens ursprung. Systemet för ursprungsgarantier föreslås bli elektroniskt, och för att garantera tillförlitligheten hos garantierna ställs bl.a. krav på mätning och rapportering av överförd el, unika identifieringsnummer och att garantierna ska annulleras efter användning.

För att genomföra artikel 16 föreslås ändringar i ellagen och naturgaslagen (2005:403). De föreslagna bestämmelserna i ellagen innebär dels att elnätsföretagen ska ange tidsplaner för anslutning av elproduktionsanläggningar, dels att företagen ska offentliggöra principer för hur kost-

naderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet. Ändringarna i naturgaslagen innebär att innehavaren av en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning.

Regeringens bedömning är att vissa delar av artikel 13 om administrativa förfaranden, regler och normer och av artikel 14 om information och utbildning inte är genomförda i svensk lagstiftning. Enligt direktivet ska dessa artiklar genomföras vid olika tidpunkter, varav den första är den 5 december 2010 och den sista är den 31 december 2014. Regeringens bedömning är att ytterligare underlag från berörda myndigheter bör inhämtas för att kunna genomföra dessa artiklar. Regeringen avser därefter att återkomma med författningsförslag.

Regeringen bedömer att staten bör kunna utnyttja ett eventuellt statistiskt överskott av förnybar energi. I propositionen redovisas också regeringens bedömning i frågan om hur s.k. tröskeleffekter vid anslutning av storskaliga produktionsanläggningar för förnybar el till elnätet ska hanteras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2010.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ursprungsgarantier för el	6
2.2	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	10
2.3	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	12
3	Ärendet och dess beredning	13
4	Direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor	14
4.1	Övergripande om direktivet	14
4.2	Genomgång av direktivets bestämmelser	15
5	Handlingsplan	29
6	Samarbetsmekanismer	32
7	Ursprungsgarantier	34
7.1	Bakgrund	34
7.1.1	Förnybartdirektivet och kraftvärmедirektivet	34
7.1.2	Gällande bestämmelser	35
7.1.3	Särskilt om lagförslagets utformning	36
7.2	En ny lag om ursprungsgarantier för el	36
7.2.1	Rätt till ursprungsgarantier för all elproduktion	36
7.2.2	Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier	39
7.2.3	Användning och annullering av ursprungsgarantier	41
7.2.4	Berörda myndigheter	42
7.2.5	Förfarandet	43
7.2.6	Register över ursprungsgarantier	45
7.2.7	Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.	46
7.3	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	47
7.4	Ändring i ellagen	48
8	Åtkomst till och drift av näten	48
8.1	Genomgång av artikel 16 i direktivet	48
8.1.1	Inledning	48
8.1.2	Utveckling av nätinfrastrukturen	48
8.1.3	Garanterad överföring	49
8.1.4	Standardregler	52
8.1.5	Kostnader för teknisk anpassning	53
8.1.6	Skyldighet att lämna uppgifter	53
8.1.7	Kostnadsdelning	54
8.1.8	Diskrimineringsförbud	54
8.1.9	Kostnadsfördelar för nätföretagen	55
8.1.10	Utbyggnad av gasnäten	55

8.1.11	Skyldighet för naturgasföretag att offentliggöra uppgifter	55
8.1.12	Ny fjärrvärmeinfrastruktur	56
8.2	Tidsplaner	57
8.3	Principer för kostnadsdelning	59
8.4	Avgifter för anslutning till gasnät	62
9	Tröskeeffekter vid anslutning av större produktionsanläggningar för förnybar el till elnätet	64
9.1	Bakgrund.....	64
9.2	Överväganden	65
10	Konsekvensanalys	69
10.1	Konsekvenser för myndigheter	69
10.2	Ekonomiska konsekvenser	72
11	Författningskommentarer	75
11.1	Förslaget till lag om ursprungsgarantier för el	75
11.2	Förslaget till lag om ändringar i ellagen (1997:857).....	80
11.3	Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).....	82
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.....	83
Bilaga 2	Prognosrapportering december 2009	130
Bilaga 3	Sammanfattning av Energimyndighetens rapport Ursprungsgarantier	154
Bilaga 4	Energimyndighetens lagförslag	157
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna avseende Energimyndighetens rapport Ursprungsgarantier	170
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag.....	171
Bilaga 7	Lagrådets yttrande	176
Bilaga 8	Sammanfattning av Energimarknadsinspektionens rapport Förnybara energikällor – Åtkomst till och drift av näten.....	178
Bilaga 9	Energimarknadsinspektionens lagförslag	179
Bilaga 10	Förteckning över remissinstanserna avseende Energimarknadsinspektionens rapport Förnybara energikällor – Åtkomst till och drift av näten.....	183
Bilaga 11	Lagrådsremissens lagförslag.....	184
Bilaga 12	Lagrådets yttrande	186
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010.....	187
	Rättsdatablad	188

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2009/10:128

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ursprungsgarantier för el,
2. lag om ändring i ellagen (1997:857), och
3. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att säkerställa att den som producerar el ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar den producerade elens ursprung.

2 § Med ursprungsgaranti avses det elektroniska dokument som tagits fram i enlighet med bestämmelserna i denna lag och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier

3 § Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten).

4 § Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet.
En energienhet ska omfatta en megawattimme el.

Identifiering av ursprungsgarantier

5 § Varje ursprungsgaranti ska ha ett identifieringsnummer.

Annullering av ursprungsgarantier

6 § En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts för det syfte som anges i 2 §.

En ursprungsgaranti ska även annulleras om den inte har använts enligt första stycket inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG (EUT L 52, 21.2.2004, s. 50, Celex 32004L0008).

7 § Kontoföringsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Förfarande

8 § Ursprungsgarantier ska utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt.

9 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

10 § Kontoföringsmyndigheten utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantier.

11 § Tillsynsmyndigheten ska informera kontoföringsmyndigheten om beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och överföra de uppgifter som är nödvändiga för utfärdandet av ursprungsgarantierna till myndigheten.

12 § Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska kontoföringsmyndigheten registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti, får kontoföringsmyndigheten registrera överföringen endast om innehavaren lämnat sitt godkännande.

13 § Den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska skriftligen begära att kontoföringsmyndigheten ska annullera en ursprungsgaranti efter att den har använts enligt 2 §.

Om en sådan begäran inte har kommit in till kontoföringsmyndigheten inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser, ska myndigheten annullera ursprungsgarantin.

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europeiska unionen

14 § En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Tillsyn och återkallelse

15 § Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

16 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har även rätt att på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

17 § Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna i 3 eller 4 §, eller enligt föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen, inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, handlingar eller tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om elproducenten begär det.

Tillsynsmyndigheten ska snarast informera kontoföringsmyndigheten om ett beslut om återkallelse.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Skadestånd

18 § Den som lider skada på grund av ett tekniskt fel i registret över ursprungsgarantier har rätt till ersättning av staten.

Ersättningen ska sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning ha låtit bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

Bemyndiganden

19 § Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier enligt denna lag.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om definitioner av energikällor och av sätt att producera el.

21 § Beslut om rätt till tilldelning enligt 9 § och om återkallelse enligt 17 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2010, då lagen (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el ska upphöra att gälla.

2. Den upphävda lagen gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats före den 1 december 2010.

Häri genom föreskrivs¹ i fråga om ellagen (1997:857) dels att 8 kap. 12 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 12 och 13 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

12 §

En nätkoncessionshavare som har tagit emot en ansökan om anslutning av en elproduktionsanläggning ska ange en tidsplan för handläggningen av ansökan.

När uppgift enligt 11 § första stycket lämnas i fråga om anslutning av en elproduktionsanläggning, ska nätkoncessionshavaren även ange en tidsplan för anslutningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om utformningen av en tidsplan enligt första eller andra stycket.

13 §

Den som har nätkoncession ska offentliggöra principer för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028).

8 kap.
12 §²

Elleverantörer *skall* på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om

1. varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår, och

2. den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har orsakat.

Om elleverantören har köpt el på en elbörs eller importerat den från företag som är belägna utanför Europeiska unionen får uppgifterna enligt första stycket 1 baseras på uppgifter som elbörsen eller företagen tillhandahållit.

De uppgifter som anges i första stycket 2 får lämnas genom hänvisning till referenskällor som är tillgängliga för allmänheten.

Elleverantörer *ska* på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om

1. varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår, och

2. den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har orsakat.

Om en elleverantör överför ursprungsgarantier som avser energi från förnybara energikällor till en annan innehavare, ska den mängd energi som motsvarar ursprungsgarantierna dras från andelen energi från förnybara energikällor när uppgifter lämnas enligt första stycket 1.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första–*tredje* styckena *skall* beräknas och redovisas för elanvändarna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första–*fjärde* styckena *ska* beräknas och redovisas för elanvändarna.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

² Senaste lydelse 2005:1110.

Häri genom föreskrivs¹ i fråga om naturgaslagen (2005:403) dels att 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 a §, av följande lydelse.

6 kap.

1 §²

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § *skall* vara skäligen, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning *skall* särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som *skall* anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § *ska* vara skäligen, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning *ska* särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som *ska* anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

1 a §

Den som innehar en naturgasledning ska vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Innehavaren av en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om offentliggörande av metoder enligt andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028).

² Senaste lydelse 2006:646.

Den 23 april 2009 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet). Direktivet återges i *bilaga 1*. Genom direktivet upprättas en gemensam ram för främjande av energi från förnybara energikällor. Medlemsstaterna ska införa de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet senast den 5 december 2010.

Ursprungsgarantier

I artikel 15 i direktivet finns bestämmelser om ursprungsgaranti för el, värme och kyla som produceras från förnybara energikällor. Statens energimyndighet (Energimyndigheten) fick i sitt regleringsbrev för 2007 i uppdrag att i samråd med Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) följa upp och utvärdera tillämpningen av det befintliga regelverket för ursprungsgarantier avseende högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. I uppdraget ingick att analysera behovet av eventuella förändringar i regelverket och tillämpningen för att uppnå syftet med ursprungsgarantierna och, om det bedömdes lämpligt, lämna förslag till förändringar. Uppdraget redovisades till Näringsdepartementet den 28 september 2007 (dnr N2007/8039/E).

Genom regleringsbrev för år 2009 fick Energimyndigheten i uppdrag att i samråd med Energimarknadsinspektionen och Svenska kraftnät ta fram förslag till författningsändringar för att genomföra förnybartdirektivets regler för ursprungsgarantier. Uppdraget redovisades den 30 september 2009. En sammanfattning av Energimyndighetens rapport finns i *bilaga 3*. Rapportens lagförslag finns i *bilaga 4*. Energimyndighetens rapport har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2009/7486/E). Energimyndigheten, Svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen och Datainspektionen har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till lagrådsremiss.

Tillträde till el- och gasnät

I artikel 16 i direktivet finns bestämmelser om åtkomst till och drift av näten för el och gas.

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2009 Energimarknadsinspektionen i uppdrag att efter samråd med Svenska kraftnät presentera en analys av behovet av författningsändringar till följd av reglerna om nättillträde i direktivet och föreslå eventuella författningsändringar (dnr N2008/8497/E).

Energimarknadsinspektionen redovisade uppdraget i rapporten Förnybara energikällor – Åtkomst till och drift av näten (EI R2009:10). En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 8*. Energimarknadsinspektionens författningsförslag finns i *bilaga 9*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 10*. En

Tröskeeffekter och förnybar energi

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2009 Svenska kraftnät i uppdrag att, efter samråd med Energimarknadsinspektionen och Energimyndigheten, lämna förslag till utformning av ett förändrat regelverk om ansvar för elnätsförstärkningar av nationell betydelse och nätanslutning av stora elproduktionsanläggningar i syfte att minska tröskeeffekterna för utbyggnaden av förnybar elproduktion (dnr N2008/8221/E). Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 20 april 2009. Regeringen uppdrog den 25 juni 2009 åt Svenska kraftnät att utifrån den redovisade rapporten lämna förslag till nödvändiga författningsändringar och andra åtgärder för att kunna genomföra förslaget (dnr N2009/5296/E). Uppdraget genomfördes i samråd med Energimarknadsinspektionen och efter samråd med Energimyndigheten. Uppdraget redovisades den 30 oktober 2009. Rapporterna har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (dnr N2009/4178/E).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 11 februari 2010 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilagorna 6* och *11*. Lagrådets yttranden finns i *bilagorna 7* och *12*. Regeringen behandlar Lagrådets förslag i avsnitten 7.2.5, 7.2.7, 8.2 och 8.4 samt i författningskommentaren. Regeringen har följt Lagrådets förslag till ändringar i lagen om ursprungsgarantier för el. Dessutom har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten. Lagrådet har inte haft några invändningar mot förslaget till lag om ändring i ellagen (1997:857) med anledning av genomförande av artikel 15 i direktivet. Regeringen har inte följt Lagrådets synpunkter på förslagen till lag om ändring i ellagen och i naturgaslagen (2005:403) med anledning av genomförande av artikel 16 i direktivet.

4 Direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor

4.1 Övergripande om direktivet

Förnybartdirektivet syftar till att öka EU:s andel förnybar energi från 8,5 till 20 procent under perioden 2005–2020. Varje medlemsstats del i ansvaret att nå detta gemenskapsövergripande mål har slagits fast i en s.k. bördefördelning. För svensk del ställer direktivet bindande krav på att uppnå en andel om 49 procent förnybar energi år 2020. Sverige har redan i dag den högsta andelen förnybar energi i EU och kommer att ha tätpositionen även år 2020.

Om det övergripande målet inte kan uppnås med inhemsk energianvändning ges möjlighet att använda de samarbetsmekanismer som finns i direktivet. Direktivet ställer dock ett bindande krav på att alla medlemsstater ska nå ett mål om 10 procent förnybar energi i transportsektorn till år 2020 utan användning av samarbetsmekanismerna.

De biodrivmedel som får tillgodoräknas för måluppfyllelsen måste uppfylla de hållbarhetskriterier som direktivet anger för biodrivmedel och andra flytande biobränslen. Syftet med detta är att undvika utarmning av värdefulla naturmiljöer och att säkerställa att användningen av bränslet innebär minskade utsläpp av växthusgaser. Genomförandet av de artiklar som berör hållbarhetskriterierna hanteras i propositionen Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (prop. 2009/10:164).

Medlemsstaterna ska enligt direktivet lämna en nationell handlingsplan till kommissionen senast den 30 juni 2010. Planen ska också innehålla en beskrivning av de åtgärder som medlemsstaten avser vidta för att nå målen. Se kapitel 5 för en mer utförlig beskrivning.

Direktivet innehåller förslag till åtgärder som ska främja en ökad användning av förnybar energi. Till dessa hör exempelvis att förenkla tillståndsprocesser, anpassa byggregler, säkerställa att ursprungsgarantier för förnybar el kan utfärdas, öka informationen om teknik och stöd-system samt underlätta tillträdet till el- och gasnät för förnybar energi.

Medlemsstaterna ska vartannat år lämna en rapport till kommissionen om utvecklingen av förnybar energi, styrmedel och åtgärder samt utvecklingen av användning och tillgång till biobränslen och effekter av detta. Kommissionen ska utifrån dessa underlag vartannat år rapportera till ministerrådet och Europaparlamentet om utvecklingen.

Vid en kontrollstation 2014 ska kommissionen presentera en rapport innehållande bl.a. en allmän översyn om direktivets samarbetsmekanismer och åtgärder är tillräckliga för att målet på 20 procent förnybar energi i EU ska nås.

År 2018 ska kommissionen presentera en färdplan för förnybar energi efter 2020. År 2021 ska kommissionen utvärdera hur direktivet genomförts.

4.2 Genomgång av direktivets bestämmelser

Regeringens bedömning: Huvuddelen av direktivets bestämmelser är redan genomförda i svensk lagstiftning. Artikel 15 om ursprungsgarantier för el och artikel 16 om åtkomst till och drift av el- och gasnäten kräver dock författningsändringar.

Vissa delar i artikel 13 om administrativa förfaranden, regler och normer och i artikel 14 om information och utbildning är inte genomförda i svensk lagstiftning. Enligt direktivet ska dessa artiklar genomföras vid olika tidpunkter, varav den första är den 5 december 2010 och den sista är den 31 december 2014. Underlag från berörda myndigheter behövs för att ta fram författningsförslag och övriga eventuella åtgärder.

I detta avsnitt redogörs för direktivets innehåll på ett övergripande sätt. Av avsnittet framgår även skälen för den bedömning som regeringen har gjort. Direktivet finns i sin helhet i bilaga 1.

Artikel 1 – Syfte och tillämpningsområde

I artikel 1, som har rubriken Syfte och tillämpningsområde, anges i huvuddrag direktivets innehåll och innebörd.

Först anges att det genom direktivet upprättas en gemensam ram för främjande av energi från förnybara energikällor. Det anges vidare att direktivet innehåller bindande nationella mål för den totala andelen energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen, och för andelen energi från förnybara energikällor inom transportsektorn.

Därefter beskrivs innehållet i direktivet. Det anges att direktivet innehåller bestämmelser om statistiska överföringar mellan medlemsstaterna, gemensamma projekt mellan medlemsstaterna och med tredjeländer, ursprungsgarantier, administrativa förfaranden, information och utbildning samt tillträde till elnätet för energi från förnybara energikällor.

Slutligen anges att det i direktivet fastställs hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Artikel 1 i direktivet kräver inga genomförandeåtgärder.

Artikel 2 – Definitioner

Artikel 2 innehåller definitioner. Energi från förnybara energikällor definieras som energi från förnybara, icke fossila energikällor, nämligen vindenergi, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi (vattenvärme) och havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas. Särskilt kan nämnas att biomassa definieras som den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk (inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung), skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall.

Artikeln innehåller vidare definitioner av övriga nyckelbegrepp som förekommer i direktivet, nämligen aerotermisk energi, geotermisk energi, hydrotermisk energi, fjärrvärme, fjärrkyla, slutlig energianvändning, flytande biobränslen, biodrivmedel, ursprungsgaranti, stödsystem, kvoter för energi från förnybara energikällor, slutlig energianvändning samt faktiskt värde, typiskt värde och normalvärde.

Definitionen av förnybara energikällor i direktivet innebär att energikällor som inte uppfyller definitionerna i artikel 2 inte får räknas för måluppfyllelse. För biodrivmedel och flytande biobränslen finns, förutom kraven i definitionerna, krav genom s.k. hållbarhetskriterier som innebär att biodrivmedel och flytande biobränslen som inte uppfyller kraven inte får utnyttja stödsystem och får inte räknas med varken i eventuella nationella kvotsystem eller för måluppfyllelse enligt föreliggande direktiv. Hållbarhetskriterierna kräver genomförande åtgärder

och behandlas i propositionen Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flyttande biobränslen (prop. 2009/10:164). Prop. 2009/10:128

Artikel 2 i direktivet kräver enligt regeringens bedömning inga särskilda genomförandeåtgärder men kommer att beaktas när övriga krav i direktivet genomförs.

Artikel 3 – Bindande nationella övergripande mål och åtgärder för användningen av energi från förnybara energikällor

Artikeln består av följande fyra punkter.

Övergripande mål förnybar energi

I den första punkten (3.1) hänvisas till att varje medlemsstat har ett nationellt övergripande mål för andelen energi från förnybara energikällor under år 2020. Andelen energi från förnybara energikällor skiljer sig åt mellan de olika medlemsstaternas nationellt övergripande mål. Andelen för varje medlemsstat anges i direktivets bilaga 1 del A, till vilken det hänvisas i artikeln.

För Sveriges del anges i tabellen i direktivets bilaga att det nationella övergripande målet är att 49 procent av den slutliga energianvändningen ska komma från förnybara energikällor år 2020. I tabellen anges också att andelen energi från förnybara energikällor uppgick till 39,8 procent år 2005.

I första punkten anges inledningsvis att varje medlemsstat ska se till att dess andel energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen motsvarar minst den andel som anges i medlemsstatens nationellt övergripande mål år 2020.

Vidare konstateras att de nationella övergripande målen sammantagna motsvarar gemenskapens mål att minst 20 procent av gemenskapens slutliga energianvändning ska komma från förnybara energikällor.

Slutligen anges att för att de mål som fastställs i denna artikel lättare ska kunna uppnås ska varje medlemsstat främja och uppmuntra energieffektivitet och energisparande.

Vägledande förlopp

I andra punkten (3.2) anges att medlemsstaterna ska vidta effektivt utformade åtgärder som syftar till att säkerställa att andelen energi från förnybara energikällor är minst lika hög som den som anges i det vägledande förloppet i bilaga 1 del B.

Det vägledande förloppet utgörs av ett antal genomsnitt vad gäller andelen energi från förnybara energikällor. Dessa genomsnitt anges för på fyra på varandra följande tvåårsperioder med början 2011 och med slut 2018.

I tredje punkten (3.3) anges åtgärder som medlemsstaterna får tillämpa för att uppnå de mål som anges i punkterna 1 och 2.

Två åtgärder nämns, nämligen stödsystem och åtgärder för samarbete mellan olika medlemsstater och med tredjeländer i syfte att uppnå respektive övergripande nationella mål.

Det samarbete som nämns regleras närmare i artiklarna 5–11.

Medlemsstaterna har själva rätt att bestämma i vilken omfattning de ska stödja energi från förnybara energikällor som produceras i en annan medlemsstat. Sådant stöd måste dock ske enligt bestämmelserna i artiklarna 5–11 i direktivet och det får inte påverka tillämpningen av artiklarna 107 och 108 om statligt stöd i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF). I artikel 87 regleras främst vilka typer av statligt stöd som är förenliga med den gemensamma marknaden. I artikel 88 regleras hur kommissionen ska övervaka att reglerna i artikel 87 efterföljs av medlemsstaterna.

Mål för förnybar energi i transportsektorn

Fjärde punkten (3.4) handlar om transportsektorn. Där anges i första stycket att varje medlemsstat ska se till att andelen energi från förnybara energikällor när det gäller alla former av transporter är minst 10 procent av den slutliga energianvändningen i transporter i medlemsstaten år 2020.

Till skillnad mot punkten 1, där varje medlemsstat har en individuell andel som ska uppnås till 2020, är andelen i denna punkt, 10 procent, densamma för varje medlemsstat.

I andra stycket ges närmare bestämmelser om hur andelen ska beräknas. Exempelvis får förnybar el i vägtransporter räknas upp med en faktor om 2,5 gånger för uppfyllandet av målet i transportsektorn. Skälet till detta är att elmotorn är effektivare än bränslemotorn och att en terawattimme el därmed ersätter mer bensin och diesel än vad en terawattimme biodrivmedel gör.

Tredje och fjärde styckena riktar sig till kommissionen.

Regeringen presenterade i mars 2009 propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) som innehöll förslag till mål för förnybar energi, mål för energieffektivisering och förslag till en planeringsram för vindkraft. Riksdagen godkände propositionen i juni 2009 (bet. 2008/09:NU25, rskr. 2008/09:133). Målen i förnybartdirektivet är förenliga med de mål som godkändes av riksdagen, nämligen att andelen förnybar energi år 2020 bör vara minst 50 procent av den totala energianvändningen och att andelen förnybar energi i transportsektorn år 2020 bör vara minst 10 procent.

Artikel 3 kräver enligt regeringens bedömning inga ytterligare genomförandeåtgärder.

I artikel 4 anges att varje medlemsstat ska anta en nationell handlingsplan för energi från förnybara energikällor.

I handlingsplanen ska medlemsstaten sätta upp nationella mål för andelen energi från förnybara energikällor som används för transporter, för el samt för värme och kyla år 2020. När dessa mål fastställs ska de effekter som andra energieffektivitetsåtgärder har på den slutliga energi-användningen beaktas.

I handlingsplanen ska medlemsstaten även fastställa lämpliga åtgärder för att uppnå dessa nationella övergripande mål. Som exempel på sådana lämpliga åtgärder nämns samarbete mellan lokala, regionala och nationella myndigheter, planerade statistiska överföringar och gemensamma projekt, nationella strategier för att utveckla befintliga biomassaresurser och mobilisera nya sådana för olika användningsområden samt slutligen de åtgärder som krävs för att uppfylla kraven i artiklarna 13–19.

Den nationella handlingsplanen ska presenteras i en mall som fastställdes av kommissionen i juni 2009. Den fastställda mallen är mer detaljerad än vad som framgår i artikel 4 och i bilaga VI i direktivet.

Medlemsstaterna ska senast den 30 juni 2010 anmäla sina handlingsplaner för energi från förnybara energikällor till kommissionen. Sex månader innan den nationella handlingsplanen ska vara klar ska varje medlemsstat offentliggöra och till kommissionen anmäla ett prognosdokument med ett visst innehåll som framgår av artikeln.

Regeringen anmälde Sveriges prognosdokument till kommissionen den 17 december 2009 (dnr N2009/9287/E). I skrivelsen redovisar Sverige en prognos för andelen förnybar energi till 2020 och för utvecklingen fram till det året. Sveriges andel år 2020 förväntas uppgå till 50,2 procent vilket överstiger det uppsatta målet om 49 procent för Sverige men överskottet ligger inom ett osäkerhetsintervall. Mer information om prognosdokumentet finns i bilaga 2.

Av artikelns fjärde punkt framgår att om andelen energi från förnybara energikällor i en medlemsstat under en tvåårsperiod hamnar under det vägledande förloppet enligt artikel 3.2, ska medlemsstaten senast den 30 juni följande år lämna in en ändrad nationell handlingsplan till kommissionen. Den ska innehålla lämpliga och proportionerliga åtgärder för att göra det möjligt för medlemsstaten att inom rimlig tid uppfylla det vägledande förloppet. Enligt prognosdokumentet väntas andelen förnybar energi för Sverige ligga över det vägledande förloppet under hela perioden fram till 2020.

Kommissionen ska utvärdera de nationella handlingsplanerna som medlemsstaterna ska anta och anmäla. Vid utvärderingen ska kommissionen särskilt granska de åtgärder som medlemsstaten planerar att vidta för att uppfylla målen i det vägledande förloppet enligt artikel 3.2 och om dessa åtgärder är tillräckliga. Kommissionen får utfärda en rekommendation med anledning av en nationell plan.

Kommissionen ska skicka medlemsstaternas handlingsplaner och prognosdokument till Europaparlamentet i den form de offentliggörs på den öppenhetsplattform som avses i artikel 24.2 tillsammans med

eventuella rekommendationer som kommissionen har utfärdat med anledning av en nationell plan.

Regeringen avser att senast den 30 juni 2010 anmäla Sveriges nationella handlingsplan för energi från förnybara energikällor till kommissionen i enlighet med artikel 4 i direktivet. Regeringen kommer i arbetet med handlingsplanen att sätta upp indikativa sektorsmål. Energimyndigheten har den 1 februari 2010 lämnat in ett underlag till handlingsplan till regeringen. Underlaget remissbehandlas för närvarande. Se vidare kapitel 5 för mer information om handlingsplanen.

Artikel 5 – Beräkningen av andelen energi från förnybara energikällor

I första punkten (5.1) anges den huvudregel som gäller för hur den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor i varje medlemsstat ska beräknas.

Denna energianvändning ska beräknas som summan av

- a) den slutliga elanvändningen från förnybara energikällor,
- b) den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor för uppvärmning och kylning och
- c) den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor i transporter.

I andra punkten (5.2) anges att om en medlemsstat på grund av force majeure inte kan uppfylla sitt övergripande mål för andelen förnybar energi ska medlemsstaten så snart som möjligt informera kommissionen om detta. Kommissionen kan, om force majeure har påvisats, justera medlemsstatens slutliga energianvändning från förnybara energikällor för år 2020.

Enligt tredje punkten (5.3) ska den slutliga elanvändningen från förnybara energikällor beräknas som mängden el producerad i en medlemsstat från förnybara energikällor. Elproduktion från pumpkraftverk som använder tidigare uppumpat vatten får inte räknas med. I anläggningar som använder flera bränslen ska bara den el som kommer från förnybara energikällor tas med i beräkningen. Delningen ska göras med hänsyn till de olika bränslenas energiinnehåll. El från vattenkraft och vindkraft ska redovisas i enlighet med normaliseringsregler i direktivets bilaga II.

Fjärde punkten (5.4) anger att den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor för uppvärmning och kylning ska beräknas som mängden producerad fjärrvärme och fjärrkyla från förnybara energikällor plus användningen av annan energi från förnybara energikällor inom industri, bostadssektor m.m. för uppvärmning, kylning och processer. I bostadssektorn m.m. ingår hushållen, servicesektorn, jordbruket, skogsbruket och fiskenäringen. I anläggningar som använder flera bränslen ska bara den värme/kyla som kommer från förnybara energikällor tas med i beräkningen. Delningen ska göras med hänsyn till de olika bränslenas energiinnehåll.

Aerotermisk, geotermisk och hydrotermisk energi som utvinns från värmepumpar kan under vissa förutsättningar som framgår av direktivets bilaga VII räknas som en del av den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor för uppvärmning och kylning. Värmeenergi från

passiva energisystem, som exempelvis solinstrålning genom fönster, ska inte räknas med. Prop. 2009/10:128

Femte punkten (5.5) anger att de omräkningsfaktorer som finns i direktivets bilaga III ska användas för att omräkna biodrivmedels volym eller vikt till energienheter.

Enligt sjätte punkten (5.6) ska andelen energi från förnybara energikällor beräknas som den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor delat med den slutliga energianvändningen från alla energikällor uttryckt i procent. Energianvändningen inom luftfarten som används för att beräkna landets slutliga energianvändningen ska uppgå till högst 6,18 procent av landets slutliga energianvändning.

Enligt sjunde punkten (5.7) ska den metod och de definitioner som används vid beräkning av andelen energi från förnybara energikällor vara de som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik¹. Medlemsstaterna ska säkerställa samstämmigheten i de statistikuppgifter som används vid beräkningen av andelar i direktivet och de statistikuppgifter som lämnas till kommissionen enligt förordning (EG) nr 1099/2008.

Energimyndigheten är den myndighet i Sverige som ansvarar för den officiella energistatistiken. Regeringens bedömning är att Energimyndigheten bör ges i uppdrag i sin instruktion att ansvara för att det finns ett tillförlitligt underlag och en beräkningsmodell för att följa utvecklingen av den förnybara energin i Sverige. Energimyndighetens arbete inom Eurostats arbetsgrupp för statistik om förnybar energi är en viktig del i uppföljningen av den förnybara energins utveckling.

Artikel 6 – Statistiska överföringar mellan medlemsstaterna

Enligt artikeln får medlemsstater komma överens om att en viss mängd energi från förnybara energikällor ska överföras statistiskt från den ena medlemsstaten till den andra.

Konsekvensen av en sådan överföring blir att den medlemsstat från vilken överföringen sker inte får tillgodogöra sig den överförda energimängden när man bedömer om medlemsstaten har uppfyllt dels sina nationella övergripande mål enligt artikel 3.1, dels sina krav enligt det vägledande förloppet enligt artikel 3.2.

I stället får den medlemsstat till vilken överföringen sker tillgodogöra sig den överförda mängden för nämnda ändamål.

Artikel 6 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder eftersom det är upp till medlemsstaterna att utnyttja denna möjlighet. För ytterligare information angående denna artikel se kapitel 6.

Artikel 7 – Gemensamma projekt mellan medlemsstaterna

Enligt artikeln får två eller flera medlemsstater samarbeta om alla typer av gemensamma projekt som rör produktion av el, värme eller kyla från

¹ EUT L 304, 14.11.2008, s. 1 (Celex 32008R1099).

förnybara energikällor. Ett sådant samarbete får också inbegripa privata aktörer.

De medlemsstater som ingår i projektet ska anmäla till kommissionen hur den producerade mängden energi ska fördelas mellan de deltagande medlemsstaterna. De anmälda andelarna får sedan tillgodoräknas respektive medlemsstat när man bedömer om medlemsstaten har uppfyllt kraven i direktivet, främst uppfyllandet av sina nationella övergripande mål enligt artikel 3.1 och kraven enligt det vägledande förloppet enligt artikel 3.2.

En förutsättning för att tillgodoräknande ska få ske är att energin har producerats av ett gemensamt projekt som har tagits i drift efter den 25 juni 2009 eller genom ökad kapacitet i en anläggning som har renoverats efter nämnda datum.

Artikel 7 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder eftersom det är upp till medlemsstaterna att utnyttja denna möjlighet. För ytterligare information angående denna artikel se kapitel 6.

Artikel 8 – Resultaten av gemensamma projekt mellan medlemsstaterna

I artikeln regleras skyldighet att rapportera gemensamma projekt enligt artikel 7. Den medlemsstat som har överlåtit andelar till en annan medlemsstat ska rapportera detta till den andra medlemsstaten och till kommissionen på visst angivet sätt.

Artikel 8 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder eftersom rapporteringsskyldighet enligt artikeln endast är aktuell om gemensamma projekt enligt artikel 7 kommer till stånd.

Artikel 9 – Gemensamma projekt mellan medlemsstater och tredjeländer

Enligt artikeln 9 får en eller flera medlemsstater samarbeta med ett eller flera tredjeländer om alla typer av gemensamma projekt som rör elproduktion från förnybara energikällor. Ett sådant samarbete får också inbegripa privata aktörer.

Under vissa förutsättningar får deltagande medlemsstater tillgodoräkna sig el från förnybara energikällor som producerats i ett tredjeländ när det gäller beräkningen av efterlevnaden av direktivets krav avseende nationella övergripande mål. Dessa förutsättningar är i korthet att elen ska användas i gemenskapen, att elen ska produceras i nybyggda anläggningar tagna i drift efter den 25 juni 2009 eller genom ökad kapacitet i en anläggning som renoverats efter detta datum, samt att elen inte har erhållit något annat stöd från stödsystem i tredje land än investeringsstöd som beviljats anläggningen. Om kravet att elen ska användas i gemenskapen inte uppfylls kan medlemsstater ändå, efter ansökan hos kommissionen, under vissa förutsättningar få tillgodoräkna sig elen, bl.a. krävs att det anläggs en gränsöverskridande överföringsförbindelse med

mycket lång ledtid där byggnationen senast påbörjas den 31 december 2016 och den senast kan tas i drift den 31 december 2022. Prop. 2009/10:128

Artikel 9 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder eftersom det är upp till medlemsstaterna att utnyttja denna möjlighet. För ytterligare information angående denna artikel se kapitel 6.

Artikel 10 – Effekter av gemensamma projekt mellan medlemsstater och tredjeländer

Artikeln reglerar rapporteringsskyldighet för åtgärder enligt artikel 9, på liknande sätt som i artikel 8.

Artikel 10 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder eftersom rapporteringsskyldighet enligt artikeln endast är aktuell om gemensamma projekt med tredje land enligt artikel 9 kommer till stånd.

Artikel 11 – Gemensamma stödsystem

Två eller flera medlemsstater får slå samman sina nationella stödsystem eller delvis samordna stödsystemen. Om så sker får en viss mängd energi från förnybara energikällor som produceras i en deltagande medlemsstat beaktas vid beräkning av det övergripande nationella målet i en annan deltagande medlemsstat.

En förutsättning för att så ska få ske är att en statistisk överföring enligt artikel 6 av den aktuella energimängden sker mellan de berörda medlemsstaterna, eller att de deltagande medlemsstaterna fastställer en fördelningsnyckel som ska anmälas till kommissionen.

Artikel 11 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder eftersom det är upp till medlemsstaterna att utnyttja denna möjlighet. För ytterligare information angående denna artikel se kapitel 6.

Artikel 12 – Kapacitetsökningar

I artikel 12 regleras kapacitetsökningar inom ramen för gemensamma projekt enligt artiklarna 7.2 och 9.2 b. Med kapacitetsökningar menas ökad produktionskapacitet i en befintlig anläggning. Avsikten med denna artikel är att tydliggöra att ökad produktionskapacitet i en befintlig anläggning ska jämsställas med tillkommande produktionskapacitet i nya anläggningar.

Artikel 12 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder.

Artikel 13 – Administrativa förfaranden, regler och normer

Artikeln består av 6 punkter.

Enligt första punkten (13.1) ska medlemsstaterna se till att nationella regler för godkännande, certifiering och licensiering av anläggningar som producerar el, värme eller kyla från förnybara energikällor inklusive tillhörande nätinfrastuktur och av anläggningar för omvandling av biomassa till biodrivmedel eller andra energiprodukter är proportionerliga och nödvändiga. Medlemsstaterna ska särskilt vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att vissa detaljerade krav som anges i underpunkterna a–f är uppfyllda, framför allt innebärande att omfattande information om handläggning av ansökningar om godkännande, certifiering och licensiering för anläggningar för energi från förnybara energikällor samt om tillgänglig hjälp till sökande görs tillgänglig på lämplig nivå och att administrativa förfaranden förenklas så långt det är möjligt och genomförs på lämplig administrativ nivå.

Regeringen noterar i fråga om 13.1 att några generella procedurer för certifiering, licensiering eller godkännande för det slags anläggningar som räknas upp i artikeln inte tillämpas i Sverige. Däremot tillämpas tillståndsplikt eller anmälningsplikt beroende på anläggningars storlek eller typ. Koncessionsförfarande tillämpas avseende viss nätinfrastuktur, men inte generellt. Den svenska lagstiftningen bedöms vara proportionell och nödvändig utifrån de krav som tas upp i artikeln. Offentlighetsprincipen och informationsansvaret är långtgående för samtliga myndigheter oavsett nivå. Miljöbalkens indelning i A–C-nivå som skiljer på tillståndspliktig respektive anmälningspliktig verksamhet är exempel på förenklat administrativt förfarande som omnämns i underpunkten c. Dubbelprövning av vindkraft har också avskaffats (se kapitel 5). Enligt regeringsformen och kommunallagen ska myndigheter behandla alla medborgare lika. Offentlighetsprincipen garanterar transparens. Tillståndsgivning är i de fall de förknippas med kostnader att bedöma som faktiska och skäliga kostnader för handläggning av ärenden. Enkel anmälan tillämpas för mindre anläggningar enligt de relevanta regelverk som gäller.

Första punkten i artikel 13 (13.1) kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder.

I andra punkten (13.2) anges att medlemsstaterna exakt ska definiera tekniska specifikationer som måste uppfyllas av utrustning och system för energi från förnybara energikällor för att de ska omfattas av stödsystemen. Om det finns europeiska standarder på området ska de tekniska specifikationerna utformas enligt de standarderna. I fråga om andra punkten (13.2) framgår av Energimyndighetens underlag till Sveriges nationella handlingsplan (dnr N2010/742/E) att det i Sverige endast undantagsvis finns krav på tekniska kvalitetsnormer för att få stöd, och det är i sådana fall europeiska normer som tillämpas. Ett exempel är stödet enligt förordningen (2008:1247) om stöd för investeringar i solvärme som är kopplat till Solar Key Mark, som är en EU-norm.

Andra punkten i artikel 13 kräver enligt regeringens bedömning inga genomförandeåtgärder.

I tredje punkten (13.3) anges att medlemsstaterna ska rekommendera alla aktörer att de vid planering, utformning byggande och renovering av industri- eller bostadsområden ser till att det installeras utrustning och system för användning av el, värme och kyla från förnybara energikällor samt för fjärrvärme och fjärrkyla. Medlemsstaterna ska särskilt rikta sina

rekommendationer till lokala och regionala administrativa organ. Dessa organ ska också uppmuntras att ta med uppvärmning och kylning från förnybara energikällor i planeringen av stadsinfrastrukturen, när så är lämpligt.

I fjärde punkten (13.4) anges att medlemsstaterna i sina byggregler och byggnormer ska införa lämpliga åtgärder för att öka andelen energi från alla typer av energi från förnybara energikällor i byggsektorn. Medlemsstaterna ska, där så är lämpligt, kräva att miniminivåer av energi från förnybara energikällor senast den 31 december 2014 används i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar.

Vidare anges i femte punkten (13.5) att medlemsstaterna ska säkerställa att nya offentliga byggnader eller befintliga renoverade sådana ska spela en exemplarisk roll från och med den 1 januari 2012 när det gäller direktivet. I sjätte punkten (13.6) anges att medlemsstaterna i sina byggregler och byggnormer ska främja användningen av värme- och kylsystem som drivs med energi från förnybara energikällor och system som ger betydande sänkningar av energianvändningen exempelvis genom användning av miljömärkning. Det anges även att viss omvandlingsteknik för biomassa, vissa värmepumpar och vissa system för termisk solenergi ska främjas.

När det gäller artikelns punkter 13.3–13.6 är en utgångspunkt att med *byggsektorn* avses bebyggelsen. Byggnaders nettoenergianvändning är lämpliga att reglera genom byggregler och byggnormer, medan en hög andel förnybar energi bör främjas på annat sätt, t.ex. genom beskattning av fossila alternativ, eller genom stöd till investeringar i solenergi eller liknande.

Sverige har en mycket hög andel förnybar energi i bebyggelsen, både direkt och indirekt (genom fjärrvärme och fjärrkyla). Att, som det beskrivs i direktivet, exempelvis reglera miniminivåer för förnybar energi i bebyggelsen är ett nytt angreppssätt och bör därför i likhet med övriga delar av artikel 13.3–13.6 utredas för att kunna slå fast behovet och lämpligheten av ett eventuellt förändrat regelverk.

Regeringen bedömer att det krävs förändring av regelverket för att genomföra vissa delar i artikel 13 (13.3–13.6). Boverket bör tillsammans med Energimyndigheten och efter samråd med övriga berörda myndigheter få i uppdrag att föreslå lämpliga åtgärder för att öka andelen energi från alla typer av energi från förnybara energikällor i bebyggelsen. Boverket bör också tillsammans med Energimyndigheten och efter samråd med andra berörda myndigheter utreda hur genom byggregler och byggnormer eller på andra sätt med motsvarande verkan miniminivåer av förnybar energi kan ställas som krav där så är lämpligt i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar. Boverket bör även tillsammans med Energimyndigheten och efter samråd med andra berörda myndigheter utforma rekommendationer vid planering m.m.

I artikeln åläggs medlemsstaterna en omfattande informationsskyldighet beträffande energi från förnybara energikällor.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 14.1 säkerställa att information om stödåtgärder finns tillgänglig för alla relevanta aktörer, såsom konsumenter, byggare, installatörer, arkitekter och leverantörer av värme-, kyl- och elutrustning. När det gäller artikel 14.1 konstaterar regeringen att det redan i dag ingår i myndigheternas allmänna informationsansvar att göra information om stödåtgärder tillgänglig för alla relevanta aktörer.

Någon särskild genomförandeåtgärd behövs därför inte enligt regeringens bedömning.

Enligt artikel 14.2 ska medlemsstaterna säkerställa att information om nettofördelarna med, kostnaderna för och energieffektiviteten hos utrustning och system för användning av värme, kyla och el från förnybara energikällor görs tillgänglig av antingen leverantören av utrustningen eller systemet eller av behörig myndighet. I frågan om de krav som ställs upp i artikel 14.2 är enligt regeringens bedömning ansvaret för information inte helt tydligt i dag.

Medlemsstaterna ska enligt artikel 14.3 även säkerställa att certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem senast den 31 december 2012 görs eller finns tillgängliga för installatörer av små pannor och ugnar som drivs med biomassa, solcells- och solvärmsystem, system för ytnära jordvärme samt värmepumpar samt ge allmänheten tillgång till information om detta enligt artikel 14.4.

När det gäller punkterna 14.3 och 14.4 konstaterar regeringen att det i dag saknas nationellt samordnade certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem för installatörer av små anläggningar baserade på förnybar energi. Emellertid har flera branscher infört, eller är på väg att införa, system för certifiering eller motsvarande kvalifikationssystem. Dessa system får i förekommande fall ta hänsyn till befintliga system och strukturer och ska baseras på kriterierna i bilaga IV.

Enligt artikel 14.5 ska medlemsstaterna säkerställa att alla relevanta aktörer, särskilt planerare och arkitekter, ges vägledning så att de kan överväga den optimala kombinationen av energi från förnybara energikällor, högeffektiv teknik och fjärrvärme och fjärrkyla när de planerar, utformar, bygger och renoverar industri- eller bostadsområden.

Artikel 14.6 anger att medlemsstaterna, med deltagande av lokala och regionala myndigheter, ska utveckla lämpliga program för information för medborgarna om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor samt de praktiska detaljerna kring detta.

När det gäller artikel 14.5 och 14.6 kan medborgarna i Sverige anses vara väl förtrogna med fördelarna som förnybar energi för med sig. Energimyndigheten bedriver genom stöd till energi- och klimatrådgivare, samarbete med de regionala energikontoren, projekt som Uthållig kommun samt annan informationsverksamhet och kampanjer en omfattande verksamhet som bl.a. syftar till att främja användningen av förnybar energi. Då tyngdpunkten hittills har varit på energieffektivisering behöver det förtydligas att även främjande av förnybar energi omfattas av denna verksamhet.

Energimyndigheten bör enligt regeringens bedömning få ett samlat informationsansvar avseende vissa delar av artikel 14 (14.2–14.6). Energimyndigheten bör få i uppdrag att närmare utreda och ansvara för hur information enligt artikel 14.2 om nettofördelarna med, kostnaderna för och energieffektiviteten hos utrustning och system för användning av värme, kyla och el från förnybara energikällor kan göras tillgänglig av antingen leverantören av utrustningen eller systemet eller av berörda myndigheter.

Energimyndigheten bör få i uppdrag att tillsammans med Boverket och SWEDAC ta fram förslag till nationellt samordnade system för certifiering eller motsvarande kvalifikationssystem enligt artikel 14.3. I uppdraget bör även ingå att ta fram förslag på hur information, i den mån den inte redan i dag finns tillgänglig, om certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem tillhandahålls för allmänheten enligt artikel 14.4.

Enligt regeringens bedömning bör Energimyndigheten få i uppdrag att tillsammans med övriga berörda myndigheter säkerställa att alla relevanta aktörer ges vägledning om hur förnybara energikällor kan utnyttjas vid planering, utformning, byggnation och renovering av industri- och bostadsområden för genomförandet av artikel 14.5. Energimyndigheten bör även ansvara för ta fram och tillgängliggöra information, vägledning och utbildning för att informera allmänheten om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor för genomförandet av artikel 14.6.

Artikel 15 – Ursprungsgaranti för el, värme och kyla som produceras från förnybara energikällor

Artikel 15 kräver lagstiftning och behandlas närmare i kapitel 7.

Artikel 16 – Åtkomst till och drift av näten

Artikel 16 kräver lagstiftning och behandlas närmare i kapitel 8.

Artikeln 17–21 – Hållbarhetskriterier m.m.

Artiklar 17–21 behandlas i regeringens proposition Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (prop. 2009/10:164).

Artikel 22 – Medlemsländernas rapportering

Artikel 22 ställer krav på att varje medlemsland ska lämna in en rapport till kommissionen om hur främjandet och användningen av energi från förnybara energikällor utvecklas. Första rapporten ska lämnas in senast den 31 december 2011 och därefter ska rapporteringen ske vartannat år. Sista rapporten ska lämnas in senast den 31 december 2021.

Rapporterna ska inkludera en stor mängd information om bl.a.

- andelen förnybar energi i elsektorn, i transportsektorn och i värme/kylasektorn,
- införande av stödsystem för förnybar energi,
- eventuella stödsystem för biodrivmedel som framställs av avfall, restprodukter, cellulosa från icke-livsmedel och material som innehåller både cellulosa och lignin,
- en beskrivning av hur systemet med ursprungsgarantier fungerar,
- framsteg som gjorts när det gäller att utvärdera och förbättra administrativa förfaranden,
- åtgärder som vidtagits för att säkra transmission och distribution av energi från förnybara energikällor,
- förändringar när det gäller tillgänglighet och användning av biomassaressurser för energiändamål och
- uppskattad nettominskning av växthusgasutsläppen till följd av användningen av energi från förnybara energikällor.

Energimyndigheten bör enligt regeringens bedömning i sin instruktion få till uppgift att, tillsammans med övriga berörda myndigheter, ansvara för framtagandet av underlag för Sveriges rapportering enligt artikel 22.

Artikel 23 – Kommissionens övervakning och rapportering

I artikel 23 anges i korthet att kommissionen ska övervaka ursprunget för biodrivmedel och flytande biobränslen som används i gemenskapen samt de konsekvenser som produktionen får på markanvändningen i gemenskapen och i de viktigaste tredjeländerna som tillhandahåller produkterna och upprätthålla en dialog med vissa angivna aktörer avseende bl.a. hur produktionen av biodrivmedel påverkar livsmedelspriserna. Kommissionen ska dessutom vartannat år utifrån medlemsländernas rapporter enligt artikel 22 rapportera till Europaparlamentet och rådet. Kommissionen ska skicka in den första rapporten 2012. Artikeln innehåller detaljerade anvisningar för kommissionens arbete med bl.a. rapportering.

Artikel 23 riktar sig till kommissionen och kräver därmed inga nationella genomförandeåtgärder.

Artikel 24 – Öppenhetsplattform

Direktivet anger att Europeiska kommissionen ska inrätta en offentlig öppenhetsplattform på Internet. I plattformen ska kommissionen offentliggöra medlemsstaternas handlingsplaner, prognosdokument, erbjudande om samarbete kring statistiska överföringar eller gemensamma projekt på begäran av den berörda medlemsstaten, uppgifter om samarbetsmekanismer, medlemsstaternas rapporter enligt artikel 22 samt kommissionens rapporter enligt artikel 23.3.

Öppenhetsplattformen är redan inrättad.

Artikel 24 riktar sig till kommissionen och kräver därmed inga nationella genomförandeåtgärder.

Kommissionen ska biträdas av kommittén för energi från förnybara energikällor förutom när det handlar om frågor som rör hållbarhets-kriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen då kommissionen i stället ska biträdas av kommittén för hållbarhet för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Artikel 25 kräver inga nationella genomförandeåtgärder.

Artikel 26 – Ändringar och upphävanden

En del artiklar i direktivet 2001/77/EG om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el² och i direktivet 2003/30/EG om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel³ upphör att gälla från och med den 1 april 2010. Båda direktiven upphör att gälla med verkan från och med den 1 januari 2012.

Artikel 27 – Införlivande

Bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet ska träda i kraft senast den 5 december 2010 om inget annat anges.

Artikel 28 – Ikraftträdande

Direktivet träder i kraft den tjugonde dagen efter att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Den 5 juni 2009 offentliggjordes direktivet i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 140/45), vilket innebär att det trädde i kraft den 25 juni 2009.

5 Handlingsplan

I artikel 4 redogörs för vilka krav som förnybartdirektivet ställer på medlemsländer vad det gäller nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor. Handlingsplaner ska anmälas till kommissionen senast den 30 juni 2010. Innehållet i handlingsplanen styrs av en mall framtagen av kommissionen i juni 2009. Handlingsplanen består enligt denna mall av fem avsnitt. Dessa avsnitt är sammanfattning av nationell politik, förväntad slutligt energianvändning, nationellt övergripande mål och sektorsmål, åtgärder för att uppnå målen och bedömningar.

Regeringskansliet arbetar med att ta fram Sveriges nationella handlingsplan. En viktig utgångspunkt är Energimyndighetens redovisning av ett regeringsuppdrag i rapporten Handlingsplan för förnybar energi

² EGT L 283, 27.10.2001, s. 33 (Celex 32001L0077).

³ EUT L 123, 17.5.2003, s. 42 (Celex 32003L0030).

(ER 2010:08), som lämnades in den 1 februari 2010. Rapporten remissbehandlas för närvarande. Remissvar ska inkomma senast den 1 april 2010. Det finns även andra uppdrag som utgör viktiga underlag för framtagandet av handlingsplanen. Bland dessa räknas ett särskilt uppdrag till Energimyndigheten att utreda utformningen och analysera konsekvenserna av en utvidgad elcertifikatmarknad m.m. (dnr N2010/773/E) och ett särskilt uppdrag till myndigheten att utveckla en sektorsövergripande biogasstrategi (dnr N2009/5373/E).

För fastställande av såväl förväntad slutlig energianvändning som nationellt övergripande mål och sektorsmål kommer Energimyndighetens prognos att vara en central utgångspunkt. Denna prognos skickades till kommissionen i december 2009 i enlighet med artikel 4 i förnybartdirektivet i ett så kallat prognosdokument (dnr N2009/9287/E). Prognosen visar att andelen förnybar energi i förhållande till den totala slutliga energianvändningen år 2020 förväntas uppgå till 50,2 procent, vilket överstiger Sveriges övergripande mål enligt direktivet om 49 procent. Andelen förnybar energi för värme- och kyla år 2020 uppgår till 62,1 procent vilket motsvarar en användning av förnybar energi om 123 TWh. Andelen i elsektorn beräknas bli 62,9 procent motsvarande 97 TWh medan andelen i transportsektorn beräknas uppgå till 13,8 procent motsvarande 12 TWh. Om dessa volymer relateras till den totala förväntade slutliga energianvändningen i Sverige på 456 TWh i stället för till den slutliga energianvändningen i respektive sektor, som andelarna ovan visar, blir andelarna för respektive sektor enligt tabell 1. Prognosdokumentet återfinns i bilaga 2.

	El	Värme och kyla	Transport	Övergripande mål
Utfall enligt prognosen (i förhållande till resp. sektors energianvändning)	62,9 %	62,1 %	13,8 %	50,2 %
Utfall enligt prognosen (i förhållande till Sveriges totala energianvändning)	21,3 %	26,9 %	2,6 %	50,2 %

Tabell 1: Andel förnybar energi för hela energisektorn samt för de olika sektorerna enligt Sveriges prognosdokument.

Energimyndighetens prognos visar, som nämnts tidigare, att andelen förnybar energi i transportsektorn år 2020 förväntas uppgå till 13,8 procent. Sverige antog genom propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) och efterföljande riksdagsbeslut (bet. 2008/09:NU25, rskr 2008/09:133) att målet för andel förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent år 2020. Regeringen uttryckte också i nämnda proposition en långsiktig ambition om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030. Vad en fossiloberoende fordonsflotta innebär bör konkretiseras. Vidare bör kopplingen mellan det nationella målet om minst 10 procent andel förnybar energi-

användning i transportsektorn till 2020 och visionen till 2030 analyseras. Med utgångspunkt i denna analys bör det övervägas hur arbetet med att uppfylla dessa målsättningar kan koordineras på bästa sätt. I handlingsplanen kommer regeringen, i enlighet med direktivets krav, att ange indikativa sektorsmål även för transportsektorn.

En central del i Sveriges nationella handlingsplan för förnybar energi i elsektorn är utvecklingen av elcertifikatsystemet. Regeringen bedömde i propositionen En sammanhållande klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) att ett högre mål för elcertifikatsystemet i nivå med 25 TWh till 2020 jämfört med 2002 bör ställas upp. I regeringens proposition Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatsystemet (prop. 2009/10:133) föreslås bl.a. vilka kvoter som ska gälla för kvotpliktiga aktörer fram till och med 2035. Energimyndighetens prognos som ligger till grund för beräkningen av de förväntade andelarna förnybar energi har utgått ifrån den aviserade höjningen av ambitionsnivån för elcertifikatsystemet.

En annan viktig del i Sveriges handlingsplan rör de administrativa procedurerna. För att kunna utveckla användningen av förnybar energi i den omfattning som krävs för att kunna uppnå Sveriges mål behöver de administrativa procedurerna förenklas. Regeringen har genomfört ett antal förändringar under de senaste åren för att förenkla de administrativa procedurerna och ett exempel på detta är en planeringsram för vindkraft motsvarande 30 TWh elproduktion. Syftet med planeringsramen är att förenkla för etablering av vindkraftanläggningar genom att skapa planeringsberedskap i de kommunala översiktsplanerna då kommunerna identifierar och lägger fast lämpliga områden för vindkraft. Efter förslag från regeringen i propositionen Prövning av vindkraft (prop. 2008/09:146) har riksdagen beslutat att den samlade prövningen av vindkraftverken ska ske vid miljötillståndsprövningen. Kraven på detaljplan och bygglov har i huvudsak tagits bort i det fall uppförandet av vindkraftverk har fått tillstånd enligt miljöbalken. Även för mindre vindkraftverk, som inte kräver miljötillstånd, slopas i regel kravet på detaljplan, och genom att det kommer att räcka med bygglov förenklas prövningen även för dessa anläggningar. Det ska fortfarande finnas krav på detaljplan när vindkraft avses att uppföras i områden där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse eller anläggningar. Till skillnad från tidigare kommer det inte att vara möjligt att överklaga flera olika beslut som tas vid olika tidpunkter i processen, vilket försenar projekten. Kommunerna ges medbestämmande genom att kommunens godkännande krävs för projekt som tillståndsprövas enligt miljöbalken, dvs. större verk eller vindkraftsparker.

Regeringen beslutade i november 2008 att göra det möjligt att bygga interna nät i en vindkraftspark utan krav på nätkoncession (SFS 2008:897). Beslutet var ett led i regeringens arbete för att underlätta utbyggnaden av förnybar energi. Frågor som rör elnätet är centrala för hur snabbt utbyggnaden av vindkraft kan ske. Förändringen innebär att den totala tiden för att få alla tillstånd som krävs för att anlägga en vindkraftspark minskar med flera månader. Planering och genomförande av anläggningsarbeten underlättas också kraftigt. Förändringen av regelverket var ett av förslagen i Nätanslutningsutredningens betänkande

Bättre kontakt via nätet – om anslutning av förnybar elproduktion (SOU 2008:13).

Inom transportsektorn är skattelättnader för bibränslen det huvudsakliga styrmedlet som används. Högre låginblandningsnivåer enligt den senaste revideringen av bränslekvalitetsdirektivet⁴ utgör också en viktig förutsättning för att kunna öka användningen av förnybar energi inom transportsektorn.

Vad det gäller användningen av förnybar energi för värme och kyla är det viktigt att påpeka att denna sektor består av en del olika delsektorer, nämligen hushåll, lokaler, industri samt fjärrvärmeproduktion. Energi-användningen i industrin, hushåll och lokaler syftar både till energi som används för kyla- och värmeproduktion och för processvärme i industrin. Det stora antalet delsektorer inom värme- och kyla gör det svårt att sätta ett relevant mål för sektorn som helhet. Energi- och koldioxidskatten är sektorsövergripande styrmedel som har stor påverkan på denna sektor.⁵ Dessa styrmedel främjar en ökad användning av förnybar energi och en ökad energieffektivisering. Handel med utsläppsrätter berör industrin och fjärrvärmeproduktion och syftar till att begränsa utsläppen av växthusgaser, vilket innebär att förnybara energikällor blir mer konkurrenskraftiga jämfört med fossila bränslen. Ytterligare ett styrmedel som har påverkan på energianvändning i industrin är programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri.

6 Samarbetsmekanismer

Regeringens bedömning: Staten bör kunna utnyttja ett eventuellt statistiskt överskott av förnybar energi för överföring till andra medlemsstater. Regeringen avser att analysera vidare de juridiska och statsfinansiella aspekterna av ett sådant utnyttjande.

Staten bör öppna för möjligheten för andra medlemsstater att finansiera investeringar inom Sveriges gränser och Sveriges ekonomiska zon genom s.k. gemensamma projekt. Fortsatt arbete bör bedrivas med att ta fram metoder och riktlinjer för användningen av samarbetsmekanismerna både inom ramen för Nordiska ministerrådet och nationellt.

Bakgrund: En central del i direktivet om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor är de nationella övergripande målen för andelen energi från förnybara energikällor. När de nationella målen fastställdes baserades fördelningen inte på medlemsstaternas tekniska

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/30/EG av den 23 april 2009 om ändring av direktiv 98/70/EG, vad gäller specifikationer för bensin, diesel och gasoljor och införande av ett system för hur växthusgasutsläpp ska övervakas och minskas, om ändring av rådets direktiv 1999/32/EG, vad gäller specifikationen för bränsle som används av fartyg på inre vattenvägar, och om upphävande av direktiv 93/12/EEG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 88, Celex 32009L0030).

⁵ Ekonomiska styrmedel i Energisektorn – en utvärdering av utvecklingen sedan 1990 (ER 2006:06).

och ekonomiska potentialer för en ökad andel förnybar energi utan på medlemsstaternas betalningsförmåga. Vissa medlemsstater har fått mål som ligger över vad som kan uppnås genom åtgärder i det egna landet. I direktivet ingår därför en möjlighet till flexibilitet mellan medlemsstaterna för uppfyllande av målen. Denna flexibilitet bygger antingen på *statistiska överföringar* (artikel 6) mellan medlemsstaterna eller på att stater genomför *gemensamma projekt* (artiklarna 7–10) för produktion av förnybar energi. Dessutom tar direktivet upp möjligheten till *gemensamma stödsystem* (artikel 11) för två eller flera medlemsstater.

Kommissionen presenterade tillsammans med tre direktivförslagen för förnybar energi, för minskade utsläpp av växthusgaser och för ändrat regelverk för handeln med utsläppsätter i februari 2007 en konsekvensanalys (SEC[2008]85) av effekterna av införandet av dessa förslag. Konsekvensanalysen använde flera scenarier för att utvärdera effekterna av att införa olika ramverk. Bland dessa scenarier fanns ett där målet för andel förnybar energi i varje land skulle nås enbart med inhemska åtgärder och ett där inga begränsningar fanns för import/export av förnybar energi från/till övriga medlemsstater. Analyserna visade att flexibiliteten för att uppnå målet för förnybar energi minskade de totala kostnaderna med flera miljarder euro.

I propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) gjorde regeringen bedömningen att Sverige bör ta tillvara möjligheten att låta andra länder finansiera investeringar i förnybar energi inom Sveriges gränser. I propositionen angavs att praktiska modeller för att möjliggöra sådana samarbetsprojekt skulle utvecklas skyndsamt. Även möjligheterna till att utvidga marknaden för elcertifikat till att omfatta fler länder borde övervägas.

Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för förnybar energi tog fram en rapport som analyserade samarbetsmekanismerna enligt förnybartdirektivet⁶ i januari 2010. Rapporten rekommenderar nordiska och övriga länder att skyndsamt analysera hur samarbetsmekanismer enligt direktivet kan komplettera inhemska åtgärder. Enligt rapporten skulle denna analys kunna göras genom en nordisk ”Testing Ground”.

Nordiska ministerrådet beslutade i arbetsprogrammet för 2010 för arbetsgruppen för förnybar energi att utveckla ett tvåårigt projekt (2010 och 2011) för att titta närmare på Norden som en ”Testing Ground”. Målet med projektet är att bygga kapacitet, kompetens och en gemensam förståelse för samarbetsmekanismerna för förnybar energi genom att ta fram potentiella metoder och riktlinjer för användningen av samarbetsmekanismerna.

Myndigheter, företag och andra relevanta aktörer är inblandade i projektet. Aktörerna ska bl.a. titta på hur samarbetsmekanismer kan genomföras i de nationella regelverken och på reglerna för transaktioner i mekanismerna. Projektet ska även inkludera kunskap och erfarenheter från initiativ och aktiviteter som har påbörjats i andra EU-länder.

⁶ Analys of the flexible support mechanisms in the Directive on the promotion of the use of energy from renewable sources. JR-100108-P7000-004.

Förhoppningen är att detta ska resultera i både nationella samt nordiska riktlinjer för implementering och harmonisering av samarbetsmekanismer, t.ex. standardiserade kontrakt och ramverk.

Inom ramen för det europeiska samarbetet har regeringen gett Energimyndigheten i uppdrag att vara deltagande myndighet i gemensamma åtgärder (concerted action) beträffande direktivet om främjande av förnybar energi (dnr N2009/7644/E). En del av arbetet inom ramen för gemensamma åtgärder kommer att vara inriktad på utvecklingen av riktlinjer och system för samarbetsmekanismer. Energimyndigheten ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Näringsdepartementet) underrättat om arbetets fortskridande.

Skälen för regeringens bedömning: För att EU ska kunna uppnå sitt mål som helhet och på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt krävs att de länder som har ett överskott av förnybar energi möjliggör för de länder som har ett underskott av sådan energi att använda samarbetsmekanismerna. Användning av samarbetsmekanismer innebär enligt gjorda analyser betydande kostnadsbesparingar för att uppnå EU:s övergripande mål om 20 procent för andelen förnybar energi enligt förnybartdirektivet. Sverige visade i sitt prognosdokument som skickades till kommissionen december 2009 att Sverige kan uppnå sitt övergripande mål om 49 procent utan att behöva använda samarbetsmekanismerna. Det finns dock medlemsstater, som exempelvis Luxemburg, som enligt sina prognosdokument kommer att behöva använda samarbetsmekanismerna för att kunna uppfylla sina mål. Prognosdokumenten finns i den öppenhetsplattform som kommissionen har inrättat i enlighet med artikel 24.

I propositionen Höjt mål och vidareutveckling av elcertifikatsystemet (prop. 2009/10:133) behandlas frågan om en gemensam marknad med Norge. Inriktningen är att en gemensam marknad med Norge bör etableras med start från och med den 1 januari 2012. Energimyndigheten har fått i uppdrag att utreda utformningen och analysera konsekvenserna av en utvidgad elcertifikatmarknad m.m. (dnr 2010/773/E). Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 september 2010. En delredovisning kommer att ske redan den 15 maj 2010.

7 Ursprungsgarantier

7.1 Bakgrund

7.1.1 Förnybartdirektivet och kraftvärmedirektivet

Syftet med en ursprungsgaranti är enligt artikel 15 i förnybartdirektivet, som nu ska genomföras, att för slutkunderna visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix, i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG (elmarknadsdirektivet). Ursprungsgarantin uppgift är således att för konsumenten säkerställa ursprunget på el som produceras från förnybara energikällor. Förnybartdirektivet ger medlemsstaterna i uppgift att säkerställa att hela

hanteringen av ursprungsgarantierna kan ske elektroniskt och på ett tillförlitligt sätt. Direktivet reglerar vidare storleken på en ursprungsgaranti och som ett skydd mot dubbelräkning anges att endast en ursprungsgaranti får utfärdas för varje energienhet som produceras. En ursprungsgaranti ska användas inom tolv månader från och med produktionen av motsvarande energienhet och annulleras efter det att den använts. Överföring av ursprungsgarantier mellan medlemsstaterna ska kunna ske, och såväl utfärdande, överföring och annullering ska övervakas av medlemsstaterna eller utsedda oberoende behöriga organ. Direktivet anger vilka uppgifter en ursprungsgaranti åtminstone ska innehålla samt att medlemsstaterna, med vissa undantag, är skyldiga att erkänna de ursprungsgarantier som utfärdas av andra medlemsstater.

Kraftvärmedirektivets artikel 5 reglerar bl.a. rätten för en producent att få en ursprungsgaranti för el som produceras genom högeffektiv kraftvärme. Med högeffektiv kraftvärme avses samtidig framställning av el och värme som medför en bränslebesparing om minst tio procent jämfört med separat produktion av el och värme. Enligt direktivet ska det finnas mekanismer för att ursprungsgarantierna för högeffektiv kraftvärme ska vara riktiga och tillförlitliga. Direktivet anger vilka uppgifter en sådan ursprungsgaranti åtminstone ska innehålla och att medlemsstaterna ömsesidigt ska erkänna varandras ursprungsgarantier.

Lagförslaget i denna proposition är framtaget för att tillgodose kraven gällande ursprungsgarantier i både kraftvärmedirektivet och förnybartdirektivet. Vissa delar av direktiven avseende definitioner av energikällor och mer detaljerade uppgifter om ursprungsgarantiernas innehåll, kommer att genomföras genom bestämmelser i en förordning om ursprungsgarantier som regeringen har för avsikt att ta fram. Detta innebär att vissa bestämmelser som i dag återfinns i lagen (2006:329) om ursprungsgarantier för förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel inte tas in i den nya lagen utan i stället förs över till en ny förordning.

7.1.2 Gällande bestämmelser

Enligt svensk lagstiftning har en elproducent redan i dag rätt att få en ursprungsgaranti utfärdad vid produktion av förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel. Denna möjlighet har funnits sedan den 1 oktober 2003 när det gäller förnybar el och sedan den 1 oktober 2006 när det gäller högeffektiv kraftvärmeel. Lagstiftningen har tillkommit som en följd av genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el⁷ och genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG⁸ (kraftvärmedirektivet). Bestämmelserna om ursprungsgarantier är sedan den 1 oktober 2006 samlade i lagen (2006:329) om

⁷ EGT L 283, 27.10.2001, s. 33 (Celex 32001L0077).

⁸ EUT L 52, 21.2.2004, s. 50 (Celex 32004L0008).

ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. Ytterligare bestämmelser finns i förordningen (2006:331) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el och i Energimyndighetens föreskrifter (STEMFS 2006:8).

7.1.3 Särskilt om lagförslagets utformning

Energimyndigheten har redovisat ett förslag till utformning av lag i den rapport som inkommit till Näringsdepartementet, bilaga 3. Detta förslag var mer utförligt och omfattande än det förslag som regeringen nu lägger fram. Energimyndigheten har i stora delar använt bestämmelserna i lagen (2003:113) om elcertifikat som förlaga vid framtagandet av rapportens lagförslag. En av remissinstanserna, *Kammarrätten i Stockholm*, ifrågasätter starkt Energimyndighetens tillvägagångssätt för att genomföra direktivets bestämmelser vad avser ursprungsgarantier. Kammarrätten anser att Energimyndigheten i huvudsak har hämtat bestämmelser från elcertifikatlagen och omarbetat dessa för att de ska passa in i ursprungsgarantilagen och inte närmare utrett om vissa av bestämmelserna är behövliga för systemet med ursprungsgarantier. I sammanhanget beklagar kammarrätten att Energimyndigheten valt att utgå från elcertifikatlagen som förebild och menar att elcertifikatlagen inte har varit helt lätt att tillämpa då den uppvisat en rad brister och tillkortakommanden.

Regeringens lagförslag skiljer sig i omfattning och utformning från Energimyndighetens lagförslag. Utgångspunkten har inte varit elcertifikatlagen då regeringen har påbörjat en översyn av denna lagstiftning för att bl.a. komma till rätta med sådana brister som Kammarrätten i Stockholm uppmärksammat. Regeringen har tagit fram ett lagförslag som bättre motsvarar dels det behov som finns för genomförandet av direktiven, dels det behov som finns nationellt för att skapa en plattform för en framtida koppling mellan systemen för ursprungsgarantier och ursprungsmärkning. Regeringens lagförslag har tagits fram efter samråd med Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen. Myndigheterna har även beretts möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast till lagrådsremiss.

7.2 En ny lag om ursprungsgarantier för el

7.2.1 Rätt till ursprungsgarantier för all elproduktion

Regeringens förslag: En elproducent ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar den producerade elens ursprung. Regeringen föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om definitioner av energikällor och sätt att producera el.

Rapportens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Energimyndigheten föreslog dock att endast den som producerar el med användning av förnybara energikällor eller högeffektiv kraftvärme ska ha rätt att begära ursprungsgarantier.

Remissinstanserna: *Svensk Energi* och *Svenska Gasföreningen* anser att ursprungsgarantier bör utfärdas för all el och inte enbart för förnybar el eller el från högeffektiv kraftvärme. De påpekar vidare att de sedan lång tid tillbaka påtalat behovet av föreskrifter gällande ursprungsmärkning. Instanserna anser att innehav av ursprungsgarantier bör ställas som krav på elförsäljare i lagen för att dessa ska kunna sälja produkt-specifierad el till kunder. *RECS i Sverige* anser att ursprungsgarantier bör utfärdas för all el och inte enbart för förnybar el eller el från högeffektiv kraftvärme. Organisationen föreslår vidare att det införs ett krav på att när elprodukter säljs i form av miljömärkta produkter (ursprungsmärkning och miljömärkning) ska ursprunget styrkas med hjälp av ursprungsgarantier, som då annulleras. Detta skulle skapa förutsättningar för konsumenter att få ett trovärdigt instrument för säkerställande av ursprung och utgör även en garanti för att dubbelräkning undviks. *Svensk Vindenergi* välkomnar att de föreslagna författningsändringarna genomförs och anser att förutsättningar för ursprungsmärkning av all el bör utredas närmare. *Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO)*, *Svensk Vindkraftförening (SVIF)* och *Svensk Vattenkraftförening (SVAF)* yttrar i ett gemensamt svar att de är positiva till att få ett system med registrerade ursprungsgarantier bl.a. för att stävja handel med ”ogiltiga” etiketter på att elleveranser består av en viss energiform. *Sveriges Allmännyttiga Bostadsrättsföretag (SABO)* tillstyrker förslaget om genomförande av förnybartdirektivets reglering gällande ursprungsgarantier i svensk lagstiftning och påpekar att möjligheten att kunna välja miljömärkt el med ursprungsgarantier är av stort intresse för de kommunala bostadsföretagen. SABO pekar vidare på behovet av reglering rörande elleverantörernas redovisning av såld el för vilken ursprungsgarantier har sålts för att möjliggöra för kunderna att alltid veta vilken miljöpåverkan den el man köper har. *Oberoende elhandlare* är angelägna om att det snarast utvecklas ett system för ursprungsmärkning av el som är konkurrensneutral och inte kopplad till den fysiska leveransen av elen. *Naturskyddsföreningen* poängterar behovet och nödvändigheten att skapa ett bättre underlag för beräkning av den s.k. residualen⁹.

Bakgrund: Den 1 oktober 2003 infördes en rätt för elproducenter att få ursprungsgarantier för el som producerats med användande av förnybara energikällor genom lagen (2003:437) om ursprungsgarantier. Lagen tillkom som en del av genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el¹⁰. Den 1 juli 2006 trädde en ny lag om ursprungsgarantier i kraft, genom vilken den då gällande regleringen av ursprungsgarantier samordnades med de bestämmelser avseende ursprungsgarantier som tillkom för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring

⁹ Den elmix som kvarstår när el som har sålts med olika slags attribut, t.ex. vindkraft, har avräknats.

¹⁰ EGT L 283, 27.10.2001, s. 33 (Celex 32001L0077).

av direktiv 92/42/EEG¹¹. Lagen om ursprungsgarantier ger en rätt för producenten att få ursprungsgarantier såväl för el som producerats med användande av förnybara energikällor som för el som producerats med användande av högeffektiv kraftvärme.

Skälen för regeringens förslag: Det är hittills bara producenter av förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel som har kunnat få en ursprungsgaranti utfärdad i Sverige. Genom förnybartdirektivet kopplas dock ursprungsgarantin tydligt ihop med det krav på ursprungsmärkning som finns i direktiv 2003/54/EG (elmarknadsdirektivet). Enligt förnybartdirektivet är syftet med ursprungsgarantin att för slutkunderna visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix i enlighet med artikel 3.6 i elmarknadsdirektivet. När elleverantören ska uppfylla det kravet får ursprungsgarantier användas. Vidare anges att en medlemsstat får införa objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier för användningen av ursprungsgarantier som uppfyller skyldigheterna i artikel 3.6 i elmarknadsdirektivet.

Det elektroniska system för ursprungsgarantier som nu föreslås uppfyller mycket höga krav på tillförlitlighet. En förutsättning för ett gott konsumentskydd är dock även att det går att fastställa ursprunget på så stor del av den producerade elen som möjligt. Det finns i dag bestämmelser om ursprungsmärkning i ellagen. Elleverantörer ska på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålt. Några mer detaljerade föreskrifter har inte tagits fram. I dag uppfylls kraven i ellagen till stor del genom att produktionsmix och residual redovisas för kunden på fakturan utifrån statistik från föregående kalenderår. I vissa fall uppfylls kravet genom att det anges på fakturan att den el som sålts omfattas av ursprungsgarantier.

Regeringen har för avsikt att på det nationella planet se över hur systemen för ursprungsgarantier och ursprungsmärkning ska kunna samordnas vid framtagandet av mer detaljerade bestämmelser om hur kraven på ursprungsmärkning ska uppfyllas. Ursprungsgarantierna kan därför på sikt få en stor betydelse vid ursprungsmärkning av el. Mot denna bakgrund är det angeläget att redan nu planera för en sådan utveckling genom att ge en rätt till samtliga elproducenter att begära ursprungsgarantier oavsett vilket energislag som använts vid produktionen. Om bestämmelserna utformas på det sättet möjliggörs ett heltäckande system för ursprungsmärkning med hjälp av ursprungsgarantier. Detta får till följd att även konsumenternas möjligheter till aktiva val av profil på den el som man köper ökar. Förnybartdirektivet tar sin utgångspunkt i märkning av el från förnybara energikällor. Det kan finnas ett intresse på marknaden att saluföra eller köpa el från andra energikällor, exempelvis kärnkraft. Genom detta lagförslag har regeringen därför för avsikt att gå längre än vad genomförandet av förnybartdirektivet kräver och möjlig-

¹¹ EUT L 52, 21.2.2004, s. 50 (Celex 32004L0008).

göra en bredare användning av ursprungsgarantier och därigenom skapa en plattform för tillförlitlig ursprungsmärkning av all el.

Däremot avser regeringen inte att utnyttja direktivets möjligheter att införa bestämmelser om att ursprungsgarantier även ska utfärdas på begäran av producenter av värme och kyla från förnybara energikällor. Behoven och effekterna av ett sådant system är inte klarlagda och skulle behöva utredas separat. Det är dock inte aktuellt i dagsläget.

Vad som är förnybar energi och högeffektiv kraftvärme definieras i kraftvärmedirektivet och förnybartdirektivet. Eftersom all producerad el ska ingå i systemet med ursprungsgarantier kommer dock fler energikällor och produktionssätt än de som omfattas av direktiven att behöva definieras. Regeringen föreslås därför få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om sådana definitioner.

7.2.2 Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier

Regeringens förslag: En ursprungsgaranti får endast utfärdas för sådan el som har mätts och rapporterats till kontoföringsmyndigheten. Varje ursprungsgaranti ska ha ett identifieringsnummer. Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet och en energienhet omfattar en megawattimme el.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Energimyndigheten förslag är dock mer omfattande och har en annan utformning, se vidare avsnitt 7.1.3.

Remissinstanserna: *RECS i Sverige* anser att lagen om ursprungsgarantier bör utformas så att en europeisk standard för ursprungsgarantier kan utnyttjas. *Oberoende elhandlare* poängterar vikten av att systemet med ursprungsgarantier utformas på så sätt att det utgör en garanti mot dubbel försäljning. *Konkurrensverket* anser att det i rapporten inte har analyserats vilka konsekvenser en ”dubbel ersättning” (elcertifikat och ursprungsgaranti) för miljövärdet kommer att få för konsumenterna av el från förnybara energikällor och för effektiviteten i använda styrmedel för en ökad andel av denna el. *Konkurrensverket* har därutöver inget att invända mot föreslagna regler om ursprungsgarantier. *Svenska Bioenergiföreningen (Svebio)* anser att Energimyndighetens förslag om införandet av ett separat system för ursprungsgarantier är en onödig byråkratisering. *Svebio* anser att det är olyckligt att Energimyndigheten drar en gräns mellan elcertifikaten och ursprungsgarantier som bärare av miljövärdet.

Skälen för regeringens förslag: En ursprungsgaranti kommer med den nya lagen att vara ett elektroniskt dokument som bär information om den producerade elen. Redan i dag finns i praktiken en hantering av elektroniska ursprungsgarantier för sådan förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel som inte omfattas av elcertifikatsystemet, exempelvis el från storskalig vattenkraft. Det rör sig om elektroniska ursprungsgarantier som Svenska kraftnät utfärdar genom att skicka information till GREXCMO, som är ett datasystem för kontoföring av svenska och

finska ursprungsgarantier och s.k. RECS-certifikat¹². The RECS International Association är en ideell europeisk organisation som arbetar för en gemensam europeisk marknad med handel av certifikat som baseras på ett enhetligt standardiserat IT-system (EECS¹³). Ursprungsgarantierna som utfärdas i systemet är elektroniska och har unika identifieringsnummer. De utfärdas efterhand som elen produceras och annulleras när de har använts. Kraven på ursprungsgarantier i EECS-standarderna och i förnybartdirektivet är desamma.

Större delen av de svenska ursprungsgarantierna utfärdas dock i dag av Svenska kraftnät, månadsvis, som s.k. pdf-filer¹⁴. Det gäller för sådan förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel där produktionen ger rätt till elcertifikat. Skillnaden i hanteringen mellan om producenten kan få elcertifikat eller inte beror på att både elcertifikatet och ursprungsgarantin har ansetts vara bärare av miljövärdet vid tillämpningen av gällande bestämmelser. Det bör poängteras att elcertifikat och ursprungsgarantier i framtiden bör betraktas som två skilda system. Förnybartdirektivet ger stöd för ett sådant synsätt genom att det anges i skälen¹⁵ att ursprungsgarantins enda uppgift är att visa för slutkunden att en viss andel eller mängd energi har producerats från förnybara energikällor och att ursprungsgarantier inte innebär någon automatisk rätt till stöd från nationella stödssystem. Ursprungsgarantin är således bärare av miljövärdet gentemot slutkunden. Elcertifikatsystemet, som är ett marknadsbaserat stödssystem som syftar till att öka andelen förnybar energi, bör inte fylla den funktionen.

Dagens system med pdf-filer är inte tillförlitligt. Sådana ursprungsgarantier är inte unika dokument. Pdf-filen kan sparas och skrivas ut som ett pappersbevis i ett obegränsat antal och filen kan skapas vid ett obegränsat antal tillfällen. Det finns heller inga kontrollinstrument som förhindrar dubbelräkning.

Med den nu föreslagna lagen om ursprungsgarantier kommer alla ursprungsgarantier, oavsett produktionslag, att ha samma utformning och möjligheter till hantering. I enlighet med förnybartdirektivets krav kommer en ursprungsgaranti att vara ett elektroniskt dokument som ska utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt. Tillförlitligheten i systemet är viktig. Förnybartdirektivet, liksom kraftvärmedirektivet, ställer krav på medlemsstaterna att inrätta mekanismer så att ursprungsgarantierna ska vara korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri. Ursprungsgarantier kommer därför att endast kunna utfärdas för sådan el som har mätts och rapporterats till kontoföringsmyndigheten.

För att säkerställa tillförlitligheten kommer ursprungsgarantierna även att få ett unikt identifieringsnummer. Detta är ett krav enligt förnybartdirektivet som också ställer minimikrav på vilka uppgifter som en ursprungsgaranti för övrigt ska innehålla. På varje ursprungsgaranti ska, enligt direktivet, i korthet åtminstone finnas uppgift om från vilken

¹² Renewable Energy Certificate System. Certifikat som utfärdas enligt EECS-standarderna för en internationell frivillig marknad för handel med energi producerad av förnybara energikällor.

¹³ European Energy Certificate System.

¹⁴ Filformatet Portable Document Format.

¹⁵ Skäl 52 och 56 i preambeln.

energikälla och i vilken typ av anläggning som elen har producerats, start- och slutdatum för produktion, anläggningens kapacitet, datum då den togs i drift, namnet på anläggningen där energin produceras och var den är belägen, om anläggningen har fått något stöd, och i sådant fall, uppgift om vilket stöd samt datum och land för utfärdande av ursprungsgarantin. Kraftvärmedirektivet har också specifika krav på vilka uppgifter som ska anges. Bland annat ställs krav på att energikällans lägre värmevärde när det gäller elproduktionen ska anges samt hur den värme som framställts samtidigt som elen har använts. Direktiven kommer i denna del att genomföras genom en förordning om ursprungsgarantier.

Som ett skydd mot dubbelräkning – dvs. att samma megawattimme el med exempelvis attributet vindkraft, säljs till fler än en kund eller till samma kund flera gånger – ska en ursprungsgaranti annulleras när den har använts. Vid utfärdandet får samma energienhet bara beaktas en gång. Det innebär att endast en ursprungsgaranti kan utfärdas för hög-effektiv kraftvärmeel som är förnybar. Detta är en skillnad mot vad som tillämpas i dag då en innehavare av en produktionsanläggning för hög-effektiv kraftvärmeel som är förnybar kan tilldelas två olika ursprungsgarantier för samma megawattimme el – en för förnybar el och en för högeffektiv kraftvärmeel. Emellertid ska det även fortsättningsvis särskilt framgå av ursprungsgarantin om elen är producerad från högeffektiv kraftvärme.

När det gäller storleken på en ursprungsgaranti kommer den i enlighet med vad som anges i förnybartdirektivet att omfatta en megawattimme el.

Den nya lagen om ursprungsgarantier kommer att innebära ett genomförande av förnybartdirektivet och kraftvärmedirektivet men också att samtliga svenska ursprungsgarantier som utfärdas är anpassade till EECS-standarden. Därmed säkerställs möjligheterna till en bred internationell hantering, även inom ramen för RECS-systemet.

7.2.3 Användning och annullering av ursprungsgarantier

Regeringens förslag: En ursprungsgaranti är ett elektroniskt dokument som tagits fram enligt lagen och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts. En ursprungsgaranti ska även annulleras om den inte har använts inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Energimyndigheten förslag är dock mer omfattande och har en annan utformning, se vidare avsnitt 7.1.3.

Remissinstanserna: *Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO)*, *Svensk Vindkraftförening (SVIF)* och *Svensk Vattenkraftförening (SVAF)* menar i ett gemensamt yttrande att en strikt tolkning av direktivets krav gällande att garantiernas giltighet endast ska vara 12 månader innan de annulleras automatiskt är mycket opraktiskt och bör ändras vid nästa revidering. En tolkning av kravet på självannullering

efter 12 månader kunde vara att ursprungsgarantier utfärdade under januari 2010 självannullerades vid utgången av januari 2011. En sådan tolkning skulle avsevärt underlätta administrationen av ursprungsgarantierna.

Skälen för regeringens förslag: Enligt förnybartdirektivet är syftet med ursprungsgarantin att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift vid ursprungsmärkningen av el enligt artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG (elmarknadsdirektivet)¹⁶. Det är också det syfte som anges för ursprungsgarantierna i den nu föreslagna svenska lagen. Förnybartdirektivet föreskriver att en ursprungsgaranti som har använts ska annulleras. Den får användas för sitt syfte inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser. När tolv månader har gått ska den alltid annulleras om den inte har använts. Förnybartdirektivets formuleringar är tydliga och ger, enligt regeringens uppfattning, inte utrymme för den tolkning som *SERO*, *SVIF* och *SVAF* har framfört. Ursprungsgarantierna kommer att vara elektroniska och det torde inte bli några stora problem för elleverantörerna att hitta system där ursprungsgarantierna annulleras efter att de har använts. Det fungerar redan i dag när det gäller de ursprungsgarantier som hanteras inom RECS-systemet.

7.2.4 Berörda myndigheter

Regeringens förslag: En tillsynsmyndighet och en kontoföringsmyndighet ska handlägga frågor om ursprungsgarantier.

Rapportens förslag: Överensstämmer huvudsak med regeringens. Energimyndighetens förslag har dock en annan utformning.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* framför att elcertifikatsystemet med flera inblandade myndigheter har varit rörigt och påpekar att såvitt avser ursprungsgarantier och ursprungsmärkning är antalet inblandade myndigheter ännu fler. Enligt kammarrättens mening bör det övervägas om antalet inblandade myndigheter kan begränsas. *Svensk Energi* och *Svenska Gasföreningen* anser att ansvaret för ursprungsmärkning bör överföras från Energimarknadsinspektionen till Energimyndigheten, eftersom frågan är så intimt förknippad med ursprungsgarantier. *RECS i Sverige* är övertygad om att betydande förenklingar kan uppnås om ansvar och tillsyn vad gäller ursprungsgarantier och ursprungsmärkning hanteras av samma myndighet och föreslår att som en förenkling att ansvaret och tillsynsfrågan för ursprungsmärkning flyttas över ifrån Energimarknadsinspektionen till Energimyndigheten.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den föreslagna lagen kommer vissa uppgifter att läggas på en tillsynsmyndighet medan andra uppgifter ska hanteras av en kontoföringsmyndighet. Vilka myndigheterna är kommer regeringen att ange i den förordning om ursprungsgarantier som

¹⁶ Elmarknadsdirektivets artikel 3.6 är genomförd i svensk rätt genom 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

kommer att utfärdas. Vissa remissinstanser har framfört att ursprungsgarantier och ursprungsmärkning borde hanteras av färre myndigheter än vad som sker i dag. Regeringen delar inte den uppfattningen. Det finns goda skäl för den fördelning mellan myndigheterna som finns enligt gällande bestämmelser om ursprungsgarantier. Uppdelningen av uppgifter är väl avvägd och har sin grund i respektive myndighets uppgifter. Ansvarsuppdelningen är också densamma som i elcertifikatsystemet. Regeringens avsikt är att den uppdelning av uppgifter mellan myndigheterna som finns i dag ska bestå. De system och rutiner som redan finns för hanteringen av ursprungsgarantier kommer på det viset att utnyttjas och det nya elektroniska systemet, liksom den bredare möjligheten att få ursprungsgarantier, bygger vidare på dessa. Begreppet garantimyndighet i den nuvarande lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el kommer dock att bytas ut mot kontoföringsmyndighet i den föreslagna lagen.

Det har också framförts av ett par remissinstanser att ansvaret för ursprungsmärkning bör flyttas över från Energimarknadsinspektionen till Energimyndigheten. Även om frågan om ursprungsmärkning inte hanteras inom ramen för detta lagförslag så berörs den genom kopplingen mellan märkningen och garantierna. Regeringens uppfattning i fråga om ansvaret för ursprungsmärkningen är att det även fortsättningsvis bör ligga kvar på Energimarknadsinspektionen. Skälen för detta är att reglerna om ursprungsmärkning finns i ellagen. Av 12 kap. 1 § ellagen framgår som huvudregel att tillsynen över efterlevnaden av ellagen utövas av nätmyndigheten, dvs. Energimarknadsinspektionen. Det är också naturligt utifrån myndighetens uppgifter som bl.a. är att bevaka konsumentintresset och stärka elkundernas ställning och möjligheter att göra aktiva val.

7.2.5 Förfarandet

Regeringens förslag: Det är tillsynsmyndigheten som prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier. Kontoföringsmyndigheten utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantierna. När tillsynsmyndigheten har fattat ett beslut om tilldelning ska kontoföringsmyndigheten informeras och de uppgifter som är nödvändiga för utfärdandet av ursprungsgarantin ska överföras från tillsynsmyndigheten. Om den som är antecknad som innehavare i ursprungsgarantiregistret begär det ska kontoföringsmyndigheten registrera en överföring till en annan innehavare. Det är den som är antecknad som innehavare i ursprungsgarantiregistret som ska begära att en ursprungsgaranti ska annulleras efter det att den har använts. Om en sådan begäran inte har inkommit till kontoföringsmyndigheten inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser, ska myndigheten annullera ursprungsgarantin.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Energimyndighetens förslag är dock mer omfattande och har en annan utformning, se vidare avsnitt 7.1.3.

Remissinstanserna: *Svebio* anser att det finns anledning att skapa ett samlat system för bokföring av förnybar elproduktion för elcertifikat och ursprungsgarantier och är övertygad om att ett sådant samlat system även ger samordningsfördelar och att de rapporterade företagen får en mindre rapporteringsbörda. *Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO)*, *Svensk Vindkraftförening (SVIF)* och *Svensk Vattenkraftförening (SVAF)* anger att basdata för registrering av kontohavare i garantisystemet om respektive kraftverk redan finns i elcertifikatsystemet. Dessa skulle vara enkla att överföra till det nya garantikontosystemet. I stället för att kräva ny registrering av alla uppgifter skulle administrationen förenklas om Energimyndigheten sände ut ett kontoextrakt till kraftverksägarna där de får bekräfta uppgifterna och ansöka om anslutning. När det gäller frågan om erhållet stöd bör blanketten innehålla en krysslista på vilka stöd som varit möjliga att få med angivande av tidsperioden då de gäller.

Svebio, *SERO*, *SVIF* och *SVAF* anför att det krav på information om vilken typ av stöd en anläggning får eller har fått kommer att bli administrativt krångligt. Eftersom det skett ägarbyten över tiden kan det bli svårt för den nuvarande ägaren av ett kraftverk att redovisa vad som hänt bakåt i tiden. När det gäller krav på information om datum då anläggningen togs i drift är detta för många äldre kraftverk omöjligt att ange. Årtal eller årtionde bör därför accepteras enligt föreningarna.

Skälen för regeringens förslag: Regeringens mål är att förfarandet för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier ska vara administrativt enkelt utan att de krav som förnybartdirektivet och kraftvärmedirektivet ställer eftersätts. Förfarandet bör i så stor omfattning som möjligt vara elektroniskt.

Det som kan komma att upplevas som betungande för producenten är att fler uppgifter måste lämnas vid ansökningsförfarandet än vad som är fallet med nuvarande bestämmelser. Vissa remissinstanser har också påpekat att en del uppgifter kan vara svåra att ta fram, exempelvis om vilka stöd anläggningen har fått eller vilket datum anläggningen togs i drift. Vilka uppgifter som ska finnas på en ursprungsgaranti framgår dock direkt av förnybartdirektivet och kraftvärmedirektivet. Det blir myndigheterna som får ta fram rutiner för uppgiftslämnandet. I den omfattning det är möjligt bör rutinerna omfatta att anläggningsspecifika uppgifter som redan finns registrerade i dag ska användas för de nya ursprungsgarantierna.

Ansökningsförfarandet kommer att hanteras av tillsynsmyndigheten. Det är också tillsynsmyndigheten som fattar beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och lämnar uppgifter vidare till kontoföringsmyndigheten. Kontoföringsmyndigheten utfärdar garantierna och ska även sköta registreringar av överföringar till nya innehavare och annulleringar av ursprungsgarantier. En ursprungsgaranti ska annulleras om den som är antecknad som innehavare i ursprungsgarantiregistret begär det. Kontoföringsmyndigheten ska annullera garantin på eget initiativ om den inte har använts inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

Lagrådets synpunkter på utformningen av vissa bestämmelser om förfarandet har följts.

Regeringens förslag: Kontoföringsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier. Den som lider skada på grund av ett tekniskt fel i registret har rätt till ersättning av staten. Ersättningen ska sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning ha låtit bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

Rapportens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Energi-myndigheten förslag är dock mer omfattande och har en annan utformning, se vidare avsnitt 7.1.3.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anser att den aktuella lagens förhållande till personuppgiftslagen (1998:204) bör ses över. Det bör enligt kammarrättens mening anges vilka bestämmelser i personuppgiftslagen som gäller.

Skälen för regeringens förslag: I förnybartdirektivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa att ursprungsgarantier utfärdas, överförs och annulleras elektroniskt och att de är tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri. Kontoföringsmyndigheten ska därför föra ett register över ursprungsgarantierna. I registret ska ursprungsgarantier utfärdas, överförs och annulleras. Registret är en förutsättning för den elektroniska hanteringen och ett viktigt redskap för att skydda systemet mot bedrägerier. I dag utfärdas merparten av ursprungsgarantierna som s.k. pdf-filer. Svenska kraftnäts befintliga IT-system som i dag hanterar ursprungsgarantier behöver utvecklas alternativt ersättas av ett nytt IT-system för kontoföringen av ursprungsgarantier. Systemen måste vara anpassade så att internationella överföringar av ursprungsgarantier blir möjliga.

Förnybartdirektivet och kraftvärmedirektivet anger vilka uppgifter som åtminstone måste finnas på ursprungsgarantierna. Det är dessa uppgifter som producenten ska lämna och det är också de som kommer att finnas i registret jämte uppgifter om eventuella nya innehavare. I personuppgiftslagen (1998:204) definieras personuppgifter som all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. De uppgifter som ska finnas med på ursprungsgarantin enligt de aktuella direktiven avser anläggningen och produktionen av el. Det går dock inte att utesluta att personuppgifter kan komma att registreras i ursprungsgarantiregistret. Det kan exempelvis finnas behov av att registrera kontaktuppgifter för företag och det kan också finnas mindre produktionsanläggningar som ägs av fysiska personer där adressuppgifterna går att hänföra till en fysisk person. I sådana fall ska bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) tillämpas på registret. Regeringen bedömer inte att det är nödvändigt med någon särreglering utöver vad som anges i personuppgiftslagen.

Ursprungsgarantierna kan ha ett ekonomiskt värde för innehavaren. Därför bör det finnas en möjlighet till skadestånd om det skulle uppstå tekniska fel i registret. Tekniska fel avser fel i innehållet i programvaran eller fel i maskinvaran, dvs. apparaturen för den automatiserade

behandlingen. Tekniska fel i registret kan medföra felaktiga registreringar, att registreringar fördröjs, men även att registeruppgifter raderas ut. Sådana fel skulle kunna leda till ekonomiska förluster för ursprungsgarantins innehavare. Det bör därför finnas en rätt till ersättning för skador som kan uppkomma vid tekniska fel. Regeringens avsikt är att peka ut den myndighet som ska företräda staten i ärenden om ersättning för tekniskt fel i ursprungsgarantiregistret i förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.

7.2.7 Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen och av de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Tillsynsmyndigheten ska även på begäran få tillträde till produktionsanläggningar. Tillsynsmyndigheten får återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier på vissa grunder. En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat ska erkännas, om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet. Om en ursprungsgaranti inte erkänns, ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen och ange varför ursprungsgarantin inte kan erkännas. Regeringen får meddela föreskrifter om avgift för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. Beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och om återkallelse av sådana beslut ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Rapportens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Energimyndigheten förslag är dock mer omfattande och har en annan utformning, se vidare avsnitt 7.1.3.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* finner det märkligt att Energimyndigheten inte nämner vilka konsekvenser den förslagna möjligheten till överklagande av en rad beslut av både tillsynsmyndigheten och kontoföringsmyndigheten till allmän förvaltningsdomstol får för domstolarna. Kammarrätten förutsätter att de allmänna förvaltningsdomstolarna tillförs nödvändiga resurser för att möta den måltillströmning som kan bli aktuell till följd av de föreslagna bestämmelserna.

Skälen för regeringens förslag: Tillsynsmyndighetens främsta uppgift när det gäller tillsynen torde bli att kontrollera om de uppgifter om produktionen som en elproducent har lämnat stämmer överens med den verkliga elproduktionen i producentens anläggning. För att kunna utöva tillsyn måste myndigheten få rätt att ta del av de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Det är också viktigt att tillsynsmyndigheten kan få tillträde till produktionsanläggningar för att kontrollera uppgifter om produktionen.

Förnybartdirektivet anger att medlemsstaterna i Europeiska unionen ska erkänna varandras ursprungsgarantier. En medlemsstat får, enligt direktivet, endast vägra att erkänna en annan medlemsstats ursprungsgaranti om det finns välgrundade skäl att ifrågasätta dess riktighet,

tillförlitlighet och trovärdighet. Om en medlemsstat vägrar att erkänna en annan medlemsstats ursprungsgaranti ska den medlemsstat som vägrar erkänna ursprungsgarantin underrätta Europeiska kommissionen och ange varför ursprungsgarantin inte kan erkännas. Det är tillsynsmyndigheten som inom ramen för tillsynen bör kontrollera att en ursprungsgaranti som överförs till Sverige är riktigt utfärdad i en annan medlemsstat. Om tillsynsmyndigheten finner att det finns skäl att tvivla på riktigheten hos en ursprungsgaranti ska myndigheten fatta beslut om att garantin inte ska erkännas och underrätta Europeiska kommissionen.

Om systemet med ursprungsgarantier missbrukas, exempelvis genom att oriktiga uppgifter lämnas eller om tillsynsmyndigheten hindras att utöva tillsyn, så föreslås myndigheten kunna återkalla ett beslut om tilldelning av ursprungsgarantier. Att det finns en möjlighet att återkalla ett beslut och därmed avbryta tilldelningen av ursprungsgarantier anser regeringen är en tillräcklig sanktion då systemet med ursprungsgarantier är frivilligt.

Hantering av ursprungsgarantierna kommer att medföra kostnader för myndigheterna. Regeringen bör få meddela föreskrifter om avgifter för att täcka kostnaderna för kontoföringsmyndighetens arbetsuppgifter.

Vissa beslut som har fattats av myndigheterna bör kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det rör sig om beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och beslut om återkallelse av sådana beslut. *Lagrådet* har anfört att i den mån det kan förekomma andra beslut som meddelas enligt lagen bör det, om det är avsikten, uttryckligen anges att andra beslut enligt lagen inte får överklagas. Avsikten är att uppräknings ska vara uttömmande och regeringen har följt *Lagrådets* synpunkt och lagt in en ett förtydligande om detta. Den formulering som fanns i lagrådsremissens lagförslag om att beslut enligt föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol har tagits bort. Prövningstillstånd bör krävas vid överklagande till kammarrätten. När det gäller måltillströmningen till domstolarna förväntas denna bli marginell baserat på erfarenheterna från den nuvarande lagstiftningen om ursprungsgarantier.

7.3 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya lagen träder i kraft den 1 december 2010. Den upphävda lagen gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats före den 1 december 2010.

Rapportens förslag: Energimyndighetens rapport innehåller inget förslag till ikraftträdandebestämmelse.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte lämnat några kommentarer avseende tidpunkten för ikraftträdande.

Skälen för regeringens förslag: För att den nya elektroniska hanteringen av ursprungsgarantier ska kunna fungera krävs anpassningar av systemen hos kontoföringsmyndigheten. Dessa anpassningar kräver tid. Ett ikraftträdande bör därför sättas så sent som möjligt. Förnybartdirektivet ska vara genomfört senast den 5 december 2010. Ett lämpligt ikraftträdande är därför den 1 december 2010.

7.4 Ändring i ellagen

Regeringens förslag: Om en elleverantör överför ursprungsgarantier som avser energi från förnybara energikällor till en annan innehavare, ska den mängd energi som motsvarar ursprungsgarantierna dras från andelen energi från förnybara energikällor när uppgifter lämnas till elanvändare. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter ska beräknas och redovisas för elanvändarna.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Energimyndighetens förslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Genom den nya bestämmelsen genomförs förnybartdirektivs artikel 15.8 som anger att den mängd energi från förnybara energikällor som motsvarar ursprungsgarantierna och som överförs av en elleverantör till en tredje part ska dras ifrån andelen energi från förnybara energikällor som ingår i dess energimix. Det gällande bemyndigandet till regeringen eller nätmyndigheten bör även omfatta hur uppgifter enligt det nya stycket ska beräknas och redovisas för elanvändarna.

8 Åtkomst till och drift av näten

8.1 Genomgång av artikel 16 i direktivet

8.1.1 Inledning

I artikel 16 i förnybartdirektivet finns bestämmelser om åtkomst till och drift av näten. Bestämmelserna motsvarar delvis artikel 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el¹⁷. Artikel 7 i det direktivet ska enligt artikel 26.1 i förnybartdirektivet utgå med verkan från och med den 1 april 2010.

8.1.2 Utveckling av nätinfrastrukturen

Av *artikel 16.1* framgår att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att utveckla nätinfrastrukturen för transmission och distribution,

¹⁷ EGT L 283, 27.10.2001, s. 33 (Celex 32001L0077).

intelligenta nät, lagringsanläggningar och elsystemet för att möjliggöra en säker drift av elsystemet. Medlemsstaterna ska även vidta lämpliga åtgärder för att påskynda godkännandeförfarandena för nätinfrastuktur och samordna godkännande av nätinfrastuktur med hjälp av administrativa förfaranden och planeringsförfaranden.

När det gäller utvecklingen av nätinfrastrukturen bedömer regeringen att det inte finns något krav på lagstiftning. Det kan dock finnas skäl att notera att ellagen under de senaste åren har kompletterats med flera bestämmelser som främjar teknikutveckling och investeringar. Kravet på månadsvis mätning av elmätare, som gäller sedan den 1 juli 2009, har medfört att i princip samtliga mätare i Sverige i dag klarar fjärravläsning. Vidare kan nämnas de nya bestämmelserna i ellagen om leveranssäkerhet (prop. 2005/06:27, bet. 2005/06:NU6, rskr. 2005/06:96, SFS 2005:1110), vilka syftar till att skapa drivkrafter för en leveranssäker elöverföring och undvika att framtida svåra väderförhållanden leder till allvarliga konsekvenser.

I fråga om förfarandena för godkännande av nätinfrastuktur bedömer regeringen att det visserligen finns utrymme för ytterligare förbättringar men att det inte krävs lagstiftning för att leva upp till direktivets krav. En rad åtgärder har redan vidtagits för att underlätta etableringen av förnybar el.

Regeringen har beslutat en ändring i förordningen (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857), som innebär att ledningar som förbinder två eller flera elektriska anläggningar för produktion (kraftverk) undantas från kravet på nätkoncession (SFS 2008:897).

Vidare har en rad lagändringar som syftar till att underlätta utbyggnaden av vindkraft, samtidigt som kraven på en rättssäker och omsorgsfull prövning inte minskar, trätt i kraft den 1 augusti 2009 (prop. 2008/09:146, bet. 2008/09:MJU27, rskr. 2008/09:258). Bland annat har de nuvarande kraven på detaljplan och bygglov i huvudsak tagits bort i det fall uppförandet av ett vindkraftverk har fått tillstånd enligt miljöbalken.

Det finns också skäl att peka på de förslag som lämnats i propositionen Enklare och tydligare regler för förnybar elproduktion, m.m. (prop. 2009/10:51). Förslagen syftar framför allt till att göra det lättare att producera och sälja el från förnybara energikällor.

8.1.3 Garanterad överföring

Regeringens bedömning: Artikel 16.2 i förnybartdirektivet om garanterad transmission och distribution m.m. av el från förnybara energikällor föranleder att en bestämmelse om rapporteringsskyldighet för Svenska kraftnät bör föras in i förordningen (1994:1806) om systemansvaret för el. I övrigt krävs inga författningsändringar.

Rapportens bedömning och förslag: Artikel 16.2 c kräver en genomförandeåtgärd, som innebär ett tillägg till 8 kap. 2 § ellagen av en bestämmelse om rapporteringsskyldighet för den systemansvariga myndigheten och införande av en ny paragraf, 1 kap. 6 a § ellagen, som

definierar vad som avses med förnybara energikällor. I övrigt kräver artikel 16.2 inga ytterligare genomförandeåtgärder.

Remissinstanserna: *Hovrätten för Västra Sverige* och *Sveriges advokatsamfund* har anfört att innebörden av det föreslagna tillägget till bestämmelsen i 8 kap. 2 § ellagen är oklar. *SERO* anser att Sveriges regering är skyldig att se till att näten klarar av att ta emot all förnybar energi som genereras och att näten behöver förstärkas. Enligt *SERO* måste vid rapportering en redovisning göras som visar varför en viss förnybar energikälla inte får tillgång till nätet. Vidare behöver det upprättas någon form av kompensation för uteblivna intäkter till de kraftverk som förhindras leverera el på grund av bristande nätkapacitet. *Boverket* har anfört att anslutningsavgifter och fasta avgifter som elleverantören måste betala kan bli svåröverstigligen hinder för små elleverantörer.

Skälen för regeringens bedömning

Direktivet

Artikel 16.2 i direktivet har följande lydelse.

”I enlighet med krav som rör underhållet av nätets tillförlitlighet och säkerhet ska medlemsstaterna, på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier som fastställts av de behöriga nationella myndigheterna,

a) se till att de systemansvariga för transmissions- och distributions-systemen på sina territorier garanterar transmissionen och distributionen av el från förnybara energikällor,

b) sörja för att el från förnybara energikällor får antingen prioriterad åtkomst eller garanterad åtkomst till elnätet,

c) se till att de systemansvariga för transmissionssystemen då de avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna prioriterar anläggningar som använder förnybara energikällor, i den mån säkerheten för driften av det nationella elsystemet tillåter det och på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Medlemsstaterna ska se till att lämpliga nät- och marknadsrelaterade driftsåtgärder vidtas så att andelen el från förnybara energikällor inte minskas mer än nödvändigt. Om betydande åtgärder vidtas för att minska andelen el från förnybara energikällor för att garantera säkerheten i det nationella elsystemet och en trygg energiförsörjning, ska medlemsstaterna se till att de systemansvariga rapporterar till de behöriga tillsynsmyndigheterna om dessa åtgärder och anger vilka avhjälpande åtgärder de har för avsikt att vidta för att förhindra att andelen el från förnybara energikällor minskas mer än vad som är lämpligt.”

Tidigare bedömning

Bestämmelserna i punkterna a och b samt första meningen i punkten c svarar i stort mot vad som sägs i artikel 7.1 i direktiv 2001/77/EG. De

viktigaste skillnaderna är att det uttryckligen anges att åtgärderna ska vila på transparenta och icke-diskriminerande kriterier samt att bestämmelsen om prioriterad åtkomst har fått en strängare lydelse.

Vid genomförandet av direktiv 2001/77/EG i svensk rätt konstaterade regeringen (prop. 2002/03:85 s. 27) att ellagen (1997:857) var så utformad att alla produktionsanläggningar, inklusive de anläggningar som producerade förnybar el, som var anslutna till elnätet hade en ovillkorlig rätt att mata in el och få elen överförd på elnätet. Frågan om inmatningsordning blev därmed inte aktuell. Bestämmelsen i artikel 7.1 i direktiv 2001/77/EG bedömdes därför redan vara genomförd i den svenska lagstiftningen.

Det svenska elnätets kapacitet

Enligt regeringens bedömning föreligger i nuläget ingen kapacitetsbrist i stort. När det gäller enskilda nätförstärkningar som kan vara påkallade i anledning av anslutning av anläggningar för förnybar elproduktion uppfattar regeringen inte att det finns några allvarliga problem i fråga om nätföretagens möjligheter att tillgodose behovet.

Avgifter till nätföretaget

Det kan när det gäller kostnaden för anslutning, som har berörts av *Boverket*, konstateras att nätföretaget enligt gällande regelverk har rätt att ta ut en skälig avgift för att ansluta en produktionsanläggning till elnätet. I huvudsak innebär detta att anslutningskunden ska svara för de kostnader som orsakas av anslutningen. Regeringen bedömer inte att det är motiverat att frånga denna ordning för att genomföra förnybartdirektivet. Det kan dock framhållas att det redan inom ramen för det befintliga regelverket tas hänsyn till om en nätanlutning är till nytta för andra än den som begärt anslutningen (se avsnitt 8.3).

Boverket har lyft fram frågan hur man exempelvis ämnar göra för att underlätta i de fall då solceller på en villa är anslutna till elnätet för att ha möjlighet att leverera el vid överskottsproduktion. Det finns här skäl att peka på förslag till de ändringar i ellagen som regeringen har lagt fram i propositionen Enklare och tydligare regler för förnybar elproduktion, m.m. (prop. 2009/10:51). Ändringarna innebär bl.a. att små elproducenter, som är nettoanvändare av el, inte behöver betala någon nätavgift för sin inmatning.

Driftsätgärder

Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet enligt 8 kap. 1 § ellagen och har i den egenskapen det övergripande ansvaret för att elektriska anläggningar samverkar driftsäkert så att balans inom hela eller delar av landet kortsiktigt upprätthålls mellan produktion och förbrukning av el.

Av 8 kap. 4 § ellagen framgår vidare att en elleverantör bara får leverera el i uttagspunkter där någon har åtagit sig det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut

i uttagpunkten (balansansvar). Ett sådant åtagande ska göras genom ett avtal med Svenska kraftnät.

Svenska kraftnät har bemanning dygnet runt för att se till att frekvensen i näten ständigt hålls mellan gränsvärdena 49,9 och 50,1 Hz. Genom så kallad balansreglering hanterar Svenska kraftnäts balanstjänst den obalans i nätet som uppkommer under själva drifttimmen.

Svenska kraftnäts modell för balanshantering innebär att lämpliga nät- och marknadsrelaterade driftsåtgärder vidtas för att upprätthålla balansen i systemet. Samtliga elproduktionsanläggningar, inklusive de som producerar förnybar el, omfattas av modellen. Genom att de balansansvariga har incitament att planera för att hålla sina balanser säkerställs att balanstjänsten inte behöver vidta några större åtgärder för att hålla systemet i balans. Härigenom säkerställs också att andelen el som produceras från förnybara energikällor inte minskas mer än nödvändigt. Någon ytterligare lagstiftning är inte nödvändig i detta avseende.

SERO har anfört att det behöver upprättas någon form av kompensations för uteblivna intäkter. Något sådant krav ställs emellertid inte upp i förnybartdirektivet. Regeringen uppfattar inte heller att det finns något uttalat praktiskt behov av en sådan ordning.

Rapporteringskyldighet

Bestämmelserna i artikel 16.2 c är sålunda i huvudsak redan genomförda. Det finns dock ingen reglering i Sverige som svarar mot kravet att de systemansvariga ska rapportera vissa åtgärder till de behöriga tillsynsmyndigheterna. Som Energimarknadsinspektionen har konstaterat bör föreskrifter införas om detta. Inspektionen har föreslagit en ny bestämmelse i ellagen.

Med hänsyn till att den systemansvarige i detta fall är en statlig myndighet bedömer regeringen att skyldigheten att lämna in en rapport till tillsynsmyndigheten (Energimarknadsinspektionen) kan regleras i förordningsform med stöd av restkompetensen i 8 kap. 13 § regeringsformen.

Sammanfattande bedömning

Regeringen finner inte skäl att frångå den bedömning som gjordes i samband med att direktiv 2001/77/EG genomfördes i Sverige. Det innebär att det inte är aktuellt med författningsändringar annat än i fråga om Svenska kraftnäts rapporteringskyldighet. Regeringen avser att införa en bestämmelse om sådan skyldighet i förordningen (1994:1806) om systemansvaret för el.

8.1.4 Standardregler

Av artikel 16.3 i förnybartdirektivet framgår att medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen utarbetar och offentliggör standardregler för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska bäras och fördelas. Energimarknads-

inspektionen har bedömt att artikel 16.3 kräver ändringar i ellagen. Regeringen delar den bedömningen. Överväganden och förslag finns i avsnitt 8.3. Prop. 2009/10:128

8.1.5 Kostnader för teknisk anpassning

Enligt *artikel 16.4 första meningen* i direktivet får medlemsstaterna kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen helt eller delvis bär de kostnader som avses i artikel 16.3. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 7.3 i direktiv 2001/77/EG. Regeringen avstod i samband med genomförandet från att föreslå en sådan reglering med hänvisning till att den skulle rubba en av grundvalarna för den lagstiftning som infördes vid avregleringen av elmarknaden, nämligen att varje elkund ska svara för de kostnader som han orsakar (prop. 2002/03:85 s. 27). Som antytts i avsnitt 8.1.3 finns inte skäl att frångå denna bedömning i anledning av direktivet.

Enligt *artikel 16.4 andra meningen* ska medlemsstaterna se över och vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra ramarna och reglerna för att bära och fördela de kostnader som avses i artikel 16.3 senast den 30 juni 2011 och därefter vartannat år för att säkerställa integrationen av nya producenter enligt den punkten.

Energimarknadsinspektionen har i detta sammanhang pekat på att Svenska kraftnät i rapporter om tröskeeffekter och förnybar energi har lämnat förslag till åtgärder som kan underlätta anslutningen av för storskalig produktion av förnybar el till det svenska elnätet. Regeringens överväganden med anledning av rapporterna redovisas i kapitel 9.

Regeringen konstaterar att den översyn som avses i artikel 16.4 ska vara avslutad senast den 30 juni 2011. Om det visar sig att ytterligare åtgärder behöver vidtas, avser att regeringen att återkomma med förslag i denna del.

8.1.6 Skyldighet att lämna uppgifter

<p>Regeringens bedömning: Artikel 16.5 i förnybartdirektivet kräver lagstiftning endast i fråga om skyldigheten för nätföretagen att lämna uppgifter om tidsplaner (se avsnitt 8.2).</p>

Rapportens bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: SERO anser att ellagen bör ändras så att elproducenter tillåts att genomföra anslutningsarbete för egna produktionsanläggningar för förnybar energi.

Skälen för regeringens bedömning: Av *artikel 16.5 första stycket* i förnybartdirektivet framgår att medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen ger de nya producenter av energi från förnybara energikällor som vill ansluta sig till systemet de omfattande och detaljerade uppgifter som krävs, däribland omfattande och detaljerade uppskattningar av anslutningskostnaderna, en rimlig och exakt tidsplan för mottagande och handläggning av ansökan om anslutning till nätet samt en rimlig vägledande tidsplan för föreslagen

anslutning till nätet. Energimarknadsinspektionen har bedömt att artikel 16.5 första meningen kräver att ändringar görs i ellagen. Regeringen delar i huvudsak inspektionens bedömning. För överväganden och förslag hänvisas till avsnitt 8.2.

Enligt *artikel 16.5 andra stycket* får medlemsstaterna tillåta att de producenter av el från förnybara energikällor som vill ansluta sig till nätet använder sig av en anbudsförfrågan för anslutningsarbetet. Bestämmelsen motsvarar artikel 7.4 andra meningen i direktiv 2001/77/EG. I samband med genomförandet av det sistnämnda direktivet gjorde regeringen följande bedömning (prop. 2002/03:85 s. 28).

”Den svenska lagstiftningen bygger på att nätinnehavaren själv svarar för anslutningsarbetet. Han kan därvid utföra arbetet i egen regi eller anlita en entreprenör. Oavsett på vilket sätt nätinnehavaren har utfört anslutningsarbetet har producenten, om han är missnöjd med den avgift han skall betala för anslutningen, alltid rätt att begära prövning av avgiftens skälighet hos nätmyndigheten. Om producenten är missnöjd med nätmyndighetens beslut har han alltid rätt att överklaga beslutet hos allmän förvaltningsdomstol.

Lagstiftningen innehåller alltså flera spärrar mot att producenter skall behöva betala oskäliga avgifter för sin anslutning. Det skulle därmed inte medföra några nämnvärda förbättringar för producenterna om de fick rätt att själva svara för upphandlingen. Regeringen avstår därför från att föreslå sådana lagändringar.”

Regeringen finner inte skäl att med anledning av förnybartdirektivet frångå den tidigare bedömningen.

8.1.7 Kostnadsdelning

Av *artikel 16.6* i förnybartdirektivet framgår att den kostnadsdelning som avses i artikel 16.3 ska ske genom en mekanism som baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som tar hänsyn till de fördelar anslutningarna kan innebära för de producenter som ansluter sig i början och de som ansluter sig senare samt för de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen.

Bestämmelsen är knuten till artikel 16.3. Som framgått av avsnitt 8.1.4 kräver den artikeln att ändringar görs i ellagen. Överväganden och förslag finns i avsnitt 8.3.

8.1.8 Diskrimineringsförbud

I *artikel 16.7* i direktivet åläggs medlemsstaterna att se till att transmissions- och distributionsavgifterna inte innebär diskriminering av el från förnybara energikällor eller av gas från förnybara energikällor.

Av 4 kap. 1 § andra stycket ellagen framgår att nättariffer ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Motsvarande bestämmelser i fråga om gas finns i 6 kap. 1 och 2 §§ naturgaslagen (2005:403). Energi-marknadsinspektionen har tillsyn över att el- och gasnätsföretagen upp-

fyller de nämnda kraven. Artikel 16.7 är därmed redan genomförd i Sverige. Prop. 2009/10:128

8.1.9 Kostnadsfördelar för nätföretagen

Enligt *artikel 16.8* i direktivet ska medlemsstaterna se till att de avgifter som systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen tar ut för transmission och distribution av el från anläggningar som använder energi från förnybara energikällor motsvarar realiserbara kostnadsfördelar som uppkommer genom anläggningens anslutning till nätet.

Av 3 kap. 15 § första stycket ellagen framgår att innehavaren av en produktionsanläggning har rätt till ersättning av den nätkoncessionshavare till vars ledningsnät anläggningen är ansluten. Ersättningen ska motsvara värdet av den minskning av energiförluster som inmatning av el från anläggningen medför i nätkoncessionshavarens ledningsnät samt värdet av den reduktion av nätkoncessionshavarens avgifter för att ha sitt ledningsnät anslutet till annan nätkoncessionshavarens ledningsnät som blir möjlig genom att anläggningen är ansluten till ledningsnätet. Regeringen har med stöd av 3 kap. 15 § andra stycket ellagen meddelat närmare föreskrifter om beräkningen av ersättningen i 11 § elförordningen (1994:1250). I de nu berörda bestämmelserna görs ingen åtskillnad mellan olika slags produktionsanläggningar.

Regeringen bedömer mot bakgrund av det anförda att artikel 16.8 i direktivet är genomförd i Sverige.

8.1.10 Utbyggnad av gasnäten

Av artikel 16.9 i direktivet framgår att medlemsstaterna, i relevanta fall, ska göra en bedömning av behovet av en utbyggnad av nuvarande infrastrukturer inom gasnäten för att underlätta integreringen av gas från förnybara energikällor. Det är inte aktuellt med författningsändringar i anledning av bestämmelsen.

8.1.11 Skyldighet för naturgasföretag att offentliggöra uppgifter

Av *artikel 16.10 första meningen* i direktivet framgår att medlemsstaterna, i relevanta fall, ska kräva att systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen offentliggör tekniska bestämmelser i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas¹⁸, särskilt vad avser nätanslutningsbestämmelser som inbegriper krav rörande gasens kvalitet, lukt och tryck.

Enligt artikel 6 i direktiv 2003/55/EG ska medlemsstaterna se till att tekniska säkerhetsregler definieras och att det utarbetas och offentliggörs tekniska regler som fastställer de lägsta tekniska konstruktions- och driftkraven för anslutning till systemet av LNG-anläggningar, lagrings-

¹⁸ EUT L 176, 15.7.2003, s. 57, Celex 32003L0055.

anläggningar, andra överförings- eller distributionssystem och direktledning.

När direktiv 2003/55/EG genomfördes i Sverige gjordes bedömningen att det som i direktivet sades om tekniska regler uppfylldes genom föreskrifter som Sprängämnesinspektionen hade utfärdat (prop. 2004/05:62 s. 102 och 107). Sprängämnesinspektionens naturgasföreskrifter har den 1 januari 2010 ersatts av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om ledningssystem för naturgas (MSBFS 2009:7).

Det finns i dag inte någon uttrycklig reglering av gaskvaliteten i naturgaslagen. Enligt Energimarknadsinspektionen har detta hittills inte inneburit några praktiska problem för aktörerna på den svenska gasmarknaden. Med hänsyn till det anförda bedömer regeringen att kravet i artikel 16.10 första meningen i nuläget inte är relevant i fråga om Sverige och att några genomförandeåtgärder inte behöver vidtas.

Enligt *artikel 16.10 andra meningen* ska medlemsstaterna även kräva att systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen offentliggör avgifterna för anslutning till förnybara gaskällor på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Energimarknadsinspektionen har bedömt att bestämmelsen kräver att ändringar görs i naturgaslagen med hänvisning till att lagen inte innehåller någon bestämmelse om offentliggörande av anslutningsavgifter. Regeringen delar i huvudsak inspektionens bedömning. För överväganden och förslag hänvisas till avsnitt 8.4.

8.1.12 Ny fjärrvärmeinfrastruktur

I artikel 4 i förnybartdirektivet finns bestämmelser om nationella handlingsplaner. Varje medlemsstat ska anta en sådan handlingsplan och anmäla denna till kommissionen senast den 30 juni 2010.

Artikel 16.11 i direktivet innehåller ett krav på att medlemsstaterna i sina nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor ska göra en bedömning av behovet av ny infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla från förnybara energikällor för att målet för 2020 ska uppnås. Medlemsstaterna ska i relevanta fall och i enlighet med denna bedömning vidta åtgärder för att utveckla en fjärrvärmeinfrastruktur som lämpar sig för utvecklingen av produktion av värme och kyla i stora anläggningar för biomassa, solenergi och geotermisk energi.

Fjärrvärmenäten i Sverige är redan i dag väl utbyggda i en europeisk jämförelse och nätens längd uppgår till ca 20 000 km i landet. Fjärrvärmens utgör den dominerande uppvärmningsformen i centralorten i 245 av landets 290 kommuner och ungefär hälften av landets uppvärmningsbehov tillgodoses genom fjärrvärme. Användningen av förnybara bränslen i fjärrvärmens har även ökat kraftigt sedan 1970-talet, och bibränsle utgjorde 2008 ca 71 procent av den totala energitillförseln i fjärrvärmeproduktionen. Fjärrvärmebranschen har genom branschföreningen Svensk Fjärrvärme i början av 2010 redovisat en prognos där det prognostiseras att fjärrvärmenätens längd ökar med nära 25 procent till 2015 och att andelen förnybara bränslen fortsätter öka till 2015.

I kapitel 5 finns en redogörelse för arbetet med att ta fram Sveriges nationella handlingsplan.

Regeringens förslag: En nätkoncessionshavare som har tagit emot en ansökan om anslutning av en elproduktionsanläggning ska ange en tidsplan för handläggningen av ansökan.

En nätkoncessionshavare som lämnar uppgift om avgiften för nätanslutning av en elproduktionsanläggning ska även ange en tidsplan för anslutningen.

Rapportens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. Energimarknadsinspektionen har dock föreslagit att skyldigheten ska gälla endast vid begäran om anslutning av en anläggning som producerar el från förnybara energikällor. Inspektionen har även föreslagit att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten ska bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om tidsplan.

Remissinstanserna: *SERO* har anfört att nätägarna ska lämna offerter utan kostnad. *Sveriges advokatsamfund* anser att det inte är tillräckligt klart vilken rättsverkan sådana tidsplaner är avsedda att ha i sammanhanget. Ett förtydligande bör därför övervägas i denna del. Vidare anser Advokatsamfundet att det är mindre lämpligt att det uppställs olika regler vad gäller skyldigheten att tillhandahålla information avseende tidsplaner för anslutning, beroende på vilken typ av produktionsanläggning som saken gäller. *Svensk Energi* har påpekat att tiden för handläggning och anslutning till elnätet påverkas av omständigheter som elnätsföretaget inte råder över. Enligt Svensk Energi är antalet förfrågningar om anslutningar fler än vad som realiseras. Resurserna för att ta fram omfattande och detaljerade uppskattningar av anslutningskostnaderna bör kunna koncentreras till de mest sannolika etableringarna. Med hänsyn bl.a. till att elnätsföretagen får så många förfrågningar att de sällan arbetar med enstaka anslutningar är det enligt Svensk Energi orimligt att ge tidsplan eller detaljerad kostnad för enskilda projekt, utan man får försöka gruppera dessa i områden. Svensk Energi anser vidare att det inte vore rimligt om nätmyndigheten föreskrev om en längsta tillåten handläggningstid eller genomförandetid.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets krav

Av artikel 16.5 första stycket i förnybartdirektivet framgår att medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen ger de nya producenter av energi från förnybara energikällor som vill ansluta sig till systemet de omfattande och detaljerade uppgifter som krävs, däribland

- a) omfattande och detaljerade uppskattningar av anslutningskostnaderna,
- b) en rimlig och exakt tidsplan för mottagande och handläggning av ansökan om anslutning till nätet och
- c) en rimlig vägledande tidsplan för föreslagen anslutning till nätet.

När det gäller kravet på omfattande och detaljerade uppskattningar av anslutningskostnaderna fanns en i huvudsak likadan bestämmelse i artikel 7.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el. I samband med genomförandet av det direktivet konstaterade regeringen att bestämmelsen redan var genomförd i den svenska lagstiftningen genom 4 kap. 11 § ellagen (prop. 2002/03:85 s. 27 f.). Något skäl att göra en annan bedömning i fråga om förnybartdirektivets krav har inte framkommit. Regeringen föreslår därför inga ändringar i de gällande bestämmelserna om skyldighet för nätföretagen att lämna uppgift om anslutningsavgift.

Tidsplaner

Energimarknadsinspektionen har konstaterat att det i Sverige inte finns någon bestämmelse som ålägger nätföretagen att lämna uppgifter om tidsplan för handläggning av en ansökan om anslutning till nätet eller en tidsplan för anslutning till nätet för anläggningar som producerar el från förnybara energikällor. Ellagens bestämmelser om skyldighet för ett nätföretag att lämna uppgifter till den som vill ansluta en anläggning bör därför kompletteras för att direktivets krav ska införlivas i svensk rätt.

Tidsplan för handläggning

En tidsplan enligt artikel 16.5 första stycket b ska avse mottagandet och handläggningen av ansökan om anslutning till nätet. Det ligger i sakens natur att en sådan tidsplan, för att vara meningsfull, måste kunna lämnas innan arbetet med att uppskatta kostnaden och tiden för anslutningen är slutfört. Ett nätföretag bör därför lämna en sådan tidsplan i anslutning till att en ansökan har kommit in till företaget. Hur rimlig och exakt tidsplanen blir är beroende av vilka uppgifter elproducenten tillhandahåller.

Tidsplan för anslutning

Som *Svensk Energi* har antytt tar arbetet med att upprätta en tidsplan resurser i anspråk för nätföretaget. Det är därför viktigt att skyldigheten inte sträcks längre än vad som är motiverat av direktivets krav. Det bör därför av lagtexten tydligt framgå att en tidsplan för anslutningen ska lämnas endast i fall då en anslutningskund har rätt att få uppgift om anslutningsavgiften. Arbetet med att ta fram en sådan tidsplan bör underlättas av att nätföretaget samtidigt tar fram en uttömmande uppskattning av kostnaderna.

Rättsverkan

Advokatsamfundet har anfört att det inte är tillräckligt klart vilken rättsverkan tidsplaner är avsedda att ha. Planerna bör enligt regeringens bedömning främst uppfattas som ett hjälpmedel för verksamhets-

planeringen. Det är därför inte motiverat att i ellagstiftningen knyta särskilda rättsverkningar till tidsplanerna. Det bör i stället ligga på nätmyndigheten att inom ramen för sin tillsyn säkerställa att de tidsplaner som nätföretagen lämnar svarar mot de krav som följer av lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Närmare föreskrifter

Som Energimarknadsinspektionen har föreslagit bör regeringen eller nätmyndigheten meddela närmare föreskrifter om tidsplanerna. *Svensk Energi* har anfört att det inte vore rimligt om nätmyndigheten föreskrev om en längsta tillåten handläggningstid eller genomförandetid. Det kan därför finnas skäl att framhålla att de aktuella föreskrifterna snarare bör avse vilken information tidsplanen ska innehålla för att leva upp till direktivets krav på rimlighet och exakthet.

Energimarknadsinspektionen har föreslagit att ett normgivningsbemyndigande förs in i ellagen. Ett sådant bemyndigande är inte nödvändigt, eftersom de aktuella bestämmelserna är sådana att de kan meddelas i form av verkställighetsföreskrifter enligt 8 kap. 13 § första stycket 1 regeringsformen. Föreskrifterna kommer emellertid att ha stor praktisk betydelse för nätföretagen. En upplysning bör föras in i ellagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter i frågan.

Lagrådet har anfört att en sådan bestämmelse är överflödigt och inte bör införas. Regeringen anser dock att det praktiska värdet för aktörerna motiverar en upplysningsbestämmelse. Det kan vidare framhållas att ett flertal sådana bestämmelser sedan tidigare finns i ellagen. Det framstår sålunda som konsekvent att även i detta fall informera om verkställighetsföreskrifter.

Typ av produktionsanläggning

Som *Advokatsamfundet* har anmärkt kan det vara mindre lämpligt att ställa upp olika regler vad gäller skyldigheten att tillhandahålla tidsplaner beroende på vilken typ av produktionsanläggning som saken gäller. Sådana tidsplaner måste också antas vara värdefulla även för andra el-producenter. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att bestämmelsen ska gälla för anslutningar av produktionsanläggningar i allmänhet.

8.3 Principer för kostnadsdelning

Regeringens förslag: Den som har nätkoncession ska offentliggöra principer för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *SERO* har anfört som sin uppfattning att den kostnadsfördelning som nämns i artikel 16.3 ska regleras genom en tydlig modell som baseras på icke diskriminerande kriterier och som tar

hänsyn till de fördelar som initiala och efterföljande producenter likväl som transmissions- och distributionsansvariga erhåller genom anslutningen.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets krav

Artikel 16.3 i förnybartdirektivet har följande lydelse.

”Medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen utarbetar och offentliggör standardregler för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska bäras och fördelas, såsom nätanslutningar och nätförstärkningar, förbättrad drift av nätet och föreskrifter om hur anslutningsreglerna ska tillämpas utan diskriminering, något som är nödvändigt för att integrera nya producenter som levererar el från förnybara energikällor till det sammankopplade nätet.

Reglerna ska baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som tar särskild hänsyn till samtliga kostnader och fördelar förknippade med anslutningen av dessa producenter till nätet och de särskilda omständigheterna för producenter i avlägsna regioner och i regioner med låg befolkningstäthet. Reglerna får föreskriva om olika typer av anslutningar.”

Av artikel 16.6 framgår följande.

”Den kostnadsdelning som avses i punkt 3 ska ske genom en mekanism som baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som tar hänsyn till de fördelar anslutningarna kan innebära för de producenter som ansluter sig i början och de som ansluter sig senare samt för de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen.”

Motsvarande krav i direktiv 2001/77/EG

Artikel 16.3 motsvarar delvis artikel 7.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el. Där ålades medlemsstaterna att inrätta ett rättsligt ramverk om vem som skulle stå för kostnaderna för sådana tekniska anpassningar som behövdes för att ansluta nya producenter av förnybar el till elnätet. Som exempel på sådana anpassningar nämndes nätanslutningar och nätförstärkningar. Som alternativ till ett rättsligt ramverk kunde medlemsstaterna ålägga nätinnehavarna att utarbeta och offentliggöra standardiserade regler i nämnda hänseenden.

Enligt artikel 7.5 i direktiv 2001/77/EG skulle medlemsstaterna inrätta ett rättsligt ramverk eller kräva att nätinnehavarna utarbetade och offentliggjorde standardiserade regler för fördelningen av kostnader för systeminstallationer mellan alla producenter som drog nytta av installa-

tionerna. Vidare framgick att kostnadsfördelningen skulle genomföras med hjälp av en mekanism, som var grundad på objektiva, klara och tydliga samt icke-diskriminerande kriterier. Dessa kriterier skulle beakta de fördelar som anslutningarna medförde såväl för de ursprungligen anslutna och senare anslutna producenterna som för nätinnehavarna. Prop. 2009/10:128

Genomförandet av direktiv 2001/77/EG

Regeringen bedömde att de aktuella bestämmelserna i direktiv 2001/77/EG redan var genomförda i den svenska ellagstiftningen och anförde bl.a. följande (prop. 2002/03:85 s. 27).

”Den svenska ellagstiftningen behandlar alla elproducenter lika. Regleringen innebär att kostnaderna för den fysiska anslutningen av en produktionsanläggning till nätet skall betalas av producenten. Den avgift som producenten sålunda skall betala till nätinnehavaren skall, enligt lagstiftningen, vara skälig. Nätmyndigheten har tillsyn över att så blir fallet. Kostnaderna för övriga åtgärder som kan bli nödvändiga till följd av en sådan anslutning, t.ex. en förstärkning av nätet, betalas av nätinnehavaren. Eftersom detta ingår i nätinnehavarens nätverksamhet har nätinnehavaren rätt att ta ut dessa kostnader via nättariffen, dvs. den avgift som alla de elkunder, som är anslutna till det aktuella nätet betalar för sin överföring på nätet. Dessa kostnader brukar av nätinnehavarna inkluderas i nättariffen i den utsträckning åtgärderna medför nytta för andra elkunder än den som blir ansluten.”

Särskilt om kostnadsdelning mellan elkunder

Enligt artikel 16.6 ska de fördelar anslutningarna kan innebära för de producenter som ansluter sig i början och de som ansluter sig senare beaktas vid kostnadsdelningen. Sådan hänsyn tas i Sverige inom ramen för det befintliga regelverket. Om kostnaderna för en nätförstärkning är till nytta för senare anslutande kunder, ska detta beaktas när anslutningsavgiften bestäms (se t.ex. RÅ 2008 ref. 32 och RÅ 2008 not. 115).

Behovet av en ny bestämmelse

Bestämmelserna i förnybartdirektivet skiljer sig i vissa avseenden från sina motsvarigheter i direktiv 2001/77/EG. Det finns i det nya direktivet ett uttryckligt krav på att nätföretagen ska åläggas att utarbeta och offentliggöra standardregler. Som Energimarknadsinspektionen har konstaterat i sin rapport finns inget krav i nämnda hänseende i den svenska ellagstiftningen. En bestämmelse om detta bör därför införas i ellagen i anslutning till bestämmelserna i 4 kap. 11 § ellagen om rätt till uppgifter om nättariffer m.m.

Uttrycket standardregler förekommer inte i den gällande lagstiftningen på elområdet. Regeringen uppfattar det som tveksamt om det är lämpligt att detta fall i författningstexten föra in en ny term, som inte redan är förankrad i den svenska elmarknadsrätten. Med standardregler bör förstås principerna för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet.

Föreskrifter om tillämpningen

I fråga om kravet på föreskrifter om hur anslutningsreglerna ska tillämpas utan diskriminering har Energimarknadsinspektionen påpekat att ordet föreskrift kan vara missledande med hänsyn till att det leder tankarna till den föreskriftsrätt en myndighet kan få efter bemyndigande från regeringen. I den engelska versionen används uttrycket ”rules”, vilket har en vidare mening än det svenska ordet ”föreskrifter”.

Enligt Energimarknadsinspektionen är det som avses att de standardregler som nätföretagen har att utarbeta och offentliggöra ska tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt. Inspektionen konstaterar vidare att detta följer redan av kravet i 4 kap. 1 § andra stycket ellagen att nättarifferna ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

Regeringen delar i huvudsak Energimarknadsinspektionens bedömning. Det diskrimineringsförbud som redan finns i ellagstiftningen innebär att de principer för kostnadsfördelning som nätföretagen utarbetar och offentliggör måste få en utformning som säkerställer att de tillämpas utan diskriminering. Ytterst blir det en uppgift för nätmyndigheten att inom ramen för sin tillsyn försäkra sig om att nätföretagen efterlever dessa krav.

8.4 Avgifter för anslutning till gasnät

Regeringens förslag: Innehavaren av en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Energimarknadsinspektionen har även föreslagit att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten ska bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om offentliggörande.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Direktivets krav

Av artikel 16.10 andra meningen i förnybartdirektivet framgår att medlemsstaterna ska kräva att systemansvariga för transmissions- och

Gällande rätt

I naturgaslagen (2005:403) finns bestämmelser om naturgasledningar, lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar samt om handel med naturgas i vissa fall och om trygg naturgasförsörjning. Enligt 1 kap. 2 § första stycket avses i lagen med naturgas även biogas, gas från biomassa och andra gaser, i den mån det är tekniskt möjligt att använda dessa gaser i naturgassystemet.

Enligt 3 kap. 5 § naturgaslagen är den som innehar en naturgasledning skyldig att på skäligen villkor ansluta andra naturgasledningar samt lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar. I 6 kap. 1 § första stycket föreskrivs att avgifter och övriga villkor för anslutning ska vara skäligen, objektiva och icke-diskriminerande. Av paragrafens andra stycke framgår att vid utformandet av avgiften för en anslutning ska särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som ska anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Av 6 kap. 1 § tredje stycket naturgaslagen framgår att den som innehar en naturgasledning vid begäran om ny anslutning inom skäligen tid ska lämna skriftligen uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen. I förarbetena (prop. 2004/05:62 s. 228) anfördes att eftersom kostnaden för en anslutning varierar från fall till fall måste ledningsinnehavaren få rimligen tid att beräkna dessa kostnader.

Offentliggörande

Med att offentliggöra bör förstås något mer än att lämna uppgift till berörda intressenter i det enskilda fallet. Det kan noteras att i den engelska versionen av direktivet används ordet ”publish”. I 6 kap. 4 § första stycket naturgaslagen föreskrivs att den som bedriver överföring av naturgas eller innehar ett naturgaslager eller en förgasningsanläggning ska offentliggöra sin tariff och på begäran utan dröjsmål lämna skriftligen uppgift om tariffen. Syftet med bestämmelsen är att kunder ska kunna få kännedom om tariffen utan att kontakta företaget. I förarbetena (a. prop. s. 230) anges att ett vanligt sätt för offentliggörande är att tariffen läggs ut på företagets webbplats.

Som Energimarknadsinspektionen har konstaterat innehåller naturgaslagen inte någon bestämmelse om offentliggörande av anslutningsavgifter, varför en sådan bestämmelse bör införas för att uppfylla direktivet i denna del.

Bestämmelsernas utformning

Som anförts i förarbetena till 6 kap. 1 § tredje stycket naturgaslagen varierar kostnaden för en anslutning från fall till fall. En föreskrift som endast uttalar att den som innehar en naturgasledning ska offentliggöra avgifterna för anslutning kan därför antas bli svår att tillämpa i praktiken. Regeringen bedömer emellertid att det är förenligt med direktivets krav

att föreskriva att ledningsinnehavaren ska offentliggöra metoderna för beräkning av anslutningsavgift.

Av direktivet framgår att avgifterna ska grundas på av transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Detta kommer redan till uttryck i 6 kap. 1 § första stycket naturgaslagen. I 5 § i samma kapitel stadgas att den som bedriver överföring av naturgas inte får börja tillämpa sin avgift och övriga villkor för anslutning förrän de metoder som har använts för att utforma avgiften har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande ska lämnas, om metoderna kan antas leda till att avgiften uppfyller kraven på att den ska vara objektiv och icke-diskriminerande.

Som Energimarknadsinspektionen har föreslagit bör det kunna bli aktuellt för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att meddela närmare föreskrifter om offentliggörandet. Något särskilt normgivningsbemyndigande är inte nödvändigt, eftersom de aktuella bestämmelserna är sådana att de kan meddelas i form av verkställighetsföreskrifter enligt 8 kap. 13 § första stycket 1 regeringsformen. Föreskrifterna har emellertid stor praktisk betydelse för företagen. En upplysning bör därför föras in i naturgaslagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter i frågan.

Lagrådet har anfört att en sådan bestämmelse är överflödigt och inte bör införas. Regeringen bedömer emellertid att det praktiska värdet för aktörerna motiverar en upplysningsbestämmelse i detta fall. Att föra in en upplysning framstår också som konsekvent med hänsyn till att ett flertal sådana bestämmelser redan finns i naturgaslagen.

9 Tröskeleffekter vid anslutning av större produktionsanläggningar för förnybar el till elnätet

9.1 Bakgrund

Anslutning av elproduktionsanläggningar och tröskeleffekter

Anslutningsledning från en elproduktionsanläggning till anslutningspunkten på elnätet ska bekostas av ägaren av elproduktionsanläggningen. Därutöver ska den som förorsakar en merkostnad för nätägaren betala för denna. Kostnaden för en förstärkning, ombyggnad eller utbyggnad av nätet som är till direkt nytta för kundens anläggning ska alltså bekostas av denne. Om nätförstärkningen enbart kommer den tillkommande elproduktionsanläggningen till godo ska hela kostnaden betalas av producenten. Om förstärkningen även gynnar andra, ska kostnaden delas med dem.

Med tröskeleffekt avses i detta sammanhang det förhållandet att den kraftproducent som ansluter sig till ett nät som saknar ledig kapacitet tvingas betala hela nätförstärkningskostnaden inklusive tillkommande kapacitet som producenten själv inte kan nyttja. De producenter som därefter ansluter till nätet kan ta denna lediga kapacitet i anspråk utan

särskild kostnad. Av denna anledning tvekar många producenter att vara först med att ansluta sig till ett sådant nät. Nätföretagen vill inte heller ta risken att göra större nätförstärkningar, om de inte med relativt stor säkerhet vet att den tillkommande kapaciteten kommer att nyttjas i princip fullt ut. Denna situation uppstår i dagsläget framför allt vid en stegvis utbyggnad av vindkraftsparker i ett visst geografiskt område.

Tidigare utredningar om hantering av tröskeleffekter vid anslutning av elproduktionsanläggningar

Energinätsutredningens delbetänkande Förhandsprövning av nättariffer m.m. (SOU 2007:99) innehåller ett förslag om delning av kostnaderna för anslutning till den del dessa är till nytta för andra. Bestämmelsen är tänkt att gälla för såväl uttagskunder som elproducenter. Förslaget bygger på principen att kostnaderna ska fördelas i förväg utifrån tillgänglig information om framtida anslutningar inom tio år från den första anslutningen. Energinätsutredningens förslag om förtida delning löser problemet med fördelning av kostnaderna mellan tillkommande producenter. Däremot hanterar förslaget inte den ekonomiska risk som elnätsföretaget måste ta för att göra nätförstärkningen. Tillkommande producenter ska visserligen betala sin del efter hand men dels finns ingen garanti för att det tillkommer ytterligare produktionsanläggningar, dels står elnätsföretaget för kostnaden till dess att så sker.

Nätanslutningsutredningen föreslog i sitt betänkande Bättre kontakt via nätet – om anslutning av förnybar elproduktion (SOU 2008:13) inrättandet av en särskild elnätsinvesteringsfond för att finansiera nödvändiga nätinvesteringar för anslutning av förnybar el. Nätanslutningsutredningen anslöt sig också till Energinätsutredningens förslag om förtida delning. För det fall förslaget om förtida delning inte genomfördes lämnade Nätanslutningsutredningen ytterligare ett förslag som innebar efterhandsdelning.

Svenska kraftnät fick, bl.a. som ett resultat av de förslag som lämnats av Nätanslutningsutredningen, av regeringen i uppdrag att utreda och ge förslag på hur förstärkningar av nätet för att främja utbyggnaden av förnybar elproduktion ska kunna underlättas. Svenska kraftnät har redovisat uppdraget i två rapporter under 2009.

9.2 Överväganden

Regeringens bedömning: Ett vidareutvecklat system med s.k. förtida delning av nätförstärkningskostnaden för storskaliga produktionsanläggningar för förnybar el bör införas i syfte att en elproducent endast ska betala en sådan del av den totala kostnaden för den nödvändiga nätförstärkningen som motsvarar varje producents andel av den totala anslutningskapaciteten. Åtgärder och förslag bör utredas vidare av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet.

Rapporternas förslag: Svenska kraftnät har i sina rapporter Tröskel-effekter och förnybar energi (dnr 1495/2008/AN46 och dnr 2009/1306)

som redovisats under 2009 föreslagit åtgärder som syftar till att risktagandet lyfts bort från elnätsföretagen genom att Svenska kraftnät ger ett lån som finansierar den del av anslutningen som ännu inte har tagits i anspråk av tillkommande producenter. Genom förslaget skulle tröskeleffekten minskas eller undanröjas helt genom en s.k. förtida delning av anslutningskostnaden. Detta sker genom att tillkommande producenter som ansluter sig till nätet endast ska betala för den del av den totala kostnaden för den nödvändiga nätförstärkningen som motsvarar varje producents andel av den totala anslutningskapaciteten. Förslaget innebär att tröskeleffekterna för utbyggnaden av förnybar elproduktion minskas genom att risktagande lyfts bort från elnätsföretagen vid stora nätförstärkningar. Det skulle ske genom ett lån som finansierar dels den del av nätförstärkningen som elnätsföretaget inte har nytta av direkt, dels den del som ännu inte tagits i anspråk av tillkommande producenter. Tillkommande elproducenter betalar sedan när de ansluter sin andel av den totala kostnaden för nätförstärkningen i förhållande till sin nominella installerade effekt. På samma sätt betalar elnätsföretaget sin del för de regionnätsförstärkningar som kommer elnätsföretaget till godo senare.

Anslutningslånet föreslås beslutas av särskilt utsedd beslutsmyndighet som också i övrigt bör handlägga frågor enligt den föreslagna lagen om lån m.m. för anslutning av förnybar elproduktion samt utöva tillsyn. Lån föreslås lämnas endast för anslutning av elproduktionsanläggningar som i sin helhet är berättigade till elcertifikat och som har en sammanlagd installerad nominell aktiv effekt som överstiger 100 megawatt (MW). Ett kriterium föreslås också vara att anläggningar med en nominell effekt motsvarande minst 30 procent av kapaciteten för nätförstärkningen ska ha tecknat anslutningsavtal med nätföretaget. Dessa ska också ha åtagit sig att erlægga 10 procent av sin del av nätförstärkningskostnaden till nätföretaget, eller direkt till Svenska kraftnät om kostnaden enbart avser stamnätsförstärkningar.

När det gäller vindkraft föreslås därutöver gälla att anläggningarna ligger inom ett riksintresseområde för vindbruk och är belägna inom ett av kommunen i översiktsplan utpekade område lämpligt för vindbruk. Om så inte är fallet ska producenten visa att området är lämpligt sett från fysisk planeringssynpunkt. Inom det område som befunnits vara lämpligt ska ytan med en beräknad medelvind om lägst 6,5 meter per sekund vara stor nog att rymma en samlad vindkraftinstallation av nationell betydelse (minst 100 MW).

Kostnaderna för förslaget i form av kapitalförluster, räntor och administrativa omkostnader föreslås bli bekostade genom införandet av en särskild nätförstärkningsavgift som årligen ska betalas av Svenska kraftnäts nätkunder, dvs. de som innehar elproduktionsanläggningar anslutna till stamnätet eller innehar nätkoncession och har ledningar anslutna till stamnätet, i förhållande till det antal kilowattimmar som matats in på eller tagits ut från stamnätet. Ett genomförande av förslaget skulle även föranleda en anmälan om statligt stöd enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har i stort varit positiva till förslaget. *Energimyndigheten, Sveriges Kommuner och Landsting, Oberoende Elhandlare, Lantbrukarnas riksförbund (LRF) och Statens*

jordbruksverk tillstyrker förslaget. *Kammarrätten i Stockholm* ifrågasätter nödvändigheten av de ändringar som föreslås avseende nättariffer i ellagen eftersom principen om förtida delning tillämpas redan i dag inom ramen för det befintliga regelverket. *Kammarrätten* förordar att Svenska kraftnät både bör bereda och besluta i ärenden enligt den föreslagna lagen om lån då ett system med flera inblandade myndigheter riskerar att bli rörigt. *Statskontoret* anser att det är svårt att bedöma lämpligheten i Svenska kraftnäts organisationsförslag.

Ekonomistyrningsverket (ESV) anser att villkoren för stödet inte bör vara alltför generösa eftersom det finns en risk att anslutningskapaciteten byggs ut i en alltför snabb takt vilket innebär att staten står för överkapaciteten. *ESV* bedömer vidare att den föreslagna nätförstärkningsavgiften kan vara en skatt. *Skatteverket* anser att förslagen inte berör frågor inom beskattningsområdet och lämnar därför inga synpunkter på förslaget.

Energimarknadsinspektionen anser att konsekvenserna av Svenska kraftnäts förslag behöver utredas vidare innan det läggs till grund för ny lagstiftning särskilt vad det gäller delning av kostnader, prövning av anslutningsavgifter, prioriterad anslutning, effekter på tröskeeffekten, effekter på befintliga producenter av förnybar el, objektivitet och icke-diskriminering. *Energimarknadsinspektionen* anser också att det finns behov att ta fram ett enklare stödsystem.

Svensk Energi och *Svensk Vindenergi* anser att det årliga lånetaket initialt bör vara högre för att möta ett stort uppdämt behov. *Svensk Energi* och *Svensk Vindenergi* anser att det bör vara möjligt att efter särskild prövning bevilja lån till områden med lägre sammanlagd effekt än den föreslagna nivån, större än 100 MW. *Svensk Energi* och *Svensk Vindenergi* anser även att det bör utredas om en liknande modell skulle kunna underlätta etablerandet av mindre produktionsområden med en omfattning om några tiotals megawatt där flera intressenter genomför en successiv utbyggnad med anslutning till lokalnät eller underliggande regionnät. *Svebio* anser att Svenska kraftnäts förslag utgör en rimlig avvägning för att skapa rättvisa mellan olika nya aktörer och slippa tröskeeffekter. Det alternativ som bör prövas är att staten genom direkta bidrag stöttar en utbyggnad av det storskaliga nätet. Det bör övervägas om nivån på den minsta storleken för att ett projekt ska kunna ta del av anslutningslån skulle kunna sättas lägre, exempelvis till 50 MW. Detta eftersom det i framtiden kan förväntas att bioraffinaderier med elproduktion på effektnivån 50 MW kommer att placeras vid sidan av befintlig storskaliga nät. *Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO)*, *Svensk Vindkraftförening (SVIF)* och *Svensk Vattenkraftförening (SVAF)* anför i sitt gemensamma yttrande att kravet på att anläggningar ska ha en kapacitet större än 100 MW för att elnätsföretag ska vara berättigade att få lån från fonden innebär att enbart ett litet antal storprojekt blir aktuella. Föreningarna anser att det är lika angeläget att även mindre projekt berättigade elnätsföretag att få lån och anser att den nedre storleksgränsen bör tas bort.

Svenskt Näringsliv anser att förslaget inte i tillräcklig grad behandlar konsekvensen av att elkunden ska bära kostnaden i form av höjd nättariff eller nätförstärkningsavgift och vill understryka att vissa elkunder kan drabbas hårt. *Svenskt Näringsliv* efterfrågar en konsekvensbedömning av

Skälen för regeringens bedömning

Tröskeeffekter och utbyggnaden av förnybar elproduktion

Regeringens förslag om ett nytt mål för ökningen av den förnybara elproduktionen om 25 TWh till år 2020 jämfört med läget år 2002 väntas innebära en ökad utbyggnad av framför allt vindkraft de kommande åren. En nationell planeringsram för vindkraft har också fastställts till motsvarande en årlig produktionskapacitet på 30 TWh år 2020, varav 20 TWh till lands och 10 TWh till havs, se proposition En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163). Energimyndigheten har angivit 423 områden i 20 län som riksintressen för vindbruk. Detta innebär att det kan väntas en vindkraftsutbyggnad som är spridd över hela landet. Det är emellertid en fråga för enskilda aktörer att, utifrån marknadsförutsättningarna, göra en bedömning av var och i vilken takt utbyggnaden ska ske.

Många av de anläggningar för förnybar elproduktion, framför allt vindkraftsparker, som i dag byggs och planeras är förlagda till glesbefolkade områden med låg elförbrukning. En ökad utbyggnad av vindkraftsparker framöver kommer därför att medföra ett behov av ökad överföringskapacitet i både region- och stamnäten. Svenska kraftnät arbetar aktivt med att planera och bygga ut stamnätet för att möta den kommande vindkraftsutbyggnaden. En stor del av utbyggnaden kommer att kunna hanteras inom ramen för dagens regelverk för anslutning och kostnadsfördelning. En stor utmaning är dock osäkerheten kring var vindkraften i Sverige kommer att etableras, då det är ett stort antal aktörer som projekterar för utbyggnad av vindkraft. Många andra faktorer påverkar också när och var etablering sker, såsom tillståndsgivning, kostnadsutvecklingen för vindkraftverk samt prisutvecklingen på el och elcertifikat. Tröskeeffekten uppstår främst i de områden som i dag saknar ledig överföringskapacitet och där ett större antal vindkraftsprojektörer planerar för etablering. Problemet med tröskeeffekten har funnits under lång tid men har fått förnyad aktualitet i samband med den kommande stora utbyggnaden av förnybar elproduktion. Frågan om hur nätförstärkningskostnaden respektive risken kan fördelas på ett annorlunda sätt mellan tillkommande elproducenter i ett område jämfört med i dag har också varit föremål för tidigare utredningar. Dessa utredningar har tagit fram förslag som bedömts kräva ytterligare analyser och utredning.

Förtida delning av nätförstärkningskostnaden

Den förtida delningen bör enligt Svenska kraftnäts förslag ske genom att tillkommande producenter som ansluter sig till nätet ska betala endast för den del av den totala kostnaden för den nödvändiga nätförstärkningen som motsvarar varje producents andel av den totala anslutningskapaciteten.

Som *Kammarrätten i Stockholm* har påpekat tillämpas redan i dag principen om förtida delning inom ramen för det befintliga regelverket. En förutsättning är emellertid att det med relativt stor säkerhet kan bedömas om ytterligare anslutningar till elnätet kommer att ske inom överskådlig tid. Det finns i dag inte heller kriterier för under vilka förutsättningar som en förtida delning ska tillämpas vid större utbyggnader av region- och stamnät som föranleds av t.ex. utbyggnad av vindkraftsparker. Det finns därför skäl att, med utgångspunkt i vad Svenska kraftnät har föreslagit, överväga en utvidgad tillämpning av principen när det gäller anslutning av anläggningar för förnybar elproduktion.

Behov av ytterligare utredning

Regeringen bedömer att ett vidareutvecklat system med s.k. förtida delning av nätförstärkningskostnaden för storskaliga produktionsanläggningar för förnybar el bör införas i syfte att tydliggöra hur stor andel av denna kostnad som bör belasta respektive elproducent som har nytta av nätförstärkningen. Åtgärder och förslag behöver dock utredas vidare. I detta arbete utgör Svenska kraftnäts rapporter om tröskeleffekter ett underlag.

Som framförts av några remissinstanser finns behov av att närmare utreda konsekvenserna av Svenska kraftnäts förslag bl.a. i fråga om förfarandet hos de berörda myndigheterna, utformningen av den förtida delningen, hur den ekonomiska risken bör hanteras samt kriterierna för prioriterad anslutning samt objektivitet och icke-diskriminering. Även frågorna kring eventuellt behov av finansiering samt ett sådant systems förhållande till reglerna om statligt stöd i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör utredas vidare. Ett förslag till åtgärder bör utarbetas av en arbetsgrupp inom Regeringskansliet.

10 Konsekvensanalys

10.1 Konsekvenser för myndigheter

Energimyndigheten

Energimyndigheten är förvaltningsmyndighet för frågor om användning och tillförsel av energi. Myndigheten ska verka för att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Myndigheten ska vidare inom sitt verksamhetsområde verka för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv energiförsörjning, båda med en låg negativ inverkan på hälsa, miljö och klimat. Myndigheten ska bidra till omställningen till ett ekologiskt uthålligt energisystem. Stränga krav ska ställas på säkerhet och omsorg om hälsa och miljö vid omvandling och utveckling av all energiteknik.

Regeringen aviserar i denna proposition att Energimyndigheten ska få ett huvudansvar att följa upp genomförandet av förnybartdirektivet och

bidra med underlag för den rapportering som ska lämnas in för första gången den 31 december 2011 och därefter vartannat år.

Energimyndigheten ansvarar sedan tidigare för huvuddelen av de åtgärder som bedrivs för att främja en ökning av användning av förnybar energi. Genomförandet av detta direktiv kommer att innebära utökade uppgifter för framför allt Energimyndigheten, Boverket och Svenska kraftnät. Energimyndigheten är den myndighet som berörs mest. Ett antal utredningsuppdrag som ligger inom Energimyndighetens ansvarsområde aviseras i föreliggande proposition, bl.a. vad gäller åtgärder för att öka andelen energi från förnybara energikällor i bebyggelsen tillsammans med Boverket samt förslag till ett nationellt samordnat system för certifiering, besiktning (kontrollorgan) eller motsvarande kvalifikations-system för installatörer av små anläggningar baserade på förnybar energi tillsammans med Boverket och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC). Direktivets rapporteringskrav ställer vidare nya krav på uppföljning och utvärdering för att få underlag om utvecklingen i förhållande till de uppsatta målen.

Förnybartdirektivet ställer krav på vägledning till alla relevanta aktörer, särskilt planerare och arkitekter, så att de kan överväga den optimala kombinationen av energi från förnybara energikällor samt krav på information till medborgarna om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor. Energimyndigheten kommer att ansvara för att tillsammans med övriga berörda myndigheter säkerställa att alla relevanta aktörer ges vägledning om hur förnybara energikällor kan utnyttjas vid planering, utformning, byggnation och renovering av industri- och bostadsområden. Energimyndigheten kommer även att ansvara för att ta fram och tillgängliggöra information, vägledning och utbildning för att informera allmänheten om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor.

Energimyndigheten kommer att vara tillsynsmyndighet enligt den nya lagen om ursprungsgarantier för el och utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen och av de föreskrifter som ska tas fram i anslutning till lagen. Energimyndighetens uppgift som tillsynsmyndighet enligt den nya lagen om ursprungsgarantier innebär mer omfattande handläggningsuppgifter än motsvarande uppgift enligt den befintliga lagen om ursprungsgarantier för förnybar el och högeffektiv kraftvärme.

Energimyndigheten ska handlägga ansökningar från elproducenter om att få en ursprungsgaranti utfärdad. Om Energimyndigheten finner att elproducenten uppfyller kraven för att få en ursprungsgaranti ska myndigheten fatta beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier. Tillsynsmyndigheten ska meddela kontoföringsmyndigheten om ett beslut att få rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och överföra de uppgifter i producentens ansökan som är nödvändiga för utfärdandet av ursprungsgarantin. Tillsynsmyndigheten ska också utöva tillsyn över att elproducenter som ansöker om ursprungsgarantier lämnar korrekta uppgifter för att tilldelas ursprungsgarantier och får rätt att återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier enligt de förutsättningar som anges i lagen.

Energimyndigheten kommer vid införandet av det nya ursprungsgarantisystemet att behöva ta fram nya rutiner, föreskrifter och IT-stöd. Vid övergången kommer också en anpassning till det nya regelverket

behöva ske för anläggningar som i dag tilldelas ursprungsgarantier. Energimyndigheten bedöms också behöva avsätta ökade personalresurser för det löpande arbetet med ursprungsgarantisystemet och för ökade informationsinsatser gentemot elproducenterna. Detta bedöms inte påverka Energimyndighetens totala resursbehov, utan kan ske genom omprioriteringar inom myndighetens verksamhet.

Regeringens sammantagna bedömning är att tillkommande arbetsuppgifter till följd av direktivets krav kräver ett antal årsarbetskrafter men kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät kommer att få i uppgift att vara kontoföringsmyndighet enligt den nya lagen om ursprungsgarantier för el. Uppgifterna som kontoföringsmyndighet enligt den nya lagen är mer omfattande än vad Svenska kraftnät i dag har som garantimyndighet enligt lagen om ursprungsgarantier för förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel. Den största förändringen är att kontoföringsmyndigheten får ansvaret för att föra ett register över ursprungsgarantier och att utfärda, överföra och registrera ursprungsgarantier elektroniskt. Ytterligare en förändring är att alla slags elproduktionsanläggningar kan ansöka om att få ursprungsgarantier utfärdade vilket kan leda till en ökad efterfrågan.

Svenska kraftnäts befintliga IT-system behöver utvecklas alternativt ersättas av ett nytt IT-system för kontoföringen av ursprungsgarantier. Nya rutiner avseende ursprungsgarantier behöver även utarbetas och fler personresurser behöver avsättas för information och administration av ursprungsgarantisystemet. Svenska kraftnäts löpande kostnader för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier kommer att finansieras genom en avgift enligt de närmare föreskrifter som regeringen kommer att meddela.

Energimarknadsinspektionen

Förslagen rörande nättillträde (kapitel 8) innebär att nätmyndigheten, Energimarknadsinspektionen, får ett något utökat tillsynsansvar. Regeringen bedömer att detta kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Boverket

Förnybartdirektivet innehåller en del bestämmelser som syftar till att öka andelen förnybar energi i bebyggelsen. I propositionen aviseras ett antal utredningsuppdrag som ligger inom Boverkets ansvarsområde. Bland annat aviseras uppdrag om att ta fram förslag på lämpliga åtgärder för att öka andelen energi från förnybara energikällor i byggsektorn, uppdrag om att utreda hur genom byggregler och byggnormer, eller på andra sätt med motsvarande verkan, miniminivåer av förnybar energi kan ställas som krav där så är lämpligt i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar samt uppdrag om att utforma

rekommendationer vid planering m.m. Regeringen bedömer att uppdragen kan hanteras inom befintlig ekonomisk ram. Prop. 2009/10:128

SWEDAC

I propositionen aviserar regeringen ett uppdrag som berör SWEDAC gällande ett nationellt samordnat system för certifiering, besiktning (kontrollorgan) eller motsvarande kvalifikationssystem för installatörer av små anläggningar baserade på förnybar energi i samråd med Boverket och Energimyndigheten. Systemet ska vara tillgängligt senast den 31 december 2012. Regeringen bedömer att uppdragen kan hanteras inom befintlig ekonomisk ram.

10.2 Ekonomiska konsekvenser

Statsfinansiella konsekvenser

Enligt den svenska prognosen över andelen förnybar energi görs bedömningen att Sverige kommer att nå en andel på 50,2 procent år 2020. Om prognosen slår in innebär det att Sverige når över det mål som ålagts i direktivet. Förnybartdirektivet möjliggör att detta överskott kan överlåtas till ett eller flera länder som bedöms ha ett underskott. Det samma gäller det överskott som prognostiseras för åren fram till 2020. Regeringen anser att möjligheterna till att överlåta ett statistiskt överskott till andra länder bör kunna tas till vara. Därmed kan också intäkter till staten genereras. Det är i dag oklart hur stora värden det kan handla om. Regeringen avser att analysera vidare de juridiska och statsfinansiella aspekterna av ett sådant utnyttjande.

Konsekvenser för företag

Propositionen innehåller inget färdigt förslag på ett nationellt samordnat system för certifiering, besiktning (kontrollorgan) eller motsvarande kvalifikationssystem för installatörer av utrustning av små anläggningar baserade på förnybar energi som direktivet ställer krav på utan endast ett uppdrag till berörda myndigheter att komma med ett förslag till hur ett sådant system ska utformas. I utformningen av det uppdraget är det viktigt att frågan om konkurrensvillkor för små och medelstora företag samt regelförenklingsperspektivet beaktas.

Den föreslagna lagen om ursprungsgarantier innebär att alla elproducenter får en möjlighet att ansöka om ursprungsgarantier för den el de producerar. Att ansöka om en ursprungsgaranti är frivilligt. Den administration som en ansökan om ursprungsgarantier innebär vägs upp av de fördelar som en elproducent kan få av utfärdade ursprungsgarantier. Exempelvis kan en elproducent i dag få ett högre försäljningspris för förnybar el jämfört med el producerad från fossila energikällor.

De uppgifter som lämnats vid en tidigare ansökan om godkännande för tilldelning av elcertifikat torde också kunna användas vid ansökan om ursprungsgarantier. Uppgiftslämnandet i samband med godkännande av

anläggningar för tilldelning av ursprungsgarantier bör därför kunna begränsas. De uppgifter som sedan tidigare finns hos tillsynsmyndigheten ska inte behöva lämnas på nytt. Detta med syfte att minimera den administrativa bördan för anläggningsinnehavarna.

Förslagen angående nättillträde innebär nya ålägganden för elrespektive gasnätsföretagen. Elnätsföretagen ska ange tidsplaner för anslutning av elproduktionsanläggningar och offentliggöra principer för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet. Innehavaren av en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning.

Förslagen innebär vissa ytterligare administrativa kostnader för elnätsföretagen. Ett elnätsföretag driver dock sin verksamhet med nät-koncession, vilket innebär att företaget i princip har ett legalt monopol. Detta får till följd att de ökade administrativa kostnaderna inte påverkar elnätsföretagets avkastning totalt sett, eftersom företaget har rätt att slå ut kostnaderna på samtliga kunder inom ett redovisningsområde.

Förslaget som berör gasnätsföretagen avser offentliggörande av uppgifter som gasnätföretagen redan i dag bör ha framtagna. Regeringens bedömning är därför att kostnaderna för offentliggörande bör vara marginella.

El- och gaskunder samt allmänheten

Elkunderna påverkas positivt av den nya föreslagna lagen om ursprungsgarantier av el. Genom lagen läggs förutsättningar fast för att fastställa elens ursprung på ett tillförlitligt sätt, och därigenom kan elkunderna erbjudas att köpa el av ett visst säkerställt ursprung, t.ex. förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel.

Förslagen rörande nättillträde kan leda till högre nättariffer för kunderna på elnäten eftersom elnätsföretagen har rätt att ta ut de nya administrativa kostnaderna genom sina överföringsavgifter. Kostnaden torde dock bli ytterst marginell för den enskilda kunden, eftersom kostnaderna kommer att slås ut på samtliga kunder inom ett redovisningsområde. Detsamma torde gälla för förslaget som berör kunderna på gasnäten. Även dessa kunder kan komma att få en ytterst marginellt höjd nättariff.

Domstolarna

Enligt den föreslagna lagen om ursprungsgarantier får tillsynsmyndighetens beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och beslut om återkallelse av sådana beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Inga ärenden avseende ursprungsgarantier enligt lagen (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el har hittills överklagats. Även om den föreslagna lagen innebär en annan hantering än i dag så ändras inte systemet på ett sådant sätt att det finns skäl att tro att antalet överklagade ärenden ska förändras i någon större utsträckning. Fler elproducenter får visserligen möjlighet

att ansöka om ursprungsgarantier men de bedömningar som tillsynsmyndigheten ska göra kommer även fortsättningsvis att vara av enkel beskaffenhet. Ärendetillströmningen i domstolarna förväntas bli marginell.

När det gäller ändringarna i ellagen och naturgaslagen i anledning av artikel 16 i förnybartdirektivet, kommer Energimarknadsinspektionen att utöva tillsyn över efterlevnaden av de nya bestämmelserna. Inspektionens tillsynsbeslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det saknas i nuläget anledning att anta att något större antal tillsynsbeslut kommer att meddelas. Eventuella överklaganden av sådana beslut torde vidare avse begränsade frågeställningar, t.ex. huruvida ett elnätsföretag lämnar tidsplaner på föreskrivet sätt.

Under dessa förutsättningar bedömer regeringen att några ytterligare resurser inte behöver tillföras Sveriges Domstolar med anledning av lagförslagen.

Övriga konsekvenser

Regeringen bedömer att förslagen saknar betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdheten mellan kvinnor och män samt möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Direkta effekter på sysselsättning är inte att förvänta i och med genomförandet av direktivet. Indirekt skapas dock stora möjligheter till sysselsättning via ökad användning av förnybar energi inte minst runt om i landet i områden med relativt svag arbetsmarknad. Det kan röra sig om exempelvis ökat uttag av biobränsle och byggnation eller drift och underhåll av vindkraftsparker.

11.1 Förslaget till lag om ursprungsgarantier för el

1 §

Av paragrafen framgår syftet med lagen som är att säkerställa att elproducenter kan få ursprungsgarantier utfärdade för den el som produceras. Denna rätt har sin motsvarighet i 1 § lagen (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. Den föreslagna lagen innebär dock att rätten till ursprungsgarantier gäller för produktion av all el, oavsett energikälla. Begreppet ursprung omfattar i det här sammanhanget alla egenskaper som den producerade elen har, således även egenskaperna hos högeffektiv kraftvärmeel.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.1 under rubriken Rätt till ursprungsgarantier för all elproduktion.

2 §

I paragrafen definieras vad som avses med en ursprungsgaranti och vad syftet med garantin är. Ursprungsgarantis syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). I 8 kap. 12 § ellagen anges att elleverantörer, på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare, ska lämna uppgift om varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.3 under rubriken Användning och annullering av ursprungsgarantier.

3 §

En ursprungsgaranti avser en viss mängd el och för att säkerställa tillförlitligheten i systemet måste den mätas och rapporteras. Regleringen motsvarar den som finns i dag. Bestämmelsen i 6 § lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el är dock utförligare än i den föreslagna lagen där det endast anges att mätning och rapportering ska ske till den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten). Skälet för detta är att mer detaljerade föreskrifter för mätning och rapportering kommer att meddelas av regeringen i en förordning om ursprungsgarantier.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.2 under rubriken Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier.

4 §

Av förnybartdirektivet framgår att en ursprungsgaranti bara får utfärdas för samma energienhet en gång. Syftet är att garantierna inte ska räknas dubbelt. Den paragraf som föreslås i den nya lagen innebär en förändring i förhållande till gällande bestämmelser i lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. Av författningskommentaren till 3 § i den sistnämnda lagen framgår att om el har producerats med användning av både högeffektiv kraftvärme och förnybara energikällor kan en elproducent begära att få både en ursprungsgaranti för förnybar el

och en ursprungsgaranti för högeffektiv kraftvärmeel utfärdad för samma mängd el. Detta ska inte längre vara möjligt. Om en energienhet exempelvis produceras i ett högeffektivt kraftvärmeverk som eldas med förnybara bränslen ska bara en ursprungsgaranti utfärdas per megawattimme el.

Mängden el som en ursprungsgaranti får omfatta framgår av förnybartdirektivet men gäller generellt för ursprungsgarantier, oavsett hur eller från vilken energikälla som elen produceras.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.2 under rubriken Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier.

5 §

För att förhindra dubbelräkning och missbruk av systemet med ursprungsgarantier ska varje ursprungsgaranti ha ett unikt identifieringsnummer. Kravet framgår av förnybartdirektivet där också minimikraven på vilka uppgifter som en ursprungsgaranti för övrigt ska innehålla räknas upp. I kraftvärmedirektivet finns också specifika krav på innehåll för ursprungsgarantier för el som produceras med högeffektiv kraftvärme. Direktivens krav i denna del kommer att genomföras genom bestämmelser i en förordning om ursprungsgarantier som regeringen har för avsikt att utfärda.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.2 under rubriken Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier.

6 §

I paragrafen anges när en ursprungsgaranti ska annulleras. Den ska annulleras när den har använts av elleverantören för att ange elens ursprung enligt reglerna för ursprungsmärkning som finns i 8 kap. 12 § ellagen (1997:857). Om den inte har använts för detta syfte inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser ska den också annulleras. Sistnämnda tidsperiod framgår av förnybartdirektivet men ska gälla generellt för alla ursprungsgarantier, dvs. oavsett från vilken energikälla som elen produceras. Garantin är således en färskvara.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.3 under rubriken Användning och annullering av ursprungsgarantier.

7 §

Direktivet anger att medlemsstaterna ska säkerställa att ursprungsgarantier kan utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt. Ett register över ursprungsgarantierna är således centralt för hanteringen. Registret kan komma att innehålla information om kontaktpersoner hos elproducentföretag eller om fysiska personer som äger mindre elproduktionsanläggningar. Om så är fallet ska bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) tillämpas.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.6 under rubriken Register över ursprungsgarantier.

8 §

Beträffande förfarandet anges att ursprungsgarantier ska utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt. Kravet finns i förnybartdirektivet men avser alla ursprungsgarantier.

9 §

I paragrafen fastställs att det är den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) som ska pröva frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Det är på producentens begäran som en ursprungsgaranti ska utfärdas. I detta avseende sker ingen ändring jämfört med gällande bestämmelser i lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. I förslaget till ny lag är dock utformningen en annan och begreppet anmälan har bytts ut mot ansökan.

Producenten ska skriftligen göra en ansökan till myndigheten. Begreppet skriftligen omfattar elektroniska ansökningar. Tillsynsmyndigheten ska fatta beslut efter att ha kontrollerat de uppgifter som producenten har lämnat i sin ansökan. Framför allt torde det bli frågan om den uppgivna energikällan är den som ligger till grund för produktionen av el som myndigheten kommer att få granska närmare.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.5 under rubriken Förfarandet och har utformats i enlighet med vad *Lagrådet* har angett i sitt yttrande.

10 §

Av paragrafen framgår att det är kontoföringsmyndigheten som utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantier.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.5 under rubriken Förfarandet och har utformats i enlighet med vad *Lagrådet* har angett i sitt yttrande.

11 §

Tillsynsmyndigheten ska meddela kontoföringsmyndigheten när beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier har fattats. Inom ramen för elcertifikatsystemet finns det redan i dag rutiner för elektronisk överföring av uppgifter mellan tillsynsmyndigheten och kontoföringsmyndigheten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.5 under rubriken Förfarandet.

12 §

Ursprungsgarantier kommer att överföras mellan olika innehavare. Det är exempelvis elproducenten som ska begära ursprungsgarantin men det är elleverantören som kommer att använda den. Det är på skriftlig begäran av den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier som kontoföringsmyndigheten ska registrera en överföring till en annan innehavare. Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti får kontoföringsmyndigheten registrera överföringen endast om innehavaren lämnat sitt godkännande. En medverkan från den som är registrerad som innehavare krävs således alltid.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.5 under rubriken Förfarandet och har utformats i enlighet med vad *Lagrådet* har angett i sitt yttrande.

13 §

Det är den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier som skriftligen ska begära att en ursprungsgaranti ska annulleras efter att den har använts för sitt syfte enligt 2 §. Det kan förekomma att ursprungsgarantin inte har använts inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser och att någon begäran om annullering således inte kommer in inom den tidsperioden. I sådana fall ska myndigheten annullera ursprungsgarantin.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.5 under rubrik Förfarandet.

14 §

Förnybartdirektivet anger att medlemsstaterna i Europeiska unionen ska erkänna varandras ursprungsgarantier. En medlemsstat får, enligt direktivet, endast vägra att erkänna en annan medlemsstats ursprungsgaranti om det finns välgrundade skäl att ifrågasätta dess riktighet, tillförlitlighet och trovärdighet. Om en medlemsstat vägrar att erkänna en annan medlemsstats ursprungsgaranti ska den medlemsstat som vägrar erkänna ursprungsgarantin underrätta Europeiska kommissionen och ange varför ursprungsgarantin inte kan erkännas. I de svenska bestämmelserna är utgångspunkten att ursprungsgarantierna ska erkännas mellan medlemsstaterna om trovärdigheten inte kan ifrågasättas och detta bör omfatta alla ursprungsgarantier. Skyldigheten att göra en anmälan till Europeiska kommissionen bör däremot bara gälla ursprungsgarantier för förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel mot bakgrund av att det endast är i dessa fall som kommissionen har en möjlighet att agera enligt vad som anges i förnybartdirektivet och kraftvärmedirektivet.

Det är tillsynsmyndigheten som inom ramen för tillsynen bör kontrollera att en ursprungsgaranti som överförts till Sverige är riktigt utfärdad i en annan medlemsstat. Om tillsynsmyndigheten finner att det finns skäl att tvivla på riktigheten hos en ursprungsgaranti ska myndigheten fatta beslut om att garantin inte ska erkännas och underrätta Europeiska kommissionen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.7 under rubriken Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

15 §

Tillsynen ska omfatta efterlevnaden av lagen, liksom av de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen. Den nya bestämmelsen omfattar således fler områden än i den gällande lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el enligt vilken tillsynen endast omfattar att de uppgifter som producenten lämnat överensstämmer med produktionen. I praktiken torde det vara denna fråga som även framöver kommer att dominera vid tillsynsmyndighetens arbete. Det finns dock även andra frågor som bör omfattas av tillsynen, exempelvis frågan om en annan medlemsstats ursprungsgaranti är riktigt utfärdad, se vidare kommentaren till 14 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.7 under rubriken Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

16 §

I paragrafen regleras att tillsynsmyndigheten ska ha rätt att på begäran få ta del av upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Motsvarande bestämmelse finns i 9 § tredje stycket lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. Bestämmelsen är dock utförligare i den nu föreslagna lagen genom att tillsynsmyndigheten även på begäran ska få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar. Mot bakgrund av att tillsynen först och främst kommer att omfatta produktionen av el är det viktigt att tillsynsmyndigheten kan få tillträde till anläggningen för att kontrollera de uppgifter som elproducenten har lämnat. Begäran ska göras till elproducenten. Myndigheten har ingen rätt att få tillträde till bostäder. Om producenten inte lämnar de upplysningar, handlingar eller det tillträde till produktionsanläggningen som krävs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn ska tillsynsmyndigheten kunna återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier enligt vad som anges i 17 §.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.7 under rubriken Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

17 §

Paragrafen anger i vilka fall ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier ska kunna återkallas. Tillsynsmyndigheten ska snarast meddela kontoföringsmyndigheten när ett beslut om återkallelse har fattats. Bestämmelsen har delvis sin motsvarighet i 9 och 10 §§ lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el. Där anges i korthet att tilldelning av ursprungsgarantier ska upphöra efter att tillsynsmyndigheten har meddelat garantimyndigheten att de uppgifter som producenten lämnat inte överensstämmer med producentens elproduktion.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.7 under rubriken Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

18 §

Paragrafens *första stycke* innebär ett strikt ansvar för staten, då någon lider skada på grund av ett tekniskt fel i registret över ursprungsgarantier. Vad som avses med tekniskt fel är sådana fel i såväl maskinvaran som programvaran. Ersättningen kan, enligt *andra stycket*, jämkas om den skadelidande har medverkat till skadan.

Regeringens avsikt är att peka ut den myndighet som ska företräda staten i ärenden om ersättning för tekniskt fel i registret över ursprungsgarantier i förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.6 under rubriken Register över ursprungsgarantier.

19 §

Utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier kommer att vara förenat med kostnader för kontoföringsmyndigheten. Regeringen får ett bemyndigande att meddela föreskrifter om kontoföringsmyndighetens rätt att ta ut avgifter för hanteringen. Bemyndigandet har, i fråga om

avgift för utfärdande, sin motsvarighet i 11 § lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.7 under rubriken Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

20 §

Vad som är förnybar energi och högeffektiv kraftvärme definieras i kraftvärmedirektivet och förnybartdirektivet. Eftersom all producerad el ska ingå i systemet med ursprungsgarantier kommer dock fler energikällor och produktionssätt än de som omfattas av direktiven att behöva definieras. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, föreslås därför få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om sådana definitioner.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.1 under rubriken Rätt till ursprungsgarantier för all elproduktion.

21 §

Beslut som kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol är tillsynsmyndighetens beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier enligt 9 § och beslut om återkallelse enligt 17 §. Några andra beslut ska inte kunna överklagas enligt lagen. Uppräkningen är uttömmande. Mot bakgrund av vad *Lagrådet* har anfört i sitt yttrande görs dock ett förtydligande tillägg genom upplysningen i andra meningen. Den föreslagna lagbestämmelsen är snävare i sin utformning än den som finns i lagen om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.2.7 under rubriken Tillsyn, avgifter och överklagande m.m.

11.2 Förslaget till lag om ändringar i ellagen (1997:857)

4 kap. 12 §

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om skyldighet för en nät-koncessionshavare att lämna uppgifter om tidsplaner till den som vill ansluta en elproduktionsanläggning till en ledning eller ett ledningsnät. De nya bestämmelserna har tillkommit mot bakgrund av artikel 16.5 första stycket b och c i förnybartdirektivet.

I *första stycket* finns en bestämmelse om en tidsplan för handläggningen av ansökan om anslutning av en elproduktionsanläggning. En sådan tidsplan ska lämnas i samband med att en begäran om anslutning har kommit in till nätföretaget.

Av *andra stycket* framgår att när nätföretaget fullgör sin skyldighet enligt 11 § första stycket att lämna uppgift om avgiften för att ansluta en elproduktionsanläggning ska företaget även ange en tidsplan för anslutningen. Enligt 11 § andra stycket ska uppgift om avgiften lämnas inom skäligen tid.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om utformningen av en tidsplan. Sådana föreskrifter kan avse hur planen ska

vara strukturerad och vilka uppgifter den ska innehålla. Detta bör ses mot bakgrund av förnybartdirektivets krav att en tidsplan ska vara rimlig m.m.

Lagrådet har anfört att bestämmningen ”närmare” bör utgå. Regeringen konstaterar att bestämmningen sedan länge används i ett stort antal författningar just för att markera att det som avses är verkställighetsföreskrifter. Regeringen finner inte skäl att i detta fall avvika från eller ändra den utformning av informationsbestämmelser som har blivit den vanliga.

Några särskilda rättsverkningar är inte knutna till en tidsplan enligt paragrafen. Det åligger emellertid nätmyndigheten att inom ramen för sin tillsyn säkerställa att tidsplanerna motsvarar de kvalitetskrav som följer av lagen och föreskrifter i anslutning till lagen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.2.

4 kap. 13 §

I paragrafen, som är ny, finns en bestämmelse om offentliggörande av principer för kostnadsfördelning. Bestämmelsen ska ses mot bakgrund av artikel 16.3 i förnybartdirektivet.

När det gäller frågan om vilka kostnader som omfattas av bestämmelsen kan vägledning hämtas i direktivet. Där anges som exempel kostnader för nätanslutningar och nätförstärkningar och förbättrad drift av nätet.

Av artikel 16.3 andra stycket framgår att principerna för kostnadsfördelning ska baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som tar särskild hänsyn till samtliga kostnader och fördelar förknippade med anslutningen av dessa producenter till nätet och de särskilda omständigheterna för producenter i avlägsna regioner och i regioner med låg befolkningstäthet.

Att principerna för utformning av anslutningsavgifter ska svara mot direktivets krav på icke-diskriminering följer redan av den svenska ellagstiftningen, som behandlar alla elproducenter lika. I 4 kap. 1 § andra stycket anges sålunda att nättariffer, inbegripet anslutningsavgifter, ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Av fjärde stycket i samma paragraf framgår att vid utformandet av anslutningsavgiften ska särskilt beaktas anslutningspunktens geografiska läge och den avtalade effekten i anslutningspunkten. En grundläggande princip för utformningen av anslutningsavgifter är vidare att nätföretaget har rätt till ersättning endast för skäliga kostnader för anslutningen (jfr prop. 1993/94:162 s. 58 f.). I detta sammanhang beaktas också om utbyggnaden av nätet kommer nätföretaget eller andra elkunder till godo. Avgiften ska sålunda bestämmas på ett sådant sätt att kostnaderna för teknisk anpassning fördelas mellan nätföretaget, den kund som begärt anslutningen och andra elkunder.

Vid utarbetandet av de principer som anges i paragrafen måste nätkoncessionshavaren beakta de gällande kraven på icke-diskriminering och kostnadsskälighet.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.3.

Genom det nya *fjärde stycket* genomförs förnybartdirektivs artikel 15.8. Bestämmelsens utformning avser endast ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor.

I *femte stycket*, som tidigare var fjärde stycket, införs en ändring som innebär att även det nya fjärde stycket omfattas av bemyndigandet till regeringen eller nätmyndigheten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 7.4

11.3 Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

6 kap. 1 §

Bestämmelsen i paragrafens nuvarande *tredje stycke* har i förslaget flyttats till 1 a § första stycket. Vidare har språkliga justeringar gjorts i *första och andra styckena*.

6 kap. 1 a §

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om uppgiftsskyldigheter för innehavare av naturgasledningar när det gäller avgifter och andra villkor för anslutning.

Första stycket överensstämmer med nuvarande 1 § tredje stycket.

Av *andra stycket* framgår att innehavaren av en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning. Bestämmelsen ska ses mot bakgrund av kravet i artikel 16.10 i förnybartdirektivet att medlemsstaterna ska kräva att naturgasföretagen offentliggöra avgifterna för anslutning till förnybara gaskällor på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

Att avgifterna ska baseras på transparenta och icke-diskriminerande kriterier följer av 1 § första stycket, där det föreskrivs att avgifterna ska vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande. I 5 § stadgas att den som bedriver överföring av naturgas inte får börja tillämpa sin avgift och övriga villkor för anslutning förrän de metoder som har använts för att utforma avgiften har godkänts av tillsynsmyndigheten. Godkännande ska lämnas, om metoderna kan antas leda till att avgiften uppfyller kraven på att den ska vara objektiv och icke-diskriminerande.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om offentliggörande av metoder för beräkning av anslutningsavgift.

Lagrådets förslag att bestämningen ”närmare” ska utgå har inte följts. Skälen till det har redovisats i författningskommentaren till den motsvarande bestämmelsen i 4 kap. 12 § ellagen.

Paragrafen behandlas i avsnitt 8.4.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor

Prop. 2009/10:128
Bilaga 1

L 140/16

SV

Europeiska unionens officiella tidning

5.6.2009

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/28/EG

av den 23 april 2009

om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 175.1, och artikel 95 såvitt avser artiklarna 17, 18 och 19 i detta direktiv,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Kontroll av energiförbrukningen i Europa samt ökad användning av energi från förnybara energikällor är, tillsammans med energisparande och förbättrad energieffektivitet, viktiga komponenter i det åtgärdsprogram som krävs för att minska växthusgasutsläppen och uppfylla Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar samt andra åtaganden på gemenskapsnivå eller internationell nivå om att minska växthusgasutsläppen efter 2012. Dessa faktorer spelar också en viktig roll för att trygga energiförsörjningen, stimulera teknisk utveckling och innovation och ge möjligheter till sysselsättning och regional utveckling, särskilt i landsbygdsområden och isolerade områden.
- (2) Fler tekniska förbättringar, fler incitament för användning och utbyggnad av allmänna transportmedel, utnyttjande av energieffektiv teknik och användning av energi från förnybara energikällor inom transportsektorn hör särskilt till de

mest effektiva sätten för att minska gemenskapens beroende av importerad olja inom transportsektorn, som svarar för de mest akuta energiförsörjningsproblemen, och påverka marknaden för drivmedel.

- (3) Möjligheterna att skapa ekonomisk tillväxt genom innovation och en hållbar konkurrenskraftig energipolitik har konstaterats. Produktionen av energi från förnybara energikällor är ofta beroende av lokala eller regionala små och medelstora företag. Investeringar i regional och lokal produktion av energi från förnybara energikällor skapar betydande möjligheter till tillväxt och sysselsättning i medlemsstaterna och deras regioner. Kommissionen och medlemsstaterna bör därför stödja nationella och regionala utvecklingsåtgärder i dessa områden, uppmuntra utbyte av bästa metoder för produktion av energi från förnybara energikällor mellan lokala och regionala utvecklingsinitiativ och främja användningen av strukturfonder på detta område.
- (4) Vid främjandet av utvecklingen av marknaden för förnybara energikällor är det nödvändigt att ta i betraktande dess positiva inverkan på regionala och lokala utvecklingsmöjligheter, exportmöjligheter, social sammanhållning och sysselsättning, inte minst när det gäller små och medelstora företag och oberoende energiproducenter.
- (5) För att gemenskapens växthusgasutsläpp och beroende av energiimport ska minska bör utvecklingen av energi från förnybara energikällor stå i ett nära samband med en ökning av energieffektiviteten.
- (6) Det är lämpligt att stödja demonstrations- och kommersialiseringsfasen för decentraliserad teknik för energi från förnybara energikällor. Utvecklingen mot en decentraliserad energiproduktion har många fördelar såsom utnyttjandet av lokala energikällor, förbättrad lokal trygg energiförsörjning, kortare transportsträckor och minskade förluster vid energitransmission. Sådan decentralisering främjar också samhällsutvecklingen och sammanhållningen genom att erbjuda inkomstkällor och skapa lokala arbetstillfällen.

⁽¹⁾ EUT C 77, 31.3.2009, s. 43.

⁽²⁾ EUT C 325, 19.12.2008, s. 12.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 17 december 2008 (ännu ej offentliggjort i EUT) och rådets beslut av den 6 april 2009.

- (7) Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/77/EG av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/30/EG av den 8 maj 2003 om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel⁽²⁾ fastställer definitioner för olika typer av energi från förnybara energikällor. Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁽³⁾ fastställer definitioner för elsektorn i allmänhet. För att uppnå rättslig säkerhet och tydlighet är det lämpligt att använda samma eller liknande definitioner i det här direktivet.
- (8) Enligt kommissionens meddelande av den 10 januari 2007 "Färdplan för förnybar energi – Förnybara energikällor under 2000-talet: att bygga en hållbarare framtid" är det ett lämpligt och realistiskt mål att andelen energi från förnybara energikällor ska motsvara 20 % av den totala energianvändningen och 10 % av användningen inom transportsektorn; planen visar också att rambestämmelser med bindande mål skulle ge näringslivet den långsiktiga stabilitet som krävs för att göra rationella, hållbara investeringar inom sektorn för energi från förnybara energikällor, som skulle kunna minska beroendet av importerade fossila bränslen och öka användningen av ny energiteknik. Dessa mål existerar i anslutning till den målsättning om att uppnå 20 % ökning av energieffektiviteten senast 2020, som fastställts i kommissionens meddelande av den 19 oktober 2006 "Handlingsplanen för ökad energieffektivitet: Att inse möjligheterna", som fick stöd av Europeiska rådet i mars 2007 och av Europaparlamentet i sin resolution av den 31 januari 2008 om den handlingsplanen.
- (9) Vid Europeiska rådets möte i mars 2007 betonades på nytt gemenskapens åtagande att över hela gemenskapen utveckla energi från förnybara energikällor även efter 2010. Europeiska rådet anslöt sig till det bindande målet att 20 % av gemenskapens bruttoenergianvändning ska tillgodoseas genom energi från förnybara energikällor senast 2020 samt det bindande målet att minst 10 % av varje medlemsstats användning av bensen och diesel inom transportsektorn ska utgöras av biodrivmedel senast 2020, vilka ska införas på ett kostnadseffektivt sätt. Europeiska rådet konstaterade att de uppställda biodrivmedelsmålen bör vara bindande, förutsatt att produktionen är hållbar, att den andra generationens biodrivmedel blir kommersiellt tillgängliga, och att Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensen och dieselbränslen⁽⁴⁾ ändras så att ändamålsenliga inblandningsnivåer tillåts. Europeiska rådet upprepade vid sitt möte i mars 2008 att det är synnerligen viktigt

att utveckla och uppfylla effektiva hållbarhetskriterier för biodrivmedel och att söra för att andra generationens biodrivmedel finns kommersiellt tillgängliga. Europeiska rådet hänvisade vid sitt möte i juni 2008 återigen till hållbarhetskriterierna och utvecklingen av andra generationens biodrivmedel och betonade behovet av att bedöma eventuella konsekvenser av biodrivmedelsproduktionen för jordbruksprodukter avsedda för livsmedel och vid behov åtgärda bristerna. Det konstaterade vidare att man ytterligare bör utreda de miljömässiga och sociala konsekvenserna av produktion och användning av biodrivmedel.

- (10) I sin resolution av den 25 september 2007 om färdplanen för energi från förnybara energikällor⁽⁵⁾ uppmanar Europaparlamentet kommissionen att senast i slutet av 2007 lägga fram ett förslag till en rättslig ram för energi från förnybara energikällor, varvid det anser att det är viktigt att man sätter upp mål för andelen energi från förnybara energikällor på gemenskaps- och medlemsstatsnivå.
- (11) Det är nödvändigt att fastställa transparenta och entydiga regler för hur man beräknar andelen energi från förnybara energikällor och för att definiera vilka källorna är. I detta sammanhang bör den energi som finns i haven och andra vattenförekomster i form av vågor, havsströmmar, tidvattnet, temperaturgradientenergi och saltgradientenergi inkluderas.
- (12) Att använda jordbruksmaterial som t.ex. gödsel och flytgödsel och annat animaliskt och organiskt avfall för att producera biogas ger betydande miljöfördelar, eftersom det har en stor potential att minska växthusgasutsläppen, både vid produktion av värme och kraft och när det används som biodrivmedel. Biogasanläggningar kan, eftersom de är decentraliserade till sin karaktär och har en regional investeringsstruktur, ge ett avgörande bidrag till den hållbara utvecklingen på landsbygden och ge jordbrukarna nya inkomstmöjligheter.
- (13) Mot bakgrund av Europaparlamentets, rådets och kommissionens ståndpunkter är det lämpligt att fastställa som bindande nationella mål att andelen energi från förnybara energikällor ska motsvara 20 % av energianvändningen och 10 % av användningen inom transportsektorn i gemenskapen senast 2020.
- (14) Det viktigaste syftet med bindande nationella mål är att skapa säkerhet för investerarna och främja en kontinuerlig utveckling av sådana tekniker som genererar energi från alla typer av förnybara energikällor. Beslutet om huruvida ett mål ska vara bindande bör därför inte skjutas upp i väntan på en viss framtida händelse.

(1) EGT L 283, 27.10.2001, s. 33.

(2) EUT L 123, 17.5.2003, s. 42.

(3) EUT L 176, 15.7.2003, s. 37.

(4) EGT L 350, 28.12.1998, s. 58.

(5) EUT C 219 E, 28.8.2008, s. 82.

- (15) Medlemsstaterna har skilda utgångslägen och olika potential för energi från förnybara energikällor, och energimixen varierar mellan medlemsstaterna. Gemenskapsmålet på 20 % måste därför på ett rättvist sätt översättas till individuella mål för varje medlemsstat med hänsyn till medlemsstaternas olika utgångslägen och potential, inbegripet nuvarande andel energi från förnybara energikällor och befintlig energimix. Detta bör ske för det första genom att den nödvändiga totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor fördelas mellan medlemsstaterna genom att alla ökar sin nuvarande andel med en viss faktor, och att denna faktor sedan viktas i förhållande till ländernas bruttonationalprodukt och modifieras för att återspegla deras skilda utgångspunkter, och för det andra, genom att man i samband med redovisningen ta fasta på den slutliga energianvändningen (brutto), med beaktande av de ansträngningar som hittills gjorts av medlemsstaterna för att använda energi från förnybara energikällor.
- (16) Målet på 10 % energi från förnybara energikällor inom transportsektorn bör däremot gälla för varje enskild medlemsstat för att garantera enhetliga drivmedelspecifikationer och trygga tillgången. Eftersom det finns en välfungerande handel med transportdrivmedel kommer medlemsstater med liten tillgång till de resurser som krävs att utan problem kunna säkra tillgången på biodrivmedel från annat håll. Även om det tekniskt sett vore möjligt för gemenskapen att uppnå sina mål för användningen av energi från förnybara energikällor inom transportsektorn enbart genom inhemsk produktion är det både sannolikt och önskvärt att det sker genom en kombination av inhemsk produktion och import. Kommissionen bör därför övervaka tillgången på biodrivmedel på gemenskapsmarknaden och, när så är lämpligt, föreslå relevanta åtgärder för att skapa balans mellan inhemsk produktion och import, med beaktande av, bland annat, hur multilaterala och bilaterala handelsförhandlingar förloper, miljö-, kostnads- och sociala aspekter samt trygg energiförsörjning.
- (17) En förbättring av energieffektiviteten är ett huvudmål för gemenskapen och målet är att förbättra energieffektiviteten med 20 procent senast 2020. Detta mål kommer tillsammans med befintlig och framtida lagstiftning, bland annat Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG av den 16 december 2002 om byggnaders energiprestanda (1), Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter (2) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/32/EG av den 5 april 2006 om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster (3), att spela en avgörande roll när det gäller att säkerställa att klimat- och energimålen uppnås till lägsta kostnad och kan också innebära nya möjligheter för EU:s ekonomi. Energieffektivitetspolitiken och energibesparingspolitiken utgör några av de mest effektiva metoderna för medlemsstaterna att öka den procentandel energi som kommer från förnybara energikällor och medlemsstaterna kommer därför lättare att uppnå de övergripande nationella mål och transportmål för förnybara energikällor som fastställs i detta direktiv.
- (18) Det kommer att åligga medlemsstaterna att avsevärt förbättra energieffektiviteten inom alla sektorer för att lättare uppnå sina mål för energi från förnybara energikällor, vilka uttrycks i procentandel av den slutliga energianvändningen (brutto). Det är synnerligen viktigt med energieffektivitet inom transportsektorn, eftersom ett bindande procentmål för energi från förnybara energikällor sannolikt kommer att bli allt svårare att uppnå på ett hållbart sätt, om den totala efterfrågan på energi inom transportsektorn fortsätter att öka. Därför bör det bindande målet för transportsektorn på 10 procent, som alla medlemsstater ska uppnå, definieras som den andel av den slutliga mängd energi som används inom transportsektorn som ska erhållas från förnybara energikällor, och inte bara från biodrivmedel.
- (19) För att säkerställa att de bindande nationella övergripande målen uppfylls, bör medlemsstaterna sträva efter att följa ett vägledande förlopp i flera steg för att uppnå sina slutliga bindande mål. De bör upprätta nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor med information om olika sektorer, med beaktande av att biomassa kan användas på olika sätt och att det därför är viktigt att börja utnyttja nya biomassaresurser. Medlemsstaterna bör dessutom vidta åtgärder för att nå dessa mål. Varje medlemsstat bör i samband med uppskattningen av den förväntade slutliga energianvändningen (brutto) i sin nationella handlingsplan för energi från förnybara energikällor bedöma i vilken mån energieffektivitets- och energibesparingsåtgärder kan bidra till uppnåendet av dess nationella mål. Medlemsstaterna bör beakta den optimala kombinationen av energieffektiv teknik och energi från förnybara energikällor.
- (20) Det är tänkbart att användningen av energi från förnybara energikällor ökar snabbare i framtiden tack vare den tekniska utvecklingen och olika stordriftsfördelar och detta bör beaktas i det vägledande förloppet. På så sätt kan man ta särskild hänsyn tas till sektorer som drabbas oproportionerligt hårt av uteblivna tekniska framsteg och stordriftsfördelar, och som därför förblir underutvecklade, men som i framtiden kan ge ett betydande bidrag till uppfyllandet av målen för 2020.
- (21) Det vägledande förloppet bör fastställas med 2005 som utgångspunkt, eftersom det är det senaste året för vilket tillförlitliga data om de olika ländernas andel energi från förnybara energikällor är tillgängliga.

(1) EGT L 1, 4.1.2003, s. 65.

(2) EUT L 191, 22.7.2005, s. 29.

(3) EUT L 114, 27.4.2006, s. 64.

- (22) För att målen i detta direktiv ska kunna uppnås är det nödvändigt att gemenskapen och medlemsstaterna anslår betydande ekonomiska resurser till forskning och utveckling avseende teknik för energi från förnybara energikällor. Europeiska institutet för teknik och innovation bör i synnerhet ge hög prioritet åt forskning och utveckling av teknik för energi från förnybara energikällor.
- (23) Medlemsstaterna kan uppmantra lokala och regionala myndigheter att fastställa mål som sträcker sig längre än de nationella målen och involvera lokala och regionala myndigheter i utarbetandet av nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor och i åtgärder som syftar till att öka medvetenheten om fördelarna med energi från förnybara energikällor.
- (24) För att utnyttja biomassans potential fullt ut bör gemenskapen och medlemsstaterna främja befintliga skogsreserver i större utsträckning samt garantera nya skogsbruksystem.
- (25) Medlemsstaterna har olika potential när det gäller energi från förnybara energikällor och använder på nationell nivå olika system för att stödja sådan energi. En majoritet av medlemsstaterna tillämpar stödsystem där bidrag endast beviljas för energi från förnybara energikällor som produceras på deras territorium. För att de nationella stödsystemen ska fungera korrekt är det synnerligen viktigt att medlemsstaterna kan kontrollera effekten av och kostnaderna för sina nationella stödsystem i förhållande till sin egen potential. Ett viktigt sätt att uppnå målet för detta direktiv är att garantera korrekt fungerande nationella stödsystem så som i enlighet med direktiv 2001/77/EG, för att upprätthålla investerarnas förtroende och ge medlemsstaterna möjlighet att utforma effektiva nationella åtgärder för att uppnå målen. Syftet med detta direktiv är att underlätta gränsöverskridande stöd till energi från förnybara energikällor utan att påverka nationella stödsystem. I detta direktiv införs frivilliga mekanismer för samarbete mellan medlemsstaterna, vilka ger dem möjlighet att enas om i vilken omfattning en medlemsstat ska stödja energiproduktionen i en annan medlemsstat och i vilken omfattning produktionen av energi från förnybara energikällor bör inberäknas i det nationella övergripande målet för den eller den andra medlemsstaten. För att säkerställa effektiviteten i de båda åtgärderna för måluppfyllelse, dvs. nationella stödsystem och samarbetsmekanismer, är det av avgörande betydelse att medlemsstaterna har möjlighet att fastställa huruvida och i vilken utsträckning deras nationella stödsystem omfattar energi från förnybara energikällor som produceras i andra medlemsstater och kan enas om detta genom att tillämpa de samarbetsmekanismer som föreskrivs i detta direktiv.
- (26) Det är önskvärt att energipriset återspeglar de externa kostnaderna för energiproduktion och energianvändning, inklusive miljömässiga kostnader, sociala kostnader och hälsokostnader i tillämpliga fall.
- (27) Offentligt stöd är nödvändigt för att uppnå gemenskapens mål i fråga om utbyggnad av el från förnybara energikällor, särskilt så länge som elpriserna på den inre marknaden inte återspeglar alla miljömässiga och sociala kostnader och fördelar med de energikällor som används.
- (28) Gemenskapen och medlemsstaterna bör arbeta för att minska den totala energianvändningen inom transportsektorn och förbättra transporterarnas energieffektivitet. De främsta medlen för att minska energianvändningen i transporter är transportplanering, stöd till kollektivtrafik, ökning av andelen elbilar i produktion och produktion av bilar som är mer energieffektiva och mindre i storlek och har svagare motorer.
- (29) Medlemsstaterna bör sträva efter att diversifiera energimixen från förnybara energikällor inom hela transportsektorn. Kommissionen bör lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet senast den 1 juni 2015 med en beskrivning av möjligheterna att utöka användningen av energi från förnybara energikällor inom varje del av transportsektorn.
- (30) Vid beräkningen av vattenkraftens och vindkraftens bidrag med avseende på detta direktiv bör effekterna av klimatvariationer jämnas ut genom användning av en normaliseringsregel. Elproduktion från pumpkraftverk med hjälp av vatten som tidigare har pumpats upp till en högre nivå, bör dessutom inte anses som el producerad från förnybara energikällor.
- (31) Värmepumpar som möjliggör utnyttjande av aerotermisk, geotermisk eller hydrotermisk värme med en lämplig temperatur kräver el eller annan hjälpenergi för att fungera. Den energi som utnyttjas för att driva värmepumpar bör därför dras av från total användbar värme. Endast värmepumpar vars energitvackling klart överskrider den primärenergi som behövs för att driva värmepumpen bör beaktas.
- (32) I passiva energisystem utformas byggnader så att energi kan tillvaratas. Detta räknas som en energibesparing. För att undvika dubbelt räknande bör energi som tillvaratagits på detta sätt därför inte beaktas vid tillämpningen av detta direktiv.
- (33) Vissa medlemsstater har en stor andel luftfart i sin slutliga energianvändning (brutto). Med tanke på de befintliga tekniska begränsningar och regleringsbegränsningar som förhindrar att biodrivmedel används kommersiellt inom luftfarten, är det lämpligt att bevilja sådana medlemsstater ett visst undantag, genom att de vid beräkningen av sin slutliga energianvändning (brutto) inom den nationella luftfarten får dra av det belopp med vilket de överskrider en och en halv gång gemenskapsgenomsnittet för den slutliga energianvändningen (brutto) inom luftfarten 2005 enligt Eurostat, dvs. 6,18 %. Cypern och Malta som är östater och ligger geografiskt avlägset är beroende av flyget som ett transportslag som är av avgörande betydelse för deras medborgare och deras ekonomi. Cypern

- och Malta har till följd av detta en oproportionellt stor andel luftfart i sin slutliga energianvändning (brutto), dvs. mer än tre gånger genomsnittet i gemenskapen 2005 och är därför oproportionerligt påverkade av befintliga tekniska begränsningar och regleringsbegränsningar. För dessa medlemsstater är det lämpligt att föreskriva att undantaget bör omfatta det belopp med vilket de överskrider gemenskapsgenomsnittet för den slutliga energianvändningen (brutto) inom luftfarten 2005 enligt Eurostat, dvs. 4,12 %.
- (34) För att uppnå en energimodell som bygger på energi från förnybara energikällor måste man uppmuntra strategiskt samarbete mellan medlemsstaterna, i vilket även regioner och lokala myndigheter bör medverka när så är lämpligt.
- (35) Med vederbörligt beaktande av bestämmelserna i detta direktiv bör medlemsstaterna uppmuntras att bedriva samarbete i alla lämpliga former när det gäller de mål som fastställs i detta direktiv. Ett sådant samarbete kan genomföras på alla nivåer, bilateralt eller multilateralt. Utöver de mekanismer som påverkar beräkningen av mål och måluppfyllelse och som uttryckligen föreskrivs i detta direktiv, nämligen statistiska överföringar mellan medlemsstaterna, gemensamma projekt och gemensamma stödssystem, kan samarbete även ske i form av t.ex. utbyte av information och bästa praxis, vilket särskilt tas upp i öppenhetsplattformen som införs genom detta direktiv, och annan frivillig samordning mellan alla typer av stödssystem.
- (36) För att göra det möjligt att minska kostnaderna för att uppfylla målen i direktivet är det lämpligt både att stimulera medlemsstaternas användning av energi från förnybara energikällor som producerats i andra medlemsstater och att göra det möjligt för medlemsstaterna att ta med sådan energi från förnybara energikällor som använts i andra medlemsstater vid beräkningen av de egna nationella målen. Därför krävs det flexibilitetsåtgärder, men de kvarstår under medlemsstaternas kontroll för att inte påverka deras förmåga att nå sina nationella mål. Dessa flexibilitetsåtgärder utformas som statistiska överföringar, gemensamma projekt mellan medlemsstaterna eller gemensamma stödssystem.
- (37) Importerad el som producerats från förnybara energikällor utanför gemenskapen bör kunna räknas in i medlemsstaternas mål. För att undvika en nettoökning av växthusgasutsläppen genom att man slutar använda befintliga förnybara energikällor och helt eller delvis ersätter dem med konventionella energikällor, bör endast el som producerats i sådana anläggningar för energi från förnybara energikällor som tagits i drift efter det att detta direktiv har trätt i kraft, eller genom ökad kapacitet i en anläggning som renoverats efter det datumet, kunna tas med i beräkningen. För att kunna garantera en adekvat effekt av skiftet från konventionell energi till energi från förnybara energikällor i gemenskapen och i tredjeländer, är det lämpligt att se till att sådan import kan spåras och redovisas på ett tillförlitligt sätt. Avtal med tredjeländer om hur denna handel med el från förnybara energikällor ska organiseras kommer att övervägas. Om ett beslut som fattas enligt fördraget om energigemenskapen ⁽¹⁾ innebär att de relevanta bestämmelserna i detta direktiv blir bindande för parterna i det fördraget, kommer de bestämmelser om samarbete mellan medlemsstaterna som föreskrivs i detta direktiv att vara tillämpliga på dem.
- (38) När medlemsstaterna tillsammans med ett eller flera tredjeländer genomför gemensamma projekt som rör elproduktion från förnybara energikällor, är det lämpligt att dessa gemensamma projekt endast gäller nybyggda anläggningar eller anläggningar med nyligen ökad kapacitet. Detta kommer att hjälpa till att garantera att andelen energi från förnybara energikällor i tredjelandets totala energianvändning inte minskas på grund av importen av energi från förnybara energikällor till gemenskapen. Vidare bör de berörda medlemsstaterna underlätta det berörda tredjelandets inhemska användning av elproduktionen från de anläggningar som omfattas av det gemensamma projektet. Det berörda tredjelandet bör även uppmuntras av kommissionen och medlemsstaterna att utveckla en policy för energi från förnybara energikällor med ambitiösa mål.
- (39) Det är tydligt att projekt av stort europeiskt intresse i tredjeländer, t.ex. solenergiplanen för Medelhavet, kan behöva en lång ledtid innan de är fullt anslutna till gemenskapens territorium. Det är därför lämpligt att underlätta utvecklingen av dem genom att tillåta att medlemsstaterna i sina nationella mål tar hänsyn till en begränsad mängd el producerad genom sådana projekt under den tid som sammankopplingen byggs.
- (40) Det förfarande som används av den förvaltning som bär ansvaret för godkännande, certifiering och licensiering av anläggningar för energi från förnybara energikällor bör vara objektivt, transparent, icke-diskriminerande och proportionellt vid tillämpningen av bestämmelserna på enskilda projekt. Det är i synnerhet lämpligt att undvika alla onödiga bördor som kan uppstå när projekt för energi från förnybara energikällor klassificeras som anläggningar som innebär stora hälsorisker.
- (41) Bristen på transparenta regler och samordning mellan olika organ för godkännande har visat sig hindra utvecklingen av energi från förnybara energikällor. Särskild hänsyn bör därför tas till den speciella strukturen hos sektorn för energi från förnybara energikällor när nationella, regionala och lokala myndigheter ser över sina administrativa förfaranden för att ge tillstånd till uppförande och drift av anläggningar, med tillhörande nätinfrastruktur för transmission och distribution, som producerar el, värme eller

(1) EUT L 198, 20.7.2006, s. 18.

- kyla eller transportdrivmedel från förnybara energikällor. Administrativa godkännandeförfaranden bör följa transparenta tidsplaner för anläggningar som utnyttjar energi från förnybara energikällor. Bestämmelser och riktlinjer som gäller planering bör utformas med tanke på sådan kostnadseffektiv och miljövänlig utrustning för värme, kyla och el som utnyttjar förnybara energikällor.
- (42) För att energi från förnybara energikällor snabbt ska kunna tas i bruk och med tanke på dess kvalitet, dvs. att den generellt sett är mycket hållbar och gynnsam för miljön, bör medlemsstaterna vid tillämpning av administrativa bestämmelser, planeringsstrukturer och lagstiftning som syftar till att ge licenser till anläggningar såvitt avser utsläppsminskningar och utsläppskontroll i industrianläggningar, till att motverka nedsmutsning av luften och till att förebygga eller minimera utsläpp av farliga ämnen i miljön, beakta förnybara energikällors bidrag för att uppfylla miljö- och klimatmål, särskilt i jämförelse med anläggningar för energi från icke förnybara energikällor.
- (43) För att stimulera enskilda medborgares bidrag till de mål som fastställs i detta direktiv bör de relevanta myndigheterna överväga möjligheten att ersätta godkännanden med en enkel anmälan till det behöriga organet när små decentraliserade enheter för produktion av energi från förnybara energikällor anläggs.
- (44) Överensstämmelsen mellan målen i detta direktiv och gemenskapens övriga miljölagstiftning bör säkerställas. Särskilt under förfarandena för bedömning, planering och licensiering av anläggningarna för energi från förnybara energikällor, bör medlemsstaterna beakta all miljölagstiftning på gemenskapsnivå samt förnybara energikällors bidrag för att uppfylla miljö- och klimatmål, särskilt i jämförelse med anläggningar för energi från icke-förnybara energikällor.
- (45) Nationella tekniska specifikationer och andra krav som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (*) när det gäller t.ex. kvalitetsnivå, testmetoder eller användningsvillkor, bör inte leda till handelshinder för utrustning eller system för energi från förnybara energikällor. Stödssystem för energi från förnybara energikällor bör därför inte föreskrivas nationella tekniska specifikationer som avviker från gällande gemenskapsstandard eller innebära krav på att den utrustning eller de system för vilka stöd beviljas ska certifieras eller testas på en särskild plats eller av en viss angiven enhet.
- (46) Medlemsstaterna bör överväga mekanismer för att främja fjärrvärme och fjärrkyla från energi från förnybara energikällor.
- (47) På nationell och regional nivå har bestämmelser och skyldigheter beträffande minimikrav för användning av energi från förnybara energikällor i nya och renoverade byggnader lett till en betydligt ökad användning av denna typ av energi. Dessa åtgärder bör också framhållas som föredömen i ett vidare gemenskapsomhändertagande, samtidigt som man genom ändrade byggregler och byggnormer främjar energieffektivare anordningar för energi från förnybara energikällor.
- (48) För att underlätta och påskynda fastställandet av miniminivåer för användningen av energi från förnybara energikällor i byggnader, kan det vara lämpligt att medlemsstaterna förskriver att sådana nivåer ska uppnås genom att en faktor för energi från förnybara energikällor tas med för att uppfylla minimikraven för energiprestanda i enlighet med direktiv 2002/91/EG, i samband med en kostnadsoptimal minskning av koldioxidutsläppen per byggnad.
- (49) Det bör informeras och utbildas mer, särskilt inom värme- och kylbranschen, för att främja användningen av energi från förnybara energikällor.
- (50) I den mån som tillträde till eller utövande av yrket installatör är en reglerad yrkesverksamhet fastställs villkoren för erkännande av yrkeskvalifikationer i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer (?). Tillämpningen av det här direktivet påverkar därför inte tillämpningen av direktiv 2005/36/EG.
- (51) Direktiv 2005/36/EG innehåller krav på ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer för bland annat arkitekter, men det krävs också att arkitekter och planerare ingående överväger en optimal kombination av energi från förnybara energikällor och högeffektiv teknik när de gör upp planer och ritningar. Medlemsstaterna bör därför ge tydliga riktlinjer om detta. Detta bör göras utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2005/36/EG, särskilt artiklarna 46 och 49.
- (52) Vid tillämpning av detta direktiv är ursprungsgarantiernas enda funktion att visa för slutkunden att en viss andel eller mängd energi har producerats från förnybara energikällor. En ursprungsgaranti kan, oberoende av vilken energi det gäller, överföras från en innehavare till en annan. I syfte att garantera att en enhet från förnybara energikällor endast kan överlämnas en gång till en kund bör emellertid dubbelt räknande och dubbelt överlämnande av ursprungsgarantier undvikas. Energi från förnybara energikällor vars åtföljande ursprungsgaranti sålts separat av producenten bör inte överlämnas eller säljas till slutkunden som energi från förnybara energikällor. Det är viktigt att skilja mellan miljöcertifikat som används för stödssystem, och ursprungsgarantier.

(*) EGT L 204, 21.7.1998, s. 27.

(?) EUT L 255, 30.9.2005, s. 22.

- (53) Det är lämpligt att låta den framväxande konsumentmarknaden för el från förnybara energikällor bidra till uppbyggnaden av nya anläggningar för energi från förnybara energikällor. Medlemsstaterna bör därför ha möjlighet att kräva att elleverantörer som informerar slutkunderna om sin energimix i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG tar med en minsta procentandel av ursprungsgarantier från nybyggda anläggningar som producerar energi från förnybara energikällor, förutsatt att ett sådant krav är förenligt med gemenskapslagstiftningen.
- (54) Det är viktigt att tillhandahålla information om hur den el som fått stöd fördelas till slutkunderna i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG. För att förbättra kvaliteten på denna information till konsumenterna, särskilt när det gäller den mängd energi som kommer från förnybara energikällor och som producerats av nya anläggningar, bör kommissionen utvärdera effektiviteten hos de åtgärder som medlemsstaterna vidtar.
- (55) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi ⁽¹⁾ föreskrivs ursprungsgarantier för att visa ursprunget av den el som produceras i högeffektiva kraftvärmeverk. Sådana ursprungsgarantier kan inte användas för att redovisa användningen av energi från förnybara energikällor i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG, eftersom det skulle kunna resultera i dubbelt räknande eller dubbel redovisning.
- (56) Ursprungsgarantierna innebär inte någon automatisk rätt till stöd från nationella stödssystem.
- (57) Det behövs stöd för integration av energi från förnybara energikällor i transmissions- och distributionsnätet och för utnyttjande av system för lagring av energi för integrerad kortvarig produktion av energi från förnybara energikällor.
- (58) Utvecklingstakten bör ökas när det gäller projekt för energi från förnybara energikällor, inklusive "projekt för energi från förnybara energikällor av europeiskt intresse" inom ramen för programmen avseende transeuropeiska energinät (TEN-E). Därför bör kommissionen också analysera hur finansieringen av sådana projekt kan förbättras. Särskild uppmärksamhet bör ägnas sådana projekt för energi från förnybara energikällor som kommer att bidra till att ge gemenskapen och dess grannländer en väsentligt tryggare energiförsörjning.
- (59) Sammankopplingar av olika länders nät gör det lättare att integrera förnybara energikällor. Förutom att sammankopplingar leder till att variationer jämnas ut kan de också minska balanseringskostnaderna, stimulera konkurrensen – vilket leder till lägre priser – och främja nätets utveckling. Genom att man delar på överföringskapaciteten och utnyttjar den maximalt kan man också undvika ett överdrivet behov av att ny kapacitet byggs.
- (60) Prioriterad och garanterad tillgång till el från förnybara energikällor är viktigt för integrering av förnybara energikällor i den inre marknaden för el i linje med artikel 11.2 och är en ytterligare utveckling av artikel 11.3 i direktiv 2003/54/EG. Krav angående upprätthållande av tillförlitlighet och säkerhet när det gäller nät och inmatning kan skilja sig åt beroende på det nationella nätets särdrag och dess säkra drift. Prioriterad tillgång till nätet ger anslutna producenter av el från förnybara energikällor säkerhet om att de vid varje tidpunkt kan sälja och överföra el från förnybara energikällor i enlighet med anslutningsreglerna närhelst källan blir tillgänglig. Om el från förnybara energikällor integreras på spotmarknaden, säkerställer garanterad tillgång att all el som säljs och stöds får tillgång till nätet, vilket möjliggör maximal användning av el från förnybara energikällor från anläggningar som är uppkopplade till nätet. Detta innebär emellertid inte någon skyldighet för medlemsstaterna att stödja eller införa köpskyldighet för energi från förnybara energikällor. I andra system bestäms ett fast pris för el från förnybara energikällor, i allmänhet i kombination med köpskyldighet för systemoperatören. I ett sådant fall har prioriterad tillgång redan givits.
- (61) Det är i vissa fall omöjligt att fullt ut säkra transmission och distribution av el från förnybara energikällor utan att negativt påverka nätets tillförlitlighet eller säkerhet. I sådana fall kan det vara motiverat att kompensera de berörda producenterna. Målen i detta direktiv kräver dock en varaktig ökning av transmissionen och distributionen av el som producerats från förnybara energikällor utan att detta påverkar nätsystemets tillförlitlighet eller säkerhet. I detta syfte bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att möjliggöra större genomträngning av el från förnybara energikällor, bland annat genom att ta hänsyn till särdragen hos variabla energikällor och energikällor som ännu inte kan lagras. I den mån som målen i detta direktiv så kräver, bör anslutning av nya anläggningar för energi från förnybara energikällor tillåtas så snart som möjligt. För att påskynda förfarandena för anslutning till elnätet kan medlemsstaterna ge prioriterad anslutning eller reservera anslutningsmöjligheter åt nya anläggningar som producerar el från förnybara energikällor.
- (62) Kostnaden för att ansluta nya producenter av el och gas från förnybara energikällor till el- och gasnäten bör vara objektiv, transparent och icke-diskriminerande och vederbörlig hänsyn bör tas till den nytta som anslutna producenter av el från förnybara energikällor och lokala producenter av gas från förnybara energikällor medför för el- och gasnäten.

(1) EUT L 52, 21.2.2004, s. 50.

- (63) Elproducenter som vill utnyttja potentialen hos energi från förnybara energikällor i gemenskapens randområden, särskilt öregioner och områden med låg befolkningstäthet, bör i möjligaste mån ha rimliga anslutningskostnader, så att de inte oräntvist missgynnas jämfört med producenter i mer centrala, mer industrialiserade och mer tätbefolkade områden.
- (64) I direktiv 2001/77/EG fastställs en ram för hur el från förnybara energikällor ska anslutas till elnätet. Den faktiska anslutningsgrad som uppnåtts varierar dock starkt mellan olika medlemsstater. Det är därför nödvändigt att stärka ramen och regelbundet se över dess tillämpning på nationell nivå.
- (65) Biodrivmedelproduktion bör ske på ett hållbart sätt. De biodrivmedel som används för att uppnå de mål som fastställs i detta direktiv och de som omfattas av nationella stödsystem bör därför uppfylla hållbarhetskriterier.
- (66) Gemenskapen bör vidta lämpliga åtgärder inom ramen för detta direktiv, inklusive främjande av hållbarhetskriterier för biodrivmedel och utveckling av andra och tredje generationens biodrivmedel i gemenskapen och globalt samt intensifiering av jordbruksforskningen och kunskapsuppbyggandet inom dessa områden.
- (67) Införandet av hållbarhetskriterier för biodrivmedel kommer inte att få önskad effekt om det leder till att produkter som inte uppfyller kriterierna och som i avsaknad av kriterier skulle ha använts som biodrivmedel i stället används som flytande biobränsle inom värme- eller elsektorn. Hållbarhetskriterierna bör därför också tillämpas på flytande biobränslen i allmänhet.
- (68) Vid Europeiska rådets möte i mars 2007 uppmanades kommissionen att lägga fram ett förslag till ett omfattande direktiv om användning av samtliga förnybara energikällor som skulle kunna innehålla kriterier och bestämmelser för att säkerställa en hållbar tillgång och användning av bioenergi. Sådana hållbarhetskriterier bör ingå i ett större system som inte bara omfattar biodrivmedel utan också flytande biobränslen. Sådana hållbarhetskriterier bör därför anges i det här direktivet. För att uppnå överensstämmelse mellan energi- och miljöpolitiken och för att undvika ytterligare kostnader för företagen och inkonsekvenser på miljöområdet som skulle bli följden av bristande överensstämmelse, är det viktigt att tillhandahålla samma hållbarhetskriterier för användning av biodrivmedel med stöd av det här direktivet som dem som används med stöd av direktiv 98/70/EG. Av samma skäl bör dubbel rapportering undvikas i detta sammanhang. Kommissionen och de behöriga nationella myndigheterna bör dessutom koordinera sina verksamheter inom ramen för den kommitté som är särskilt ansvarig för hållbara aspekter. Kommissionen bör också under 2009 bedöma om även andra tekniska produkter av biomassa bör ingå och hur det ska ske.
- (69) Den ökade globala efterfrågan på biodrivmedel och flytande biobränslen och de stimulansåtgärder för användning av dessa produkter som föreskrivs i detta direktiv bör inte få leda till att landområden med biologisk mångfald förstörs. Dessa ändliga resurser, som i olika internationella fördrag anses vara viktiga för hela mänskligheten, bör bevaras. Konsumenter i gemenskapen skulle dessutom anse det vara moraliskt oacceptabelt om deras ökade användning av biodrivmedel och flytande biobränslen kunde leda till att områden med biologisk mångfald förstörs. Det är av dessa skäl nödvändigt att fastställa hållbarhetskriterier varigenom biodrivmedel och flytande biobränslen bara kan bli föremål för stimulansåtgärder om man kan garantera att de inte producerats i områden med biologisk mångfald eller, när det gäller områden som utsetts till naturskyddsområden eller till skyddsområden för sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter, att relevanta behöriga myndigheter visar att produktionen av råvarorna inte inverkar negativt på dessa syften. De hållbarhetskriterier som valts bör betrakta skogar som biologiskt rika när det rör sig om naturskog, enligt den definition som FN:s organisation för livsmedel och jordbruk (FAO) använder i sin globala bedömning av skogsresurserna och som länder allmänt använder för att rapportera om naturskogens utbredning – eller om de omfattas av nationell naturskyddslagstiftning. Områden där uttag av icke träbaserade skogsprodukter förekommer bör ingå, förutsatt att den mänskliga inverkan är liten. Andra typer av skog enligt de definitioner som används av FAO, t.ex. modifierad naturlig skog, halvnaturlig skog och planterad skog bör inte betraktas som naturskog. Med tanke på vissa typer av gräsmark med stor biologisk mångfald, såväl tempererade som tropiska, bland annat savanner med stor biologisk mångfald, stäpper, områden med buskvegetation och prärier, bör biodrivmedel som framställs av råvaror från sådan mark inte kunna bli föremål för stimulansåtgärder enligt detta direktiv. Kommissionen bör, i enlighet med senaste vetenskapliga rön och tillämpliga internationella normer, ta fram kriterier och geografiska avgränsningar för att fastställa vilka områden som utgör sådan gräsmark med stor biologisk mångfald.
- (70) Om landområden som innehåller stora kollager, i mark och vegetation, ställs om till odling av råvaror för biodrivmedel eller flytande biobränslen kommer normalt sett en del av det bundna kolet att släppas ut i atmosfären i form av koldioxid. Den negativa effekt som detta har på växthusgaserna kan överstiga de positiva effekterna från biodrivmedel eller flytande biobränslen, i vissa fall med bred marginal. När man beräknar hur mycket växthusgasutsläppen minskar tack vare enskilda biodrivmedel och

flytande biobränslen bör man alltså utgå från den totala växthuseffekten av sådana omställningar. Detta är nödvändigt för att garantera att den beräkning som visar hur mycket växthusgasutsläppen minskar baseras på de sammanlagda växthuseffekterna av användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen.

- (71) Vid beräkning av hur mycket förändrad markanvändning påverkar växthusgaserna bör de ekonomiska aktörerna ha möjlighet att använda sig av faktiska värden för kollagen för referensmarkanvändningen och markanvändningen efter omställningen. De bör också kunna använda sig av standardvärden. Arbetet inom FN:s panel för klimatförändringar är den lämpliga utgångspunkten för sådana standardvärden. Detta arbete är för närvarande inte tillgängligt i en form som kan användas direkt av ekonomiska aktörer. Därför bör kommissionen utarbeta vägledning, baserad på detta arbete, som kan tjäna som grund för beräkning av kollagens förändring i enlighet med detta direktiv, inbegripet sådana förändringar när det gäller beskogade områden med ett krontak på mellan 10 och 30 %, savanner, stäpper, buskvegetation och prärier.
- (72) Det är lämpligt att kommissionen utarbetar en metodik i syfte att bedöma effekterna av dikning av torvmark på växthusgasutsläppen.
- (73) Land bör inte ställas om för produktion av biodrivmedel om minskningen av dess kollager vid omställningen inte inom rimlig tid – mot bakgrund av behovet av att snabbt ta itu med klimatförändringen – kan kompenseras med minskade växthusgasutsläpp på grund av produktionen av biodrivmedel och flytande biobränslen. Detta skulle förhindra att ekonomiska aktörer tvingas utföra onödigt betugande forskning och att man ställer om sådan mark med stora kollager som i efterhand visar sig vara olämplig för produktion av råvaror för biodrivmedel eller flytande biobränslen. Kartläggningar av världens kollager leder till slutsatsen att våtmarker och kontinuerligt beskogade områden med krontak som täcker mer än 30 % av ytan bör ingå i denna kategori. Beskogade områden med krontak som täcker mellan 10 och 30 % bör också ingå, om det inte kan visas att deras kollager är tillräckligt lågt för att motivera en omställning i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv. Vid hänvisningen till våtmarker bör definitionen i konventionen om våtmarker av internationell betydelse, särskilt "livsmiljö för våtmarksfåglar", som antogs den 2 februari 1971 i Ramsar, beaktas.
- (74) Stimulansåtgärderna i detta direktiv kommer att uppmuntra till ökad produktion av biodrivmedel och flytande biobränslen i hela världen. I de fall biodrivmedel och flytande biobränslen framställs ur råvaror som producerats inom gemenskapen, bör de också uppfylla gemenskapens miljökrav på jordbruksområdet, inklusive de krav som

gäller skydd av grundvattnets och ytvattnets kvalitet, samt sociala krav. Det finns emellertid farhågor för att produktionen av biodrivmedel och flytande biobränslen i vissa tredjeländer inte respekterar minimikrav på miljöområdet och det sociala området. Det är därför lämpligt att försöka få till stånd multilaterala och bilaterala avtal och frivilliga internationella och nationella system vilka omfattar centrala miljömässiga och sociala överväganden, i syfte att främja produktionen av biodrivmedel och flytande biobränslen i hela världen på ett hållbart sätt. I avsaknad av sådana avtal eller system bör medlemsstaterna kräva att ekonomiska aktörer rapporterar om dessa frågor.

- (75) Kraven på att införa ett hållbarhetssystem för energimässig användning av andra typer av biomassa än biodrivmedel och flytande biobränslen bör bedömas av kommissionen under 2009, med beaktande av behovet av att biomassaresurserna förvaltas på ett hållbart sätt.
- (76) Hållbarhetskriterier kommer endast att fungera, om de leder till förändringar i marknadsaktörernas beteende. Dessa förändringar kommer bara att ske, om biodrivmedel och flytande biobränslen som uppfyller dessa kriterier kan säljas till ett högre pris än sådana som inte gör det. Enligt massbalansmetoden för kontroll av efterlevnad finns det en fysisk koppling mellan produktionen av biodrivmedel och flytande biobränslen som uppfyller hållbarhetskriterierna och användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen i gemenskapen, varigenom man uppnår en jämvikt mellan tillgång och efterfrågan och säkerställer en prismässig fördel som är större än i system där en sådan koppling saknas. Massbalansmetoden bör därför användas för att kontrollera efterlevnad, i syfte att säkerställa att biodrivmedel och flytande biobränslen som uppfyller hållbarhetskriterierna kan säljas till ett högre pris. Detta bör säkerställa att systemet fungerar på ett enhetligt sätt samtidigt som man undviker att industrin belastas orimligt hårt. Andra kontrollmetoder bör dock undersökas.
- (77) När så är lämpligt bör kommissionen ta vederbörlig hänsyn till FN:s millenniebedömning av ekosystem, som innehåller användbara uppgifter för bevarande av åtminstone de områden som i kritiska lägen erbjuder grundläggande ekosystemtjänster, bl.a. skydd av avrinningsområden och erosionsskydd.
- (78) Man bör övervaka effekterna av odling av biomassa, t.ex. genom förändrad markanvändning, bland annat genom förflyttning, införande av invaderande främmande arter och annan inverkan på den biologiska mångfalden samt effekter för livsmedelsproduktionen och det lokala välbefindandet. Kommissionen bör beakta alla relevanta informationskällor, inbegripet FAO:s hungerkarta. Biodrivmedel bör gynnas på ett sätt som uppmuntrar ökad produktivitet inom jordbruket och användning av skadad mark.

- (79) Det ligger i gemenskapens intresse att försöka få till stånd multilaterala och bilaterala avtal samt frivilliga internationella eller nationella system som fastställer standarder för produktionen av hållbara biodrivmedel och flytande biobränslen, och som garanterar att produktionen av biodrivmedel och flytande biobränslen uppfyller dessa standarder. Man bör därför föreskriva att sådana avtal och system ska anses tillhandahålla tillförlitliga belägg och uppgifter, under förutsättning att de uppfyller lämpliga standarder avseende tillförlitlighet, öppenhet och oberoende granskning.
- (80) Det är nödvändigt att fastställa tydliga regler för hur man ska beräkna växthusgasutsläppen från biodrivmedel och flytande biobränslen liksom deras fossila motsvarigheter.
- (81) Vid beräkningen av växthusgasutsläpp bör samprodukter från produktion och användning av bränslen tas med. Substitutionsmetoden är lämplig för analys av åtgärdernas effekter, men inte i regleringssyfte avseende enskilda ekonomiska aktörer eller enskilda leveranser av transportdrivmedel. I dessa fall är istället energifördelningsmetoden den mest lämpliga, eftersom den är lätt att tillämpa och förutsägbar på längre sikt samt minimerar kontraproduktiva stimulansåtgärder och ger resultat som generellt sett är jämförbara med resultaten av substitutionsmetoden. När kommissionen i olika rapporter analyserar åtgärdernas effekter bör även resultaten enligt substitutionsmetoden anges.
- (82) För att undvika en orimligt stor administrativ börda bör en förteckning över normalvärden för vanliga produktionskedjor för biodrivmedel fastställas och denna förteckning bör uppdateras och utvidgas, när nya pålitliga uppgifter finns att tillgå. Ekonomiska aktörer bör alltid vara berättigade att tillgodoräkna sig de värden avseende minskade växthusgasutsläpp för biodrivmedel och flytande biobränslen som anges i förteckningen. När normalvärdet för minskade växthusgasutsläpp från en produktionskedja är lägre än det fastställda minimivärdet för minskade växthusgasutsläpp, bör producenter som önskar visa att de uppfyller minimivärdet ha skyldighet att visa att de faktiska utsläppen från produktionsprocessen är lägre än de som används då normalvärdena räknades fram.
- (83) Det är lämpligt att de uppgifter som används vid beräkningen av dessa normalvärden tas från oberoende vetenskapliga expertkällor och uppdateras på lämpligt sätt efterhand som dessa källor fortsätter sitt arbete. Kommissionen bör uppmuntra dessa källor att inom ramen för uppdateringen av sitt arbete behandla utsläpp i samband med odling, effekterna av regionala och klimatbetingade förhållanden, effekterna av odling med hållbara och ekologiska produktionsmetoder och vetenskapliga bidrag från producenter både inom gemenskapen och i tredjeländer samt från det civila samhället.
- (84) För att undvika att odling av råvaror för biodrivmedel och flytande biobränslen uppmuntras i områden där detta skulle medföra stora växthusgasutsläpp, bör användningen av normalvärden för odling begränsas till regioner där sådana effekter med säkerhet kan uteslutas. För att de administrativa bördorna inte ska bli för tunga, bör medlemsstaterna emellertid fastställa nationella eller regionala medelvärderna för utsläpp från odling, inbegripet användning av gödningsmedel.
- (85) Efterfrågan på jordbruksråvaror i världen ökar. Denna ökande efterfrågan kommer delvis att tillgodoses genom att jordbruksarealen utökas. Att återställa allvarligt skadad eller starkt förorenad mark, som följaktligen inte kan användas för jordbruksändamål i sitt nuvarande skick, är en metod för att utöka den areal som kan användas för grödor. Eftersom efterfrågan på jordbruksråvaror kommer att öka om man främjar biodrivmedel och flytande biobränslen, bör hållbarhetssystemet främja utnyttjandet av återställd skadad mark. Även om biodrivmedel framställs av råmaterial från mark som redan används som åkermark, kan den nettoökning av efterfrågan på grödor som uppstått till följd av att biodrivmedel främjats medföra en nettoökning av odlingsarealen. Detta skulle kunna påverka mark med stora kollager, vilket skulle resultera i skadliga förluster av kollager. För att minska denna risk är det lämpligt att införa kompletterande åtgärder i syfte att uppmuntra en ökad produktivitet på mark som redan används för odling av grödor, användning av skadad mark och antagande av hållbarhetskrav, jämförbara med dem som fastställs i detta direktiv med avseende på användningen av biodrivmedel i gemenskapen, i andra jurisdiktioner där biodrivmedel används. Kommissionen bör utarbeta en konkret metodik för att minimera växthusgasutsläpp som orsakas av indirekta ändringar i markanvändning. I detta syfte bör kommissionen analysera, på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön, särskilt möjligheten att inkludera en faktor för indirekta ändringar i markanvändningen vid beräkning av växthusgasutsläpp och behovet att ge incitament till hållbara biodrivmedel som minimerar effekterna av ändringar i markanvändningen och förbättrar biodrivmedlens hållbarhet med avseende på ändringar i indirekt markanvändning. Vid utarbetandet av denna metodik bör kommissionen bland annat ta upp de potentiella indirekta ändringarna i markanvändning som sker till följd av biodrivmedel som producerats av cellulosa från icke-livsmedel samt av material som innehåller både cellulosa och lignin.
- (86) För att uppnå en adekvat marknadsandel för biodrivmedel är det nödvändigt att se till att diesel som innehåller blandningar med större andel biodiesel än vad som anges i standarden EN590/2004 släpps ut på marknaden.
- (87) För att säkerställa att biodrivmedel från nya typer av råvaror görs kommersiellt gångbara bör dessa ges en högre viktning i vad gäller nationella biodrivmedelsskyldigheter.

- (88) För att säkerställa att utvecklingen på området energi från förnybara energikällor på nationell nivå och gemenskapsnivå även fortsättningsvis kommer att vara i fokus krävs det en regelbunden rapportering. Det är lämpligt att kräva att en harmoniserad mall används för de nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor som medlemsstaterna bör lämna in. Sådana planer kan inbegripa de beräknade kostnaderna för och nyttan av de planerade åtgärderna, åtgärder som rör den nödvändiga utvidgningen eller förstärkningen av den befintliga nätinfrastrukturen, de beräknade kostnader för och nyttan av att utveckla energi från förnybara energikällor som överskrider den nivå som krävs i det vägledande förloppet, information om nationella stödssystem och information om deras användning av energi från förnybara energikällor i nya eller renoverade byggnader.
- (89) När medlemsstaterna utformar sina stödssystem har de möjlighet att främja användningen av sådana biodrivmedel som medför extra fördelar – inbegripet de diversifieringsfördelar som är kopplade till biodrivmedel som framställs av avfall, restprodukter, cellulosa från icke-livsmedel, material som innehåller både cellulosa och lignin samt alger, liksom växter som inte behöver bevattnas och som växer i torra områden för att stoppa ökenspridningen – genom att ta hänsyn till de skilda kostnaderna för att producera energi från å ena sidan traditionella biodrivmedel och å andra sidan sådana biodrivmedel som medför extra fördelar. Medlemsstaterna har möjlighet att stimulera investeringar i forskning och utveckling avseende denna och annan teknik för energi från förnybara energikällor, som bara kan bli konkurrenskraftig på längre sikt.
- (90) Genomförandet av detta direktiv bör om relevant återspegla bestämmelserna i konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, särskilt så som de genomförs genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation⁽¹⁾.
- (91) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽²⁾.
- (92) Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att anpassa de metodologiska principer och värden som krävs för att bedöma huruvida hållbarhetskriterierna har uppfyllts när det gäller biodrivmedel och flytande biobränslen, att anpassa energiinnehållet för transportdrivmedel till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, att fastställa kriterier och geografisk räckvidd för gräsområden med stor biologisk mångfald samt att fastställa detaljerade definitioner av allvarligt skadad och kraftigt förorenad mark. Efter- som dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, bland annat genom att komplettera det med nya icke väsentliga delar, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.
- (93) De bestämmelser i direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG som överlappar med bestämmelser i det här direktivet bör utgå när den sista dagen för införlivandet av det här direktivet infaller. Bestämmelser som gäller mål och rapportering för 2010 bör fortsätta att gälla till slutet av 2011. Det är därför nödvändigt att ändra direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG i enlighet med detta.
- (94) Eftersom de åtgärder som föreskrivs i artiklarna 17–19 även har en effekt på den inre marknadens funktion, genom att de harmoniserar hållbarhetskriterierna för biodrivmedel och flytande biobränslen för redovisningsmålen enligt det här direktivet, och därigenom underlättar, i enlighet med artikel 17.8, handel mellan medlemsstaterna med biodrivmedel och flytande biobränslen som uppfyller kraven, är de baserade på artikel 95 i fördraget.
- (95) Hållbarhetssystemet bör inte hindra medlemsstaterna från att i sina nationella stödssystem ta hänsyn till de högre produktionskostnaderna för de biodrivmedel och flytande biobränslen som har fördelar som överstiger minimivärdena i hållbarhetssystemet.
- (96) Eftersom de allmänna målen för detta direktiv, nämligen att 20 % av gemenskapens slutliga energianvändning (brutto) ska täckas av energi från förnybara energikällor och 10 % av varje medlemsstats energianvändning inom transportsektorn ska täckas av energi från förnybara energikällor senast 2020, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den föreslagna åtgärdens omfattning, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (97) I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning⁽³⁾ uppmanas medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så långt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan detta direktiv och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.

(1) EUT L 41, 14.2.2003, s. 26.

(2) EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

(3) EUT C 321, 31.12.2003, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

Genom detta direktiv upprättas en gemensam ram för främjande av energi från förnybara energikällor. Det anger bindande nationella mål för totala andelen energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto) och för andelen energi från förnybara energikällor inom transportsektorn. Det innehåller bestämmelser om statistiska överföringar mellan medlemsstaterna, gemensamma projekt mellan medlemsstaterna och med tredjeländer, ursprungsgarantier, administrativa förfaranden, information och utbildning samt tillträde till elnätet för energi från förnybara energikällor. I direktivet fastställs dessutom hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller de definitioner som anges i direktiv 2003/54/EG.

Dessutom gäller följande definitioner:

- a) *energi från förnybara energikällor*: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi (vattenvärme) och havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas.
- b) *aerotermisk energi*: energi lagrad i form av värme i omgivningsluften (luftvärme).
- c) *geotermisk energi*: energi lagrad i form av värme under den fasta jordytan.
- d) *hydrotermisk energi*: energi lagrad i form av värme i ytvattnet.
- e) *biomassa*: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk (inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung), skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall.
- f) *slutlig energianvändning (brutto)*: energiprodukter som för energändamål levereras till industrin, transportsektorn, hushållen, servicesektorn, inbegripet offentliga tjänster, jordbruket, skogsbruket och fiskerinäringen, inbegripet användningen av el och värme inom energisektorn i samband med el- och värmeproduktion samt inbegripet förluster av el och värme vid distribution och transmission.
- g) *fjärrvärme eller fjärrkyla*: distribution av värmeenergi i form av ånga, hetvatten eller kylida vätskor från en central produktionskälla, via ett nät, till ett flertal byggnader eller anläggningar i syfte att värma eller kyla ner utrymmen eller processer.
- h) *flytande biobränslen*: vätskeformiga bränslen för andra energändamål än för transportändamål, inbegripet el, uppvärmning och kylning, som framställs av biomassa.
- i) *biodrivmedel*: vätskeformiga eller gasformiga bränslen som framställs av biomassa och som används för transportändamål.
- j) *ursprungsgaranti*: ett elektroniskt dokument som har som enda uppgift att utgöra bevis för slutkunden på att en viss andel eller mängd energi producerats från förnybara energikällor i enlighet med kraven i artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG.
- k) *stödsystem*: varje instrument, system eller mekanism som en medlemsstat eller en grupp av medlemsstater tillämpar och som främjar användning av energi från förnybara energikällor genom att minska kostnaden för denna energi, öka försäljningspriset eller öka försäljningsvolymen av sådan köpt energi, genom införande av kvoter för energi från förnybara energikällor. Detta omfattar, men är inte begränsat till, investeringsstöd, skattebefrielser eller skattelättnader, skatteåterbetalningar, stödsystem med kvoter för energi från förnybara energikällor, inklusive system med gröna certifikat, samt system med direkt prisstöd, däribland inmatningspriser och stödutbetalningar.
- l) *kvoter för energi från förnybara energikällor*: ett nationellt stödsystem där det ställs krav på att energiproducenterna låter en viss andel energi från förnybara energikällor ingå i den energi som de producerar, eller att energileverantörerna låter en viss andel energi från förnybara energikällor ingå i den energi som de levererar, eller att energikonsumenterna låter en viss andel energi från förnybara energikällor ingå i den energi som de konsumerar. Detta inbegriper system där sådana krav kan uppfyllas genom användning av gröna certifikat.
- m) *faktiskt värde*: minskningen av växthusgasutsläpp för några eller alla steg i en specifik produktionsprocess för biodrivmedel beräknad enligt den metod som fastställs i del C i bilaga V.
- n) *typiskt värde*: en beräkning av den representativa minskningen av växthusgasutsläpp för en särskild produktionskedja för biodrivmedel.
- o) *normalvärde*: ett värde som härleds från ett typiskt värde med tillämpning av på förhand fastställda faktorer, vilket på de villkor som fastställs i detta direktiv får användas i stället för ett faktiskt värde.

Artikel 3

Bindande nationella övergripande mål och åtgärder för användningen av energi från förnybara energikällor

1. Medlemsstaterna ska se till att deras andel energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto) år 2020, beräknad i enlighet med artiklarna 5–11, minst motsvarar deras nationella övergripande mål för andelen energi från förnybara energikällor under det året, i enlighet med vad som anges i tredje kolumnen i tabellen i bilaga I del A. Dessa bindande nationella övergripande mål stämmer överens med målet om att minst 20 % av gemenskapens slutliga energianvändning (brutto) ska komma från förnybara energikällor 2020. För att de mål som fastställs i denna artikel lättare ska kunna uppnås ska varje medlemsstat främja och uppmuntra energieffektivitet och energisparande.

2. Medlemsstaterna ska vidta effektivt utformade åtgärder som syftar till att säkerställa att andelen energi från förnybara energikällor är minst lika hög som den som anges i det vägledande förloppet i del B i bilaga I.

3. För att uppnå de mål som fastställs i punkterna 1 och 2 i denna artikel får medlemsstaterna bland annat tillämpa följande åtgärder:

- a) Stödsystem.
- b) Åtgärder för samarbete mellan olika medlemsstater och med tredjeländer i syfte att uppnå sina övergripande nationella mål i enlighet med artiklarna 5–11.

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i fördraget, ska medlemsstaterna ha rätt att i enlighet med artiklarna 5–11 i detta direktiv besluta i vilken omfattning de ska stödja energi från förnybara energikällor som produceras i en annan medlemsstat.

4. Varje medlemsstat ska se till att andelen energi från förnybara energikällor när det gäller alla former av transporter år 2020 är minst 10 % av den slutliga energianvändningen i transporter i medlemsstaten.

Vid tillämpningen av denna punkt ska följande bestämmelser gälla:

- a) Vid beräkningen av nämnaren, dvs. den totala energianvändningen i transporter i enlighet med första stycket, ska endast bensin, diesel, biodrivmedel som används för väg- och tågtransport och el beaktas.
- b) Vid beräkningen av täljaren, dvs. användningen av energi från förnybara energikällor i transporter i enlighet med första stycket, ska alla typer av energi från förnybara energikällor som används för alla former av transporter beaktas.
- c) Vid beräkningen av bidraget från el som produceras från förnybara energikällor och används i alla typer av elfordon får medlemsstaterna, vid tillämpningen av leden a och b, välja att använda antingen den genomsnittliga andelen el från förnybara energikällor för gemenskapen eller andelen el från förnybara energikällor i det egna landet, uppmaxt två år före det

ifrågavarande året. Vid beräkningen av användningen av el från förnybara energikällor i eldrivna vägfordon, ska denna användning dessutom anses ha 2,5 gånger energiinnehållet från tillförseln av el från förnybara energikällor.

Kommissionen ska vid behov senast den 31 december 2011 lägga fram ett förslag som på vissa villkor medger att hela mängden el från förnybara energikällor som används för att driva alla typer av elfordon får beaktas.

Kommissionen ska också vid behov senast den 31 december 2011 lägga fram ett förslag till metod för beräkning av bidraget av väte från förnybara energikällor i den sammanlagda bränslemixen.

Artikel 4

Nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor

1. Varje medlemsstat ska anta en nationell handlingsplan för energi från förnybara energikällor. De nationella handlingsplanerna för energi från förnybara energikällor ska fastställa dels medlemsstaternas nationella mål för andelen energi från förnybara energikällor som används för transporter, el samt värme och kyla år 2020, med beaktande av de effekter som andra energieffektivitetsåtgärder har på den slutliga energianvändningen, dels lämpliga åtgärder för att uppnå dessa nationella övergripande mål, bl.a. samarbete mellan lokala, regionala och nationella myndigheter, planerade statistiska överföringar och gemensamma projekt, nationella strategier för att utveckla befintliga biomassa-resurser och mobilisera nya sådana för olika användningsområden, samt de åtgärder som krävs för att uppfylla kraven i artiklarna 13–19.

Kommissionen ska senast den 30 juni 2009 anta en mall för de nationella handlingsplanerna för energi från förnybara energikällor. Denna mall ska omfatta minimikraven enligt bilaga VI. Medlemsstaterna ska följa denna mall vid presentationen av de nationella handlingsplanerna för energi från förnybara energikällor.

2. Medlemsstaterna ska senast den 30 juni 2010 till kommissionen anmäla sina handlingsplaner för energi från förnybara energikällor.

3. Sex månader innan den nationella handlingsplanen för energi från förnybara energikällor ska vara klar, ska varje medlemsstat offentliggöra och till kommissionen anmäla ett prognosdokument som visar

- a) medlemsstatens beräknade överskottsproduktion av energi från förnybara energikällor i förhållande till det vägledande förloppet, vilken kan överföras till andra medlemsstater i enlighet med artiklarna 6–11, samt dess beräknade potential för gemensamma projekt fram till 2020, och
- b) medlemsstatens beräknade efterfrågan på energi från förnybara energikällor från andra källor än inhemsk produktion fram till 2020.

Denna information kan inbegripa aspekter rörande kostnader, nytta och finansiering. Prognosen ska uppdateras i medlemsstaternas rapporter i enlighet med artikel 22.1 leden i och m.

4. Om andelen energi från förnybara energikällor i en medlemsstat hamnar under det vägledande förloppet under den närmast föregående tvåårsperiod som anges i del B i bilaga I, ska medlemsstaten lämna in en ändrad nationell handlingsplan för energi från förnybar energi till kommissionen senast den 30 juni följande år, vilken ska innehålla lämpliga och proportionella åtgärder för att göra det möjligt för medlemsstaten att inom en rimlig tid uppfylla det vägledande förloppet i del B i bilaga I.

Om en medlemsstat endast med en begränsad marginal misslyckats med att uppfylla det vägledande förloppet får kommissionen, med vederbörlig hänsyn tagen till de nuvarande och framtida åtgärder som medlemsstaten vidtar, besluta om att medlemsstaten ska befrias från skyldigheten att lägga fram en ändrad nationell handlingsplan för energi från förnybara energikällor.

5. Kommissionen ska utvärdera de nationella handlingsplanerna för energi från förnybara energikällor, särskilt om de åtgärder som medlemsstaten planerar i enlighet med artikel 3.2 är tillräckliga. Kommissionen får utfärda en rekommendation med anledning av en nationell handlingsplan för energi från förnybara energikällor eller en sådan ändrad plan.

6. Kommissionen ska till Europaparlamentet sända in de nationella handlingsplanerna för energi från förnybara energikällor och prognosdokumenten i den form de offentliggjorts på den öppenhetsplattform som avses i artikel 24.2, tillsammans med eventuella rekommendationer av det slag som avses i punkt 5 i den här artikeln.

Artikel 5

Beräkning av andelen energi från förnybara energikällor

1. Den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor i varje medlemsstat ska beräknas som summan av

- den slutliga elanvändningen (brutto) från förnybara energikällor,
- den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor för uppvärmning och kylning, och
- den slutliga energianvändningen från förnybara energikällor i transporter.

Vid beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor ska gas, el och vätgas från förnybara energikällor bara räknas med i ett av alternativen i första stycket led a, b eller c.

Om inte annat föreskrivs i artikel 17.1 andra stycket ska biodrivmedel och flytande biobränslen som inte uppfyller hållbarhetskrifterna i artikel 17.2–17.6 inte tas med i beräkningen.

2. Om en medlemsstat på grund av force majeure anser att det inte är möjligt för den att uppfylla det krav på andel energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto) år 2020 som anges i den tredje kolumnen i tabellen i bilaga I, ska den så snart som möjligt informera kommissionen. Kommissionen ska fatta ett beslut om huruvida force majeure har påvisats. Om kommissionen beslutar att force majeure har påvisats, ska den fastställa vilken justering som ska göras av medlemsstatens slutliga energianvändning (brutto) från förnybara energikällor för år 2020.

3. Vid tillämpning av punkt 1 a ska slutliga elanvändningen (brutto) från förnybara energikällor beräknas som mängden el producerad i en medlemsstat från förnybara energikällor, dock med undantag av elproduktion från pumpkraftverk som använder tidigare uppumpat vatten.

I flerbränsleanläggningar som använder både förnybara och konventionella källor, ska bara den el som kommer från förnybara energikällor tas med i beräkningen. Vid tillämpning av denna beräkning, ska bidraget från varje energikälla beräknas på grundval av dess energiinnehåll.

El från vattenkraft och vindkraft ska redovisas i enlighet med normaliseringsreglerna som fastställs i bilaga II.

4. Vid tillämpning av punkt 1 b ska den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor för uppvärmning och kylning beräknas som mängden fjärrvärme och fjärrkyla som produceras i en medlemsstat från förnybara energikällor plus användningen av annan energi från förnybara energikällor i industrin, hushållen, servicesektorn, jordbruket, skogsbruket och fiskerinäringen för uppvärmning, kylning och processer.

I flerbränsleanläggningar som använder både förnybara och konventionella källor ska bara den värme och kyla som producerats från förnybara energikällor tas med i beräkningen. Vid tillämpning av denna beräkning, ska bidraget från varje energikälla beräknas på grundval av dess energiinnehåll.

Aerotermisk, geotermisk och hydrotermisk energi som utvinns från värmepumpar ska beaktas vid tillämpning av punkt 1 b, under förutsättning att den slutliga nyttiggjord mängden energi betydligt överskrider den mängd insatt primäre energi som krävs för att driva värmepumpen. Mängden värme som ska anses utgöra energi från förnybara energikällor enligt detta direktiv ska beräknas i enlighet med den metod som anges i bilaga VII.

Vid tillämpning av punkt 1 b ska värmeenergi från passiva energisystem, där lägre energianvändning uppnås passivt genom byggnaders utformning eller genom värme från icke förnybara energikällor, inte tas med i beräkningen.

5. Energiinnehållet i de transportdrivmedel som anges i bilaga III ska vara det som anges i den bilagan. Bilaga III får anpassas till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 25.4.

6. Andelen energi från förnybara energikällor ska beräknas som den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor delat med den slutliga energianvändningen (brutto) från alla energikällor, uttryckt i procent.

Vid tillämpningen av första stycket ska den summa som avses i punkt 1 justeras i enlighet med artiklarna 6, 8, 10 och 11.

Vid beräkning av en medlemsstats slutliga energianvändning (brutto) för mätning av om medlemsstaten följer målen och det vägledande förloppet i detta direktiv ska den energimängd som används inom luftfarten anses uppgå till högst 6,18 % av medlemsstatens slutliga energianvändning (brutto). För Cypern och Malta ska den energimängd som används inom luftfarten, i förhållande till de medlemsstaternas respektive slutliga energianvändning (brutto), anses uppgå till högst 4,12 %.

7. Den metod och de definitioner som används vid beräkningen av andelen energi från förnybara energikällor ska vara de som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik ⁽¹⁾.

Medlemsstaterna ska säkerställa samstämmigheten i de statistikuppgifter som används vid beräkningen av dessa sektoriella och övergripande andelar samt de statistikuppgifter som lämnas till kommissionen enligt förordning (EG) nr 1099/2008.

Artikel 6

Statistiska överföringar mellan medlemsstaterna

1. Medlemsstaterna får enas om och vidta åtgärder för statistiska överföringar från en medlemsstat till en annan av bestämda mängder energi från förnybara energikällor. Den överförda mängden ska

- a) dras av från den mängd energi från förnybara energikällor som beaktas när man mäter efterlevnaden av kraven i artikel 3.1 och 3.2 hos den medlemsstat som genomför överföringen, och
- b) läggs till den mängd energi från förnybara energikällor som beaktas när man mäter efterlevnaden av kraven i artikel 3.1 och 3.2 hos en annan medlemsstat som tar emot överföringen.

En statistisk överföring ska inte påverka uppnåendet av det nationella målet för den medlemsstat som gör överföringen.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 får gälla under ett eller flera år. De ska anmälas till kommissionen senast tre månader efter utgången av varje år då de gäller. Den information som skickas till kommissionen ska innehålla uppgifter om mängd och pris på den berörda energin.

3. Överföringar ska gälla endast sedan alla medlemsstater som är inblandade i överföringen har anmält överföringen till kommissionen.

⁽¹⁾ EUT L 304, 14.11.2008, s. 1.

Artikel 7

Gemensamma projekt mellan medlemsstaterna

1. Två eller flera medlemsstater får samarbeta om alla typer av gemensamma projekt som rör produktion av el, värme eller kyla från förnybara energikällor. Detta samarbete får inbegripa privata aktörer.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla den andel eller mängd el, värme eller kyla från förnybara energikällor som produceras av ett gemensamt projekt på deras territorium, som tagits i drift efter den 25 juni 2009, eller genom ökad kapacitet i en anläggning som renoverats efter det datumet, vilket ska medräknas med avseende på det övergripande nationella målet i en annan medlemsstat för att mäta efterlevnaden av kraven i detta direktiv.

3. Den anmälan som avses i punkt 2 ska

- a) beskriva den föreslagna anläggningen eller identifiera den renoverade anläggningen,
- b) specificera den andel eller mängd el, värme eller kyla som produceras i anläggningen och som ska medräknas med avseende på det övergripande nationella målet i en annan medlemsstat,
- c) ange vilken medlemsstat till vars förmån anmälan görs,
- d) specificera den tid, angivet i fullständiga kalenderår, under vilken den el, värme eller kyla som produceras i anläggningen från förnybara energikällor ska medräknas med avseende på det övergripande nationella målet i den andra medlemsstaten.

4. Den tid som anges i punkt 3 d får inte utsträckas till efter 2020. Tiden för det gemensamma projektet får utsträckas till efter 2020.

5. En anmälan som görs enligt denna artikel får inte ändras eller återkallas utan ett gemensamt samtycke från den medlemsstat som gör anmälan och den medlemsstat som anges i enlighet med punkt 3 c.

Artikel 8

Resultaten av gemensamma projekt mellan medlemsstaterna

1. Inom tre månader efter utgången av varje år som omfattas av den tid som fastställs enligt artikel 7.3 d, ska den medlemsstat som gjort anmälan enligt artikel 7 upprätta en skriftlig anmälan som anger

- a) den totala mängden el, värme eller kyla som under året producerats från förnybara energikällor i den anläggning som var föremål för anmälan enligt artikel 7, och

- b) den mängd el, värme eller kyla som under året producerats från förnybara energikällor i anläggningen och som ska medräknas med avseende på de nationella övergripande målen i en annan medlemsstat i enlighet med villkoren i anmälan.
2. Den anmälände medlemsstaten ska skicka den skriftliga anmälan till den medlemsstat till vars förmån anmälan gjordes och till kommissionen.
3. För beräkning av efterlevnaden av kraven i detta direktiv när det gäller nationella övergripande mål, ska den mängd el, värme eller kyla från förnybara energikällor som anmälts i enlighet med punkt 1 b
- a) dras av från den mängd el, värme eller kyla från förnybara energikällor som beaktas vid beräkningen av efterlevnaden hos den medlemsstat som utfärdar meddelandet enligt punkt 1, och
- b) läggs till den mängd el, värme eller kyla från förnybara energikällor som beaktas vid beräkningen av efterlevnaden hos den medlemsstat som tar emot meddelandet enligt punkt 2.
- b) Elen produceras i en nybyggd anläggning som tagits i drift efter den 25 juni 2009 eller genom ökad kapacitet i en anläggning som renoverats efter detta datum, inom ramen för ett gemensamt projekt enligt punkt 1.
- c) Den producerade och exporterade mängden el har inte erhållit något annat stöd från ett stödssystem i ett tredjeland än investeringsstöd som beviljats anläggningen.
3. Medlemsstaterna får hos kommissionen ansöka om att el från förnybara energikällor, vilken producerats och använts i ett tredjeland, får beaktas vid tillämpningen av artikel 5 i samband med att det anläggs en gränsöverföringsförbindelse med mycket lång ledtid mellan en medlemsstat och ett tredjeland, under förutsättning att samtliga följande villkor uppfylls:
- a) Byggandet av gränsöverföringsförbindelsen ska inledas senast den 31 december 2016.
- b) Gränsöverföringsförbindelsen kan inte tas i drift före den 31 december 2020.
- c) Gränsöverföringsförbindelsen måste kunna tas i drift senast den 31 december 2022.
- d) Gränsöverföringsförbindelsen kommer, efter att den tagits i drift, att i enlighet med punkt 2 användas för export till gemenskapen av el från förnybara energikällor.
- e) Ansökan gäller ett gemensamt projekt som uppfyller kriterierna i punkt 2 b och c och som kommer att använda gränsöverföringsförbindelsen, efter att den tagits i drift, och en mängd el som inte överstiger den mängd som kommer att exporteras till gemenskapen efter det att gränsöverföringsförbindelsen tagits i drift.

Artikel 9

Gemensamma projekt mellan medlemsstater och tredjeländer

1. En eller flera medlemsstater får samarbeta med ett eller flera tredjeländer om alla typer av gemensamma projekt som rör elproduktion från förnybara energikällor. Detta samarbete får inbegripa privata aktörer.
2. El från förnybara energikällor som produceras i ett tredjeland ska beaktas endast vid beräkningen av efterlevnaden av kraven i detta direktiv avseende nationella övergripande mål om samtliga följande villkor är uppfyllda:
- a) Elen används i gemenskapen, ett krav som ska anses vara uppfyllt när
- i) en bestämd mängd el motsvarande den redovisade mängden el tydligt har avsatts för den tilldelade överföringskapaciteten av alla berörda systemansvariga för transmissionssystem i ursprungslandet, destinationslandet och, i förekommande fall, varje tredjeland som är transitland,
- ii) en bestämd mängd el motsvarande den redovisade mängden el tydligt har registrerats i balansförteckningen av den berörda systemansvariga för transmissionssystem på gemenskapssidan av en gränsöverföringsförbindelse, och
- iii) den avsatta kapaciteten och produktionen av el från förnybara energikällor i den anläggning som avses i punkt 2 b hänförs sig till samma tidsperiod.
4. Den andel eller mängd el som produceras i en anläggning inom ett tredjelands territorium och som ska medräknas i en eller flera medlemsstaters övergripande nationella mål när man beräknar efterlevnaden av artikel 3, ska anmälas till kommissionen. När mer än en medlemsstat är berörd ska fördelningen mellan medlemsstaterna av denna andel eller mängd anmälas till kommissionen. Andelen eller mängden får inte överstiga den andel eller mängd som faktiskt exporterats till och använts i gemenskapen, motsvarande den mängd som anges i punkt 2 a i och ii i denna artikel och som uppfyller de villkor som anges i punkt 2 a. Denna anmälan ska göras av varje medlemsstat när denna andel eller mängd producerad el ska tas med vid beräkningen av dess övergripande nationella mål.
5. Den anmälan som avses i punkt 4 ska
- a) beskriva den föreslagna anläggningen eller identifiera den renoverade anläggningen,
- b) specificera den andel eller mängd el som produceras i anläggningen som ska medräknas i en medlemsstats nationella mål samt motsvarande finansiella arrangemang, med förbehåll för kraven på konfidentialitet,

- c) ange den period, i hela kalenderår, under vilken elen ska anses ingå i beräkningen av medlemsstatens övergripande nationella mål, och
- d) innehålla en skriftlig bekräftelse beträffande b och c från det tredjeland inom vars territorium anläggningen ska tas i drift och andelen eller mängden el som produceras av den anläggning som kommer att användas inom det tredje landet.
6. Den under punkt 5 c angivna perioden får inte utsträckas till efter 2020. Tiden för det gemensamma projektet får utsträckas till efter 2020.
7. En ansökan som gjorts enligt denna artikel får inte ändras eller dras tillbaka utan en gemensam överenskommelse mellan medlemsstaten som gjort ansökan och tredjelandet som bekräftat det gemensamma projektet i enlighet med punkt 5 d.
8. Medlemsstaterna och kommissionen ska uppmanas de relevanta organ som omfattas av fördraget om energigemenskapen att, i enlighet med fördraget om energigemenskapen, vidta de åtgärder som krävs så att de fördragsslutande parterna i det fördraget kan tillämpa de bestämmelser om samarbete som föreskrivs i detta direktiv mellan medlemsstaterna.

Artikel 10

Effekter av gemensamma projekt mellan medlemsstater och tredjeländer

1. Inom tre månader efter utgången av varje år under den period som avses i artikel 9.5 c ska medlemsstaten som gjort ansökan enligt artikel 9 utfärda en skriftlig ansökan, i vilken följande ska anges, nämligen
- a) den totala mängden producerad el under det året från förnybara energikällor i den anläggning som omfattas av ansökan enligt artikel 9,
- b) den mängd el som producerades under det året från förnybara energikällor i den anläggning som ska tas med i beräkningen av landets övergripande nationella mål i enlighet med villkoren i ansökan enligt artikel 9, och
- c) bevis för uppfyllande av villkoren i artikel 9.2.
2. Medlemsstaten ska sända den skriftliga ansökan till det tredjeland som har bekräftat projektet i enlighet med artikel 9.5 d och till kommissionen.
3. För beräkning av efterlevnaden av kraven i detta direktiv när det gäller nationella övergripande mål, ska den enligt punkt 1 b anmälda mängden el producerad från förnybara energikällor läggas till den mängd energi från förnybara energikällor som ska beaktas vid beräkningen av efterlevnaden hos den medlemsstat som utfärdat den skriftliga ansökan.

Artikel 11

Gemensamma stödsystem

1. Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter enligt artikel 3, får två eller fler medlemsstater på frivillig basis besluta att slå samman eller delvis samordna sina nationella stödsystem. Då kan en viss mängd energi från förnybara energikällor som produceras inom territoriet för en deltagande medlemsstat beaktas vid beräkning av det övergripande nationella målet för en annan deltagande medlemsstat, om de berörda medlemsstaterna:
- a) gör en statistisk överföring av de angivna mängderna energi från förnybara energikällor från en medlemsstat till en annan medlemsstat i enlighet med artikel 6, eller
- b) fastställer en fördelningsnyckel som godkänts av de deltagande medlemsstaterna och som fördelar mängder av energi från förnybara energikällor mellan de deltagande medlemsstaterna. En sådan fördelningsnyckel ska anmälas till kommissionen senast tre månader efter utgången av det första året då den används.
2. Inom tre månader efter utgången av varje år ska varje medlemsstat som gjort en ansökan enligt punkt 1 b utfärda en skriftlig ansökan med uppgift om den totala mängd el, värme eller kyla som producerats från förnybara energikällor under året och som omfattats av fördelningsnyckeln.
3. I syfte att beräkna efterlevnaden av kraven i detta direktiv om övergripande nationella mål ska den mängd el, värme eller kyla som producerats från förnybara energikällor och som anmälts i enlighet med punkt 2, omfördelas mellan de berörda medlemsstaterna i enlighet med den anmälda fördelningsnyckeln.

Artikel 12

Kapacitetsökningar

I enlighet med artiklarna 7.2 och 9.2 b ska de enheter energi från förnybara energikällor som kan tillskrivas ökad kapacitet i en anläggning, behandlas som om de producerades i en separat anläggning som togs i drift vid den tidpunkt då kapacitetsökningen skedde.

Artikel 13

Administrativa förfaranden, regler och normer

1. Medlemsstaterna ska se till att de nationella reglerna för godkännande, certifiering och licensiering som gäller för anläggningar med tillhörande nätinfrastruktur för transmission och distribution, som producerar el, värme eller kyla från förnybara energikällor och för omvandlingen av biomassa till biodrivrmedel eller andra energiprodukter, är proportionella och nödvändiga.

Medlemsstaterna ska särskilt vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa

- a) med förbehåll för skillnaderna mellan medlemsstaterna när det gäller administrativ uppbyggnad och organisation, att de nationella, regionala och lokala administrativa organens ansvarsområden för godkännande, certifiering och licensiering, inklusive fysisk planering, är tydligt samordnade och definierade, med transparenta tidsplaner för fastställande av planer och ansökningar om bygglov,
- b) att omfattande information om handläggning av ansökningar om godkännande, certifiering och licensiering för energi från förnybara energikällor samt om tillgänglig hjälp till sökande görs tillgänglig på lämplig nivå,
- c) att administrativa förfaranden förenklas så långt det är möjligt och genomförs på lämplig administrativ nivå,
- d) att reglerna som styr godkännande, certifiering och licensiering är objektiva, transparenta, proportionella och inte diskriminerar mellan sökandena och är utformade så att de tar fullständig hänsyn till särdragen hos olika teknisklag för energi från förnybara energikällor,
- e) att de administrativa kostnader som ska betalas av konsumenterna, planerare, arkitekter, byggare, montörer av utrustning och system samt leverantörer är transparenta och kopplade till faktiska kostnader, och
- f) att förenklade och mindre arbetskrävande godkännandeförfaranden, också i form av enkel anmälan om detta är tillåtet enligt gällande regelverk, fastställs för mindre projekt och för decentraliserade enheter för produktion av energi från förnybara energikällor, när så är lämpligt.

2. Medlemsstaterna ska exakt definiera tekniska specifikationer som måste uppfyllas av utrustning och system för energi från förnybara energikällor för att de ska omfattas av stödsystemen. Om det finns europeiska standarder på området, till exempel miljömärkning, energimärkning och andra tekniska referenssystem fastställda av europeiska standardiseringsorgan, ska de tekniska specifikationerna utformas enligt de standarderna. De tekniska specifikationerna ska inte föreskriva var utrustningen och systemen ska certifieras och bör inte utgöra ett hinder för den inre marknadens funktion.

3. Medlemsstaterna ska rekommendera alla aktörer, särskilt lokala och regionala administrativa organ, att de vid planering, utformning, byggande och renovering av industri- eller bostadsområden ser till att det installeras utrustning och system för användning av el, värme och kyla från förnybara energikällor samt för fjärrvärme och fjärrkyla. Medlemsstaterna ska särskilt uppmantra lokala och regionala administrativa organ att ta med uppvärmning och kylning från förnybara energikällor i planeringen av stadsinfrastrukturen, när så är lämpligt.

4. Medlemsstaterna ska i sina byggregler och byggnormer införa lämpliga åtgärder för att öka andelen energi från alla typer av energi från förnybara energikällor i byggsektorn.

Vid fastställandet av sådana regler eller i sina regionala stödsystem får medlemsstaterna beakta nationella åtgärder till förmån för avsevärt ökad energieffektivitet och med anknytning till kraftvärme och till passiva byggnader eller byggnader med lågt eller inget behov av energitillförsel.

I sina byggregler och byggnormer eller på andra sätt som har motsvarande verkan ska medlemsstaterna, där så är lämpligt, kräva att miniminivåer av energi från förnybara energikällor senast den 31 december 2014 används i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar. Medlemsstaterna ska tillåta att dessa miniminivåer uppnås, bland annat genom fjärrvärme eller fjärrkyla som produceras med hjälp av en avsevärd andel förnybara energikällor.

Kraven i det första stycket ska gälla väpnade styrkor endast i den utsträckning som tillämpningen av dem inte strider mot karaktären av och huvudsyftet med de väpnade styrkornas verksamhet, och med undantag för material som används endast för militära ändamål.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att nya offentliga byggnader, och befintliga sådana som genomgår betydande renoveringar, på nationell, regional och lokal nivå uppfyller en exemplarisk roll när det gäller detta direktiv från och med den 1 januari 2012. Medlemsstaterna får tillåta att denna skyldighet uppfylls bland annat genom att normerna för byggnader med nollutsläpp följs eller genom att föreskriva att taken på offentliga eller blandade privata-offentliga byggnader används av tredje part för anläggningar som producerar energi från förnybara energikällor.

6. Medlemsstaterna ska i sina byggregler och byggnormer främja användningen av värme- och kylsystem som drivs med energi från förnybara energikällor och system som ger betydande sänkningar av energianvändningen. För att öka användningen av sådana system och sådan utrustning ska medlemsstaterna använda energi- eller miljömärkning eller andra lämpliga certifikat eller standarder utvecklade nationellt eller på gemenskapsnivå, där sådana finns.

När det gäller biomassa ska medlemsstaterna främja omvandlingsteknik med en verkningsgrad på minst 85 % i fråga om användning i hushåll och kommersiella tillämpningar, och minst 70 % i inom industrin.

När det gäller värmepumpar ska medlemsstaterna gynna sådana som uppfyller minimikraven i fråga om miljömärkning i kommissionens beslut 2007/742/EG av den 9 november 2007 om fastställande av ekologiska kriterier för tilldelning av gemenskaps miljömerke till eldrivna eller gasdrivna värmepumpar och gasdrivna absorptionsvärmepumpar ⁽¹⁾.

(1) EUT L 301, 20.11.2007, s. 14.

När det gäller termisk solenergi ska medlemsstaterna främja användningen av certifierad utrustning och certifierade system som bygger på europeiska standarder där sådana finns, däribland miljömärkning, energimärkning och andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen.

När medlemsstaterna vid tillämpningen av denna punkt bedömer verkningsgrad samt kostnader/resultat för sådana system och sådan utrustning ska de använda gemenskapsförfaranden, eller, om sådana inte finns, internationella förfaranden, där sådana finns.

Artikel 14

Information och utbildning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om stödåtgärder finns tillgänglig för alla relevanta aktörer, såsom konsumenter, byggare, installatörer, arkitekter och leverantörer av värme-, kyl- och elutrustning och -system och fordon som kan drivas med energi från förnybara energikällor

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om nettofördelarna med, kostnaderna för och energieffektiviteten hos utrustning och system för användning av värme, kyla och el från förnybara energikällor görs tillgänglig av antingen leverantören av utrustningen eller systemet eller av nationella behöriga myndigheter.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem senast den 31 december 2012 görs eller finns tillgängliga för installatörer av små pannor och ugnar som drivs med biomassa, solcells- och solvärmesystem, system för ytånga jordvärme samt värmepumpar. Dessa system får i förekommande fall ta hänsyn till befintliga system och strukturer och ska baseras på kriterierna i bilaga IV. Medlemsstaterna ska erkänna certifieringar som andra medlemsstater utfärdat i enlighet med dessa kriterier.

4. Medlemsstaterna ska ge allmänheten tillgång till information om certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem som avses i punkt 3. Medlemsstaterna får också ge tillgång till förteckningen över installatörer som är kvalificerade eller certifierade i enlighet med de bestämmelser som avses i punkt 3.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla relevanta aktörer, särskilt planerare och arkitekter, ges vägledning så att de kan överväga den optimala kombinationen av energi från förnybara energikällor, högeffektiv teknik och fjärrvärme och fjärrkyla när de planerar, utformar, bygger och renoverar industri- eller bostadsområden.

6. Medlemsstaterna ska, med deltagande av lokala och regionala myndigheter, utveckla lämpliga program för information, ökad medvetenhet, vägledning eller utbildning för att informera medborgarna om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor samt de praktiska detaljerna kring detta.

Artikel 15

Ursprungsgaranti för el, värme och kyla som produceras från förnybara energikällor

1. Medlemsstaterna ska, i syfte att för slutkunderna visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix, i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG, säkerställa att ursprunget på el som produceras från förnybara energikällor, kan garanteras som sådan i den mening som avses i det här direktivet, i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna ska därför säkerställa att en ursprungsgaranti utfärdas efter begäran från en producent av el från förnybara energikällor. Medlemsstaterna får arrangera så att ursprungsgarantier utfärdas på begäran av producenter av värme och kyla från förnybara energikällor. Ett sådant arrangemang får kräva en minimikapacitetsgräns. Standardstorleken för en ursprungsgaranti ska vara 1 MWh. Endast en ursprungsgaranti ska utfärdas för varje energienhet som produceras.

Medlemsstaterna ska säkerställa att samma energienhet från förnybara energikällor beaktas endast en gång.

Medlemsstaterna får föreskriva att stöd inte ska beviljas en producent som erhåller en ursprungsgaranti för samma energiproduktion från förnybara energikällor.

Ursprungsgarantin ska inte påverka avgörandet huruvida en medlemsstats uppfyller bestämmelserna i artikel 3 eller inte. Överföring av ursprungsgarantier, separat eller tillsammans med den fysiska överföringen av energi, ska inte påverka medlemsstatens beslut att använda statistiska överföringar, gemensamma projekt eller gemensamma stödsystem för måluppfyllelsen eller beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor i enlighet med artikel 5.

3. En ursprungsgaranti får användas endast inom tolv månader från och med produktionen av motsvarande energienhet. En ursprungsgaranti ska annulleras efter det att den använts.

4. Medlemsstaterna eller utsedda behöriga organ ska övervaka utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. De utsedda behöriga organen ska ha icke-överlappande geografiska ansvarsområden och vara oberoende av produktions-, handels- och leveransverksamhet.

5. Medlemsstaterna eller de behöriga organen som utsetts ska inrätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att ursprungsgarantier utfärdas, överförs och annulleras elektroniskt och att de är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri.

6. En ursprungsgaranti ska innehålla uppgifter om åtminstone

a) den energikälla energin produceras från samt start- och slutdatum för produktion,

b) huruvida garantin gäller

- i) el, eller
- ii) kyla eller värme,
- c) namnet på den anläggning där energin produceras, var den är belägen, vilken typ av anläggning det rör sig om och dess kapacitet,
- d) huruvida och i vilken omfattning anläggningen har åtnjutit investeringsstöd, huruvida och i vilken omfattning energienheten i någon form har fått något annat stöd genom ett nationellt stödssystem, och typen av stödssystem,
- e) datum då anläggningen togs i drift,
- f) datum och land för utfärdande samt ett unikt identifieringsnummer.

7. När en elleverantör ska styrka hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i dennes energimix vid tillämpningen av artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG får leverantören göra detta genom ursprungsgarantierna.

8. Den mängd energi från förnybara energikällor som motsvarar ursprungsgarantierna och som överförs av en elleverantör till en tredje part ska dras ifrån andelen energi från förnybara energikällor som ingår i dess energimix vid tillämpningen av artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG.

9. Medlemsstater ska erkänna de ursprungsgarantier som utfärdas av andra medlemsstater i enlighet med detta direktiv, utslutande som bevis för det som avses i punkterna 1 och 6 a-f. En medlemsstat får vägra att erkänna en ursprungsgaranti endast om den har välgrundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen om en sådan vägran och skälen till denna.

10. Om kommissionen finner att en vägran att erkänna en ursprungsgaranti är ogrundad, får kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten ska erkänna den.

11. En medlemsstat får, i enlighet med gemenskapslagstiftningen, införa objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier för användningen av ursprungsgarantier som uppfyller skyldigheterna enligt artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG.

12. När energileverantörer saluför energi från förnybara energikällor till kunder med hänvisning till miljömässiga eller andra fördelar med energi från förnybara energikällor, får medlemsstaterna kräva att dessa energileverantörer tillgängliggör sammanfattad information om mängden eller andelen energi från förnybara energikällor som kommer från anläggningar eller ökad kapacitet som tagits i drift efter den 25 juni 2009.

Artikel 16

Åtkomst till och drift av näten

1. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att utveckla nätinfrastrukturen för transmission och distribution, intelligenta nät, lagringsanläggningar och elsystemet för att möjliggöra en säker drift av elsystemet, eftersom detta tillgodoser ytterligare utveckling av elproduktion från förnybara energikällor, inklusive sammankopplingar mellan medlemsstaterna, och mellan medlemsstaterna och tredjeländer. Medlemsstaterna ska även vidta lämpliga åtgärder för att påskynda godkännandeförfarandena för nätinfrastuktur och samordna godkännande av nätinfrastuktur med hjälp av administrativa förfaranden och planeringsförfaranden.

2. I enlighet med krav som rör underhållet av nätets tillförlitlighet och säkerhet ska medlemsstaterna, på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier som fastställts av de behöriga nationella myndigheterna,

a) se till att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen på sina territorier garanterar transmissionen och distributionen av el från förnybara energikällor,

b) sörja för att el från förnybara energikällor får antingen prioriterad åtkomst eller garanterad åtkomst till elnätet,

c) se till att de systemansvariga för transmissionssystemen då de avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna prioriterar anläggningar som använder förnybara energikällor, i den mån säkerheten för driften av det nationella elsystemet tillåter det och på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier. Medlemsstaterna ska se till att lämpliga nät- och marknadsrelaterade driftsåtgärder vidtas så att andelen el från förnybara energikällor inte minskas mer än nödvändigt. Om betydande åtgärder vidtas för att minska andelen el från förnybara energikällor för att garantera säkerheten i det nationella elsystemet och en trygg energiförsörjning, ska medlemsstaterna se till att de systemansvariga rapporterar till de behöriga tillsynsmyndigheterna om dessa åtgärder och anger vilka avhjäljande åtgärder de har för avsikt att vidta för att förhindra att andelen el från förnybara energikällor minskas mer än vad som är lämpligt.

3. Medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen utarbetar och offentliggör standardregler för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska bäras och fördelas, såsom nätslutningar och nätförstärkningar, förbättrad drift av nätet och föreskrifter om hur anslutningsreglerna ska tillämpas utan diskriminering, något som är nödvändigt för att integrera nya producenter som levererar el från förnybara energikällor till det sammankopplade nätet.

Reglerna ska baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som tar särskild hänsyn till samtliga kostnader och fördelar förknippade med anslutningen av dessa producenter till nätet och de särskilda omständigheterna för producenter i avlägsna regioner och i regioner med låg befolkningstäthet. Reglerna får föreskriva om olika typer av anslutningar.

4. När så är lämpligt får medlemsstaterna kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen helt eller delvis bär de kostnader som avses i punkt 3. Medlemsstaterna ska se över och vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra ramarna och reglerna för att bära och fördela de kostnader som avses i punkt 3 senast den 30 juni 2011 och därefter vartannat år för att säkerställa integrationen av nya producenter enligt den punkten.

5. Medlemsstaterna ska kräva att de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen ger de nya producenter av energi från förnybara energikällor som vill ansluta sig till systemet de omfattande och detaljerade uppgifter som krävs, däribland

- a) omfattande och detaljerade uppskattningar av anslutningskostnaderna,
- b) en rimlig och exakt tidsplan för mottagande och handläggning av ansökan om anslutning till nätet,
- c) en rimlig vägledande tidsplan för föreslagen anslutning till nätet.

Medlemsstaterna får tillåta att de producenter av el från förnybara energikällor som vill ansluta sig till nätet använder sig av en anbudsförfrågan för anslutningsarbetet.

6. Den kostnadsdelning som avses i punkt 3 ska ske genom en mekanism som baseras på objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier som tar hänsyn till de fördelar anslutningarna kan innebära för de producenter som ansluter sig i början och de som ansluter sig senare samt för de systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen.

7. Medlemsstaterna ska se till att transmissions- och distributionsavgifterna inte innebär diskriminering av el från förnybara energikällor, särskilt inte el från förnybara energikällor i avlägsna regioner, till exempel öregioner, och i regioner med låg befolkningstäthet. Medlemsstaterna ska se till att transmissions- och distributionsavgifterna inte innebär diskriminering av gas från förnybara energikällor.

8. Medlemsstaterna ska se till att de avgifter som systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen tar ut för transmission och distribution av el från anläggningar som använder energi från förnybara energikällor motsvarar realiserbara kostnadsfördelar som uppkommer genom anläggningens anslutning till nätet. Sådana kostnadsfördelar kan uppstå genom direkt användning av ett lågspänningsnät.

9. I relevanta fall ska medlemsstaterna göra en bedömning av behovet av en utbyggnad av nuvarande infrastrukturer inom gasnäten för att underlätta integreringen av gas från förnybara energikällor.

10. I relevanta fall ska medlemsstaterna kräva att systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen inom sina territorier offentliggör tekniska bestämmelser i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den

26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas⁽¹⁾, särskilt vad avser nätanslutningsbestämmelser som inbegriper krav rörande gasens kvalitet, lukt och tryck. Medlemsstaterna ska även kräva att systemansvariga för transmissions- och distributionssystemen offentliggör avgifterna för anslutning till förnybara gaskällor på grundval av transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

11. Medlemsstaterna ska i sina nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor göra en bedömning av behovet av ny infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla från förnybara energikällor för att det i artikel 3.1 angivna nationella målet för 2020 ska uppnås. Medlemsstaterna ska i relevanta fall och i enlighet med denna bedömning vidta åtgärder för att utveckla en fjärrvärmeinfrastruktur som lämpar sig för utvecklingen av produktion av värme och kyla i stora anläggningar för biomassa, solenergi och geotermisk energi.

Artikel 17

Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen

1. Oavsett om råvarorna odlats inom eller utanför gemenskapens territorium ska energi från biodrivmedel och flytande biobränslen beaktas för följande syften i a, b och c endast om de uppfyller hållbarhetskriterierna i punkterna 2–6:

- a) Mätning av hur väl kraven i detta direktiv rörande nationella mål uppfylls.
- b) Mätning av hur kvoter för energi från förnybara energikällor uppfylls.
- c) Möjlighet att få finansiellt stöd för användning av biodrivmedel och flytande biobränslen.

Biodrivmedel och flytande biobränslen som framställs av avfall och restprodukter, utom restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk, behöver emellertid endast uppfylla hållbarhetskriterierna i punkt 2 för att beaktas för de syften som anges i leden a, b och c.

2. De minskade växthusgasutsläppen genom användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen för de syften som anges i punkt 1 a, b och c ska vara åtminstone 35 %.

Från och med den 1 januari 2017 ska de minskade växthusgasutsläppen genom användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen för de syften som anges i punkt 1 a, b och c vara åtminstone 50 %. Från och med den 1 januari 2018 ska denna minskning av växthusgasutsläppen vara åtminstone 60 % för biodrivmedel och flytande biobränslen som producerats i anläggningar vars produktion startat den 1 januari 2017 eller senare.

(1) EUT L 176, 15.7.2003, s. 57.

De minskade växthusgasutsläppen genom användning av biodrivmedel och flytande biobränslen ska beräknas i enlighet med artikel 19.1.

För biodrivmedel och flytande biobränslen som har producerats i anläggningar som var i drift den 23 januari 2008, ska det första stycket tillämpas från och med den 1 april 2013.

3. Biodrivmedel och flytande biobränslen som beaktas för de syften som anges i punkt 1 a, b och c får inte produceras från råvaror från mark som har stort värde för den biologiska mångfalden, dvs. mark vars status i januari 2008 eller därefter utgjordes av något av följande, oavsett om marken fortfarande har denna status:

- a) Naturskog och annan trädbevuxen mark, dvs. skog och annan trädbevuxen mark med inhemska arter, där det inte finns några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet och där de ekologiska processerna inte störts i betydande utsträckning.
- b) Områden som utsetts
 - i) i lag eller av den relevanta behöriga myndigheten för naturskyddssyften, eller
 - ii) för att skydda sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter som är erkända i internationella avtal eller ingår i förteckningar som utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen, förutsatt att de erkänts i enlighet med artikel 18.4 andra stycket,

om det inte finns belägg för att produktionen av råvarorna inte påverkar dessa naturskyddssyften.

- c) Gräsmark med stor biologisk mångfald som är
 - i) naturlig, dvs. gräsmark som skulle förbli gräsmark i avsaknad av mänsklig verksamhet och som bibehåller den naturliga artsammansättningen och ekologiska särdrag och processer, eller
 - ii) icke naturlig, dvs. gräsmark som skulle upphöra att vara gräsmark i avsaknad av mänsklig verksamhet och som är rik på arter och inte skadad, om det inte finns belägg för att insamlande av råvaran är nödvändig för att bevara markens status som gräsmark.

Kommissionen ska fastställa kriterier och geografisk räckvidd för de gräsområden som ska omfattas av första stycket c. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 25.4.

4. Biodrivmedel och flytande biobränslen som beaktas för de syften som anges i punkt 1 a, b och c ska inte produceras från råvaror från mark med stora kollager, dvs. mark vars status i januari 2008 utgjordes av något av följande, men som inte längre gör det.

- a) Våtmarker, dvs. mark som under hela året, eller en betydande del av året, är täckt eller genomdränkt av vatten.
- b) Kontinuerligt beskogade områden, dvs. mark som omfattar mer än en hektar med träd som är högre än fem meter och ett krontak som täcker mer än 30 % av ytan, eller med befintliga träd som kan uppnå dessa värden.
- c) Mark som omfattar mer än en hektar med träd som är högre än fem meter och ett krontak som täcker mellan 10 % och 30 % av ytan eller med befintliga träd som kan uppnå dessa värden, om det inte kan visas att kollagret i området före och efter omställning är sådant att, när metoden som anges i del C i bilaga V tillämpas, villkoren i punkt 2 i denna artikel skulle uppfyllas.

Bestämmelserna i den här punkten gäller inte om marken, vid tidpunkten då råvarorna anskaffades, hade samma status som i januari 2008.

5. Biodrivmedel och flytande biobränslen som beaktas för de syften som anges i punkt 1 a, b och c ska inte framställas från råvaror som erhålls från mark som var torvmark i januari 2008, om det inte finns belägg för att odling och skörd av detta råmaterial inte medför dränering av tidigare odikad mark.

6. Jordbruksråvaror som odlats i gemenskapen och som används för produktion av biodrivmedel och flytande biobränslen som beaktas för de syften som anges i punkt 1 a, b och c ska införskaffas i enlighet med kraven och normerna i de bestämmelser som avses under rubriken Miljö i del A och i punkt 9 i bilaga II till rådets förordning (EG) nr 73/2009 av den 19 januari 2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitikern och om upprättande av vissa stödssystem för jordbrukare (*) samt i enlighet med de minimikrav för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som anges i artikel 6.1 i den förordningen.

7. Kommissionen ska, för tredjeländer och medlemsstater som är viktiga källor till biodrivmedel, eller till råvaror för biodrivmedel, som används i gemenskapen, vartannat år för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport om de nationella åtgärder som vidtas för att beakta hållbarhetskriterierna i punkterna 2–5 och för att skydda mark, vatten och luft. Den första rapporten ska överlämnas 2012.

(*) EUT L 30, 31.1.2009, s. 16.

Kommissionen ska vartannat år rapportera till Europaparlamentet och rådet om vilken inverkan den ökade efterfrågan på biodrivmedel har haft på den sociala hållbarheten i gemenskapen och i tredjeländer och om vilken verkan gemenskapens biodrivmedelspolitik har haft på tillgången till livsmedel till överkomligt pris, särskilt för människor som lever i utvecklingsländer, samt om bredare utvecklingsfrågor. Rapporterna ska ta upp respekten för markrättigheter. Rapporterna ska för tredjeländer och medlemsstater som är viktiga källor för råvaror till biodrivmedel som används i gemenskapen ange huruvida landet har ratificerat och genomfört var och en av följande ILO-konventioner:

- Konvention (nr 29) angående tvångs- eller obligatoriskt arbete.
- Konvention (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten.
- Konvention (nr 98) angående tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.
- Konvention (nr 100) angående lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde.
- Konvention (nr 105) angående avskaffande av tvångsarbete.
- Konvention (nr 111) angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning.
- Konvention (nr 138) om minimiålder för tillträde till arbete.
- Konvention (nr 182) om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete.

Dessa rapporter ska för tredjeländer och medlemsstater som är viktiga källor till råvaror för biodrivmedel som används inom gemenskapen ange huruvida landet har ratificerat och genomfört

- Cartagenaprotokollet om biosäkerhet,
- konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter.

Den första rapporten ska överlämnas 2012. Kommissionen ska vid behov föreslå korrigerande åtgärder, i synnerhet om det visar sig att produktionen av biodrivmedel i betydande grad påverkar livsmedelspriserna.

8. Med avseende på de syften som anges i punkt 1 a, b och c får medlemsstaterna inte av andra skäl som rör hållbarhet vägra att beakta biodrivmedel och flytande biobränslen som erhållits i enlighet med den här artikeln.

9. Senast den 31 december 2009 ska kommissionen rapportera om kraven på ett hållbarhetssystem för energimässig användning av andra typer av biomassa än biodrivmedel och flytande biobränslen. Rapporten ska i lämpliga fall åtföljas av förslag till Europaparlamentet och rådet på ett hållbarhetssystem för annan energianvändning av biomassa. Denna rapport och förslag i rapporten ska bygga på tillgängliga vetenskapliga rön av högsta kvalitet, under beaktande av den senaste utvecklingen inom relevanta innovativa processer. Om den analys som gjorts i detta syfte visar att det skulle vara lämpligt att införa ändringar, vad avser biomassa från skogsbruket, i beräkningsmetoden i bilaga V eller i hållbarhetskraven när det gäller kollager i samband med biodrivmedel och flytande biobränslen, ska kommissionen i lämpliga fall samtidigt lägga fram sådana förslag till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 18

Kontroll av överensstämmelse med hållbarhetskrakterna för biodrivmedel och flytande biobränslen

1. I de fall biodrivmedel och flytande biobränslen ska beaktas för de syften som anges i artikel 17.1 a, b och c, ska medlemsstaterna kräva att de ekonomiska aktörerna visar att de hållbarhetskrakter som anges i artikel 17.2–17.5 har uppfyllts. För detta syfte ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem som

- a) medger att partier med råvaror eller biobränslen med olika hållbarhetsegenskaper kan blandas,
- b) kräver att information om hållbarhetsegenskaperna hos och storleken på de partier som avses i led a förblir kopplad till blandningen, och
- c) fastställer att summan av alla partier som tas från blandningen ska beskrivas ha samma hållbarhetsegenskaper, i samma mängder, som summan av alla partier som har tillförts blandningen.

2. Kommissionen ska 2010 och 2012 rapportera till Europaparlamentet och rådet om driften av den massbalansmetod för kontroll av överensstämmelse som beskrivs i punkt 1 och om möjligheten att tillåta andra kontrollmetoder för vissa eller alla typer av råvaror, biodrivmedel eller flytande biobränslen. Kommissionen ska i sin bedömning beakta de kontrollmetoder där information om hållbarhetsegenskaper inte behöver vara fysiskt kopplad till vissa partier eller blandningar. Vid bedömningen ska man beakta behovet av att bibehålla kontrollsystemets integritet och effektivitet, samtidigt som man undviker att lägga en orimligt tung börda på industrin. Rapporten ska när så är lämpligt åtföljas av förslag till Europaparlamentet och rådet beträffande användningen av andra kontrollmetoder.

3. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att se till att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller tillförlitlig information och att de på begäran gör de uppgifter som ligger till grund för informationen tillgängliga för medlemsstaten. Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna ser till att informationen genomgår en tillfredsställande oberoende granskning och att de tillhandahåller bevis på att detta har gjorts. Granskningen ska kontrollera att de system som de ekonomiska aktörerna använder är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägerier. Granskningen ska också innehålla en utvärdering av provtagningens frekvens och den metod som använts för den samt av uppgifternas tillförlitlighet.

Den information som avses i första stycket ska i synnerhet inbegripa information om hur hållbarhetskriterierna i artikel 17.2–17.5 har respekterats och lämplig och relevant information om de åtgärder som vidtagits för att skydda mark, vatten och luft, för att återställa skadad mark, för att undvika överdriven vattenförbrukning i områden med knapp vattentillgång samt lämplig och relevant information om de åtgärder som vidtagits för att ta hänsyn till de aspekter som avses i artikel 17.7 andra stycket.

Kommissionen ska i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 25.3 upprätta en förteckning över den lämpliga och relevanta information som avses i de första två styckena. Den ska särskilt se till att tillhandahållandet av informationen inte innebär en orimligt tung administrativ börda för aktörerna i allmänhet och för småbrukare, producentorganisationer och kooperativ i synnerhet.

De skyldigheter som anges i denna punkt ska gälla oavsett om biodrivmedlen eller de flytande biobränslena produceras inom gemenskapen eller importerats.

Medlemsstaterna ska i aggregerad form lägga fram den information som avses i första stycket i denna punkt för kommissionen. Kommissionen ska offentliggöra denna information på den öppenhetsplattform som avses i artikel 24 i sammanfattad form, där konfidentialiteten hos kommersiellt känsliga uppgifter bevaras.

4. Gemenskapen ska sträva efter att ingå bilaterala eller multilaterala avtal med tredjeländer vilka innehåller bestämmelser om hållbarhetskriterier som motsvarar de kriterier som fastställs i detta direktiv. När gemenskapen har ingått avtal vilka innehåller bestämmelser i ämnen som omfattas av de hållbarhetskriterier som anges i artikel 17.2–17.5, får kommissionen besluta att dessa avtal visar att biodrivmedel och flytande biobränslen som produceras från råvaror som odlats i dessa länder uppfyller hållbarhetskriterierna i fråga. Vid ingåendet av dessa avtal ska särskild uppmärksamhet ägnas de åtgärder som vidtagits för att bevara områden som erbjuder grundläggande ekosystemtjänster i kritiska lägen (bl.a. skydd av avrinningsområden och erosionskydd), skydd av mark, vatten och luft, indirekta ändringar i markanvändning, återställande av skadad mark, undvikande av överdriven vattenförbrukning i områden med knapp vattentillgång samt de aspekter som avses i artikel 17.7 andra stycket.

Kommissionen får besluta att frivilliga nationella eller internationella system med normer för produktion av biomassaprodukter innehåller tillförlitliga uppgifter för de syften som anges i artikel 17.2 eller visar att leveranserna av biodrivmedel uppfyller hållbarhetskriterierna i artikel 17.3–17.5. Kommissionen får besluta att dessa system innehåller tillförlitliga uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits för att skydda områden som erbjuder grundläggande ekosystemtjänster i kritiska lägen (bl.a. skydd av avrinningsområden och erosionskydd), skydd av mark, vatten och luft, återställande av skadad mark, undvikande av överdriven vattenförbrukning i områden med knapp vattentillgång samt de aspekter som avses i artikel 17.7 andra stycket. Kommissionen får också erkänna skyddsområden för sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter som erkänns genom internationella avtal eller ingår i förteckningar som utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen, vid tillämpning av artikel 17.3 b ii.

Kommissionen får besluta att frivilliga nationella eller internationella system för att mäta minskningen av växthusgasutsläpp innehåller tillförlitliga uppgifter för de syften som anges i artikel 17.2.

Kommissionen får besluta att mark som omfattas av ett nationellt eller regionalt program för återställande av allvarligt skadad eller kraftigt förorenad mark uppfyller de kriterier som fastställs i del C punkt 9 i bilaga V.

5. För att kommissionen ska fatta beslut i enlighet med punkt 4 krävs det att avtalet eller systemet uppfyller tillfredsställande normer för tillförlitlighet, öppenhet och oberoende granskning. System för att mäta minskningen av växthusgasutsläpp ska också uppfylla de krav på metoder som anges i bilaga V. Förteckningar över de områden med stort värde för den biologiska mångfalden som avses i artikel 17.3 b ii ska uppfylla tillfredsställande normer för objektivitet och överensstämma med internationellt erkända normer samt kunna överklagas på lämpligt sätt.

6. Beslut enligt punkt 4 ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 25.3. De ska ha en giltighetsperiod på högst fem år.

7. Om en ekonomisk aktör lägger fram bevis eller uppgifter som erhållits i enlighet med ett avtal eller system som varit föremål för ett beslut enligt punkt 4, i den utsträckning som omfattas av det beslutet, får en medlemsstat inte kräva att leverantören tillhandahåller ytterligare bevis på överensstämmelse med de hållbarhetskriterier som fastställs i artikel 17.2–17.5 eller information om de åtgärder som avses i punkt 3 andra stycket i den här artikeln.

8. På begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ ska kommissionen undersöka tillämpningen av artikel 17 i fråga om en källa för biodrivmedel eller flytande biobränsel och, inom sex månader från mottagandet av en begäran och i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 25.3, besluta

om den berörda medlemsstaten får beakta biodrivmedel eller flytande biobränsle från den källan med avseende på de syften som anges i artikel 17.1 a, b och c.

9. Senast den 31 december 2012 ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om

- a) effektiviteten hos systemet för tillhandahållande av information om hållbarhetskriterier, och
- b) huruvida det är genomförbart och lämpligt att införa bindande krav i fråga om skyddet av luft, mark eller vatten, med hänsyn till de senaste vetenskapliga rön och till gemenskapens internationella förpliktelser.

Vid behov ska kommissionen föreslå korrigerande åtgärder.

Artikel 19

Beräkning av växthusgaspåverkan av biodrivmedel och flytande biobränslen

1. Med avseende på tillämpningen av artikel 17.2 ska de minskade växthusgasutsläppen genom användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen beräknas enligt följande, nämligen

- a) genom att använda normalvärdet när ett normalvärde för minskningen av växthusgasutsläppen för en produktionskedja fastställs i del A eller B i bilaga V och när e_r -värdet för dessa biodrivmedel eller flytande biobränslen, som beräknas i enlighet med del C punkt 7 i bilaga V, är lika med eller mindre än noll,
- b) genom att använda ett faktiskt värde som beräknas i enlighet med den metod som fastställs i del C i bilaga V, eller
- c) genom att använda ett värde beräknat som summan av faktorerna i den formel som avses i del C punkt 1 i bilaga V, varvid de disaggregerade normalvärdena i del D eller E i bilaga V får användas för vissa faktorer, och faktiska värden beräknade i enlighet med den metod som fastställs i del C i bilaga V för alla övriga faktorer.

2. Senast den 31 mars 2010 ska medlemsstaterna till kommissionen överlämna en rapport med en förteckning över de områden på deras territorier som klassificeras som nivå 2 enligt den gemensamma nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (Nuts) eller som en mer disaggregerad Nuts-nivå i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (Nuts) ⁽¹⁾, när de typiska växthusgasutsläppen från odling av jordbruksråvaror kan förväntas vara lägre än eller lika höga som de utsläpp som rapporterats under rubriken "Disaggregerade normalvärden för odling" i del D i bilaga V till detta direktiv, varvid rapporten ska åtföljas av en beskrivning av den metod och de uppgifter som använts för att sammanställa förteckningen. Metoden ska beakta markegenskaper, klimatet och förväntad skördenivå.

⁽¹⁾ EUT L 154, 21.6.2003, s. 1.

3. Normalvärdena i del A i bilaga V för biodrivmedel och de disaggregerade normalvärdena för odling i del D i bilaga V för biodrivmedel och flytande biobränslen får användas endast om råvarorna

- a) odlas utanför gemenskapen,
- b) odlas inom gemenskapen i områden som ingår i de förteckningar som avses i punkt 2, eller
- c) är avfall eller restprodukter som inte härrör från jordbruk, vattenbruk eller fiske.

För biodrivmedel och flytande biobränslen som inte omfattas av led a, b eller c ska de faktiska värdena för odling användas.

4. Senast den 31 mars 2010 ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om möjligheten att upprätta förteckningar över områden i tredjeländer där de typiska växthusgasutsläppen från odling av jordbruksråvaror kan förväntas bli lägre än eller lika höga som de utsläpp som rapporterats under rubriken "Odling" i del D i bilaga V, varvid rapporten om möjligt ska åtföljas av sådana förteckningar och en beskrivning av den metod och de uppgifter som använts för att sammanställa dem. Rapporten ska vid behov åtföljas av relevanta förslag.

5. Kommissionen ska senast den 31 december 2012 och därefter vartannat år rapportera om de uppskattade typiska värdena och normalvärdena i delarna B och E i bilaga V, med särskilt beaktande av utsläpp från transporter och bearbetning, och får om nödvändigt besluta att korrigera värdena. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 25.4.

6. Kommissionen ska senast den 31 december 2010 lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet med en översyn av konsekvenserna av indirekta ändringar av markanvändning på växthusgasutsläppen och möjliga vägar för att minimera dessa konsekvenser. Rapporten ska, vid behov, åtföljas av ett förslag, som grundar sig på bästa tillgängliga vetenskapliga rön, och innehålla en konkret metod för utsläpp från förändringar i kollager som orsakas av indirekta ändringar av markanvändningen, för att säkerställa efterlevnad av detta direktiv, särskilt artikel 17.2.

Ett sådant förslag ska omfatta nödvändiga skyddsåtgärder för att ge säkerhet åt investeringar som gjorts innan denna metod tillämpas. Med avseende på anläggningar som producerade biodrivmedel före slutet av 2013, ska tillämpningen av de åtgärder som avses i första stycket inte, förrän den 31 december 2017, leda till att biodrivmedel som produceras i dessa anläggningar inte anses uppfylla hållbarhetskriterierna enligt detta direktiv om de annars hade gjort det, under förutsättning att dessa biodrivmedel medför en minskning av växthusgasutsläpp på minst 45 %. Detta ska gälla för biodrivmedelsanläggningarnas kapacitet vid slutet av 2012.

Europaparlamentet och rådet ska sträva efter att fatta beslut senast den 31 december 2012 om sådana eventuella förslag som lagts fram av kommissionen.

7. Bilaga V får anpassas till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, bland annat genom tillägg av värden för ytterligare produktionskedjor för biodrivmedel för samma eller för andra råvaror och genom ändring av den metod som fastställs i del C. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, bland annat genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 25.4.

När det gäller anpassning av normalvärdena och den metod som fastställs i bilaga V, ska särskild uppmärksamhet ägnas

- redovisningsmetoden för avfall och restprodukter,
- redovisningsmetoden för samprodukter,
- redovisningsmetoden för kraftvärme, och
- den status som tilldelas skörderester som samprodukter.

Normalvärdena för biodiesel av vegetabilisk eller animalisk avfallsolja ska ses över så snart som möjligt.

Eventuella ändringar av eller tillägg till förteckningen över normalvärden i bilaga V ska uppfylla följande:

- a) Om bidraget till de totala utsläppen från en faktor är litet, om avvikelserna är begränsade eller om det är mycket dyrt eller besvärligt att fastställa de faktiska värdena, ska normalvärdena vara typiska för normala produktionsprocesser.
 - b) I alla övriga fall ska normalvärdena vara konservativa jämfört med normala produktionsprocesser.
8. Detaljerade definitioner ska fastställas, inbegripet de tekniska specifikationer som krävs för de kategorier som anges i del C punkt 9 i bilaga V. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 25.4.

Artikel 20

Genomförandeåtgärder

De genomförandeåtgärder som avses i artiklarna 17.3 andra stycket, 18.3 tredje stycket, 18.6, 18.8, 19.5, 19.7 första stycket och 19.8 i det här direktivet ska även fullt ut beakta de syften som anges i artikel 7a i direktiv 98/70/EG.

Artikel 21

Särskilda bestämmelser för energi från förnybara energikällor inom transportsektorn

1. Medlemsstaterna ska se till att allmänheten utförligt informeras om tillgängligheten på samtliga olika källor för energi från förnybara energikällor i transporter och deras miljöfördelar.

Då biobränsleandelen i mineraloljederivat överstiger 10 volymprocent ska medlemsstaterna kräva att det anges vid försäljningsstället.

2. När operatörerna ska visa att de uppfyller nationella kvoter för energi från förnybara energikällor och målet om andelen energi från förnybara energikällor i samtliga transporter enligt artikel 3.4, ska bidraget från biodrivmedel som produceras från avfall, restprodukter, cellulosa från icke-livsmedel samt material som innehåller både cellulosa och lignin räknas dubbelt jämfört med andra biodrivmedel.

Artikel 22

Medlemsstaternas rapportering

1. Varje medlemsstat ska, senast den 31 december 2011 och därefter vartannat år, lämna in en rapport till kommissionen om hur främjandet och användningen av energi från förnybara energikällor utvecklas. Den sjätte rapporten, som ska lämnas in senast den 31 december 2021, ska vara den sista rapport som krävs.

Rapporten ska särskilt behandla följande:

- a) Den sektorsvisa (el, värme och kyla samt transport) och den totala andelen energi från förnybara energikällor under de två föregående kalenderåren samt de åtgärder som vidtagits eller planeras på nationell nivå för att främja tillväxten av energi från förnybara energikällor, med beaktande av det vägledande förloppet i bilaga 1 del B, i enlighet med artikel 5.
- b) Införande och funktions sätt för stödsystem och andra åtgärder för att främja energi från förnybara energikällor samt alla förändringar beträffande de åtgärder som tillämpas jämfört med dem i medlemsstaternas nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor och information om hur den stödda delen fördelas till slutkunderna i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG.
- c) En beskrivning av hur medlemsstaten, i förekommande fall, lagt upp sitt stödsystem för att ta hänsyn till sådana tillämpningar av energi från förnybara energikällor som ger extra fördelar i förhållande till andra, jämförbara tillämpningar, men som samtidigt kan medföra högre kostnader, inbegripet biodrivmedel som framställs av avfall, restprodukter, cellulosa från icke-livsmedel samt material som innehåller både cellulosa och lignin.
- d) En beskrivning av hur systemet med ursprungsgarantier för el, värme och kyla från förnybara energikällor fungerar, samt vilka åtgärder som vidtagits för att göra systemet tillförlitligt och skydda det mot bedrägerier.
- e) Vilka framsteg som gjorts när det gäller att utvärdera och förbättra administrativa förfaranden i syfte att avlägsna lagstiftningssmissiga och icke-lagstiftningssmissiga hinder för utvecklingen av energi från förnybara energikällor.

- f) Vilka åtgärder som vidtagits för att säkra transmission och distribution av energi från förnybara energikällor och för att förbättra systemet eller bestämmelserna för fördelning av kostnader enligt artikel 16.3.
- g) Förändringar när det gäller tillgänglighet och användning av biomassaresurser för energiändamål.
- h) Förändringar när det gäller råvarupriser och markanvändning i medlemsstaten som kan kopplas till den ökade användningen av biomassa och andra former av energi från förnybara energikällor.
- i) Förändringar när det gäller andel biodrivmedel som framställs av avfall, restprodukter, cellulosa från icke-livsmedel samt material som innehåller både cellulosa och lignin.
- j) Den beräknade effekten av produktion av biodrivmedel och flytande biobränslen på den biologiska mångfalden, vattenresurserna, vattenkvaliteten och markkvaliteten inom medlemsstaten.
- k) Uppskattad nettominskning av växthusgasutsläppen till följd av användningen av energi från förnybara energikällor.
- l) Beräknad överskottsproduktion av energi från förnybara energikällor jämförd med det vägledande förloppet, som kan överföras till andra medlemsstater samt den beräknade potentialen för gemensamma projekt fram till 2020.
- m) Beräknad efterfrågan på energi från förnybara energikällor från andra källor än inhemsk produktion fram till 2020.
- n) Uppgifter om hur andelen biologiskt nedbrytbart avfall i det avfall som använts för energiproduktion beräknats samt vad som gjorts för att förbättra och verifiera dessa beräkningar.
2. När medlemsstaterna uppskattar hur stor nettominskning av växthusgasutsläppen som användningen av biodrivmedel lett till, får de, för de rapporter som avses i punkt 1, använda de typiska värden som anges i delarna A och B i bilaga V.
3. I den första rapporten ska medlemsstaten ange huruvida den avser att
- a) inrätta ett enda administrativt organ som ansvarar för godkännande, certifiering och beviljande av tillstånd för anläggningar för energi från förnybara energikällor samt hjälp till sökande,
- b) automatiskt godkänna ansökningar beträffande planering och tillstånd för anläggningar för energi från förnybara energikällor, om det ansvariga organet inte i tid tagit ställning till ansökan, eller

- c) ange geografiska områden som är lämpade för produktion av energi från förnybara energikällor i den fysiska planeringen och för uppförande av anläggningar för fjärrvärme och fjärrkyla.
4. I varje rapport ska medlemsstaten ha möjlighet att korrigera uppgifter i tidigare rapporter.

Artikel 23

Kommissionens övervakning och rapportering

1. Kommissionen ska övervaka ursprunget för biodrivmedel och flytande biobränslen som används i gemenskapen samt de konsekvenser som produktionen får på markanvändningen i gemenskapen och i de viktigaste tredjeländer som tillhandahåller produkterna, inklusive konsekvenser som beror på förflyttning. Övervakningen ska grunda sig på medlemsstaternas rapporter, som lämnats in i enlighet med artikel 22.1, och på rapporter från relevanta tredjeländer och mellanstatliga organisationer samt på vetenskapliga studier och annan information av värde. Kommissionen ska också övervaka de förändringar av råvarupriser som är kopplade till användningen av biomassa för energiändamål och dithörande positiva och negativa effekter på livsmedelstryggheten. Kommissionen ska övervaka alla anläggningar som omfattas av artikel 19.6.
2. Kommissionen ska upprätthålla en dialog och utbyta information med tredjeländer, biodrivmedelsproducenter, konsumentorganisationer och det civila samhället beträffande genomförandet av de åtgärder i detta direktiv som gäller biodrivmedel och flytande biobränslen. Den ska härvid vara särskilt uppmärksam på hur produktionen av biodrivmedel påverkar livsmedelspriserna.
3. Kommissionen ska vartannat år rapportera till Europaparlamentet och rådet på grundval av medlemsstaternas rapporter enligt artikel 22.1 och den övervakning och analys som avses i punkt 1 i den här artikeln. Den första rapporten ska överlämnas 2012.
4. När kommissionen rapporterar om minskningar av växthusgasutsläpp till följd av användning av biodrivmedel ska den använda sig av de värden som medlemsstaterna rapporterat in och samtidigt bedöma om – och i så fall hur – det uppskattade utfallet skulle ändras om även samprodukter räknades in vid användningen av substitutionsmetoden.
5. Kommissionen ska särskilt analysera följande i sina rapporter:
- a) De relativa miljömässiga fördelarna och kostnaderna med olika biodrivmedel, effekterna på biodrivmedelområdet av gemenskapens importlagstiftning, konsekvenserna för försörjningstryggheten samt åtgärder för att uppnå balans mellan inhemsk produktion och import.
- b) Vilka effekter den ökade efterfrågan på biodrivmedel har på hållbarheten i gemenskapen och tredjeländer, med beaktande av ekonomiska och miljömässiga effekter, inbegripet konsekvenserna för den biologiska mångfalden.

- c) Möjligheterna att på ett vetenskapligt objektivt sätt identifiera geografiska områden med stor biologisk mångfald som inte omfattas av artikel 17.3.
- d) Vilka effekter den ökade efterfrågan på biomassa har på de sektorer som utnyttjar den.
- e) Tillgången på biodrivmedel som produceras från avfall, restprodukter, cellulosa från icke-livsmedel samt material som innehåller både cellulosa och lignin.
- f) Indirekta förändringar av markanvändningen i förhållande till samtliga produktionskedjor.

Kommissionen ska, om lämpligt, föreslå korrigerande åtgärder.

6. Utgående från de rapporter som lämnats in av medlemsstaterna i enlighet med artikel 22.3 ska kommissionen bedöma effektiviteten i de åtgärder medlemsstaterna vidtagit för att inrätta en enda administrativt organ som ansvarar för handläggning av ansökningar om godkännande, certifiering och tillstånd för anläggningar för energi från förnybara energikällor samt hjälp till sökande.

7. För att uppnåendet av det i artikel 3.1 avsedda målet på 20 % ska gå lättare att finansiera och samordna, ska kommissionen senast den 31 december 2010 lägga fram en plan med analys och åtgärder på området energi från förnybara energikällor, i syfte att särskilt

- a) förbättra användningen av strukturfonder och ramprogram,
- b) förbättra och öka användningen av medel från Europeiska investeringsbanken och andra offentliga finansinstitut,
- c) förbättra tillgången till riskkapital, framför allt med hjälp av en analys av genomförbarheten av ett riskdelningssystem för investeringar i energi från förnybara energikällor i gemenskapen, liknande initiativet med den globala fonden för energieffektivitet och energi från förnybara energikällor som är inriktad på tredjeländer,
- d) förbättra samordningen mellan gemenskapsstödet och nationellt stöd samt andra stödformer, och
- e) förbättra samordningen av stödet till initiativ som avser energi från förnybara energikällor vars framgång beror av insatser från aktörer i flera olika medlemsstater.

8. Senast den 31 december 2014 ska kommissionen lägga fram en rapport som särskilt ska behandla följande:

- a) En omprövning av minimsänkningen av växthusgasutsläppen som ska gälla från de datum som avses i artikel 17.2 andra stycket med utgångspunkt i en konsekvensanalys, som

i synnerhet tar hänsyn till den tekniska utvecklingen, tillgänglig teknik och tillgången till den första och andra generationens biodrivmedel som ger en kraftig minskning av växthusgasutsläppen.

- b) En omprövning av följande faktorer med avseende på det mål som avses i artikel 3.4:
 - i) Kostnadseffektiviteten hos de åtgärder som ska genomföras för att nå målet.
 - ii) Bedömning av om det är möjligt att nå målet samtidigt som biodrivmedelproduktionens hållbarhet säkerställs i gemenskapen och i tredjeländer, och med hänsyn till de ekonomiska, miljömässiga och sociala konsekvenserna, inklusive indirekta konsekvenser för den biologiska mångfalden, samt kommersiell tillgänglighet av andra generationens biodrivmedel.
 - iii) Konsekvenserna av genomförandet av målet på tillgång till livsmedel till överkomliga priser.
 - iv) Den kommersiella tillgången till elfordon, hybridfordon och vätgasdrivna fordon samt de metoder som valts för att beräkna andelen energi från förnybara energikällor inom transportsektorn.
 - v) Bedömningen av de specifika marknadsvillkoren, i synnerhet med hänsyn till marknader där transportdrivmedel utgör mer än hälften av den slutliga energianvändningen och marknader som är helt beroende av importerade biodrivmedel.
- c) En utvärdering av genomförandet av detta direktiv, särskilt när det gäller samarbetsmekanismer, för att se till att de gör det möjligt för medlemsstaterna att fortsätta använda de nationella stödssystem som avses i artikel 3.3 och således nå de nationella mål som anges i bilaga I när det gäller det bästa förhållandet mellan kostnad och nytta, teknisk utveckling, samt av vilka slutsatser som kan dras för att nå målet att 20 % av energin ska komma från förnybara energikällor på gemenskapsnivå.

På grundval av denna rapport ska kommissionen vid behov lägga fram förslag för Europaparlamentet och rådet där ovanstående faktorer tas upp, särskilt följande:

- Såvitt avser faktorerna i led a: ändring av den minimsänkningen av växthusgasutsläppen som anges i det ledet.
- Såvitt avser faktorerna i led c: lämpliga anpassningar av de samarbetsåtgärder som föreskrivs i detta direktiv för att förbättra deras effektivitet att uppnå målet om 20 %. Detta förslag ska varken påverka målet om 20 % eller medlemsstaternas kontroll över nationella stödssystem och samarbetsåtgärder.

9. Kommissionen ska 2018 lägga fram en färdplan för energi från förnybara energikällor för perioden efter 2020.

Denna färdplan ska vid behov åtföljas av förslag till Europaparlamentet och rådet för perioden efter 2020. I färdplanen ska det tas hänsyn till de erfarenheter som gjorts vid genomförandet av detta direktiv samt den tekniska utvecklingen inom området energi från förnybara energikällor.

10. Kommissionen ska 2021 lägga fram en rapport med en översyn av tillämpningen av detta direktiv. I rapporten ska det särskilt tas upp vilken roll följande faktorer spelat för att göra det möjligt för medlemsstaterna att nå de nationella mål som anges i bilaga I när det gäller det bästa förhållandet mellan kostnad och nytta:

- a) Arbetet med att ta fram prognoser och nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor.
- b) Effektiviteten i samarbetsmekanismerna.
- c) Den tekniska utvecklingen inom området energi från förnybara energikällor, också hur användningen av biodrivmedel inom kommersiell luftfart utvecklats.
- d) Effektiviteten i de nationella stödsystemen.
- e) Slutsatserna i de rapporter från kommissionen som avses i punkterna 8 och 9.

Artikel 24

Öppenhetsplattform

1. Kommissionen ska inrätta en offentlig öppenhetsplattform on-line. Denna plattform ska bidra till att öka öppenheten samt underlätta och främja samarbete mellan medlemsstaterna, särskilt i fråga om de statistiska överföringar som avses i artikel 6 och de gemensamma projekt som avses i artiklarna 7 och 9. Dessutom kan plattformen användas till att offentliggöra relevant information som kommissionen eller en medlemsstat anser vara av stor betydelse för detta direktiv och för att uppnå dess mål.

2. Genom öppenhetsplattformen ska kommissionen offentliggöra följande uppgifter, i tillämpliga fall i en aggregerad form där konfidentialiteten för kommersiellt känsliga uppgifter bevaras:

- a) Medlemsstaternas nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor.
- b) Medlemsstaternas prognosdokument enligt artikel 4.3, så snart som möjligt kompletterade med kommissionens sammanfattning av överskottsproduktion och uppskattad efterfrågan på import.
- c) Medlemsstaternas erbjudanden om samarbete kring statistiska överföringar eller gemensamma projekt på begäran av den berörda medlemsstaten.

d) De uppgifter som avses i artikel 6.2 om statistiska överföringar mellan medlemsstater.

e) De uppgifter som avses i artikel 7.2 och 7.3 och artikel 9.4 och 9.5 om gemensamma projekt.

f) Medlemsstaternas nationella rapporter enligt artikel 22.

g) Kommissionens rapporter enligt artikel 23.3.

Kommissionen ska dock inte offentliggöra de prognosdokument från medlemsstaterna som avses i artikel 4.3 och de uppgifter i medlemsstaternas nationella rapporter som avses i artikel 22.1 led 1 och m om den medlemsstat som lämnat in uppgifterna begär det.

Artikel 25

Kommittéer

1. Förutom i de fall som avses i punkt 2 ska kommissionen biträdas av kommittén för energi från förnybara energikällor.

2. Såvitt avser frågor som rör hållbarhet för biodrivmedel och flytande biobränslen ska kommissionen biträdas av kommittén för hållbarhet för biodrivmedel och flytande biobränslen.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

4. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 5a.1–5a.4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Artikel 26

Ändringar och upphävanden

1. I direktiv 2001/77/EG ska artiklarna 2, 3.2 och 4–8 utgå med verkan från och med den 1 april 2010.

2. I direktiv 2003/30/EG ska artiklarna 2, 3.2, 3.3, 3.5, 5 och 6 utgå med verkan från och med den 1 april 2010.

3. Direktiv 2001/77/EG och 2003/30/EG ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 januari 2012.

Artikel 27

Införlivande

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.1, 4.2 och 4.3, ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 5 december 2010.

När en medlemsstat antar dessa åtgärder ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 28

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 29

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 23 april 2009.

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande
H.-G. PÖTTERING

På rådets vägnar
Ordförande
P. NEČAS

BILAGA I

Nationella övergripande mål för andelen energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto) 2020 ⁽¹⁾

A. Nationella övergripande mål

	Andel energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) 2005 (S ₂₀₀₅)	Mål beträffande andelen energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) 2020 (S ₂₀₂₀)
Belgien	2,2 %	13 %
Bulgarien	9,4 %	16 %
Tjeckien	6,1 %	13 %
Danmark	17,0 %	30 %
Tyskland	5,8 %	18 %
Estland	18,0 %	25 %
Irland	3,1 %	16 %
Grekland	6,9 %	18 %
Spanien	8,7 %	20 %
Frankrike	10,3 %	23 %
Italien	5,2 %	17 %
Cypern	2,9 %	13 %
Lettland	32,6 %	40 %
Litauen	15,0 %	23 %
Luxemburg	0,9 %	11 %
Ungern	4,3 %	13 %
Malta	0,0 %	10 %
Nederländerna	2,4 %	14 %
Österrike	23,3 %	34 %
Polen	7,2 %	15 %
Portugal	20,5 %	31 %
Rumänien	17,8 %	24 %
Slovenien	16,0 %	25 %
Slovakien	6,7 %	14 %
Finland	28,5 %	38 %
Sverige	39,8 %	49 %
Förenade kungariket	1,3 %	15 %

B. Vägledande förlopp

Det vägledande förlopp som avses i artikel 3.2 ska bestå av följande andelar energi från förnybara energikällor:

$S_{2005} + 0,20 + (S_{2020} - S_{2005})$, som ett genomsnitt för tvåårsperioden 2011–2012

$S_{2005} + 0,30 + (S_{2020} - S_{2005})$, som ett genomsnitt för tvåårsperioden 2013–2014

⁽¹⁾ För att det ska vara möjligt att uppnå de nationella målen enligt denna bilaga framhålls att riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd erkänner det fortsatta behovet av nationella stödmekanismer för främjande av energi från förnybara energikällor.

$S_{2005} + 0,45 (S_{2020} - S_{2005})$, som ett genomsnitt för tvåårsperioden 2015–2016

$S_{2005} + 0,65 (S_{2020} - S_{2005})$, som ett genomsnitt för tvåårsperioden 2017–2018

där

S_{2005} = medlemsstatens andel 2005 enligt tabellen i del A,

och

S_{2020} = medlemsstatens andel 2020 enligt tabellen i del A.

BILAGA II

Normaliseringsregel för att redovisa el från vattenkraft och vindkraft

Följande regel ska tillämpas vid redovisningen av el från vattenkraft i en medlemsstat:

$$Q_{N(\text{norm})} = C_N \times \left[\sum_{i=N-14}^N \frac{Q_i}{C_i} \right] / 15$$

där

N = referensår,

$Q_{N(\text{norm})}$ = normaliserad el som producerats i samtliga vattenkraftverk i medlemsstaten under år N, för redovisningsändamål,

Q_i = mängden el som faktiskt producerats i samtliga vattenkraftverk i medlemsstaten under år i, mätt i GWh, med undantag för den produktion i pumpkraftverk som kommer från tidigare uppumpat vatten,

C_i = den totala installerade kapaciteten, exklusive pumpad lagring, i samtliga vattenkraftverk i medlemsstaten vid slutet av år i, mätt i MW.

Följande regel ska tillämpas vid redovisningen av el från vindkraft i en medlemsstat:

$$Q_{N(\text{norm})} = \frac{C_N + C_{N-1}}{2} \times \frac{\sum_{i=N-n}^N Q_i}{\sum_{j=N-n}^N \left(\frac{C_j + C_{j-1}}{2} \right)}$$

där

N = referensår,

$Q_{N(\text{norm})}$ = normaliserad el som producerats i samtliga vindkraftverk i medlemsstaten under år N, för redovisningsändamål,

Q_i = mängden el som faktiskt producerats i samtliga vindkraftverk i medlemsstaten under år i, mätt i GWh,

C_j = den totala installerade kapaciteten i samtliga vindkraftverk i medlemsstaten vid slutet av år j, mätt i MW,

n = 4 eller det antal år som föregår år N och för vilka uppgifter om kapacitet och produktion finns tillgängliga för medlemsstaten i fråga, beroende på vilket som är lägst.

BILAGA III

Energinnehåll i transportdrivmedel

Drivmedel	Energinnehåll per viktighet (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energinnehåll per volymenhet (effektivt värmevärde, MJ/l)
Bioetanol (etanol som framställs av biomassa)	27	21
Bio-ETBE (etyltertiärbutyleter som framställs med bioetanol som råvara)	36 (varav 37 % från förnybara energikällor)	27 (varav 37 % från förnybara energikällor)
Biometanol (metanol som framställs av biomassa för användning som biodrivmedel)	20	16
Bio-MTBE (metyltertiärbutyleter som framställs med biometanol som råvara)	35 (varav 22 % från förnybara energikällor)	26 (varav 22 % från förnybara energikällor)
Biodimetyleter (dimetyleter som framställs av biomassa för användning som biodrivmedel)	28	19
Bio-TAEE (tert-amyletyleter som framställs med bioetanol som råvara)	38 (varav 29 % från förnybara energikällor)	29 (varav 29 % från förnybara energikällor)
Biobutanol (butanol som framställs av biomassa för användning som biodrivmedel)	33	27
Biodiesel (metyleter av dieselkvalitet som framställs av vegetabilisk eller animalisk olja, för användning som biodrivmedel)	37	33
Fischer-Tropsch-diesel (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten som framställs av biomassa)	44	34
Vätebehandlad vegetabilisk olja (vegetabilisk olja som termokemiskt behandlats med väte)	44	34
Ren vegetabilisk olja (olja som framställs av oljeväxter genom pressning, extraktion eller liknande metoder, oraffinerad eller raffinerad men kemiskt oförändrad, förutsatt att den kan användas i den typ av motorer det gäller och att den uppfyller utsläppskraven)	37	34
Biogas (bränslegas som framställs av biomassa eller av den biologiskt nedbrytbara delen av avfall, som kan renas till naturgaskvalitet, för användning som biodrivmedel eller vedgas)	50	—
Bensin	43	32
Diesel	43	36

BILAGA IV

Certifiering av installatörer

De certifieringssystem eller motsvarande kvalificeringssystem som avses i artikel 14.3 ska grundas på följande kriterier:

1. Certifierings- eller kvalificeringsprocessen ska vara transparent och tydligt beskriven av medlemsstaten eller av det administrativa organ som medlemsstaten utsett.
2. Installatörer av anläggningar för biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme och solfångare ska certifieras genom ett ackrediterat utbildningsprogram eller av en ackrediterad utbildningsleverantör.
3. Ackrediteringen av utbildningsprogrammet eller utbildningsleverantören ska göras av medlemsstaterna eller av de administrativa organ som dessa utsett. Det ackrediterande organet ska se till att det utbildningsprogram som utbildningsleverantören tillhandahåller har såväl kontinuitet som regional eller nationell täckning. Utbildningsleverantören ska ha lämplig teknisk utrustning för att ge praktisk utbildning, inbegripet viss laboratorieutrustning eller liknande. Utbildningsleverantören ska också, förutom den grundläggande utbildningen, tillhandahålla kortare repetitionskurser i aktuella frågor, inbegripet ny teknik, för att möjliggöra livslångt lärande om installationsarbete. Utbildningsleverantören kan vara tillverkaren av utrustningen eller systemet, institut eller organisationer.
4. Utbildningen för att certifiera eller kvalificera installatörer ska innehålla både teoretiska och praktiska moment. I slutet av utbildningen ska installatören ha nödvändiga färdigheter för att installera den utrustning och de system som motsvarar kundens behov av prestanda och funktionssäkerhet, uppvisa god yrkesskicklighet samt följa alla gällande normer och standarder, inbegripet dem som gäller energi- och miljömärkning.
5. Utbildningen ska avslutas med ett prov, och de deltagare som klarar provet ska få ett intyg eller en kvalificering. Provet ska innehålla ett praktiskt moment där deltagarna får visa att de kan installera värmepannor eller kaminer som eldas med biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme, solceller eller solfångare.
6. I de certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem som avses i artikel 14.3 ska följande riktlinjer vederbörligen beaktas:
 - a) Ackrediterade utbildningsprogram bör erbjudas installatörer med yrkeserfarenhet som har genomgått, eller som håller på att genomgå, någon av följande utbildningar:
 - i) För installatörer av värmepannor och kaminer som eldas med biomassa: utbildning som rörmokare, rörläggare eller värmeingenjör, eller som tekniker med specialisering på sanitets-, värme- eller kylutrustning.
 - ii) För installatörer av värmepumpar: utbildning som rörmokare eller kylingenjör och med grundläggande färdigheter inom el och rörmokeri (kapning av rör, lödning och limning av rörskarvar, värmeisolering, tätning av kopplingar, läckagetester samt installation av värme- och kylsystem).
 - iii) När det gäller installatörer av solceller och solfångare: utbildning som rörmokare eller elektriker och med färdigheter inom rörmokeri, el och takläggning, inbegripet kunskaper i lödning och limning av rörskarvar, tätning av kopplingar samt läckagetester (rörmokeri), färdigheter när det gäller elinstallation samt kännedom om vanliga takmaterial, stänkbleck o.dyl. samt vanliga tätningmetoder.
 - iv) Yrkesutbildning som ger installatören relevanta färdigheter motsvarande 3 års utbildning i de färdigheter som anges i a, b eller c, inbegripet både teoriundervisning och utbildning på en arbetsplats.
 - b) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av värmepannor och kaminer som eldas med biomassa bör ge en överblick över marknadsläget för biomassa och täcka ekologiska aspekter, biodrivmedel, logistik, brandskydd och därtill kopplade stöd och subventioner, förbränningsmetoder, eldningsystem, optimala hydrauliska lösningar, kostnads- och lönsamhetskalkyler, samt utformning, installation och underhåll av värmepannor och kaminer som eldas med biomassa. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för biomassateknik och biodrivmedel, t.ex. pellets, samt om nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning som gäller biomassa.

- c) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av värmepumpar bör ge en överblick över marknadsläget för värmepumpar och täcka geotermiska resurser och marktemperaturer i olika regioner, identifiering av jord- och bergarter med avseende på värmeledningsförmåga, bestämmelser om utnyttjande av geotermiska resurser, möjligheter att använda värmepumpar i byggnader och fastställande av vilket värmepumpssystem som är lämpligast, kunskap om deras tekniska krav, säkerhet, luftfiltrering, sammankoppling med värmekällan och systemets utformning. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för värmepumpar samt om tillämplig nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning. Installatören ska ha följande nyckelkompetenser:
- i) En grundläggande förståelse av de fysikaliska och operativa principerna för en värmepump, inbegripet egenskaperna hos värmepumpens cirkulationssystem, nämligen förhållandet mellan låg temperatur hos värmesänkan, hög temperatur hos värmekällan, och systemets effektivitet, samt bestämning av värmefaktor (COP) och årsvärmefaktorn (SPF).
 - ii) Förståelse av de olika komponenterna i värmepumpens cirkulationssystem och deras funktion, inbegripet kompressor, expansionsventil, förångare, kondensator, fixturer och kopplingar, smörjolja, köldmedium samt möjligheterna till överhettning, underkyllning och kylning med värmepumpar.
 - iii) Förmåga att välja och dimensionera komponenter i typiska installationssituationer, inbegripet bestämning av standardvärden för värmelasten i olika byggnader och för varmvattenproduktion på grundval av energianvändningen, beräkning av värmepumpens önskade kapacitet utifrån värmelasten för varmvattenproduktion och byggnadens lagringsmassa samt i händelse av diskontinuerlig strömförsörjning, val av komponenter till ackumulatoranken och beräkning av tankens volym samt integrering av ett extra värmesystem.
- d) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av solceller och solfångare bör ge en överblick över marknadsläget för solenergi produkter samt kostnads- och lönsamhetskalkyler och täcka ekologiska aspekter, komponenter, egenskaper hos och dimensionering av solenergisystem, val av rätt system och dimensionering av komponenter, beräkning av värmebehovet, brandskydd och därtill kopplade stöd och subventioner samt utformning, installation och underhåll av solceller och solfångare. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för teknik och certifiering, t.ex. Solar Keymark, samt om nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning. Installatören bör ha följande nyckelkompetenser:
- i) Förmåga att arbeta säkert med de redskap och den utrustning som krävs, att följa normer och standarder för säkerhet, och att uppmärksamma sådana risker vid rörmokeri, elarbeten m.m. som är förbundna med solenergiinstallationer.
 - ii) Förmåga att identifiera sådana system och komponenter som utmärker aktiva och passiva system, inbegripet den mekaniska konstruktionen, samt bestämma komponenternas läge och hela systemets utformning och sammansättning.
 - iii) Förmåga att avgöra hur stor installationsyta som krävs, riktning och lutning på solceller och solfångare med beaktande av skuggning, solexponering, strukturell integritet, installationens lämplighet för byggnaden och klimatet, val av lämplig installationsmetod för olika typer av tak samt jämvikt för den systemutrustning som krävs för installationen.
 - iv) När det gäller solcellssystem krävs särskilt förmåga att anpassa den elektriska utformningen, inbegripet att bestämma normal belastningsström, välja lämpliga typer av ledare och lämplig märkkapacitet för varje elektrisk krets, bestämma lämplig storlek, märkkapacitet och placering för all ansluten utrustning och alla delsystem samt välja en lämplig sammankopplingspunkt.
- e) Intyget som utfärdas till installatörerna bör vara tidsbegränsat, så att det krävs att man går en repetitionskurs för att få behålla certifieringen.

BILAGA V

Bestämmelser för beräkning av växthusgaspåverkan av biodrivmedel, flytande biobränslen och deras fossila motsvarigheter

A. *Typiska värden och normalvärden för biodrivmedel när de produceras utan några nettoutsläpp av koldioxidkvalenter till följd av förändrad markanvändning*

Produktionskedja för biodrivmedel	Typiskt värde för minskningen av växthusgasutsläpp	Normalvärde för minskningen av växthusgasutsläpp
Etanol av sockerbetor	61 %	52 %
Etanol av vete (processbränsle inte specificerat)	32 %	16 %
Etanol av vete (brunkol som processbränsle i kraftvärmeverk)	32 %	16 %
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i konventionell panna)	45 %	34 %
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	53 %	47 %
Etanol av vete (halm som processbränsle i kraftvärmeverk)	69 %	69 %
Etanol av majs, producerad inom gemenskapen (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	56 %	49 %
Etanol av sockerrör	71 %	71 %
ETBE (etyltertiärbutyleter), andel från energiförnybara källor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
TAAE (tert-amyletyleter), andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
Biodiesel av raps	45 %	38 %
Biodiesel av solros	58 %	51 %
Biodiesel av sojabönor	40 %	31 %
Biodiesel av palmolja (processen inte specificerad)	36 %	19 %
Biodiesel av palmolja (processen i oljefabriken sker med omhändertagande av metan)	62 %	56 %
Biodiesel av vegetabilisk eller animalisk (*)avfallsolja	88 %	83 %
Vätebehandlad vegetabilisk olja av raps	51 %	47 %
Vätebehandlad vegetabilisk olja av solros	65 %	62 %
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja (processen inte specificerad)	40 %	26 %
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja (processen i oljefabriken sker med omhändertagande av metan)	68 %	65 %
Ren vegetabilisk olja av raps	58 %	57 %
Biogas av organiskt kommunalt avfall, i form av komprimerad naturgas	80 %	73 %
Biogas från flytande gödsel, i form av komprimerad naturgas	84 %	81 %
Biogas från fast gödsel, i form av komprimerad naturgas	86 %	82 %

(*) Inkluderar inte animalisk olja som produceras från animaliska biprodukter som klassificeras som kategori 3-material i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 av den 3 oktober 2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel (*).

(¹) EGT L 273, 10.10.2002, s. 1.

- B. Uppskattade typiska värden respektive normalvärden för framtida biodrivmedel som inte, eller bara i försombar omfattning, finns på marknaden i januari 2008, när de produceras utan några nettoutsläpp av koldioxidkvalenter till följd av förändrad markanvändning

Produktionskedja för biodrivmedel	Typiskt värde för minskningen av växthusgasutsläpp	Normalvärde för minskningen av växthusgasutsläpp
Etanol av vetehalm	87 %	85 %
Etanol av virkesavfall	80 %	74 %
Etanol av odlad skog	76 %	70 %
Fischer-Tropsch-diesel av virkesavfall	95 %	95 %
Fischer-Tropsch-diesel av odlad skog	93 %	93 %
DME (dimetyleter) av virkesavfall	95 %	95 %
DME av odlad skog	92 %	92 %
Metanol av virkesavfall	94 %	94 %
Metanol av odlad skog	91 %	91 %
MTBE (metyltertiärbutyleter), andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för metanol som används	

C. Metod

1. Växthusgasutsläppen från produktion och användning av transportdrivmedel, biodrivmedel och flytande biobränslen beräknas enligt följande:

$$E = e_{ec} + e_l + e_p + e_{td} + e_u - e_{sca} - e_{ccs} - e_{ccr} - e_{ee}$$

där

- E = totala utsläpp från användningen av bränslet,
 e_{ec} = utsläpp från utvinning eller odling av råvaror,
 e_l = på år fördelade utsläpp från förändringar av kollagret till följd av förändrad markanvändning,
 e_p = utsläpp från bearbetning,
 e_{td} = utsläpp från transport och distribution,
 e_u = utsläpp från bränsle som används,
 e_{sca} = utsläppsminskningar genom beständig inlagring av kol i marken genom förbättrad jordbruksmetoder,
 e_{ccs} = utsläppsminskningar genom avskiljning av koldioxid och geologisk lagring,
 e_{ccr} = utsläppsminskningar genom avskiljning och ersättning av koldioxid, och
 e_{ee} = utsläppsminskningar genom överskottsel vid kraftvärmeproduktion.

Utsläpp från tillverkning av maskiner och utrustning ska inte räknas med.

2. Växthusgasutsläpp från bränslen, E , ska uttryckas som gram koldioxidkvalenter per MJ bränsle, gCO_{2eq}/MJ .
3. Med undantag från punkt 2 får värden för transportdrivmedel som beräknas i form av gCO_{2eq}/MJ anpassas för att ta hänsyn till skillnader mellan bränslen när det gäller mängden nyttigt arbete, uttryckt som km/MJ. Sådana anpassningar får bara göras om man kan visa att det finns skillnader i mängden nyttigt arbete som utförs.
4. De minskade växthusgasutsläppen till följd av användningen av biodrivmedel och flytande biobränslen beräknas enligt följande:

$$UTSLÄPPSMINSKNING = (E_F - E_B)/E_F$$

där

- E_B = totala utsläpp från biodrivmedlet eller flytande biobränsle,
 E_F = totala utsläpp från den fossila motsvarigheten.

5. De växthusgaser som omfattas av punkt 1 är CO₂, N₂O och CH₄. Vid beräkningen av koldioxidekvivalenter ska följande värden användas för dessa gaser:

CO₂: 1

N₂O: 296

CH₄: 23

6. Utsläpp från extraktion eller odling av råvaror, e_{ex} , ska omfatta utsläpp från själva extraktions- eller odlingsprocessen, från insamlingen av råvaror, från avfall och utlakning, och från produktionen av kemikalier eller produkter som används vid uttag eller odling. Avskiljning av koldioxid vid odlingen av råvaror ska inte räknas med. Certifierade minskningar av växthusgasutsläppen från fackling vid oljeproduktionsanläggningar överallt i världen ska dras av. Då man uppskattar utsläppen från odling är det tillåtet att, i stället för faktiska värden, utgå från medelvärden från geografiska områden som är mindre än de som används vid beräkningen av normalvärden.
7. De årliga utsläppen från kollagerförändringar till följd av ändrad markanvändning, e_l , beräknas genom att de totala utsläppen fördelas jämnt över 20 år. Följande formel ska användas:

$$e_l = (CS_R - CS_A) \times 3,664 \times 1/20 \times 1/P - e_B \text{ (}^1\text{)},$$

där

e_l = årligt växthusgasutsläpp från kollagerförändringar till följd av ändrad markanvändning (uttryckt som massan koldioxidekvivalenter per enhet biobränsleenergi),

CS_R = kollager per ytenhet för referensmarkanvändningen (uttryckt som massan kol per ytenhet, inbegripet både mark och vegetation). Referensmarkanvändningen är den användning som marken hade antingen i januari 2008 eller 20 år innan råvaran erhöles, beroende på vilket som inträffar senare,

CS_A = kollager per ytenhet för den faktiska markanvändningen (uttryckt som massan kol per ytenhet, inbegripet både mark och vegetation); om kollagret ackumuleras under mer än ett år ska det värde som tilldelas CS_A vara det beräknade lagret per ytenhet efter tjugo år eller när grödan når mognad, beroende på vilket som inträffar först,

P = grödans produktivitet (uttryckt som mängden energi från biodrivmedel och flytande biobränslen per ytenhet per år), och

e_B = bonus på 29 gCO₂eq/MJ biodrivmedel eller flytande biobränsle, om biomassa erhålls från återställd skadad mark under de förutsättningar som anges i punkt 8.

8. Bonusen på 29 gCO₂eq/MJ ska beviljas om det kan styrkas att marken

- a) i januari 2008 inte användes för jordbruk eller annan verksamhet, och
- b) faller inom någon av följande kategorier:
 - i) Allvarligt skadad mark, inbegripet mark som tidigare användes för jordbruk.
 - ii) Kraftigt förorenad mark.

Bonusen på 29 gCO₂eq/MJ ska vara tillämplig upp till 10 år från och med dagen för omställning av marken till jordbruk, om en regelbunden ökning av kollagret och en betydande minskning av erosionen för mark enligt led i garanteras och markföroreningen för mark enligt led ii minskas.

9. Kategorierna i punkt 8 b definieras enligt följande:

- a) *allvarligt skadad mark*: mark som under en längre tid antingen har försaltsats i betydande omfattning eller vars halt av organiska ämnen varit särskilt låg och som drabbats av kraftig erosion.
- b) *kraftigt förorenad mark*: mark som är olämplig för livsmedels- eller foderproduktion på grund av markförorening.

Sådan mark ska inbegripa mark som varit föremål för ett kommissionsbeslut i enlighet med artikel 18.4 fjärde stycket.

⁽¹⁾ Den kvot som erhålls när molekylvikten för CO₂ (44,010 g/mol) divideras med molekylvikten för kol (12,011 g/mol) är lika med 3,664.

10. Kommissionen ska senast den 31 december 2009 anta riktlinjer för beräkning av kollager på land med utgångspunkt i 2006 års IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories – volym 4. Kommissionens riktlinjer ska ligga till grund för beräkningen av kollager på land vid tillämpningen av detta direktiv.

11. Utsläpp från bearbetning, e_p , ska omfatta utsläpp från själva bearbetningen, från avfall och läckage, och från produktionen av kemikalier och produkter som används vid bearbetningen.

När man ska redovisa användningen av sådan el som inte producerats i bränsleproduktionsanläggningen ska växthusgasutsläppen vid produktion och distribution av denna el antas motsvara de genomsnittliga utsläppen vid produktion och distribution av el i en angiven region. Med undantag från denna bestämmelse får producenter använda sig av ett genomsnittsvärde för en enskild anläggning för elproduktion när det gäller el som producerats av den anläggningen, förutsatt att den inte är ansluten till elnätet.

12. Utsläpp från transporter och distribution, e_{dt} , ska omfatta utsläpp från transport och lagring av råvaror och halvfabrikat och från lagring och distribution av färdigt material. Utsläpp från transporter och distribution som ska beaktas enligt punkt 6 ska inte omfattas av den här punkten.

13. Utsläpp från bränsle som används, e_{br} , ska antas vara noll för biodrivmedel och flytande biobränslen.

14. Minskade utsläpp genom avskiljning av koldioxid och geologisk lagring, e_{cc} , som inte redan har redovisats i e_p , ska begränsas till utsläpp som undviks genom avskiljning och upptag av koldioxid med direkt koppling till extraktion, transport, bearbetning och distribution av bränsle.

15. Minskade utsläpp genom avskiljning och ersättning av koldioxid, e_{cc} , ska begränsas till utsläpp som undviks genom avskiljning av koldioxid vars kol kommer från biomassa och som ersätter koldioxid av fossilt ursprung som används i kommersiella produkter och tjänster.

16. Minskade utsläpp genom överskottsel vid kraftvärmeproduktion, e_{ov} , ska beaktas i förhållande till överskottsel som producerats i bränsleproduktionssystem med kraftvärme, utom då det bränsle som används för kraftvärmeproduktionen är en produkt som erhålles tillsammans med drivmedlet i samma process (samprodukt) och som inte består av skörderester från jordbruket. Vid redovisningen av denna överskottsel ska kraftvärmeeenheten antas vara så stor som krävs för att precis fylla minimibehovet av värme för bränsleproduktionen. De minskade växthusgasutsläpp som är kopplade till denna överskottsel ska antas motsvara mängden växthusgas som skulle släppas ut om en lika stor mängd el producerades i ett kraftverk där samma bränsle användes som i kraftvärmeeenheten.

17. Om en bränsleproduktionsprocess både producerar det bränsle för vilket utsläpp beräknas och en eller flera andra produkter (samprodukter), ska växthusgasutsläppen fördelas mellan bränslet (eller dess mellanprodukt) och samprodukterna i förhållande till deras energiinnehåll (fastställt som det lägre värmevärdet när det gäller andra samprodukter än el).

18. Vid beräkningen i punkt 17 ska de utsläpp som fördelas bestå av $e_{cc} + e_t + de$ fraktioner av e_p , e_{dt} och e_{cc} , som äger rum till och med det processteg där en samprodukt bildas. Om samprodukter redan har fått en sådan "tilldelning" i samband med ett tidigare processteg i livscykeln, ska i detta syfte fraktionen av de utsläpp som kopplas till det senaste processteget i produktionen av det mellanliggande bränslet användas i stället för de totala utsläppen vid beräkning av utsläpp från drivmedelsproduktionen.

När det gäller biodrivmedel och flytande biobränslen ska alla samprodukter, inbegripet el som inte omfattas av punkt 16, tas med i denna beräkning, utom skörderester som halm, bagass, skal, majscolvar och nötskal. Samprodukter med negativt energiinnehåll ska anses ha energiinnehållet noll då man gör beräkningen.

Avfall och skörderester som halm, bagass, skal, majscolvar och nötskal, liksom bearbetningsrester, inklusive råglycerin (glycerin som inte är raffinerat), ska anses ha värdet noll när det gäller växthusgasutsläppen över en livscykel, fram till dess att dessa material samlas in.

När det gäller bränslen som produceras i raffinaderier ska analysenheten för beräkningen i punkt 17 utgöras av raffinaderiet.

19. Vid beräkningen i punkt 4 ska den fossila motsvarigheten E_f till biodrivmedel vara de senast tillgängliga faktiska genomsnittsutsläppen från den fossila delen av bensin och diesel som förbrukats i gemenskapen enligt rapporteringen i enlighet med direktiv 98/70/EG. Om sådana uppgifter saknas ska värdet $83,8 \text{ gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$ användas.

Vid beräkningen i punkt 4 ska den fossila motsvarigheten E_F till flytande biobränslen som används för elproduktion vara $91 \text{ gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$.

Vid beräkningen i punkt 4 ska den fossila motsvarigheten E_F till flytande biobränslen som används för värmeproduktion vara $77 \text{ gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$.

Vid beräkningen i punkt 4 ska den fossila motsvarigheten E_F till flytande biobränslen som används för kraftvärmeproduktion vara $85 \text{ gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$.

D. Disaggregerade normalvärden för biodrivmedel och flytande biobränslen

Disaggregerade normalvärden för odling: " e_{cc} " enligt definitionen i del C i denna bilaga

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$)	Normalvärde för växthusgasutsläppen ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$)
Etanol av sockerbetor	12	12
Etanol av vete	23	23
Etanol av majs, producerad inom gemenskapen	20	20
Etanol av sockerrör	14	14
ETBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
TAAE, del från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
Biodiesel av raps	29	29
Biodiesel av solros	18	18
Biodiesel av sojabönor	19	19
Biodiesel av palmolja	14	14
Biodiesel av vegetabilisk eller animalisk (*)avfallsolja	0	0
Vätebehandlad vegetabilisk olja av raps	30	30
Vätebehandlad vegetabilisk olja av solros	18	18
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja	15	15
Ren vegetabilisk olja av raps	30	30
Biogas av organiskt kommunalt avfall, i form av komprimerad naturgas	0	0
Biogas från flytande gödsel, i form av komprimerad naturgas	0	0
Biogas från fast gödsel, i form av komprimerad naturgas	0	0

(*) Inkluderar inte animalisk olja som produceras från animaliska biprodukter som klassificeras som kategori 3-material i enlighet med förordning (EG) nr 1774/2002.

Disaggregerade normalvärden för bearbetning (inbegripet överskottsel): " $e_p - e_{cc}$ " enligt definitionen i del C i denna bilaga

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$)	Normalvärde för växthusgasutsläppen ($\text{gCO}_{2\text{eq}}/\text{MJ}$)
Etanol av sockerbetor	19	26
Etanol av vete (processbränsle inte specificerat)	32	45
Etanol av vete (brunkol som processbränsle i kraftvärmeverk)	32	45
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i konventionell panna)	21	30
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	14	19

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO ₂ eq/MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO ₂ eq/MJ)
Etanol av vete (halm som processbränsle i kraftvärmeverk)	1	1
Etanol av majs, producerad inom gemenskapen (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	15	21
Etanol av sockerrör	1	1
ETBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
TAAE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
Biodiesel av raps	16	22
Biodiesel av solros	16	22
Biodiesel av sojabönor	18	26
Biodiesel av palmolja (processen inte specificerad)	35	49
Biodiesel av palmolja (processen i oljefabriken sker med omhändertagande av metan)	13	18
Biodiesel av vegetabilisk eller animalisk avfallsolja	9	13
Vätebehandlad vegetabilisk olja av raps	10	13
Vätebehandlad vegetabilisk olja av solros	10	13
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja (processen inte specificerad)	30	42
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja (processen i oljefabriken sker med omhändertagande av metan)	7	9
Ren vegetabilisk olja från raps	4	5
Biogas av organiskt kommunalt avfall, i form av komprimerad naturgas	14	20
Biogas från flytande gödsel, i form av komprimerad naturgas	8	11
Biogas från fast gödsel, i form av komprimerad naturgas	8	11

Disaggregerade normalvärden för transport och distribution: "e_{td}" enligt definitionen i del C i denna bilaga

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO ₂ eq/MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO ₂ eq/MJ)
Etanol av sockerbeter	2	2
Etanol av vete	2	2
Etanol av majs, producerad inom gemenskapen	2	2
Etanol av sockerrör	9	9
ETBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
TAAE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
Biodiesel av raps	1	1
Biodiesel av solros	1	1
Biodiesel av sojabönor	13	13
Biodiesel av palmolja	5	5
Biodiesel av vegetabilisk eller animalisk avfallsolja	1	1
Vätebehandlad vegetabilisk olja av raps	1	1
Vätebehandlad vegetabilisk olja av solros	1	1
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja	5	5
Ren vegetabilisk olja av raps	1	1
Biogas av organiskt kommunalt avfall, i form av komprimerad naturgas	3	3
Biogas från flytande gödsel, i form av komprimerad naturgas	5	5
Biogas från fast gödsel, i form av komprimerad naturgas	4	4

Totalt för odling, bearbetning, transport och distribution

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)
Etanol av sockerbeter	33	40
Etanol av vete (processbränsle inte specificerat)	57	70
Etanol av vete (brunkol som processbränsle i kraftvärmeverk)	57	70
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i konventionell panna)	46	55
Etanol av vete (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	39	44
Etanol av vete (halm som processbränsle i kraftvärmeverk)	26	26
Etanol av majs, producerad inom gemenskapen (naturgas som processbränsle i kraftvärmeverk)	37	43
Etanol av sockerrör	24	24
ETBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
TAAE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för etanol som används	
Biodiesel av raps	46	52
Biodiesel av solros	35	41
Biodiesel av sojaböner	50	58
Biodiesel av palmolja (processen inte specificerad)	54	68
Biodiesel av palmolja (processen i oljefabriken sker med omhändertagande av metan)	32	37
Biodiesel av vegetabilisk eller animalisk avfallsolja	10	14
Vätebehandlad vegetabilisk olja av raps	41	44
Vätebehandlad vegetabilisk olja av solros	29	32
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja (processen inte specificerad)	50	62
Vätebehandlad vegetabilisk olja av palmolja (processen i oljefabriken sker med omhändertagande av metan)	27	29
Ren vegetabilisk olja av raps	35	36
Biogas av organiskt kommunalt avfall, i form av komprimerad naturgas	17	23
Biogas från flytande gödsel, i form av komprimerad naturgas	13	16
Biogas från fast gödsel, i form av komprimerad naturgas	12	15

E. Uppskattade disaggregerade normalvärden för framtida biodrivmedel och flytande biobränslen som inte, eller bara i försämbart omfattning, fanns på marknaden i januari 2008

Disaggregerade normalvärden för odling: "e_{ec}" enligt definitionen i del C i denna bilaga

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)
Etanol av vete/halm	3	3
Etanol av virkesavfall	1	1
Etanol av odlad skog	6	6
Fischer-Tropsch-diesel av virkesavfall	1	1
Fischer-Tropsch-diesel av odlad skog	4	4
DME av virkesavfall	1	1
DME av odlad skog	5	5
Metanol av virkesavfall	1	1
Metanol av odlad skog	5	5
MTBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för metanol som används	

Disaggregerade normalvärden för bearbetning (inbegripet överskottsel): " $e_p - e_{ee}$ " enligt definitionen i del C i denna bilaga

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)
Etanol av vetehalm	5	7
Etanol av träråvara	12	17
Fischer-Tropsch-diesel av träråvara	0	0
DME av träråvara	0	0
Metanol av träråvara	0	0
MTBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för metanol som används	

Disaggregerade normalvärden för transport och distribution: " e_{td} " enligt definitionen i del C i denna bilaga

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)
Etanol av vetehalm	2	2
Etanol av virkesavfall	4	4
Etanol av odlad skog	2	2
Fischer-Tropsch-diesel av virkesavfall	3	3
Fischer-Tropsch-diesel av odlad skog	2	2
DME av virkesavfall	4	4
DME av odlad skog	2	2
Metanol av virkesavfall	4	4
Metanol av odlad skog	2	2
MTBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för metanol som används	

Totalt för odling, bearbetning, transport och distribution

Produktionskedja för biodrivmedel och flytande biobränslen	Typiskt värde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)	Normalvärde för växthusgasutsläppen (gCO _{2eq} /MJ)
Etanol av vetehalm	11	13
Etanol av virkesavfall	17	22
Etanol av odlad skog	20	25
Fischer-Tropsch-diesel av virkesavfall	4	4
Fischer-Tropsch-diesel av odlad skog	6	6
DME av virkesavfall	5	5
DME av odlad skog	7	7
Metanol av virkesavfall	5	5
Metanol av odlad skog	7	7
MTBE, andel från förnybara energikällor	Lika stor som andelen i den produktionskedja för metanol som används	

BILAGA VI

**Minimikrav för den harmoniserade mallen för den nationella handlingsplanen
för energi från förnybara energikällor**

1. Förväntad slutlig energianvändning

Den slutliga energianvändningen (brutto) för el, transport och värme och kyla för 2020 med beaktande av effekterna av policyåtgärderna för energieffektivitet

2. Nationella sektoriella mål för 2020 och uppskattade andelar energi från förnybara energikällor i el, värme och kyla och transport

- a) Andel energi som eftersträvas från förnybara energikällor avseende el för 2020.
- b) Beräknat förlopp för andel energi från förnybara energikällor avseende el.
- c) Andel energi som eftersträvas från förnybara energikällor avseende värme och kyla för 2020.
- d) Beräknat förlopp för andel energi från förnybara energikällor avseende värme och kyla.
- e) Beräknat förlopp för andel energi från förnybara energikällor avseende transport.
- f) Nationellt vägledande förlopp i enlighet med artikel 3.2 och del B i bilaga I.

3. Åtgärder för att uppnå målen

- a) Översyn av all policy och alla åtgärder för främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.
- b) Särskilda åtgärder för att uppfylla kraven i artiklarna 13, 14 och 16, inbegripet behovet av att utvidga eller stärka befintlig infrastruktur för att underlätta integreringen av de mängder energi från förnybara energikällor som behövs för att nå det nationella målet för 2020, åtgärder för att påskynda godkännandeförfarandena, åtgärder för att minska icke-tekniska hinder och åtgärder avseende artiklarna 17–21.
- c) Stödssystem som tillämpas av medlemsstaten eller en grupp medlemsstater för främjande av användningen av energi från förnybara energikällor avseende el.
- d) Stödssystem som tillämpas av medlemsstaten eller en grupp medlemsstater för främjande av användningen av energi från förnybara energikällor avseende värme och kyla.
- e) Stödssystem som tillämpas av medlemsstaten eller en grupp medlemsstater för främjande av användningen av energi från förnybara energikällor avseende transport.
- f) Särskilda åtgärder för främjande av användningen av energi från biomassa, särskilt för tillvaratagande av ny biomassa, med beaktande av
 - i) tillgången på biomassa, både inhemsk och importerad,
 - ii) åtgärder för att öka tillgången på biomassa, med beaktande av andra användare av biomassa (jordbruk och skogsbaserade sektorer).
- g) Planerad användning av statistiska överföringar mellan medlemsstater och planerat deltagande i gemensamma projekt med andra medlemsstater och tredjeländer:
 - i) Den beräknade överskottsproduktion av energi från förnybara energikällor jämförd med det vägledande förloppet som skulle kunna överföras till andra medlemsstater.
 - ii) Den beräknade potentialen för gemensamma projekt.
 - iii) Den beräknade efterfrågan på energi från förnybara energikällor från andra källor än inhemsk produktion.

4. Utvärderingar

- a) Det totala förväntade bidraget från varje enskild teknik för energi från förnybara energikällor till uppnåendet av de bindande målen för 2020 och det vägledande förloppet för andelen energi från förnybara energikällor avseende el, värme och kyla samt transporter.
 - b) Det totala förväntade bidraget från energieffektivitets- och energibesparingsåtgärder till uppnåendet av de bindande målen för 2020 och det vägledande förloppet för andelen energi från förnybara energikällor avseende el, värme och kyla samt transporter.
-

BILAGA VII

Redovisning av energi från värmepumpar

Den mängd aerotermisk, geotermisk eller hydrotermisk energi som avskiljs från värmepumpar och som ska betraktas som energi från förnybara energikällor vid tillämpningen av detta direktiv, E_{RES} , ska beräknas enligt följande formel:

$$E_{RES} = Q_{användbar} * (1 - 1/SPF)$$

där

- $Q_{användbar}$ = uppskattad totalmängd användbar värme som avges från värmepumpar som uppfyller de kriterier som anges i artikel 5.4, tillämpat enligt följande: Endast värmepumpar för vilka $SPF > 1,15 * 1/\eta$ ska beaktas,
- SPF = uppskattad genomsnittlig årsvärmefaktor för dessa värmepumpar,
- η = förhållandet mellan den totala bruttoproduktionen av el och förbrukningen av primäre energi för elproduktion och ska beräknas som ett EU-genomsnitt på grundval av uppgifter från Eurostat.

Senast den 1 januari 2013 ska kommissionen fastställa riktlinjer för hur medlemsstaterna ska uppskatta värdena för $Q_{användbar}$ och SPF för de olika teknikerna och anordningarna för värmepumpar, med beaktande av skillnader i klimatförhållanden, särskilt mycket kalla klimat.

Särskilt Prognosdokument för Sverige enligt Direktiv 2009/28/EG, artikel 4.3

Beräknat överskott enligt artikel 4.3 a

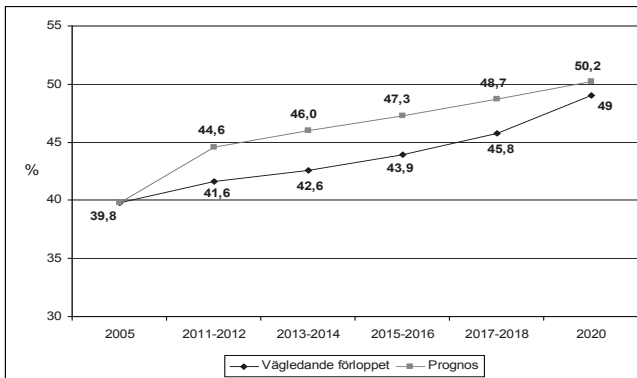
Andelen energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) prognostiseras till 50,2 procent år 2020 vilket ska jämföras med det bindande nationella målet som uppgår till 49 procent år 2020. Sverige får ett prognostiserat överskott år 2020 på ca 1,2 procentenheter.

Enligt prognosen ligger Sverige också över det vägledande förloppet under hela prognosperioden, men marginalen minskar och år 2020 är marginalen så liten att den faller klart inom en osäkerhetsmarginal (se Promemoria av Energimyndigheten).

Tabell 1 Sveriges beräknade överskottsproduktion av energi från förnybara energikällor i förhållande till det vägledande förloppet.

	2005	2011-2012	2013-2014	2015-2016	2017-2018	2020
Vägledande förloppet (%)	39,8	41,6	42,6	43,9	45,8	49,0
Vägledande förloppet (TWh)	160	177	184	193	205	224
Vägledande förloppet (ktoe)	13738	15224	15828	16617	17600	19223
Prognos (%)		44,6	46,0	47,3	48,7	50,2
Prognos (TWh)		190	199	208	218	229
Prognos (ktoe)		16297	17100	17903	18705	19709
Prognos - Vägledande (%)		2,9	3,4	3,4	2,9	1,2
Prognos - Vägledande (TWh)		12,5	14,8	15,0	12,9	5,6
Prognos - Vägledande (ktoe)		1074	1273	1286	1105	486

Figur 1 Prognostiserat överskott i förhållande till det vägledande förloppet

Beräknad potential för gemensamma projekt enligt artikel 4.3a

Sverige är positiv till samarbete och flexibilitet för att uppnå de gemensamma åtagandena enligt förnybartdirektivet. Gemensamma projekt utgör en sådan flexibilitetsmöjlighet. Det är dock svårt att avgöra vilken *realiserbar* potential för gemensamma projekt som finns. Sverige har därför inte *beräknat* en sådan potential, men konstaterar att det enligt Riksdagsmål ska finnas planmässiga förutsättningar för vindkraft till 2020 om 30 TWh, varav 10 TWh till havs.

Energimyndighetens bifogade promemoria och prognoser visar enligt ovan att Sverige har förutsättningar att nå sitt åtagande enligt direktivet, samtidigt som prognosen också visar att landbaserad, men ej havsbaserad, vindkraft erhåller tillräckliga stödnivåer genom elcertifikatsystemet. Sverige ser därför en möjlighet att mekanismen gemensamma projekt kan aktualiseras för projekt för havsbaserad vindkraft i svensk ekonomisk zon. Många frågor behöver dock utredas vidare och former för gemensamma projekt utvecklas i samarbete med andra medlemsstater och marknadens aktörer.

Regeringen har givit Energimyndigheten i uppdrag att vidare utreda frågor om direktivets samarbetsmekanismer i samband med vidare utredning om ambitionshöjningen i elcertifikatsystemet.

Beräknad efterfrågan enligt artikel 4.3b

Sverige har ett beräknat överskott, varför frågan enligt artikel 4.3b ej besvaras.

Promemoria angående "särskilt prognosdokument"

enligt artikel 4.3 i Direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor

Delrapportering i Energimyndighetens uppdrag 13 enligt regleringsbrev för år 2009 om underlag till Sveriges nationella Handlingsplan för förnybar energi

Innehåll

1	Uppdraget	3
2	Bakgrund, förutsättningar, avgränsning och beräkningsantaganden	4
2.1	Bakgrund.....	4
2.2	Grundförutsättningar i underliggande prognos.....	4
2.3	Uppdaterade förutsättningar för denna prognos	4
2.4	Avgränsning.....	5
2.5	Specifika beräkningsantaganden som krävs för att beräkna den förnybara andelen enligt direktivet.....	6
2.5.1	Värmepumpar	6
2.5.2	Biodrivmedel och biovätskor	7
2.5.3	Övriga biobränslen - största bidraget till Sveriges andel förnybar energi.....	7
2.5.4	Avfall	8
3	Prognostiserat överskott, bedömning och osäkerheter	9
3.1	Beräknat överskott enligt artikel 4.3 a.....	9
3.2	Osäkerheter	10
3.2.1	Grundprognosens antaganden	10
3.2.2	Biodrivmedel m.m.	11
3.2.3	Elexport, prisområden och flexibilitetsmekanismer	11
3.2.4	Värmeunderlag; energieffektivisering och klimatförändringar	12
3.3	Överskottsproduktion som "kan överföras"?.....	12
3.4	Beräknad potential för gemensamma projekt enligt artikel 4.3 a?	14
3.5	Beräknad efterfrågan från andra källor än inhemsk produktion enligt artikel 4.3 b.....	15
4	Fördjupat underlag till överskottsberäkningen	16
4.1	Förväntad slutlig energianvändning	16
4.2	Nationellt övergripande mål	18
4.3	Sektorsandelar och förlopp.....	18
	Referenser och kontaktpersoner	22

1 Uppdraget

Promemorian utgör delredovisning av uppdrag nummer 13 - *Handlingsplan för förnybar energi* i regleringsbrev 2009 för Energimyndigheten. I uppdraget anges att Energimyndigheten i en delredovisning ska presentera prognoser över utvecklingen av andelen förnybar energi jämfört med Sveriges nationella åtagande i förnybartdirektivet senast den 1 december 2009.

Uppdraget i regleringsbrevet har sitt ursprung i krav från direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet). I Artikel 4, punkt 3 nämns prognosdokumentet:

Sex månader innan den nationella handlingsplanen för energi från förnybara energikällor ska vara klar, ska varje medlemsstat offentliggöra och till kommissionen anmäla ett prognosdokument som visar

a) medlemsstatens beräknade överskottsproduktion av energi från förnybara energikällor i förhållande till det vägledande förloppet, vilken kan överföras till andra medlemsstater i enlighet med artiklarna 6–11, samt dess beräknade potential för gemensamma projekt fram till 2020, och

b) medlemsstatens beräknade efterfrågan på energi från förnybara energikällor från andra källor än inhemsk produktion fram till 2020.

Denna information kan inbegripa aspekter rörande kostnader, nytta och finansiering. Prognosen ska uppdateras i medlemsstaternas rapporter i enlighet med artikel 22.1 leden l och m.

I denna promemoria redovisar Energimyndigheten resultat utifrån prognosen samt vilka grundläggande förutsättningar och antaganden som ligger till grund för prognosresultatet. Dessutom diskuteras osäkerheter i resultatet.

2 Bakgrund, förutsättningar, avgränsning och beräkningsantaganden

2.1 Bakgrund

Prognosen baseras på Energimyndighetens *Långsiktsprogno*s 2008¹. Prognosen har uppdaterats med de i juni 2009 kända, och för förnybar energi, mest betydelsefulla styrmedelsförändringarna.

*Långsiktsprogno*s 2008 gjordes i uppdrag att enligt förordning om klimatrapportering (SFS 2005:626) genomföra prognoser för energisektorn enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 280/2004/EG om en mekanism för övervakning av utsläpp av växthusgaser inom gemenskapen. För en fördjupning i prognosmetod och bedömningar hänvisas läsaren till rapporten *Långsiktsprogno*s 2008.

*Långsiktsprogno*s 2008 ligger vidare till grund för utsläppsprognoser för energisektorn i Sveriges femte nationalrapport, som rapporteras till FN:s Klimatkonvention den 1 januari år 2010.

Föreliggande prognos avseende överskott av förnybar energi är därför i stora stycken konsistent med de utsläppsprognoser som Sverige redovisat till EU och kommer redovisa till FN.

2.2 Grundförutsättningar i underliggande prognos

Långsiktsprognos 2008 har som viktiga grundförutsättningar:

- Oljepris 90 \$/fat, Utsläppsriktpris 30 €/ton.²
- Ekonomisk tillväxt: 2,5 % per år.
- Kärnkraftreaktorernas operativa livslängd sedan startår: 60 år, dvs. nuvarande reaktorer är i drift hela prognosperioden.

2.3 Uppdaterade förutsättningar för denna prognos

Denna prognos har därutöver uppdaterats med följande förutsättningar:

- Mål i elcertifikatsystemet har höjts till i nivå med 25 TWh till år 2020 (jämfört med 17 TWh till 2016).

¹ Energimyndighetens rapport *Långsiktsprogno*s 2008, ER 2009:14 finns att ladda ner på Energimyndighetens webbplats

² Resultande elpris och fjärrvärmepreis är modellresultat ur modellen MARKAL-Nordic och redovisas ej här.

- Energi- och koldioxidskatter i enlighet med Finansdepartementets förslag till ändring i lagen om skatt på energi³ från och med 1 januari 2010.
- Energimyndigheten har antagit en högre låginblandning (10 % låginblandning av etanol i bensin respektive 7 % FAME i diesel) i enlighet med bränslekvalitetsdirektivets (Direktiv 2009/30/EG) möjligheter, samt att utsläppskrav för fordonstillverkare om 130 g/km införs från år 2015.
- Prognoser över energianvändningen i de funktionella sektorerna⁴ bostäder och service, transport respektive industri har justerats utifrån ovan nämnda punkter.

2.4 Avgränsning

Enligt fotnot till tabell 1 i Kommissionens mall⁵ för handlingsplan (tabell 2 i denna promemoria) ska beräkningarna av energieffektivitet och energibesparingar vara förenliga med andra sådana beräkningar som medlemsstaterna anmäler till kommissionen, särskilt i handlingsplaner inom ramen för direktivet om energitjänster och direktivet om energiprestanda för byggnader. Om det används olika enheter i dessa handlingsplaner bör det anges vilka omräkningsfaktorer som har tillämpats.

Energimyndigheten har gjort bedömningen att detta krav inte går att uppfylla fullt ut. Orsaken till detta är att energitjänstedirektivet handlar om ett energibesparingsmål till 2016 medan energieffektivisering är det som är relevant för förnybartdirektivet. Detta innebär att annorlunda beräkningsmetoder använts för energitjänstedirektivets handlingsplaner.

Regeringen har därtill uttryckt ett annat nationellt mål för energieffektivitet till 2020 än det vägledande mål som gäller för Sverige till 2016 enligt energitjänstedirektivet. Det av regeringen formulerade nationella målet för energieffektivitet till 2020 ligger mer i linje med förnybartdirektivet och kommer att beaktas på sikt.

³ DS 2009:24

⁴ Förnybartdirektivet har andra sektorsindelningar, där särskilt sektorn värme/kyla är en sektor som även inkluderar energianvändning för processer i industri, utöver energi för uppvärmnings- och kyländamål exklusive el.

⁵ Kommissionens beslut (K(2009) 5174 slutlig) av den 30.6.2009 om fastställande av en mall för nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor i enlighet med direktiv 2009/28/EG.

2.5 Specifika beräkningsantaganden som krävs för att beräkna den förnybara andelen enligt direktivet

Det ska poängteras att direktivet sätter upp ett antal begränsningar avseende vilken förnybar energi som får tillgodoräknas i måluppfyllelsen. Dessa begränsningsregler måste hanteras även i ett prognossammanhang, trots att Kommissionen har att återkomma med förtydliganden och beslut, samt att Eurostat har att utveckla metoder för det statistiska underlaget.⁶

2.5.1 Värmepumpar

Specifika begränsningsregler gäller för upptagen omgivningsvärme för värmepumpar, regler som slutgiltigt ska fastställas av Kommissionen år 2013 enligt Bilaga VII till direktivet. Dessförinnan ska Eurostat i samråd med medlemsstaterna ta fram metoder för att överhuvudtaget kunna redovisa värmepumpar i den europeiska energistatistiken.

Sverige, som har en grundläggande statistik över värmepumpar, saknar precis som alla övriga medlemsstater fastställda årsvärmefaktorer (SPF) för värmepumpar av olika tillämpningar, ålder och lokalisering. Ett flertal antaganden behöver därför göras.

Energimyndigheten antar för år 2020 att upptagen värme:

- till 100 procent från geotermiska⁷ och hydrotermiska värmepumpar,
- till 50 procent från de aerotermiska värmepumparna och
- till 40 procent från värmepumpar i fjärrvärmeverk

kan tillgodoräknas målet.

När det gäller geotermiska och hydrotermiska värmepumpar är antagandet antagligen okontroversiellt. När det gäller värmepumpar i fjärrvärmeverk har antagits samma fördelning avseende värmekällornas fördelning (40% sjö/havsvatten kontra 60% icke godkänd värmekälla, exempelvis avloppsvatten) som idag. När det slutligen gäller aerotermiska värmepumpar är antagandet mer osäkert, särskilt givet att det är svårare för aerotermiska värmepumpar att nå tillräckligt hög SPF, samt att andelen frånluftsvärmepumpar (som ej får medräknas) i det aerotermiska beståndet är svåruppskattat.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik

⁷ Här används direktivets benämningar. Till geotermiska värmepumpar hör berg- och jordvärmepumpar. Till hydrotermiska värmepumpar hör sjö- och havsvattenvärmepumpar. Till aerotermiska värmepumpar hör luftvärmepumpar. Direktivet tillåter inte att frånluft, avloppsvatten eller annan spillvärme räknas som förnybar energi.

2.5.2 Biodrivmedel och biovätskor

För biodrivmedel (och biovätskor) finns hållbarhetskriterier⁸ som måste vara uppfyllda för att användningen ska få räknas mot målet.

Energimyndigheten antar att

- Alla biodrivmedel och biovätskor som används 2020 uppfyller hållbarhetskriterierna och får tillgodoräknas målet.

Energimyndigheten baserar antagandet på att styrmedlen kommer att medföra att användningen av icke hållbara biodrivmedel och biovätskor blir obefintlig, eller högst obetydlig. Däremot har myndigheten inte gjort någon bedömning över vilka konsekvenser för tillgång, prisbildning och handelsströmmar av första generationens biodrivmedel som blir konsekvensen av direktivet och hållbarhetskriterierna. Det låter sig helt enkelt inte göras i dagsläget.

Se även nedan om osäkerheter.

2.5.3 Övriga biobränslen - största bidraget till Sveriges andel förnybar energi

Enligt direktivets artikel 17.9 ska Kommissionen framlägga en rapport den sista december 2009, som "i lämpliga fall" ska föreslå ett hållbarhetssystem även för annan biomassa för energiändamål än biodrivmedel och flytande biobränslen. Ett sådant hållbarhetssystem träffar den övriga - mycket stora - bioenergianvändningen i Sverige.

Energimyndigheten gör antagandet att:

- All användning av "annan biomassa" i Sverige kommer att vara hållbar, även enligt ev. tillkommande krav.

Grunden för antagandet är att huvuddelen av användningen baseras på inhemskt producerade råvaror. Energimyndigheten gör antagandet att tillkommande hållbarhetskriterier inte i nämnvärd omfattning kommer att hindra eller begränsa nuvarande möjligheter att använda biomassa från svenska skogsbruk för energiändamål. Lagstiftning som berör det svenska skogsbruket i kombination med styrmedel som främjar användning av biobränslen som uppfyller kriterierna medför då att användningen av icke hållbara biobränslen kommer att vara högst obetydlig. Direktivets anda torde inte heller vara att hindra förnybar energi från

⁸ Enligt förnybartdirektivet måste hållbarhetskriterier uppfyllas för att biodrivmedel och biovätskor ska få räknas mot målen samt få finansiellt stöd. Hållbarhetskriterierna uppställer bl.a. minimivärden för minskning av växthusgasutsläpp, samt krav att biodrivmedlen inte produceras från råvaror från mark med stort värde för den biologiska mångfalden eller med stora kollager.

det svenska skogsbruket. I handlingsplanen (4.6) ska medlemsstaterna dessutom särskilt redogöra för åtgärder för främjande av användning av biomassa.

Se även nedan om osäkerheter.

2.5.4 Avfall

Energimyndigheten gör antagandet att:

- 50 procent av avfallet är förnybart

Detta antagande baseras på en undersökning som Energimyndigheten låtit genomföra under 2008 och myndigheten antar således att den förnybara andelen förblir oförändrad till 2020.

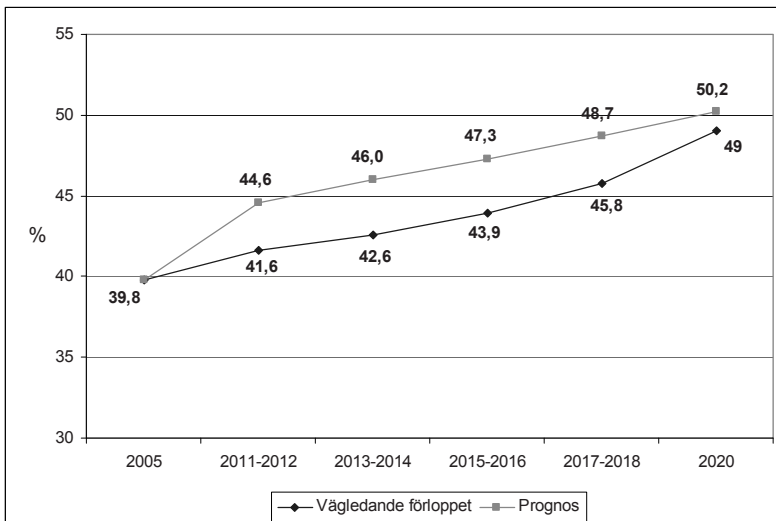
3 Prognostiserat överskott, bedömning och osäkerheter

Givet ovanstående förutsättningar och beräkningsmetoder presenteras nedan det prognostiserade överskottet av förnybar energi för år 2020. Mellanliggande år har av prognostekniska skäl interpolerats tillbaka till statistikåret 2008.

3.1 Beräknat överskott enligt artikel 4.3 a

Andelen energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) prognostiseras till 50,2 procent år 2020 vilket ska jämföras med det bindande nationella målet som uppgår till 49 procent år 2020. Sverige prognostiseras således få ett överskott år 2020 om ca 1,2 procentenheter. I energitermer motsvarar detta överskott cirka 5,6 TWh.

Enligt prognosen ligger Sverige också över det vägledande förloppet under hela prognosperioden, men marginalen minskar och år 2020 är marginalen så liten att den faller klart inom de osäkerhetsintervall som diskuteras närmare nedan.

Figur 1 Prognostiserat överskott i förhållande till det vägledande förloppet.

3.2 Osäkerheter

Alla prognoser är förknippade med en mängd osäkerhetsfaktorer. Energimyndighetens prognos är, som redovisas i *Långsiktsprogno 2008*, en kombination av sektorsvisa användningsprognoser och modellbaserade tillförselprognoser för el och fjärrvärme. Prognosen bygger på antaganden om ekonomiskt tillväxt, fossilbränslepriser, energisystemets strukturella sammansättning med olika begränsningar i modelloptimering (t.ex. avseende kol för elproduktion) med mera. Prognosen har vidare ett stort inslag av expertbedömningar avseende branschvisa investeringar på kort och medellång sikt.

Energimyndighetens prognoser följer också en tradition av att vara en konsekvensanalys av redan införda eller beslutade styrmedel. Den ska således ge det politiska systemet och andra beslutsfattare ledning i vilka ytterligare åtgärder som skulle behöva vidtas om utvecklingen "fortsätter som idag".

Detta föranleder ett behov av att diskutera några av föreliggande prognos' större osäkerhetsfaktorer, så att varken resultatet 50,2 procent förnybar energi år 2020 eller överskott i förhållande till det vägledande förloppet tas som alltför givna utfall.

3.2.1 Grundprognosens antaganden

Genom att översiktligt känslighetsanalysera Långsiktsprogno 2008:s utfall för andel förnybar energi i dess referensscenario med avseende på parametern oljepris kan Energimyndigheten konstatera att andelen förnybar energi prognosmässigt stiger med mellan 2 och 3 procentenheter vid ett högre oljepris, 120 \$/fat, jämfört med referensscenariots 90 \$/fat.

Idag (november 2009) ligger priset på omkring 80 \$/fat, men det har varit uppe på rekordnivåerna 140 \$/fat vid mitten av 2008, för att i samband med den globala lågkonjunkturen snabbt rasa till 40 \$/fat. Således: vid ett långsiktigt lägre oljepris, t.ex. 60 \$/fat, kan man anta att Sverige - prognosmässigt och med bibehållna styrmedel - skulle ha svårt att nå målet om 49 procent förnybar energi.

En motsvarande känslighetsanalys för ett scenario med högre tillväxt än grundprognosens visar sig dock inte ha någon prognosmässigt avgörande betydelse för andelen förnybar energi. Det är dock osäkert om denna slutsats går att dra i den andra riktningen. När statistik för år 2009 blir tillgänglig kan eventuellt vissa slutsatser dras, specifikt avseende pappers- och massaindustrins lägre aktivitet och vilken betydelse den får för andelen förnybar energi.

3.2.2 Biodrivmedel m.m.

Som tidigare redovisats har Energimyndigheten antagit att all bioenergi som kommer att användas i Sverige år 2020 uppfyller direktivets hållbarhetskriterier. Detta är möjligen ett djärvt antagande, men troligen det enda som är rimligt att anta, eftersom skattenedsättning, kvotbaserade system eller andra stödsystem endast får tillämpas på hållbar bioenergi.

Eftersom det inte varit möjligt att bedöma prisbildningseffekter av hållbarhetskriterier kan det endast konstateras att detta är en osäkerhetsfaktor i förhållande till både den övergripande målluppfyllelsen (49 procent) och för målluppfyllelse av transportsektorsmålet om 10 procent.⁹

Det senare torde vara uppnåeligt hursomhelst, men sjunker andelen förnybar energi i transportsektorn ned mot denna gräns blir det också - prognosmässigt - på håret att klara av målet om 49 procent.

3.2.3 Elexport, prisområden och flexibilitetsmekanismer

Energimyndighetens prognos visar på ett betydande elöverskott, cirka 28 TWh, i förhållande till den inhemska efterfrågan år 2020. Modellmässigt förutsätts (modellen bygger endogen och antar en investeringskostnad uttryckt i öre/kWh för överförd el) att tillräckliga överföringsförbindelser kommer att finnas för export av dessa volymer. Det är givetvis ett modellantagande som bör uppmärksammas.

Sverige kommer att indelas i fyra olika anmälningsområden.¹⁰ Tidpunkten för införandet beslutas i praktiken av Kommissionen, vilket preliminärt kommer att ske i början av februari 2010. Enligt liggande förslag kommer indelningen att ske från mitten av 2011. Hur detta eventuellt påverkar t.ex. vindkraftsinvesteringar i de norra delarna av landet har inte beaktats i denna prognos (lägre områdespriser förväntas i norr och högre priser i söder).

Direktivet ger möjlighet till användning av tre samarbetsmekanismer; statistiska överföringar mellan stater, gemensamma stödsystem och gemensamma projekt. Sverige och Norge har en politisk överenskommelse om att inrätta ett gemensamt stödsystem genom en norsk anslutning till det svenska elcertifikatsystemet. Detta har Energimyndigheten visserligen att utreda, men det har inte heller kunnat inkluderas i prognosarbetet.

⁹ I Långsiktsprogno 2008 liksom i denna uppdaterade prognos antas det bland annat lönsamt att tanka E85 framför bensin under hela perioden.

¹⁰ Allmänt känt som "prisområden".

Regeringen ger också Energimyndigheten i uppdrag att utreda frågan om gemensamma projekt, exempelvis hur denna mekanism skulle kunna användas för att främja havsbaserad vindkraft i svensk ekonomisk zon i Östersjön i samband med frågan om ett gemensamt elcertifikatsystem med Norge.

I prognosen har det inte varit möjligt att ta hänsyn till dessa möjligheter och det finns stora oklarheter i hur ev. gemensamma projekt ska organiseras, vilken påverkan på elcertifikatsystemet som kan uppstå, samt det industriella intresset för denna möjlighet, osv.

3.2.4 Värmeunderlag; energieffektivisering och klimatförändringar

Energimyndighetens prognos antyder en relativt kraftig utbyggnad av kraftvärme, både i befintligt fjärrvärmesystem och genom avfallskraftvärme. Energieffektivisering av bebyggelsen i linje med de nationella mål om 20% minskning av bebyggelsens energianvändning till 2020 och en halvering till 2050 är tillsammans med ett varmare klimat faktorer som talar emot en ökning av efterfrågan på värme från fjärrvärme, och därmed en begränsande faktor för möjligheten att producera kraftvärme. Detta är en osäkerhet i prognosen som noga behöver följas upp.

3.3 Överskottsproduktion som "kan överföras"?

Enligt artikel 4.3 a ska redovisas den överskottsproduktion som *kan* överföras enligt artiklarna 6-11. Givet ovanstående resonemang om prognosens utfall och osäkerheter vill Energimyndigheten uppmana till en försiktig tolkning och att begreppet "kan överföras" ska läsas som "skulle kunna överföras" om prognosen förverkligas.

Från tabell 1 nedan och figur 1 ovan ser vi att överskottet är större i förhållande till det vägledande förloppet i början av åtagandeperioden, och att det ackumulerade överskottet i förhållande till det vägledande förloppet över perioden - prognosmässigt - uppgår till omkring 120 TWh. Samtidigt måste det stå fullständigt klart att den förnybara andelen år 2020 hamnar inom den prognosmässiga felmarginalen.

Tabell 1 Sveriges beräknade överskottsproduktion av energi från förnybara energikällor i förhållande till det vägledande förloppet.

	2005	2011-2012	2013-2014	2015-2016	2017-2018	2020
Vägledande förloppet (%)	39,8	41,6	42,6	43,9	45,8	49,0
Vägledande förloppet (TWh)	160	177	184	193	205	224
Vägledande förloppet (ktoe)	13738	15224	15828	16617	17600	19223
Prognos (%)		44,6	46,0	47,3	48,7	50,2
Prognos (TWh)		190	199	208	218	229
Prognos (ktoe)		16297	17100	17903	18705	19709
Prognos - Vägledande (%)		2,9	3,4	3,4	2,9	1,2
Prognos - Vägledande (TWh)		12,5	14,8	15,0	12,9	5,6
Prognos - Vägledande (ktoe)		1074	1273	1286	1105	486

Energimyndigheten vill därför inte ge någon annan rekommendation, baserat på denna prognos, än att regeringen bör vidare undersöka vilket intresse som finns, (vilka möjligheter som erbjuds till t.ex. statistisk handel med andra medlemsstater), men att det vore oansvarigt av myndigheten att i dagsläget rekommendera att Sverige binder sig för att överföra den prognostiserade överskottsproduktionen måläret 2020.¹¹

Givet direktivets konstruktion med bindande målår och vägledande förlopp med icke bindande kontrollstationer, har Energimyndigheten också svårt att se vilken betalningsvilja som skulle kunna finnas för statistiska överföringar i början av perioden, när den enda uppenbara konsekvensen av att en medlemsstat hamnar under sitt vägledande förlopp är att den måste revidera sin handlingsplan. Ju närmare måläret vi kommer, desto större betalningsvilja, kan man också anta. Detta behöver dock undersökas vidare av regeringen, på diplomatisk väg.

¹¹ En möjlig konstruktion skulle kunna vara att Sverige förbinder sig att överföra statistik villkorat av att ett överskott har konstaterats som verkligt utfall.

3.4 Beräknad potential för gemensamma projekt enligt artikel 4.3 a?

Sverige ställer sig positiv till flexibilitet som bidrar till kostnadseffektivitet, vilket samarbetsmekanismerna i förnybartdirektivet syftar till. Gemensamma projekt är en sådan flexibilitetsmöjlighet.

Enligt artikel 4.3a ska medlemsstaterna ange en beräknad potential för gemensamma projekt. Artikelnen ger dock ingen ytterligare ledning om vilken typ av potential för gemensamma projekt som avses.

Energimyndighetens hållning är att den realiserbara potentialen, dvs. en potential som tar hänsyn till alla restriktioner (till skillnad från en rent teknisk potential, eller en teknisk-ekonomisk potential) är den enda potential som är av egentlig intresse. En realiserbar potential för gemensamma projekt är dock idag vare sig möjlig att beräkna eller uppskatta, vilket framgår av resonemang nedan.

Det bör dock nämnas att den underliggande prognosen¹² med en höjd ambitionsnivå i elcertifikatsystemet visar att systemet ger en tillräcklig stödnivå för landbaserad vindkraft, medan stödnivån inte är tillräcklig för havsbaserad vindkraft. Givet Riksdagens beslut om en planeringsram för vindkraft (30 TWh), som också inkluderar ett planeringsmässigt mål för havsbaserad vindkraft upp till 10 TWh, kan det konstateras att Sverige tagit ställning för en "planeringsmässig vindkraftspotential", som överstiger vad som prognosmässigt etableras genom elcertifikatsystemet. Observera dock skillnaden mellan en planeringsram (mål för fysiska och andra planeringsmässiga förutsättningar) och ett produktionsmål.

När det gäller sådana projekt som endast förväntas komma till stånd på grund av ett (ytterligare) tillkommande värde från samarbetsmekanismen gemensamma projekt är dock fortfarande alltför många frågor obesvarade för att avgöra den beräknade realiserbara potentialen för gemensamma projekt i Sverige. Här följer några exempel på frågeställningar som behöver utredas vidare:

- Förväntade marginalkostnader för investeringar i förnybar energi i olika medlemsstater i relation till målen enligt direktivet
- Hur stort värde som skulle tillkomma och tillföras investeringskalkylen via samarbetsmekanismen

¹² Samma underliggande prognos har använts för Energimyndighetens utredning om nya kvoter i elcertifikatsystemet, vilket avrapporterats i myndighetens rapport, *Uppdrag att föreslå nya kvoter i elcertifikatsystemet m.m.* Deluppdrag 1. Ökad ambitionsnivå ER 2009:29.

- Långsiktigheten i samarbetsmekanismen och värdet efter 2020 (jämför exempelvis elcertifikatsystemets utdräkt till 2035 samt möjligheten till bankning av certifikat)
- Det industriella intresset
- Affärsmodeller och affärslogik, hur fördelas intäkter, kostnader och risker
- Hur mekanismen för gemensamma projekt kan verka parallellt med elcertifikatsystemet
- Påverkan på elpris, elcertifikatpris, elmarknad och möjligheter till kraftöverföring
- Samhällspåverkan såsom kostnader för de svenska konsumenterna, miljöpåverkan, utnyttjande av landresurser, och näringslivspåverkan.
- Påverkan på Sveriges möjlighet att nå sitt förnybartmål

Energimyndigheten utreder därför vidare, på uppdrag av regeringen, de möjligheter och begränsningar för Sverige som följer av de olika mekanismer för samarbete som återfinns i direktivet. Det gäller såväl gemensamt stödsystem som gemensamma projekt samt statistisk överföring.

3.5 Beräknad efterfrågan från andra källor än inhemsk produktion enligt artikel 4.3 b

Prognosen visar att Sverige har ett överskott av förnybar energi fram till år 2020 varför artikel 4.3 b ej är relevant.

4 Fördjupat underlag till överskottsberäkningen

Detta kapitel ger en preliminär redovisning av tabellerna som numreras 1, 2, 3, 4a och 4b, i handlingsplansmallen.

4.1 Förväntad slutlig energianvändning

I detta avsnitt redovisas den förväntade slutliga energianvändningen (brutto) av alla energislag (både från förnybara och konventionella källor), totalt och sektorsvis, under perioden fram till 2020. Sektorerna är värme & kyla, el och transport.

Referensscenariot exklusive energieffektivisering återkommer Energimyndigheten till i slutredovisning av uppdraget om underlag till handlingsplan.

Tabell 2 (tabell 1 i kommissionens mall) Förväntad slutlig energianvändning (brutto) för Sverige med avseende på värme och kyla, el och transport fram till 2020 med hänsyn till effekterna av åtgärder för energieffektivitet och energibesparingar¹³ 2010–2020 (Ktoe)

	2005		2010		2011		2012		2013		2014	
	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet
1) Värme och kyla ¹⁴	13 190	-	14 448	-	14 700	-	14 951	-	15 203	-	15 455	-
2) El ¹⁵	12 987	-	13 089	-	13 109	-	13 130	-	13 150	-	13 170	-
3) Transport enligt artikel 3.4.a ¹⁶	7 473	-	7 686	-	7 728	-	7 771	-	7 813	-	7 856	-
4) Slutlig energianv. (brutto) ¹⁷	3 4519	-	36 089	-	36 404	-	36 718	-	37 032	-	37 346	-

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet	Ref. - scenario	Extra energi- effektivitet
1) Värme och kyla	-	15 706	-	15 958	-	16 209	-	16 461	-	16 713	-	16 964
2) El	-	13 191	-	13 211	-	13 232	-	13 252	-	13 273	-	13 293
3) Transport	-	7 898	-	7 941	-	7 983	-	8 026	-	8 068	-	8 111
4) Slutlig energianv. (brutto)	-	37 660	-	37 974	-	38 288	-	38 603	-	38 917	-	39 231

¹³ Beräkningarna av energieffektivitet och energibesparingar ska vara förenliga med andra sådana beräkningar som medlemsstaterna anmäler till kommissionen, särskilt i handlingsplaner inom ramen för direktivet om energitjänster och direktivet om energiprestanda för byggnader. Om det används olika enheter i dessa handlingsplaner bör det anges vilka omräkningsfaktorer som har tillämpats.

¹⁴ Den slutliga energianvändningen för alla energiprodukter utom el för andra ändamål än transport, plus användning av värme för eget bruk vid el- och värmeanläggningar samt värmeförluster i nät (punkterna "2 Egenförbrukning vid anläggningen" och "11 Överförings- och distributionsförluster" på sida 23 och 24 i förordningen om energistatistik, EUT L 304, 14.11.2008).

¹⁵ Elanvändningen (brutto) är den nationella elproduktionen (brutto), inklusive egenproduktion, plus import, minus export.

¹⁶ Transportanvändning i enlighet med artikel 3.4 a i direktiv 2009/28/EG. Detta omfattar slutlig energianvändning plus nätförluster och egenförbrukning med 2,5 i enlighet med artikel 3.4 c i direktiv 2009/28/EG.

¹⁷ I enlighet med artikel 2 f i direktiv 2009/28/EG. Detta omfattar elförbrukning för pumpad vattenkraftslagring eller för transformering i elpannor eller värmepumpar i fjärrvärmeverk).

4.2 Nationellt övergripande mål

I tabell 3 redovisas det övergripande målet för Sverige.

Tabell 3 [tabell 2 i kommissionens mall] Nationellt övergripande mål för andelen energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto), 2005 och 2020 års siffror ska hämtas från bilaga 1, del A i direktiv 2009/28/EG

A) Andel energi från förnybara energikällor av den slutliga energianvändningen (brutto) 2005 (S2005) (%)	39,8
B) Mål för andelen energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) 2020 (S2020) (%)	49
C) Förväntad total justerad energianvändning 2020 (ktoe)	39 231
D) Förväntad mängd energi från förnybara energikällor som motsvarar målet för 2020 (beräknas som B x C) (ktoe)	19 223

4.3 Sektorsandelar och förlopp

I enlighet med artikel 4.1 i direktiv 2009/28/EG är medlemsstaterna skyldiga att fastställa mål för andelen energi från förnybara energikällor 2020 inom följande sektorer:

- Värme och kyla
- El
- Transport

Sverige har inte antagit procentuella sektorsmål för värme och kyla eller för el.¹⁸ Sverige har ett kvantitativt mål för ny förnybar el om "i nivå med 25 TWh till 2020", vilket är målnivån för elcertifikatsystemet.

Nedan, i tabell 4 redovisas således endast de utifrån prognosen implicerade sektorsandelarna (ej fastlagda mål) tillsammans med det övergripande målet som är ett resultat av prognosen.

I tabell 5 och 6 redovisas underliggande siffror för att kunna beräkna sektorsandelarna.

¹⁸ Energimyndigheten återkommer i slutredovisning av uppdraget till andra nationella mål som redan antagits.

Tabell 4 [tabell 3 i kommissionens mall] Nationellt mål för 2020 och uppskattat förlopp för andelen energi från förnybara energikällor med avseende på värme och kyla, el och transport

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Förnyb. energikällor inom värme och kyla ¹⁹ (%)	53,7%	57,0%	57,6%	58,2%	58,7%	59,3%	59,8%	60,3%	60,8%	61,2%	61,7%	62,1%
El prod. från förnybara energikällor ²⁰ (%)	50,9%	54,9%	55,7%	56,5%	57,3%	58,1%	58,9%	59,7%	60,5%	61,3%	62,1%	62,9%
Förnybara energikällor inom transport ²¹ (%)	4,0%	7,4%	8,1%	8,8%	9,4%	10,1%	10,7%	11,3%	11,9%	12,5%	13,2%	13,8%
Övergripande andel förnybara energikällor ²² (%)	39,7%	43,5%	44,2%	44,9%	45,6%	46,3%	47,0%	47,7%	48,3%	49,0%	49,6%	50,2%
<i>Värme från samarbetsmekanismen²³ (%)</i>	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
<i>Transport från samarbetsmekanismen²⁴ (%)</i>	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Som del B i bilaga I till direktivet												
			S ₂₀₀₅ +20 % (S ₂₀₀₅ -S ₂₀₀₅)	2011-2012	2013-2014	2015-2016	2017-2018					
			41,64	S2005 + 45 % (S ₂₀₀₅ -S ₂₀₀₅)	42,56	43,94	45,78					
Minimi förlopp för förnybara energikällor ²⁵ (%)			16336		16697	17238	17600					
Minimi förlopp för förnybara energikällor (ktoe)												19223
												S ₂₀₂₀
												49
												19223

¹⁹ Andel förnybar energi i värme och kyla: slutlig energianvändning (brutto) från förnybara energikällor för värme och kyla (enligt definitionen i artikel 5.1 b och 5.4 i direktiv 2009/28/EG delat med den slutliga energianvändningen (brutto) för värme och kyla.

²⁰ Andel förnybar energi i el: slutlig elanvändning (brutto) från förnybara energikällor (enligt definitionen i artikel 5.1 a och 5.3 i direktiv 2009/28/EG delat med den slutliga elanvändningen (brutto)).

²¹ Andel förnybar energi i transport: slutlig energianvändning från förnybara energikällor inom transport (se artikel 5.1 c och 5.5 i direktiv 2009/28/EG) delat med användningen inom transport av 1) bensin; 2) diesel; 3) biodrivmedel som används inom väg- och järnvägstransport och 4) el inom landtransport.

²² Andel förnybar energi i den slutliga energianvändningen (brutto).

²³ I procentenheter av den övergripande andelen förnybara energikällor.

²⁴ I procentenheter av den övergripande andelen förnybara energikällor.

²⁵ I enlighet med bilaga I B till direktiv 2009/28/EG.

Tabell 5 [tabell 4a i kommissionens mall] Beräkningstabell för varje sektors förnybara energibidrag till den slutliga energianvändningen (brutto) (ktoe)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A) Förväntad slutlig användning (brutto) av förnybara energikällor för värme och kyla	7084	8237	8468	8698	8929	9159	9390	9620	9851	10082	10312	10543
B) Förväntad slutlig elanvändning (brutto) från förnybara energikällor	6605	7189	7305	7422	7539	7656	7772	7889	8006	8123	8240	8356
C) Förväntad slutlig energianvändning från förnybara energikällor inom transport	288	528	576	624	672	720	768	816	864	912	960	1008
D) Förväntad total energianvändning från förnybara energikällor ²⁶	13689	15695	16097	16498	16899	17301	17702	18103	18505	18906	19307	19709
E) Förväntad överföring av förnybara energikällor till andra medlemsstater	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
F) Förväntad överföring av förnybara energikällor från andra medlemsstater och tredjeländer	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
G) Förväntad användning av energi från förnybara energikällor justerad för mål D-E+F	13689	15695	16097	16498	16899	17301	17702	18103	18505	18906	19307	19709

²⁶ I enlighet med artikel 5.1 i direktiv 2009/28/EG ska gas, el och väte från förnybara energikällor räknas endast en gång. Det är inte tillåtet att räkna dessa flera gånger.

Tabell 6 (tabell 4b i kommissionens mall) Beräkningstabell för andelen energi från förnybara energikällor inom transport (ktoe)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
C) Förväntad användning av energi från förnybara energikällor inom transport ²⁷	287,6	527,7	575,8	623,8	671,8	719,9	767,9	815,9	864,0	912,0	960,0	1008,1
H) Förväntad användning av el från förnybara energikällor inom vägtransport ²⁸	0,0	3,0	3,5	4,1	4,7	5,3	5,9	6,5	7,1	7,7	8,3	8,9
I) Förväntad användning av biodrivmedel som framställs av avfall, restprodukter och cellulosa från icke livsmedel samt material som innehåller både cellulosa och lignin inom transport ²⁹	13,4	40,3	45,7	51,1	56,5	61,9	67,2	72,6	78,0	83,4	88,8	94,2
J) Förväntat bidrag från förnybara energikällor till målet för transportsektorn: $C + (2,5 - I) \times H + (2 - I) \times I$	301,0	572,5	626,8	681,1	735,4	789,7	844,0	898,3	952,6	1006,9	1061,2	1115,5

²⁷ Omfattar alla förnybara energikällor som används inom transport, inklusive el, välgas och gas från förnybara energikällor, men exklusive biodrivmedel som inte uppfyller hållbarhetskriterierna (se artikel 5.1 sista stycket). Ange de faktiska värdena här, utan att använda multiplikationsfaktorena.

²⁸ Ange de faktiska värdena här, utan att använda multiplikationsfaktorena.

²⁹ Ange de faktiska värdena här, utan att använda multiplikationsfaktorena.

Referenser och kontaktpersoner

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik

Kommissionens beslut (K(2009) 5174 slutlig) av den 30.6.2009 om fastställande av en mall för nationella handlingsplaner för energi från förnybara energikällor i enlighet med direktiv 2009/28/EG.

Långsiktsprognoz 2008, Energimyndigheten, ER 2009:14

Uppdrag att föreslå nya kvoter i elcertifikatsystemet m.m. Deluppdrag 1. Ökad ambitionsnivå, Energimyndigheten, ER 2009:29.

Energimyndigheten

<http://www.energimyndigheten.se>

Paul Westin, enhetschef,
paul.westin@energimyndigheten.se
+46-16-544 20 58

Carola Lindberg, projektledare,
carola.lindberg@energimyndigheten.se
+46-16-544 20 66

Daniel Andersson, delprojektledare prognoser
daniel.andersson@energimyndigheten.se
+46-16-544 23 22

Sammanfattning av Energimyndighetens rapport Ursprungsgarantier

Den 5 juni 2009 publicerades Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiv 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet) i Officiella tidningen. Förnybartdirektivet ska implementeras i svensk lagstiftning senaste 18 månader efter publiceringen i Officiella tidningen. I förnybartdirektivets artikel 15 finns reglering gällande ursprungsgarantier för el, värme och kyla som produceras från förnybara energikällor.

Energimyndigheten har i samråd med Affärsverket svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen tagit fram förslag på författningsändringar för att implementera förnybartdirektivets reglering gällande ursprungsgarantier i svensk lagstiftning. Under utredningen har också representanter från berörda organisationer och företag erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på hur förslagen på författningsändringar ska utformas.

För att uppfylla de krav som ställs på ett system för ursprungsgarantier i förnybartdirektivet har i princip en helt ny lag för ursprungsgarantier föreslagits. Den nu föreslagna lagen kommer att bestå av följande kapitel; kapitel 1 Lagens ändamål och definitioner, kapitel 2 Förutsättningarna för att tilldelas ursprungsgarantier, kapitel 3 Kontoföringen av ursprungsgarantier, kapitel 4 Annullering av ursprungsgarantier, kapitel 5 Tillsyn, kapitel 6 Skadestånd och kapitel 7 Överklagande. Genom förslaget, med utgångspunkt från de krav som finns i förnybartdirektivet, kan konstateras att ett mer omfattande och heltäckande system för ursprungsgarantier skapas.

Inledningsvis föreslås några ändringar av definitioner gällande ursprungsgarantierna. Det är begreppen biomassa, förnybar energi och ursprungsgaranti som definieras för att överensstämja med definitionerna i förnybartdirektivet. Enligt förslaget kommer det att finnas en tillsynsmyndighet och en kontoföringsmyndighet. En av de mer väsentliga förändringarna som föreslås är att en ursprungsgaranti kommer att vara ett elektroniskt dokument. Det innebär att ett elektroniskt kontoföringssystem måste finnas där ursprungsgarantier kan utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt.

I förslaget tydliggörs också att ursprungsgarantier har som syfte att användas till ursprungsmärkning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och upphävande av direktiv 96/92/EG (direktiv 2003/54/EG) och för att visa att en viss mängd högeffektiv kraftvärmeel har producerats. Ursprungsgarantierna ska motsvara 1 megawattimme (MWh) producerad förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel.

En ursprungsgaranti kommer också enligt förslaget att innehålla mer information än vad som krävs enligt nuvarande lagstiftning. Det är en direkt följd av förnybartdirektivets krav.

En anläggningsinnehavare som vill ha tilldelning av ursprungsgarantier måste enligt förslaget ansöka hos tillsynsmyndigheten om att få

anläggningen godkänd för tilldelning. Tidigare har en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat automatiskt kunnat registreras för tilldelning av ursprungsgarantier. Med anledning av de krav som förnybartdirektivet ställer angående vilken information en ursprungsgaranti ska innehålla samt att en anläggningsinnehavare ska begära att tilldelas ursprungsgarantier bedömer Energimyndigheten att ett gemensamt ansökningsförfarande inte längre kommer att vara möjligt. Uppgiftslämnandet torde dock kunna begränsas vid ansökan om ursprungsgarantier till sådana uppgifter som inte redan finns registrerade hos tillsynsmyndigheten. Först efter ett beslut om godkännande kan ursprungsgarantier utfärdas. Utfärdande av ursprungsgarantier sköts av kontoföringsmyndigheten.

När en anläggning är godkänd för tilldelning av ursprungsgarantier och elen uppfyller såväl kraven för förnybar el som högeffektiv kraftvärmeel ska endast en (1) ursprungsgaranti utfärdas per producerad MWh. Ursprungsgaranti ska i detta fall innehålla erforderlig information gällande både förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel.

En tidsbegränsning av användningen av ursprungsgarantin införs, där ursprungsgarantin måste användas inom 12 månader från det att motsvarande energienhet producerades. Ursprungsgarantin ska annulleras då den används för angivande av elens ursprung enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857) eller i annat fall på begäran av den som innehar den. I de fall 12 månadersperioden har passerats utan att ursprungsgarantin har använts ska ursprungsgarantin annulleras av kontoföringsmyndigheten för att förhindra att ogiltiga ursprungsgarantier finns att tillgå.

Det föreslås i föreslagna författningsändringar gällande tillsyn, dels en bestämmelse om möjlighet att återkalla ett godkännande av en anläggning för tilldelning av ursprungsgarantier, dels införs en möjlighet för tillsynsmyndigheten att besluta om sanktionsavgift för det fall att ursprungsgarantier utfärdats felaktigt. Sanktionsavgiften kommer att beräknas med ledning av hur många ursprungsgarantier som utfärdats felaktigt. I lagen föreslås emellertid inte något belopp eller på vilket sätt avgiften per ursprungsgaranti ska fastställas. Förslaget innehåller ett bemyndigande för regeringen, eller efter regeringens bemyndigande tillsynsmyndigheten, att meddela föreskrifter för hur en sådan beräkning ska ske. Skälet till detta är att det under utredningens arbete har kunnat konstateras svårigheter med att finna en beräkningsmodell bl.a. med anledning av att det är svårt att förutse prisbilden på ursprungsgarantierna och om det kommer att vara olika priser på ursprungsgarantierna beroende på hur elen som ursprungsgarantin motsvarar har producerats. Genom att inte reglera detta i lagen utan föreskrifter så bedömer Energimyndigheten att det kan vara lättare att justera storleken på sanktionsavgiften per felaktigt utfärdad ursprungsgaranti när en bättre överblick över prisutveckling m.m. kunnat erhållas.

Även i ellagen (1997:857) har förslag på författningsändringar lämnats för att implementera förnybartdirektivets krav. Förslaget innebär att när elleverantören ska redovisa sin sammansättning av energikällor till el-användarna ska inte den mängd energi från förnybara energikällor för vilken elleverantören har överlåtit ursprungsgarantier ingå i denna sammanställning. Detta för att inte samma förnybara el ska redovisas

flera gånger. I uppdraget har inte ingått att i övrigt utvärdera och föreslå författningsändringar gällande systemet för ursprungsmärkning av el.

Med de ändringar som nu föreslås bedömer Energimyndigheten att ursprungsgarantierna kommer att få en ökad betydelse jämfört med tidigare. Det kommer att ställa större krav på såväl tillsynsmyndigheten som kontoföringsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska enligt förslaget fatta beslut att godkänna anläggningar för tilldelning och har också föreslagits få större befogenheter vid utövande av tillsyn. Tillsynsmyndighetens föreskrifter gällande ursprungsgarantier kommer att behöva ändras och det befintliga IT-stödet behöver utvecklas för att anpassas till det nu föreslagna regelverket. Ökade informationsinsatser blir också nödvändigt. Sammantaget innebär förslaget ett ökat resursbehov dels ekonomiskt dels personellt, både i etableringsfasen och i förvaltningsfasen.

Kontoföringsmyndigheten kommer att behöva utveckla befintligt IT-stöd eller utveckla ett separat kontoföringssystem för ursprungsgarantier. Nya rutiner avseende ursprungsgarantier måste utarbetas och fler person-timmar måste avsättas för information och administration av ursprungsgarantierna.

När det gäller kopplingen till ursprungsmärkning av el kommer Energimarknadsinspektionen att påverkas. Detta bl.a. genom att författningsförslagen till viss del påverkar hur föreskrifter gällande angivande av elens ursprung kan skrivas.

Förutom förslag på författningsändringar fastställs i utredningen att handel med ursprungsgarantier mellan medlemsstaterna ska möjliggöras men att det inte är något som bör hanteras genom lagstiftning. Vidare bör det tydliggöras i t.ex. förarbetet till lagen att det är ursprungsgarantierna och inte elcertifikaten som är bärare av miljövärdet. Då regelverket kring ursprungsgarantier enligt förslaget är mer omfattande samt mot bakgrund av att motsvarande implementeringsarbete som nu genomförs i Sverige också pågår i övriga EU-medlemsstater, bör kontrollstationer införas för systemet för möjlighet till justeringar, anpassningar samt förbättringar.

Författningsändringar i lag (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el

Syftet med detta kapitel är att lämna förslag på författningsändringar i lag (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el i syfte att införliva förnybarhetsdirektivet samt ge förslag på andra ändringar där förbättringsåtgärder har ansetts önskvärda. Förslagen på författningsändringar är så omfattande att förslag på ny lydelse av hela lagen har lämnats. Förslaget i den del som gäller skadestånd är de aktuella lagrummen hämtade från motsvarande lagrum i lagen om elcertifikat. Kapitlet innehåller emellertid inte några bestämmelser om straff. När det gäller lagen om elcertifikat finns bestämmelser om straff men dessa är då endast riktade till sk. kvotpliktiga aktörer. Några straffbestämmelser riktade till anläggningsinnehavare finns alltså inte. Eftersom det i den föreslagna lagen om ursprungsgarantier inte finns några kvotpliktiga eller motsvarande aktörer bedömer Energimyndigheten att behov av straffbestämmelser inte finns i en lag om ursprungsgarantier. De bestämmelser som avser registreringar på garantikontot avseende överlåtelser, pantsättning och utmätning m.m. är identiska med de bestämmelser i lagen om elcertifikat som reglerar detta. Energimyndigheten har inte närmare utrett om dessa bestämmelser är behövliga för ursprungsgarantier.

1 kap Ändamål och definitioner

Lagens ändamål

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om att den som producerar el med användning av förnybara energikällor (förnybar el) eller högeffektiv kraftvärme ska ha rätt att från en myndighet få en ursprungsgaranti som visar det.

Definitioner

2 § I denna lag avses med

1. biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk (inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung), skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall¹,

2. biobränsle: deponigas, gas från en avloppsreningsanläggning, biogas eller bränsle som har framställts ur biomassa,

¹ Artikel 2 j Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändringar och ett senare upphävande av direktivet 2001/77/EG och 2003/30/EG.

3. förnybar energikälla: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, solenergi, aerotermisk energi (luftvärme), geotermisk energi, hydrotermisk energi (vattenvärme) och havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas²,

4. kraftvärme: samtidig framställning av dels el eller mekanisk energi, dels värme,

5. högeffektiv kraftvärme: kraftvärme som ger en bränslebesparing om minst tio procent jämfört med separat framställning av el och värme enligt fastställda referensvärden,

6. producent av förnybar el: den som i en elproduktionsanläggning producerar el helt eller delvis med användning av en eller flera förnybara energikällor,

7. producent av högeffektiv kraftvärmeel: den som i en elproduktionsanläggning producerar el med användning av högeffektiv kraftvärme,

8. slutkund; fysisk eller juridisk person som köper el för egen användning³,

9. ursprungsgaranti: ett elektroniskt dokument som

– har som uppgift att utgöra bevis för slutkunden på att en viss andel eller mängd energi producerats från förnybara energikällor i enlighet med kraven i artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG⁴

– visar att en viss mängd högeffektiv kraftvärmeel har producerats,

10. kontoföringsmyndighet: den myndighet som utfärdar, överför och annullerar⁵ sådana ursprungsgarantier som avses i denna lag,

11. tillsynsmyndigheten: den myndighet som utövar tillsyn enligt denna lag och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Myndigheter

3 § Regeringen ska utse två myndigheter som ska handlägga de frågor som enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, ligger på tillsynsmyndigheten respektive kontoföringsmyndigheten.

2 kap Föresättningar för att tilldelas ursprungsgarantier

Elproduktion som berättigar till ursprungsgarantier

1 § Berättigad att tilldelas ursprungsgarantier är en producent av förnybar el som producerar el med användande av en eller flera förnybara energikällor eller en producent av högeffektiv kraftvärmeel som producerar el med användande av kraftvärme.

² Artikel 2 a Direktiv 2009/28/EG

³ Har använt samma definition som för slutförbrukare i Artikel 2.9 Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktivet 96/92/EG

⁴ Artikel 2 j Direktiv 2009/28/EG

⁵ Enligt krav i Artikel 15.5 Direktiv 2009/28/EG

2 § Kontoföringsmyndigheten ska tilldela en producent av förnybar el en ursprungsgaranti för varje megawattimme förnybar el som har producerats och för vilken ursprungsgaranti får utfärdas⁶.

Om elen har producerats med användning av både förnybara energikällor och andra energikällor och elen inte uppfyller kraven i 3 §, får en ursprungsgaranti utfärdas bara för den andel av elen som har producerats med användning av förnybara energikällor.

3 § Kontoföringsmyndigheten ska tilldela en producent av högeffektiv kraftvärmeel en ursprungsgaranti för varje megawattimme högeffektiv kraftvärmeel som har producerats och för vilken ursprungsgaranti får utfärdas.

Om elen har producerats med användning av både högeffektiv kraftvärme och på annat sätt och elen inte uppfyller kraven i 2 §, får en ursprungsgaranti utfärdas bara för den andel av elen som har producerats med användning av högeffektiv kraftvärme.

4 § Om elen har producerats med användande av förnybar energikälla och högeffektiv kraftvärme ska kontoföringsmyndigheten tilldela en producent av förnybar el och högeffektiv kraftvärmeel en ursprungsgaranti för varje producerad megawattimme el för vilken ursprungsgarantier får utfärdas⁷.

5 § En ursprungsgaranti får utfärdas bara för el beträffande vilken den mängd som matats in i elnät och dess fördelning över tiden har mätts och rapporterats till kontoföringsmyndigheten enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Om inmatningen från produktionsanläggningen sker till ett elnät som används utan stöd av nätkoncession ska producenten av förnybar el eller producenten av högeffektiv kraftvärmeel svara för mätningen och rapporteringen.

Om endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till ursprungsgarantier ska producenten av förnybar el eller producenten av högeffektiv kraftvärmeel särskilt beräkna och rapportera sådan elproduktion enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

6 § Ursprungsgarantier får bara utfärdas för produktion av förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel som sker i en produktionsanläggning som tillsynsmyndigheten godkänt för tilldelning av ursprungsgarantier. Tillsynsmyndigheten ska efter skriftlig ansökan från en producent av förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel besluta att en anläggning ska godkännas för tilldelning av ursprungsgarantier, om anläggningen uppfyller kraven i 1 § och anläggningen har utrustning för sådan mätning och rapportering som anges i 5 §.

⁶ Artikel 15.2 Direktiv 2009/28/EG 28

⁷ Artikel 15.2 Direktiv 2009/28/EG 29

En ursprungsgaranti får utfärdas bara för el som har producerats efter det att anläggningen har godkänts för tilldelning av ursprungsgaranti. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om uppgifter som ska finnas med i en ansökan.

7 § En ursprungsgaranti enligt 3 § får utfärdas bara om uppgifter om den kraftvärmeprocess som har använts för att producera elen har rapporterats till garantimyndigheten. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur rapportering enligt första stycket ska ske.

8 § Producenten av förnybar el eller producent av högeffektiv kraftvärmeel svarar för att kontoföringsmyndigheten får de uppgifter som myndigheten enligt 5–7 §§ behöver för att kunna utfärda en ursprungsgaranti.

9 § En ursprungsgaranti för förnybar el ska innehålla uppgifter om

1. energikälla som elen producerats från,
2. start och slutdatum för produktionen,
3. namnet på den anläggning där elen producerats och uppgift om var den är belägen, typ av anläggning samt installerad effekt,
4. vilken typ av stöd som anläggningen får eller har fått,
5. datum då anläggningen togs i drift, och
6. datum och land för utfärdande samt ett unikt identifieringsnummer.⁸

10 § En ursprungsgaranti för högeffektiv kraftvärmeel ska innehålla uppgifter om

1. start och slutdatum för produktionen,
2. den produktionsanläggning där elen har producerats,
3. bränslets lägre värmevärde (det effektiva värmevärdet),
4. hur den värme som framställts genom kraftvärmeprocessen har använts, och
5. den bränslebesparing som gjorts genom användning av högeffektiv kraftvärme jämfört med separat produktion av el och värme.

Bränslebesparingen ska bestämmas med tillämpning av fastställda referensvärden för effektivitet och enligt den formel som anges i punkten b i bilaga 3 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om bestämmande av den bränslebesparing som krävs för att kraftvärme ska anses som högeffektiv,

11 § En ursprungsgaranti får användas inom tolv månader från och med produktionen av motsvarande energienhet⁹. En ursprungsgaranti

⁸ Artikel 15.6 Direktiv 2009/28/EG

⁹ Artikel 15.3 Direktiv 2009/28/EG 30

3 kap Kontoföring av ursprungsgarantier¹⁰

Ursprungsgarantiregister

1 § Kontoföringsmyndigheten ska kontoföra ursprungsgarantier i ett ursprungsgarantiregister. Registret ska föras med hjälp av automatiserad behandling. Lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument ska inte tillämpas på kontoföringen av ursprungsgarantier.

2 § Ursprungsgarantiregistret ska bestå av garantikonton, som ska läggas upp för producenter av förnybar el eller producenter av hög-effektiv kraftvärmeel.

3 § Kontoföringsmyndigheten ska efter skriftlig ansökan lägga upp ett garantikonto för den som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §. En sådan ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress.

Registrering av ursprungsgarantier

4 § En ursprungsgaranti utfärdas till en producent av förnybar el eller producent av högeffektiv kraftvärmeel genom att ursprungsgarantin registreras på dennes garantikonto. Registreringen ska ske utan oskäligt dröjsmål sedan rapport om den ursprungsgarantiberättigande elproduktionen kommit kontoföringsmyndigheten till handa.

Ansökan om registrering i ursprungsgarantiregistret

5 § Kontoföringsmyndigheten ska, efter ansökan eller underrättelse som avses i 6–9 §§, genast på ett garantikonto registrera de uppgifter som anges i ansökan eller underrättelsen samt ange tidpunkten för registreringen.

Om samtliga villkor inte är uppfyllda ska en preliminär registrering av uppgifterna ske. När samtliga villkor är uppfyllda ska en slutlig registrering ske.

6 § När en ursprungsgaranti har överlåtits ska efter ansökan från överlåtaren den överlåtna ursprungsgarantin registreras på förvärvarens garantikonto.

Har förvärvaren ansökt om att den överlåtna ursprungsgarantin ska registreras på hans garantikonto, ska en preliminär registrering av överlåtelsen göras på överlåtarens garantikonto. Kontoföringsmyndigheten ska därefter förelägga överlåtaren att yttra sig över ansökan inom två

¹⁰ För att leva upp till direktivet krav i Artikel 15.4 15.5 Direktiv 2009/28/EG så behöver lagen kompletteras med kapitel för kontoföring av ursprungsgarantierna

veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om överlåtaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, ska de överlåtna ursprungsgarantierna registreras på förvärvarens konto.

7 § Har panträtt upplåtits i en ursprungsgaranti ska efter ansökan från pantsättaren pantsättningen registreras på pantsättarens garantikonto.

Har panthavaren ansökt om att en pantsättning ska registreras, ska en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten ska därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om pantsättaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, ska pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens konto.

8 § Om kontoföringsmyndigheten har underrättats om att en innehavare av ett garantikonto gått i konkurs ska detta registreras på garantikontot. Detsamma gäller om myndigheten har underrättats om att en ursprungsgaranti eller en rättighet som är registrerad enligt denna lag har utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring.

När kontoföringsmyndigheten har underrättats om att ett konkursbeslut upphävts, att en konkurs avslutats eller att en sådan åtgärd som avses i första stycket har upphävts eller återgått, ska en sådan registrering som nämns i första stycket tas bort.

9 § När en pantsättning av en ursprungsgaranti har upphört, ska efter ansökan från panthavaren registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens konto.

Har pantsättaren gjort en ansökan om att registreringen om pantsättningen ska tas bort, ska en preliminär registrering om pantsättningens upphörande göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten ska därefter förelägga panthavaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om panthavaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, ska registreringen om pantsättningen tas bort.

10 § Den som gör en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § ska göra detta på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten. Ansökan ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

En ansökan får signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten föreskriver.

11 § En ansökan om registrering i ursprungsgarantiregistret ska innehålla uppgifter om

1. den registrering som begärs,
2. överlåtarens eller pantsättarens namn, identifieringsnummer samt postadress,
3. förvärvarens eller panthavarens namn, identifieringsnummer samt postadress, och
4. de garantikonton som berörs av överlåtelsen eller pantsättningen och, i förekommande fall, försäljningspriset för ursprungsgarantierna.

12 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 10 § eller med stöd av den paragrafen meddelade föreskrifter, ska ansökan omedelbart avvisas.

Prop. 2009/10:128
Bilaga 4

13 § Om en ansökan enligt 3 § inte uppfyller de krav som där anges, eller om en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § inte uppfyller de krav som anges i 11 §, ska sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan.

14 § Kontoföringsmyndigheten ska avslå en ansökan om garantikonto eller en ansökan om registrering, om ett föreläggande om komplettering enligt 13 § inte följs. Kontoföringsmyndigheten ska även avslå en ansökan om registrering på ett garantikonto,

1. om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en ansökan enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,

2. om en panthavare gjort invändning enligt 9 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,

3. om ansökan om registrering avser överlåtelse av en ursprungsgaranti för vilket pantsättning är registrerad, eller

4. om den registrering som ansökan avser inte är förenlig med en befintlig registrering enligt 7 eller 8 §.

15 § När kontoföringsmyndigheten gjort en registrering på ett garantikonto, ska kontohavaren skriftligen underrättas om det. Om ansökan överförts elektroniskt enligt föreskrifter meddelade med stöd av 10 §, får även underrättelsen överföras elektroniskt.

16 § En uppgift på ett garantikonto ska rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbi-seende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs ska ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrandet annars är uppenbart obehövligt.

Rättsverkan av en registrering

17 § En innehavare av ett garantikonto ska, med de begränsningar som framgår av registreringar på kontot, anses ha rätt att förfoga över de ursprungsgarantier som finns registrerade på kontot.

18 § Har samma ursprungsgaranti överlåtits till flera var för sig, har den överlåtelse företräde som registrerades först. Registreringen ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Detta ska tillämpas även på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en annan överlåtelse.

Vid tillämpningen av första och andra styckena ska en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

19 § Har en ursprungsgaranti i annat fall än som avses i 18 § överlåtit av någon som inte ägde den, blir överlåtelsen giltig om ursprungsgarantin vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens garanti-konto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde ursprungsgarantin. Vad nu sagts gäller även vid överlåtelse från den som ägde ursprungsgarantin, men som saknade rätt att förfoga över det genom överlåtelse. Vid tillämpningen av första stycket ska en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

20 § En pantsättning av en ursprungsgaranti behandlas lika med en överlåtelse vid tillämpningen av 18 och 19 §§.

Behandling av personuppgifter i ursprungsgarantiregistret

21 § Om inget annat följer av denna lag eller av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, tillämpas personuppgiftslagen (1998:204) vid behandling av personuppgifter vid kontoföring av ursprungsgarantier i ursprungsgarantiregistret. Kontoföringsmyndigheten är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling av personuppgifter som utförs i ursprungsgarantiregistret.

22 § I fråga om personuppgifter ska registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och
 - a) som avser ursprungsgaranti som registreras i ursprungsgarantiregistret,
 - b) som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till information om ursprungsgarantier, eller
 - c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,
2. omsättning av ursprungsgarantier, samt
3. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om ursprungsgarantier utgör underlag för prövningar eller beslut.

23 § Kontoföringsmyndigheten ska på begäran lämna ut uppgift i ursprungsgarantiregistret till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får ha direktåtkomst till ursprungsgarantiregistret.

Information m.m.

24 § Kontoföringsmyndigheten ska fortlöpande offentliggöra information om överlåtelser och annullering av ursprungsgarantier. Informationen ska avse tidpunkten för överlåtelsen eller annulleringen, antalet överlåtna eller annullerade ursprungsgarantier. Myndigheten ska vidare fortlöpande offentliggöra antalet ursprungsgarantier som tilldelats för produktionen av förnybar el fördelat per energikälla och produktionen av högeffektiv kraftvärme under samma period.

25 § Kontoföringsmyndigheten ska årligen, senast vid januari månads utgång, underrätta garantikontohavaren om innehållet på hans konto per den 31 december föregående kalenderår. Prop. 2009/10:128 Bilaga 4

4 kap Annullering av ursprungsgarantier

1 § En ursprungsgaranti ska annulleras

1. när den har använts för angivande av elens ursprung enligt 8 kap.

12 § ellagen (1997:857) på begäran av garantikontohavaren eller

2. när den inte längre kan användas på grund av att tolv månader har gått från det att energienheten för vilken ursprungsgarantin utfärdats producerats eller

3. när garantikontohavaren begär det

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om annullering enligt första stycket.

2 § Kontoföringsmyndigheten ska annullera en ursprungsgaranti som inte längre kan användas med anledning av bestämmelserna i 2 kap 11 §. Annullering ska ske dagen efter det att tolv månader har gått från det att energienheten producerats.

5 kap Tillsyn m.m.

Tillsynsmyndighetens allmänna befogenheter

1 § Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Tillsynen omfattar dock inte kontoföringsmyndigheten.

Om tillsynsmyndigheten i sin tillsyn finner att uppgifterna inte överensstämmer med producentens elproduktion, ska tillsynsmyndigheten underrätta kontoföringsmyndigheten om det.

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

4 § Tillsynsmyndigheten ska på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna det biträde som behövs för tillsynen.

5 § Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning

av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Prop. 2009/10:128
Bilaga 4

Återkallelse av godkännande

6 § Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett godkännande för tilldelning av ursprungsgarantier

1. om anläggningen inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande enligt 2 kap 6 §,
2. om godkännandet har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för innehavarens rätt att tilldelas ursprungsgarantier.

7 § När kontoföringsmyndigheten har fått en underrättelse enligt 1 § andra stycket får myndigheten inte utfärda ursprungsgarantier för el som produceras i den anläggning som underrättelsen avser.

Ursprungsgarantier får dock utfärdas om producenten av förnybar el eller producent av högeffektiv kraftvärmeel efter underrättelsen har lämnat nya uppgifter och tillsynsmyndigheten meddelat att de nya uppgifterna överensstämmer med elproduktionen.

Beslut om sanktionsavgift

8 § Om ursprungsgarantier har tilldelats producenten av förnybar el eller producent av högeffektiv kraftvärmeel på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 6 §, vid rapportering enligt 2 kap. 4 § andra och tredje styckena och om uppgifterna har haft betydelse för innehavarens rätt att få ursprungsgarantier, ska producenten av förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel betala en sanktionsavgift till staten för de ursprungsgarantier som felaktigt har tilldelats producenten av förnybar el eller producent av högeffektiv kraftvärmeel.

Frågor om att ta ut en sådan avgift prövas av tillsynsmyndigheten. Avgiften beräknas per ursprungsgaranti som enligt bestämmelserna i första stycket felaktigt har tilldelats producenten av förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sanktionsavgiften ska beräknas. Ett beslut om sanktionsavgift får inte avse ursprungsgarantier som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

Vissa särskilda skyldigheter m.m.

9 § Den som tilldelas eller har tilldelats ursprungsgarantier ska genom räkenskaper, anteckningar eller på annat sätt se till att det finns underlag för att styrka dennes rätt att tilldelas ursprungsgarantier. Sådant underlag ska bevaras i tre år efter utgången av året som tilldelningen av ursprungsgarantin skedde.

10 § Producenten av förnybar el eller producent av högeffektiv kraftvärmeel ska efter tillsynsmyndighetens begäran lämna de statistikuppgifter som myndigheten behöver. En sådan begäran får förenas med vite.

Avgifter

11 § För utfärdande, kontoföring och överföring av ursprungsgarantier har kontoföringsmyndigheten rätt att ta ut avgifter enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar. Annullering av ursprungsgarantier ska inte vara avgiftsbelagd.

Indrivning

12 § Om en sanktionsavgift enligt 5 kap. 8 § inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Elektronisk hantering

13 § Ansökningar med därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt till tillsynsmyndigheten och kontoföringsmyndigheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten och kontoföringsmyndigheten får meddela föreskrifter om sådan överföring.

6 kap Skadestånd

1 § Rätt till ersättning av staten har den som lider skada på grund av tekniskt fel i ursprungsgarantiregistret.

Ersättningen ska sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning låta bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

2 § En ägare eller rättighetshavare som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse enligt 3 kap. 16 § har rätt till ersättning av staten. Ersättning lämnas dock inte om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

3 § Utöver vad som följer av 1 och 2 §§ gäller bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

4 § Staten företräds i ärenden om ersättning enligt 1 och 2 §§ av den myndighet som regeringen bestämmer.

7 kap Överklagande

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos förvaltningsdomstol:

1. godkännande enligt 2 kap 6 §,
2. begäran som förenats med vite enligt 5 kap 2 §,
3. föreläggande som förenats med vite enligt 5 kap 3 §,
4. återkallelse av godkännande enligt 5 kap 6 §,
5. beslut om sanktionsavgift 5 kap 8 § och
6. begäran som förenats med vite enligt 5 kap 10 §.

2 § Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av ursprungsgaranti enligt 3 kap 4 §,
2. registrering på ett garantikonto enligt 3 kap 6, 7 eller 9 §,
3. avvisning enligt 3 kap 12 §,
4. avslag på ansökan enligt 3 kap 14 §,
5. rättelse enligt 3 kap 16 §,
6. avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204), och
7. annullering av ursprungsgarantier enligt 4 kap 1 §.

3 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Angivande av elens ursprung

12 § Elleverantörer ska på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om

1. varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår, och
2. den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har orsakat.

Om elleverantören har köpt elen på elbörs eller importerat det från företag som är belägna utanför Europeiska unionen får uppgifterna enligt första stycket baseras på uppgifter som elbörsen eller företagen tillhandahållit.

De uppgifter som avses i första stycket 2 får lämnas genom hänvisning till referenskällor som är tillgängliga för allmänheten.

Om en elleverantör överlåter ursprungsgarantier som utfärdats med stöd av lagen (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el ska den mängd energi från förnybara energikällor som motsvarar ursprungsgarantierna inte ingå i de uppgifter som anges i första stycket 1.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första – fjärde styckena ska beräknas och redovisas för elanvändarna.

Förteckning över remissinstanserna avseende Energi- myndighetens rapport Ursprungsgarantier

Följande remissinstanser har yttrat sig: Hovrätten för Övre Norrland, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Södermanlands län, Statskontoret, Boverket, Konkurrensverket, Affärsverket svenska kraftnät, Energimarknadsinspektionen, Regelrådet, Konsumentverket, Sveriges kommuner och landsting (SKL), Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Svensk Energi och Svenska Gasföreningen (gemensamt svar), Fastighetsägarna Sverige, Näringslivets Regelnämnd, Svensk Vindenergi, Svenska Bioenergiföreningen (Svebio), Svenska Biogasföreningen, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO), Sveriges Bostadsrättscentrum (SBC), Renewable Energy Certificate System (RECS) i Sverige, Villaägarnas Riksförbund samt gemensamt svar från Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Svensk Vindkraftförening (SVIF) och Svensk Vattenkraftförening (SVAF).

Följande remissinstanser har inbjudits att yttra sig, men avstått från att lämna yttrande: Naturvårdsverket, Miljömärkning Sverige AB, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenskt Näringsliv, LRF Skogsägarna, Svensk Fjärrvärme, Skogsindustrierna, HSB Riksförbund, Konsumenternas elrådgivningsbyrå, Oberoende elhandlare, Riksbyggen, Svensk Elbrukarförening, Svensk Kraftmäklare och Sveriges Konsumenter.

Följande remissinstanser har inte yttrat sig med anledning av remissen men har ingått i referensgruppen knuten till Energimyndighetens framtagande av rapporten och lämnat synpunkter inom ramen för detta arbete: Svenska Naturskyddsföreningen, Oberoende elhandlare samt Svensk Kraftmäklare.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ursprungsgarantier för el

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att säkerställa att den som producerar el ska ha rätt att få ursprungsgarantier utfärdade som visar den producerade elens ursprung.

2 § Med ursprungsgaranti avses det elektroniska dokument som tagits fram i enlighet med bestämmelserna i denna lag och vars syfte är att garantera ursprunget på den el som en elleverantör ska lämna uppgift om enligt 8 kap. 12 § ellagen (1997:857).

Förutsättningar för utfärdande av ursprungsgarantier

3 § Ursprungsgarantier får utfärdas bara för sådan el som har mätts och rapporterats till den myndighet som regeringen bestämmer (kontoföringsmyndigheten).

4 § Endast en ursprungsgaranti får utfärdas per energienhet.
En ursprungsgaranti ska omfatta en megawattimme el.

Ursprungsgarantiernas innehåll

5 § Varje ursprungsgaranti ska ha ett identifieringsnummer.

Annulering av ursprungsgarantier

6 § En ursprungsgaranti ska annulleras när den har använts för det syfte som anges i 2 §.

En ursprungsgaranti ska även annulleras om den inte har använts enligt första stycket inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG av den 11 februari 2004 om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG (EUT L 52, 21.2.2004, s. 50, Celex 32004L0008).

Register över ursprungsgarantier

7 § Kontoföringsmyndigheten ska föra ett elektroniskt register över ursprungsgarantier.

Förfarande

8 § Ursprungsgarantier ska utfärdas, överföras och annulleras elektroniskt.

9 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Kontoföringsmyndigheten utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantier.

10 § Producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

11 § Tillsynsmyndigheten ska informera kontoföringsmyndigheten om beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier och överföra de uppgifter som är nödvändiga för utfärdandet av ursprungsgarantierna till myndigheten.

12 § Den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska skriftligen begära att kontoföringsmyndigheten ska registrera en överföring av en ursprungsgaranti från en innehavare till en annan innehavare.

Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti får kontoföringsmyndigheten endast göra överföringen om den som är antecknad som innehavare skriftligen lämnar sitt godkännande.

13 § Den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier ska skriftligen begära att kontoföringsmyndigheten ska annullera en ursprungsgaranti efter att den har använts enligt 2 §.

Om en sådan begäran inte har kommit in till kontoföringsmyndigheten inom tolv månader från och med produktionen av den energienhet som ursprungsgarantin avser ska myndigheten annullera ursprungsgarantin.

Ursprungsgarantier från andra medlemsstater i Europeiska unionen

14 § En ursprungsgaranti från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska erkännas om det inte finns skäl att tvivla på dess riktighet.

Om en ursprungsgaranti som avser förnybar el eller högeffektiv kraftvärmeel inte erkänns ska tillsynsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen och ange varför garantin inte kan erkännas.

Tillsyn och återkallelse

15 § Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen.

16 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har även rätt att på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

17 § Tillsynsmyndigheten ska återkalla ett beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier

1. om beslutet har fattats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter och dessa har haft betydelse för rätten att tilldelas ursprungsgarantier,

2. om förutsättningarna i 3 eller 4 §, eller enligt föreskrifter som meddelas i anslutning till lagen, inte uppfylls,

3. om elproducenten inte lämnar de upplysningar, handlingar eller tillträde till produktionsanläggningen som behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn, eller

4. om elproducenten begär det.

Tillsynsmyndigheten ska snarast informera kontoföringsmyndigheten om ett beslut om återkallelse.

Ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart.

Skadestånd

18 § Den som lider skada på grund av ett tekniskt fel i registret över ursprungsgarantier har rätt till ersättning av staten.

Ersättningen ska sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning ha låtit bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

Avgifter

19 § Regeringen får meddela föreskrifter om avgift för utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier enligt denna lag.

Bemyndigande

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om definitioner av energikällor och sätt att producera el.

Överklagande

Prop. 2009/10:128

Bilaga 6

21 § Beslut om rätt till tilldelning enligt 9 §, om återkallelse enligt 17 § eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2010, då lagen (2006:329) om ursprungsgarantier för högeffektiv kraftvärmeel och förnybar el ska upphöra att gälla.

2. Den upphävda lagen gäller fortfarande för ursprungsgarantier som har utfärdats före den 1 december 2010.

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 12 § ellagen (1997:857) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

12 §

Elleverantörer *skall* på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om

1. varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår, och

2. den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har orsakat.

Om elleverantören har köpt el på en elbörs eller importerat den från företag som är belägna utanför Europeiska unionen får uppgifterna enligt första stycket 1 baseras på uppgifter som elbörsen eller företagen tillhandahållit.

De uppgifter som anges i första stycket 2 får lämnas genom hänvisning till referenskällor som är tillgängliga för allmänheten.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första–*tredje* styckena *skall* beräknas och redovisas för elanvändarna.

Elleverantörer *ska* på eller i samband med fakturor avseende försäljning av el och i reklam som vänder sig till elanvändare lämna uppgift om

1. varje enskild energikällas andel av den genomsnittliga sammansättning av energikällor som använts för att framställa den el som elleverantören sålde under närmast föregående kalenderår, och

2. den inverkan på miljön i form av utsläpp av koldioxid samt den mängd kärnbränsleavfall som framställningen av den försålda elen har orsakat.

Om en elleverantör överför ursprungsgarantier som avser energi från förnybara energikällor till en annan innehavare ska den mängd energi som motsvarar ursprungsgarantierna dras ifrån andelen energi från förnybara energikällor när uppgifter lämnas enligt första stycket 1.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur sådana uppgifter som avses i första–*fjärde* styckena *ska* beräknas och redovisas för elanvändarna.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-03-03

Närvarande: F.d. regeringsrådet Leif Lindstam, f.d. justitierådet Lars Dahllöf och regeringsrådet Carina Stävberg.

En ny lag om ursprungsgarantier för el m.m.

Enligt en lagrådsremiss den 11 februari 2010 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ursprungsgarantier för el,
2. lag om ändring i ellagen (1997:857).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunniga Christina Nordenbladh.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ursprungsgarantier för el

9 och 10 §§

I 9 § första stycket anges att den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier. Enligt andra stycket utfärdas, överförs och annulleras ursprungsgarantier av kontoföringsmyndigheten. Av 10 § framgår att producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

För att tillsynsmyndigheten ska pröva en fråga om rätt till tilldelning av ursprungsgaranti krävs således att producenten gör en skriftlig ansökan hos tillsynsmyndigheten, varefter tillsynsmyndigheten kontrollerar de uppgifter producenten lämnat i sin ansökan och fattar beslut i frågan. Nästa steg i förfarandet är att tillsynsmyndigheten meddelar kontoföringsmyndigheten att beslut om rätt till tilldelning av ursprungsgaranti har fattats. Det är med hänsyn till förfarandet, enligt Lagrådets mening, logiskt att 9 och 10 §§ disponeras i en annan ordning och förslagsvis ges följande lydelse:

9 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) prövar frågor om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

Producenten av el ska skriftligen ansöka hos tillsynsmyndigheten om rätt till tilldelning av ursprungsgarantier.

10 § Kontoföringsmyndigheten utfärdar, överför och annullerar ursprungsgarantier.

Enligt första stycket ska den som är antecknad som innehavare i registret över ursprungsgarantier skriftligen begära att kontoföringsmyndigheten ska registrera en överföring av en ursprungsgaranti från en innehavare till en annan innehavare. Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti får, enligt andra stycket, kontoföringsmyndigheten endast göra överföringen om den som är antecknad som innehavare skriftligen lämnar sitt godkännande.

En ursprungsgaranti kan komma att överföras mellan olika innehavare eftersom en elproducent kan välja att själv inte använda ursprungsgarantin utan i stället överlåta den till en elleverantör. I de fall en elproducent också agerar som elleverantör krävs givetvis ingen sådan åtgärd som anges i paragrafens första stycke. Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att 12 § förtydligas och ges följande lydelse:

Om den som är antecknad som innehavare av en ursprungsgaranti i registret över sådana garantier skriftligen begär det, ska kontoföringsmyndigheten registrera en överföring av en ursprungsgaranti till en annan innehavare.

Om någon annan än den som är antecknad som innehavare i registret begär överföring av en ursprungsgaranti, får kontoföringsmyndigheten registrera överföringen endast om innehavaren lämnat sitt godkännande.

21 §

I paragrafen anges att sådana beslut enligt lagen som avser rätt till tilldelning av ursprungsgarantier eller återkallelse av sådan rätt får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I den mån det kan förekomma andra beslut som meddelas enligt lagen bör, om det är avsikten, enligt Lagrådets mening uttryckligen anges att andra beslut enligt lagen inte får överklagas. Vidare anges att beslut enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska kunna överklagas på samma sätt. Lagrådet konstaterar att detta innebär att alla sådana beslut, oavsett vad de avser, kommer att kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förslaget till lag om ändring i ellagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Sammanfattning av Energimarknadsinspektionens rapport Förnybara energikällor – Åtkomst till och drift av näten

Efter EI:s analys av behovet av författningsändringar till följd av reglerna om nättillträde i EU:s Förnybarhetsdirektiv, artikel 16, har vi kommit fram till att författningsändringar bör vidtas gällande några av punkterna i artikeln. De författningsändringar som vi föreslår återfinns i en samlad översikt i kapitel 4. De bedömningar som ligger till grund för förslagen återfinns under respektive punkt i kapitel 5.

EI:s samlade bedömning av förhållandet mellan Förnybarhetsdirektivets artikel 16 och rådande svensk lagstiftning är att artikeln till stora delar redan är införlivad. Huvudskälet till det är att produktionsanläggningarna i Sverige har en ovillkorlig rätt att mata in energi till elnäten på skäliga villkor som ska vara objektiva och icke-diskriminerande. Detsamma gäller för överföringen av el på näten.

De författningsändringar som vi föreslår handlar i huvudsak om ökat offentliggörande och om preciseringar av redan befintliga skyldigheter för gas- och elnätsföretagen.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 4 kap. 11 § och 8 kap. 2 § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 1 kap. 6 a § av följande lydelse.

1 kap. 6 a § ellagen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Med förnybara energikällor enligt 4 kap. 11 § och 8 kap. 2 § denna lag avses sådana energikällor som anges enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/03/EG¹.

4 kap. 11 § ellagen

Nuvarande lydelse

Ny föreslagen lydelse

Den som har nätkoncession skall på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om sin nättariff.

Vid begäran om ny anslutning skall uppgift enligt första stycket lämnas inom skälig tid.

Den som har nätkoncession skall offentliggöra sin nättariff till den del den avser avgifter och övriga villkor för överföring av el.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av nättariff enligt tredje stycket.

Den som har nätkoncession *ska* på begäran utan dröjsmål lämna skriftlig uppgift om sin nättariff.

Vid begäran om ny anslutning *ska* uppgift enligt första stycket lämnas inom skälig tid.

Vid begäran om anslutning av en anläggning som producerar el från förnybara energikällor ska den som har nätkoncession utöver uppgifterna enligt första och andra stycket även ange en tidplan för handläggning av en ansökan om anslutning samt tidplan för anslutning till nätet.

¹ EUT L140/16, 5.6.2009 (Celex 32009L0028)

Den som har nätkoncession ska offentliggöra sin nättariff till den del den avser avgifter och övriga villkor för överföring av el.

Den som har nätkoncession ska offentliggöra standardregler för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska bäras och fördelas vid anslutning till nätet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om tidplan enligt tredje stycket och om offentliggörande av nättariff enligt fjärde stycket.

8 kap. 2 § ellagen

Nuvarande lydelse

Den systemansvariga myndigheten får i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra elproducenter att, mot marknadsmässig ersättning, öka eller minska produktionen av el.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den systemansvariga myndigheten, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av nätkoncession att begränsa eller avbryta överföring av el till elanvändare. I den utsträckning systemansvaret så medger skall begränsning och avbrytande av överföringen genomföras så rättvist som möjligt. Därvid skall, i den utsträckning det är möjligt, koncessionshavarens åtaganden beträffande leveranssäkerheten beaktas.

Närmare föreskrifter om den systemansvarigas befogenheter enligt första och andra stycket meddelas av regeringen.

Ny föreslagen lydelse

Den systemansvariga myndigheten får i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra elproducenter att, mot marknadsmässig ersättning, öka eller minska produktionen av el.

Om den systemansvariga myndigheten, för att kunna utöva systemansvaret, vidtar betydande åtgärder för att minska andelen el från förnybara energikällor ska den systemansvariga myndigheten rapportera dessa åtgärder till nätmyndigheten samt ange vilka avhjälpande åtgärder man avser att vidta för att förhindra att andelen el från förnybara energikällor minskas mer än vad som är lämpligt.

Om systemansvaret inte kan utövas genom åtgärder som nämns i första stycket, får den systemansvariga myndigheten, i den utsträckning det behövs för att kunna utöva systemansvaret, beordra innehavare av nätkoncession att begränsa eller avbryta överföring av el till elanvändare. I den utsträckning systemansvaret

så medger *ska* begränsning och avbrytande av överföringen genomförs så rättvist som möjligt. Därvid *ska*, i den utsträckning det är möjligt, koncessionshavarens åtaganden beträffande leveranssäkerheten beaktas.

Prop. 2009/10:128
Bilaga 9

Närmare föreskrifter om den systemansvarigas befogenheter enligt första och andra stycket meddelas av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

Härigenom föreskrivs i fråga om naturgaslagen (2005:403) att 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

6 kap. 1 § naturgaslagen

Nuvarande lydelse

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § skall vara skäligen, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning skall särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som skall anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Ny föreslagen lydelse

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § ska vara skäligen, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning ska särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som ska anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning ska vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Den som innehar naturgasledning ska offentliggöra avgifterna för anslutning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om offentliggörande av avgifter för anslutning enligt fjärde stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

Förteckning över remissinstanserna avseende Energi- marknadsinspektionens rapport Förnybara energi- källor – Åtkomst till och drift av näten

Riksrevisionen, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Södermanlands län, Domstolsverket, Forsvarsmakten, Forsvarets materielverk, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens fastighetsverk, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Uppsala universitet, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Same-tinget, Naturvårdsverket, Boverket, Konkurrensverket, Affärsverket svenska kraftnät, Elsäkerhetsverket, Statens energimyndighet, Konsumentverket, Riksantikvarieämbetet, Regelrådet, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Svenska Naturskyddsföreningen, Lantbrukarnas Riksförbund, Svensk Energi, Svensk Elbrukarförening, Svensk Fjärrvärme, SKGS, Fastighetsägarna Sverige, Konsumenternas Elrådgivningsbyrå, Näringslivets Regelnämnd, Oberoende Elhandlare, Skogsägarna, Svensk Vindenergi, Svenska Gasföreningen, Svenska Biogasföreningen, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, Sveriges Jordägareförbund, Svensk Vindkraftförening och Villaägarnas Riksförbund.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs¹ att det i ellagen (1997:857) ska införas två nya paragrafer, 4 kap. 12 och 13 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

12 §

En nätkoncessionshavare som har tagit emot en ansökan om anslutning av en elproduktionsanläggning ska ange en tidsplan för handläggningen av ansökan.

När uppgift enligt 11 § första stycket lämnas i fråga om anslutning av en elproduktionsanläggning, ska nätkoncessionshavaren även ange en tidsplan för anslutningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om utformningen av en tidsplan enligt första eller andra stycket.

13 §

Den som har nätkoncession ska offentliggöra principer för hur kostnaderna för teknisk anpassning ska fördelas vid anslutning till elnätet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028).

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om naturgaslagen (2005:403) dels att 6 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 6 kap. 1 a §, av följande lydelse.

6 kap.
1 §²

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § *skall* vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning *skall* särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som *skall* anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

Den som innehar en naturgasledning skall vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Avgifter och övriga villkor för sådan anslutning som avses i 3 kap. 5 § *ska* vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande.

Vid utformandet av avgiften för en anslutning *ska* särskilt beaktas var den ledning eller anläggning som *ska* anslutas är belägen samt effekten i anslutningspunkten.

1 a §

Den som innehar en naturgasledning ska vid begäran om ny anslutning inom skälig tid lämna skriftlig uppgift om avgiften och övriga villkor för anslutningen.

Innehavaren av en naturgasledning ska offentliggöra de metoder som används för att utforma avgifter för anslutning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om offentliggörande av metoder enligt andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028).

² Senaste lydelse 2006:646.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-03-03

Närvarande: F.d. regeringsrådet Leif Lindstam, f.d. justitierådet Lars Dahllöf och regeringsrådet Carina Stävberg.

Tillträde till el- och gasnät för förnybara energikällor

Enligt en lagrådsremiss den 11 februari 2010 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i ellagen (1997:857),
2. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Andreas Lindholm.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

I remissen föreslås ändringar i ellagen och naturgaslagen i syfte att genomföra delar av artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG. Förslagen innebär bl.a. att en nätkoncessionshavare och en innehavare av en naturgasledning ska i vissa angivna situationer lämna uppgifter om tidsplaner, principer för kostnadsfördelning, metoder för utformning av avgifter m.m.

I lagförslagen finns bestämmelser som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter i angivna ämnen (4 kap. 12 § tredje stycket ellagen och 6 kap. 1 a § tredje stycket naturgaslagen). Av författningskommentarerna till bestämmelserna framgår att de är avsedda som upplysningar om kommande föreskrifter på lägre konstitutionell nivå än lag. Det synes därför vara fråga om verkställighetsföreskrifter, som även utan upplysningen kan meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Enligt Lagrådets uppfattning är bestämmelserna i sin helhet och särskilt bestämmelsen ”närmare” överflödiga och bör därför utgå.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 mars 2010.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors, Krantz, Ohlsson.

Föredragande: Statsrådet Torstensson.

Regeringen beslutar proposition 2009/10:128 Genomförande av direktiv om förnybar energi.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ursprungsgarantier för el	19 och 20 §§	32009L0028 32004L0008
Lag om ändring i ellagen (1997:857)	8 kap. 12 §	32009L0028
Lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)		32009L0028

Beställningar:

Riksdagens tryckeriexpedition, 100 12 Stockholm

Tel: 08-786 58 10, Fax: 08-786 61 76

E-post: ordermottagningen@riksdagen.se